

วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Journal of MCU Phetchaburi Review

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม สิงหาคม 2567)

Vol.7 No 2 (May August 2024)

ISSN : 2773 9295 (Print)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
วิทยาลัยสหมัฒนบุรี

วารสาร มจร

เพชรบุรีปริทรรศน์

JOURNAL OF MCU PHETCHABURI REVIEW

P-ISSN: 2773-9295 ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2567)

E-ISSN: 2773-9635 Vol.7 No.2 (May – August 2024)

❧ วัตถุประสงค์

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิชานักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน - ธันวาคม

✧ เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

65/1 หมู่ 6 ตำบลช่องสะแก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทร.032-400-391 โทรสาร. 032-400-391 E-mail: phetchaburi@mcu.ac.th

✧ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ., ดร.

พระวิสุทธวิธกิจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ บรรณาธิการบริหาร

พระพิพิธพัชรโดม, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระสมุทรอาคม อาคมธีโร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

๐๓ กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง
 รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สุธะพรหม
 รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล ใจเย็น
 รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิ
 รองศาสตราจารย์ ดร. กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์
 รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ บดีรัฐ
 รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนะ ปัญญาภา
 รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา เคนาภูมิ
 รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถสุตา เลิศกุลวัฒน์
 รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วิวาทสุข
 รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา กิริติจำเริญ
 รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนะ ปัญญาภา
 รองศาสตราจารย์ วนิตา โนรา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยณรงค์ ศรีมันตะ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ สุขสถิตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินัย ผลเจริญ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทักษณา วรรณบวรเดช
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัชลดา สุวรรณนวล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาณี เผือกบัวขาว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ นพแก้ว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาโรจน์ เผือกบัวขาว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูวเดช วงศ์เคี่ยม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วสันต์ ปวนปันวงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุเกียรติ ก้อนแก้ว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เขาวลิต สมพงษ์เจริญ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิติกร อ่อนโยน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
 นักวิชาการอิสระ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ฯ

อาจารย์ ดร. พรพนา ศรีสถานนท์
อาจารย์ ดร. แววมยุรา คำสุข
อาจารย์ ดร. พัทธนันท์ ตลาดทรัพย์
อาจารย์ ดร. อนุชา พละกุล
อาจารย์ ดร. วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ
อาจารย์ ดร. ดาวนภา เกตุทอง
นางาตรี ดร.สงคราม สมณวัฒนา
อาจารย์ ดร. พิรพล สิมมา
อาจารย์ วัชรระ เย็นเปรม
อาจารย์ พิศาล ปานแก้ว

สถาบันรัชต์ภาคย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

๐๓ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระวชิรเหมคุณ, ผศ. ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

พระครูวิรุฬห์วัชรธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

พระสมุทรอำคม อาคมธีโร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

นายมะลิ ทิพย์ประจง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

๐๔ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

นางสาวอมรรัตน์ กอวิจิตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

๐๓ ฝ่ายกฎหมาย

นายสมโภชน์รัฐ แก้วน่วม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

๐๔ ออกแบบปก

นางสาวนันทิยา พวงไฟโรจน์

๐๕ จัดรูปเล่ม

นางสาวอมรรัตน์ กอวิจิตร

๐๖ โรงพิมพ์

บริษัท เพชรภูมิการพิมพ์ จำกัด

ถนนเพชรเกษม ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทรศัพท์. 032-425-310, Fax : 032-425-310 E-mail: petchpoom2561@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2567 เล่มนี้เป็นปีที่ 7 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จักมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระพิพิธพัชรโรดม, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ	1
APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGY IN PROVIDING SERVICE OF GOVERNMENT BANKS	
พัชรี แห่พัน, กมลพร กัลยาณมิตร, สติติย์ นิยมญาติ, ทศนีย์ ลักขณาภิชนชัช	
การนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร	15
LIBERAL CANNABIS POLICY IMPLEMENTATION IN BANGKOK METROPOLITAN	
ชัชชัย สาตราภัย, กมลพร กัลยาณมิตร, สติติย์ นิยมญาติ, ทศนีย์ ลักขณาภิชนชัช	
การพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี	29
DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL GAME “INVESTIGATING AND SEEKING KNOWLEDGE ABOUT THE ORIGIN OF SANG THONG” TO PROMOTE THE SKILL OF SUMMARIZING THAI LITERATURE “SANG THONG” FOR 5TH PRIMARY, WATSATTHAPHIROM SCHOOL, SING BURI PROVINCE	
ชนิตตา โชติช่วง	

สารบัญ (ต่อ)

บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดม 44
เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

THE BOARD'S ROLE IN COMMUNITY DEVELOPMENT FUNDS OF BAN AO-
UDOM, SRIRACHA DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

กานต์ ศรีวิภาสธิตย์, ศิวลย์ จงจิรภัทร, ญาดา นภาอารักษ์

การพัฒนารูปแบบธุรกิจและระบบตลาดกลางพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของงาน 54
ศิลปะ NFT

DEVELOPMENT OF BUSINESS MODEL AND E-MARKETPLACE SYSTEM FOR
NFT ART

ตรีพล วงศ์ศรีศุภกุล, อนิรุทธิ์ อัครสกุลศร

คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของสำนักทะเบียน 69
อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

THE PUBLIC SERVICE QUALITY IN ACCORDANCE WITH THE SANGAHAVAT
THUS DHAMMA PRINCIPLES OF THE BAN LUANG DISTRICT REGISTER, NAN
PROVINCE

สารบัญ (ต่อ)

รัฐวิทย์ ต้นแก้ว, วรปรัชญ์ คำพงษ์, ธิดิวิมล หมั่นมี

- การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 84

POTENTIAL DEVELOPMENT OF GOVERNMENT OFFICIALS IN LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN MUEANG KAMPHAENG PHET
DISTRICT KAMPHAENG PHET PROVINCE

ดิณณ์ โกศิยะกุล, โชติ บดีรัฐ, ภาสกร ดอกจันทร์

- การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสร้อยชัย
ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร 97

THE POTENTIAL DEVELOPMENT OF OTOP NAWATWITHI Community
TOURISM, BAN SA YAI CHEE, NOEN PO SUB-DISTRICT, SAM NGAM
DISTRICT, PHICHIT PROVINCE

นวันวัจน์ แข่งขัน, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, โชติ บดีรัฐ

- แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น
อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก 110

GUIDELINES FOR FOREST FIRE PREVENTION AND CONTROL OF
COMMUNITIES AND GOVERNMENT OFFICIALS A CASE STUDY OF THE
COOPERATION NETWORK IN FOREST FIRE CONTROL, WANGNOKAEN SUB-
DISTRICT, WANG THONG DISTRICT, PHITSANULOK PROVINCE

ประจักษ์ สุวรรณเดช, โชติ บดีรัฐ, ภาสกร ดอกจันทร์

สารบัญ (ต่อ)

ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ 125

บริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

EFFECTIVENESS OF PUBLIC SERVICE PROVISION ACCORDING TO THE
LOCAL DEVELOPMENT PLAN OF THE TACHANUAN SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION KONG KRAILAT DISTRICT, SUKHOTHAI
PROVINCE

นันทพร พงษ์โสภณ, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, ภาสกร ดอกจันทร์

แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนใน 139

เขตตำบลตาดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

GUIDELINES FOR COOPERATION IN FLOOD IN FLOOD MANAGEMENT OF
COMMUNITIES IN TAD KLOI SUBDISTRICT LOMKAO DISTRICT
PHETCHABUN PROVINCE

พรรณนารา ตีลันทา, ธนัสถา ไรจนตรระกุล, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากร 151

เทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

FACTORS AFFECTING HEALTH AND SAFETY IN OPERATION OF PERSONNEL
OF PHO PRATHAP CHANG SUBDISTRICT MUNICIPALITY PHO PRATHAP
CHANG DISTRICT PHICHIT PROVINCE

พันธันท์ ถาวรศักดิ์, ธนัสถา ไรจนตรระกุล, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

สารบัญ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : 165

กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร
จังหวัดพิจิตร

COMMUNITY PARTICIPATION IN DRIVING MORAL COMMUNITIES WITH
PALANG BOWON: A CASE STUDY OF MORAL CNITIES AT DONG KLANG
TEMPLE, DONG KLANG SUB-DISTRICT, MUEANG PHICHIT DISTRICT PHICHIT
PROVINCE

อภิสิทธิ์ ศรีสุพรรณ, ภาสกร ดอกจันทร์, ธนัสถา โรจนตระกูล

แนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร 180

GUIDELINES FOR DEVELOPING PUBLIC RELATIONS WORK UNDER SOCIAL
MEDIA OF KAMPHAENG PHET PROVINCIAL ADMINISTRATIVE
ORANIZATION

มิตรา แก้วทุ่ง, ธนัสถา โรจนตระกูล, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์ 193

LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF THE PUBLIC SECTOR IN TRON
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, TRON DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

คมกริช กระแสสินธุ์, ธนัสถา โรจนตระกูล, โชติ บัตรีรัฐ

สารบัญ (ต่อ)

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18	207

GUIDELINER FOR PROMOTING THE DEVELOPMENT OF THE QUALITY OF
GOVERNMENT MANAGEMENT OF THE REGIONAL EDUCATION OFFICE 1-18

สุชาติ ตัน อมรวิไลกุล, ธนัสถา โรจนตระกูล, โชติ บดีรัฐ

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	221

PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF THE VILLAGE HEADMAN AND SUB-
DISTRICT HEADMEN OF DAN SAI DISTRICT, LOEI PROVINCE

วสันต์ ทองกวอด, โชติ บดีรัฐ, ธนัสถา โรจนตระกูล

การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	235

LEADERSHIP DEVELOPMENT OF HEADMEN AND VILLAGE HEADMEN IN THE
AREA OF SISATCHANALAI DISTRICT SUKHOTHAI PROVINCE

สุชาวลีน ฤงทรัพย์, ภาสกร ดอกจันทร์, ธนัสถา โรจนตระกูล

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์	249

สารบัญ (ต่อ)

THE COMMUNITY NETWORK PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION IN BANPHOT PHISAI DISTR ICTN, NAKHON SAWAN PROVINCE

มานะ น้อยดี, โชติ บัณฑิต, ธนัสภา โรจนตระกูล

การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิง
ประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม

263

A DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL REASONING ABILITIES AND ATTITUDES OF GRADE 5 STUDENTS USING EXPERIENTIAL LEARNING CYCLE AND BADHAM'S QUESTIONING TECHNIQUE

อาภาพัชร ถั่วทอง, จินตนา ศิริธัญญารัตน์, นภาพรณ ยอดสิน

แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัย

279

GUIDELINES FOR MANAGING WORLD HERITAGE AREAS A CASE STUDY OF SUKHOTHAI HISTORICAL PARK

อานัญญิ มณเฑียร, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, โชติ บัณฑิต

โมเดลการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพ กรณีศึกษาจังหวัด
เพชรบุรี

293

THE HEALTH SUPPLY CHAIN PERFORMANCE MEASUREMENT MODEL CASE STUDY OF PHETCHABURI PROVINCE

ณัฐวุฒิ ฤทธิมาก

สารบัญ (ต่อ)

การรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของ 308
ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

PERCEIVED PRODUCT QUALITY OF FASHION CLOTHES VIA LIVE CHANNELS
OF GENERATION Y CONSUMERS IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA

กิตติภาพร คอกรัก, ธนภณ นิธิเชาวกุล

แนวทางการประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา 326
เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

THE EVALUATION GUIDELINES OF STUDENT ADMINISTRATION BY SCHOOL
ADMINISTRATORS TO DEVELOP DESIRABLE CHARACTERISTICS IN
SECONDARY SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA
OFFICE PHETCHABURI

จตุพร เกิดสตับ, สมกุล ถาวรกิจ

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่อเปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยใน 342
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

GUIDELINE FOR APPROACH TO THE OPEN-MINDED CONVERSATION FOR A
SAFE SEX COURSE AMONG CHILDREN IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

อนุสรณ์ สุขกันตะ, วิภาวนี เผือกบัวขาว

สารบัญ (ต่อ)

รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อวรรณกรรมพื้นบ้าน มรดกวัฒนธรรมที่จับต้อง 356
ไม่ได้ในมณฑลหูหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

TRANSMEDIA STORYTELLING MANAGEMENT OF INTANGIBLE HERITAGE
FOLK LITERATURE IN HUNAN PROVINCE, THE PEOPLE'S REPUBLIC OF
CHINA

เจีย เสี่ยวจุน, ชัยยศ วณิชวัฒนาวัดิ

การออกแบบและพัฒนาแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผลการ 373
ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) บูรณาการกับโครงการ
พระราชดำริ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอ
หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

THE DESIGN AND DEVELOPMENT OF TEACHING ENGLISH MODEL BY USING
AND INTEGRATING THE RESULTS OF THE O-NET AND THE ROYAL
INITIATIVE PROJECT OF H.R.H. PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN TO
ENHANCE THE LEARNING PROCESS AND EVALUATION OF NARESUAN
PALAU BORDER PATROL POLICE SCHOOL, HUAI SAT YAI SUB-DISTRICT,
HUA HIN DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

พิศาล ปานแก้ว, วัชรระ เย็นเปรม, ตรีนุช สุนทรวิภาต, ศิริกุล ศรีโตกลิ่น, อิดา รุ่งธีระ

กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การ 384
ท่องเที่ยวเชิงกีฬา

INTEGRATED MARKETING COMMUNICATION STRATEGIES TO PROMOTE
SPORTS TOURISM

รัสรินทร์ พัฒนเมธีวิชัย

สารบัญ (ต่อ)

ผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบหนี้และ 403
ผลตอบแทนทางการเงินของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE EFFECT OF LIQUIDITY ON DEBT SERVICE ABILITY AND FINANCIAL
RETURNS OF INDUSTRIAL PRODUCTS LISTED ON THE STOCK EXCHANGE OF
THAILAND

จันทิมา วิจิตพงศ์, สุรีย์ โปษกรนัญ

ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านบริหารธุรกิจ สถาบันราชภัฏ 420
THE NEED OF PURSUING IN DOCTORAL DEGREE IN BUSINESS
ADMINISTRATION AT RAJAPARK INSTITUTE

ตะวัน วิกรัยพัฒน์, อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว, ศิริกัญญา ทำมารุ่งเรือง, ธนัตถ์นันท์ สุขโชคนิธิ
โกศล

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย 437
เพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียน ขนมหินน้ำย่อยของดีเมืองแพะ
กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

DEVELOPMENT OF A COMPETENCY-BASED UNIT ABOUT THAI READING AND
WRITING FOR DEVELOP THINKING ABOUT THE TOPIC: LET'S READ AND
WRITE KHANOM JEEN NAM YOI, A GOOD THING IN PHRAE FOR GRADE 1
STUDENTS

วิรัตน์ญา รุ่งแรก, วิเชียร ชำรงโสทธิสกุล

สารบัญ (ต่อ)

ปัจจัยด้านแรงงานและกฎหมายแรงงานที่มีผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร 454

LABOR FACTORS AND LABOR LAWS THAT AFFECT THE DEVELOPMENT OF LOGISTICS BUSINESS SYSTEMS IN BANGKOK

อำนวย ปิ่นพิลา, นิรันุช นาคอ่วมคำ

การวิเคราะห์ความหมายและสุนทรียะของมรดกทางวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมในมณฑลเหลียวหนิง 472

ANALYSIS OF THE MEANING AND AESTHETICS OF EMBROIDERY CULTURAL HERITAGE MANCHU FOLK FOR THE DEVELOPMENT OF CULTURAL PRODUCTS IN LIAONING PROVINCE

จาง หยง, ชัยยศ วนิชวัฒนาวุฒิ

แนวทางการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี 481

GUIDELINES FOR PROMOTING POTENTIAL OF THE DESTITUTE FOR DEVELOPING PRODUCTS IN KUMSAKAE HOME FOR THE DESTITUTE IN PHETCHABURI PROVINCE

กิตติยา วงศ์ทอง, วิภาวณี เผือกบัวขาว

สารบัญ (ต่อ)

การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมวิชา 502
ทัศนศิลป์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 1

THE DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITY AND TEAMWORK IN THE FIELD
OF VISUAL ARTS BY PROVIDING CREATIVITY – BASED LEARNING FOR
SEVENTH GRADE STUDENTS

ธารารัตน์ โพธิ์งาม, ยุพิน ยืนยง

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

518

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ*

APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGY IN PROVIDING SERVICE OF GOVERNMENT BANKS

พัชรีย์ แซ่พูน

Patcharee Saephun

กมลพร กัลยาณมิตร

Kamolporn Kalyanamitra

สถิตย์ นิยมญาติ

Satit Niyomyaht

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช

Tassanee Lakkhanapichonchat

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

Political Science Bangkok Thonburi University, Thailand

E-mail: Ning_jangky@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากรของธนาคารรัฐ จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ พบในด้าน การกำหนดทิศทางขององค์กร การยกระดับการให้บริการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ มาช่วยปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี พัฒนา ปรับปรุงอุปกรณ์เทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ เครือข่าย และเซิร์ฟเวอร์ ฯลฯ ให้

* Received 17 February 2024; Revised 23 July 2024; Accepted 26 July 2024

ทันสมัย และครอบคลุมมากขึ้น การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีความคล่องตัวยืดหยุ่น การรักษาความปลอดภัย มีการดูแลที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น มีการกำหนดมาตรการหรือแผนในการรับมือกับภัยคุกคามใหม่ๆ และการพัฒนาความสามารถของบุคลากร เตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรขององค์กรสามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลได้ 2) ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ ประชาชนขาดความรู้ด้านเทคโนโลยี บุคลากรมีทัศนคติเชิงลบขาดความรู้ ภัยคุกคามซับซ้อนมากขึ้น และวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้ออำนวยในการเปลี่ยนแปลง และ 3) แนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนด้านนโยบาย การเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม ปรับกฎระเบียบต่าง ๆ พัฒนาศักยภาพของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานฯ ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย และประชาสัมพันธ์รูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ

คำสำคัญ: เทคโนโลยีดิจิทัล, การประยุกต์ใช้, การให้บริการ, ธนาคารัฐ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the application of digital technology in providing service of government banks, 2) to study the problems and obstacles in application of digital technology providing service of government banks, and 3) to study the guidelines to study the application of digital technology in providing service of government banks. The research was qualitative. Key informants in this study were 24 executives and personnel of government banks by a purposive selection. The research tools were interviews. Data were analyzed by using a descriptive. The results found that : 1) the application of digital technology in providing service of government banks were setting the direction of the organization. The direction of the organization was set in the same direction, upgrading service levels, changing the business model by using new digital technology to help improve operational processes, developing technology infrastructure, developing and improving technological equipment, software, networks, and servers, etc., to be more modern and

comprehensive, creating an innovative organizational culture, creating an organizational culture. That was agile and flexible security. There was more strict supervision, measured or plans were established to deal with new threats and develop personnel capabilities, prepared the organization's personnel to be able to work with digital technology, 2) the problems and obstacles in application of digital technology providing service of government banks were found that the executives lacked vision, people lacked knowledge about technology. Personnel had negative attitudes, lacked of knowledge, and threats. more complicated and organizational culture that was not conducive to change, and 3) the guidelines for study the application of digital technology in providing service of government banks were found that the executives should support policy, choosing the right technology, adjust various regulations and develop personnel potential, creating a digital culture, improving infrastructure, raising safety standards and publicizing the service model to create awareness and understanding

Keyword: Technology Digital, Application, Service, Government Banks

บทนำ

เศรษฐกิจทั่วโลกขณะนี้กำลังก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เดินทางต่อเนื่องและยากจะหวนคืน ความสำคัญของดิจิทัลเทคโนโลยีต่อคนทั่วโลกเห็นได้ชัดเจนช่วงโควิดระบาดปี 2020-21 ที่ดิจิทัลเทคโนโลยีได้ช่วยให้การทำธุรกิจและการใช้ชีวิตประจำวันสามารถไปต่อได้แม้ต้องรักษาระยะห่างและลดการเดินทาง เพื่อลดการระบาด เป็นแบบนี้เกือบสองปีจนกลายเป็นพฤติกรรมปกติใหม่หรือนิวอร์มอลของคนทั่วโลก (ไทยโพสต์, 2566) ขณะที่รัฐบาลของหลายประเทศต่างยอมรับในอำนาจของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเชื่อว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะช่วยพัฒนาประเทศของตนให้เป็นสังคมแห่งความรู้ (knowledge based society) ส่งผลให้เกิดการผลิตที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการแข่งขันทางการค้า รัฐบาลสามารถบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงกำหนดให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพื่อพัฒนาไปสู่สังคมอิเล็กทรอนิกส์ (e-

Society) (แก้วตา ผู้พัฒนพงศ์ และนิคม เจียรจินดา, 2563) ในส่วน การทำธุรกิจในยุคดิจิทัลมีหลาย ๆ สิ่ง หลาย ๆ อย่างที่ผู้ประกอบการจะต้องเรียนรู้ ต้องคำนึงถึง และจำเป็นต้องมี เพราะหากไม่มี หรือไม่มีการนำมาใช้ก็จะส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจ และทำให้ธุรกิจไม่สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการค้าโลกยุคใหม่ได้ ซึ่งในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อการเติบโตของธุรกิจ และทำให้ธุรกิจเสียโอกาส เมื่อเทียบกับคู่แข่งที่สามารถปรับตัวได้ (ผู้จัดการออนไลน์, 2563)

ดังนั้น เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้หน่วยงาน องค์กร ภาคธุรกิจ ล้วนแล้วแต่ต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ไม่เว้นแม้แต่อุตสาหกรรมการเงินที่ต้องปรับตัวนำเอาเทคโนโลยีมาพัฒนาปรับใช้เพื่อสร้างบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินตอบสนองผู้ใช้บริการ โดยจะเห็นได้จากพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การทำธุรกรรมทางการเงิน โอน จ่าย ชำระค่าสินค้าและบริการผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความสะดวกและมีต้นทุนการทำธุรกรรมที่ลดลงกว่ารูปแบบเดิม (สิราภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์, 2561) สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เผยข้อมูลจำนวนสาขาในประเทศไทยของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบพบว่า ณ เดือนพฤศจิกายน 2565 อยู่ที่ 5,316 แห่ง ปรับลดลง 334 แห่ง จากเดือนธันวาคม 2564 ที่มีอยู่ 5,650 แห่ง ทั้งนี้ หากนับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 ที่เริ่มมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 พบว่าจำนวนสาขาปรับลดลงถึง 1,120 แห่ง จากเดือนมีนาคม 2563 ที่มีจำนวน 6,436 แห่ง (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2565) จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า จำนวนสาขานาครในประเทศไทย ยังทยอยปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2566 เฉพาะช่วงเวลา 2 เดือนของปีที่ผ่านมา จำนวนสาขานาครลดลงไปแล้ว 19 แห่ง โดยหลาย ๆ ธนาคาร เริ่มปรับรูปแบบการให้บริการ จากการให้บริการผ่านสาขา มาเป็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแทน โดยล่าสุดสาขานาคร มีเหลืออยู่ 5,667 สาขา เฉพาะเดือนมกราคม และเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา จำนวนสาขาลดลงไปแล้ว 19 สาขา (ช่อง 7HD, 2566) ข้อมูลดังกล่าวเป็นไปตามทิศทางเดียวกับข้อมูลของกองทุนการเงินระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ สหรัฐฯ ระบุว่า ปี 2020 ปีเดียว มีธนาคารในสหรัฐปิดตัวลงถึง 1,500 สาขา ถ้าไชนูโรปอย่างในอิตาลีลดลงถึง 800 สาขา ถ้าขยับใกล้ประเทศไทยเข้ามาอีกหน่อยก็คือ ญี่ปุ่น ซึ่งก่อนหน้านี้อุตสาหกรรมการเงินของญี่ปุ่นเริ่มต้นการทำธุรกรรมทางออนไลน์ช้ากว่าหลายประเทศและมีแนวโน้มที่จะต่อต้านความเปลี่ยนแปลงนี้ แต่ผลการสำรวจของสถาบันวิจัย Daiwa พบว่า ในอีกไม่กี่ปี

ข้างหน้าธนาคารใหญ่ ๆ ในเมืองต่าง ๆ จะปิดสาขาลงประมาณ 1,000 สาขา หรือคิดเป็นเกือบ 10% ของสาขานาการทั่วประเทศ...แต่อีกด้านหนึ่ง คือ ยอดการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันด้านการเงินก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึง 1.2 พันล้านครั้งทั่วโลก สวนทางกับการลดจำนวนสาขาของธนาคารทั่วโลกที่มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน

ธนาคารรัฐจึงไม่อาจจำกัดรูปแบบการให้บริการที่สาขาได้เหมือนเดิมอีกต่อไป เพราะเมื่อเทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้น ธนาคารต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบหน้าที่ไปตามเทคโนโลยี จึงเกิดแนวคิดในการนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม (Innovation) มาใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันสรรค์สร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างมูลค่าและอรรถประโยชน์ให้กับลูกค้า โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการปฏิวัติรูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงินบนโทรศัพท์มือถือไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบยอดเงิน โอนเงิน เติมเงิน จ่ายชำระค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ รวมไปถึงธุรกรรมทางด้านหลักทรัพย์กองทุน เพื่อเป็นช่องทางในการทำธุรกรรมที่สะดวกสบาย รวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ในการที่จะก้าวสู่การเป็น Digital Banking รองรับการแข่งขันอย่างรุนแรงจากสถาบันการเงินด้วยตนเองและผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Bank) ที่เข้ามาชิงส่วนแบ่งการตลาดมากขึ้น รวมถึงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ Thailand 4.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์สนับสนุนให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคม ไร้เงินสด (Cashless Society) เห็นได้จากโครงการพร้อมเพย์ โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการ ชำระเงินผ่าน QR Code ถือเป็นก้าวสำคัญในการผลักดันไปสู่สังคมไร้เงินสดอย่างเต็มรูปแบบ (วิชาดา ไม้เงินงาม, 2562) ธนาคารต้องพร้อมปรับตัวด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่พร้อมต่อการประมวลผลสมัยใหม่ (Modern Computing Environment) และยืดหยุ่นต่อการสร้างนวัตกรรม การปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานให้มีความทันสมัย มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความสามารถไปจนถึงผลตอบแทนที่แข่งขันได้ จะช่วยให้ธนาคารสามารถดึงดูดและรักษาแรงงานที่มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีให้เป็นกำลังพลที่สำคัญในสมรภูมินี้ได้ ในอีกฟากหนึ่ง หน่วยงานกำกับเองอาจจำเป็นต้องปรับกฎระเบียบให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว อันจะมีส่วนช่วยให้ภาคการธนาคารโดยรวมสามารถปรับรับมือกับกระแสของเทคโนโลยีได้ทันกาลอีกด้วย (ปริญญา มิ่งสกุล, 2566)

ดังนั้น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ จึงมุ่งศึกษาถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ ปัญหาและอุปสรรคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ ทั้งในการกำหนดทิศทางขององค์กร การยกระดับการให้บริการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานธุรกิจโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ มาช่วยปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี พัฒนา ปรับปรุงอุปกรณ์เทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ เครือข่าย และเซิร์ฟเวอร์ ฯลฯ ให้ทันสมัย และครอบคลุมมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดเจาะจงศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสถาบันการเงินของรัฐครบทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรของธนาคารรัฐ ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จากสถาบันการเงินของรัฐ 6 แห่งๆ ละ 4 คน รวม 24 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) ลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ได้คำตอบที่หลากหลายแง่มุมแม้จะใช้คำถามแบบเดียวกัน

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความแบบพรรณนา

ผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ แยกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1) การกำหนดทิศทางขององค์กร พบว่า ธนาคารรัฐมีการกำหนดทิศทางขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การมุ่งนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานและให้บริการลูกค้า เพื่อยกระดับการบริการด้านดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลวิธีการดำเนินงาน ให้มีศักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการ ความคาดหวังลูกค้า วิถีชีวิต และการดำเนินธุรกิจในอนาคต

2) การยกระดับการให้บริการ พบว่า ธนาคารรัฐได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ มาช่วยปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน มีการพัฒนาการบริการทางการเงินต่าง ๆ เชื่อมโยงกับดิจิทัลแพลตฟอร์มต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ลูกค้าเกิดความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงง่าย รวมถึงการพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับองค์กร โดยการใช้บุคลากรและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกัน

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี พบว่า ธนาคารรัฐได้พัฒนา ปรับปรุงด้านเทคโนโลยีที่สำคัญต่าง ๆ ขององค์กร เช่น อุปกรณ์เทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ เครือข่าย ฯลฯ ให้ทันสมัย และครอบคลุมมากขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และความมั่นคงปลอดภัยยิ่งขึ้น

4) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม พบว่า ธนาคารรัฐพยายามสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีความคล่องตัวยืดหยุ่น (Agile Organization) เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาผลงาน และริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ มีการกระตุ้นและปลูกฝังค่านิยมการทำงานรูปแบบใหม่ที่ประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับวิธีการทำงานให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร

5) การรักษาความปลอดภัย พบว่า ธนาคารรัฐให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยจากภัยคุกคามทางด้านดิจิทัล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น ให้กับลูกค้า ธนาคารมีการปรับปรุงระบบความปลอดภัยให้มีความทันสมัย มีการดูแลที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น มี

การกำหนดมาตรการหรือแผนในการรับมือ การตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามใหม่ ๆ

6) การพัฒนาความสามารถของบุคลากร พบว่า ธนาคารรัฐต่างพัฒนาศักยภาพบุคลากรของตนเองให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรขององค์กรสามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลได้ เปิดโอกาสในการเรียนรู้และติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

2. ปัญหาและอุปสรรคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ พบว่า ผู้บริหารองค์กรบางส่วนยังมีวิสัยทัศน์ไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงประชาชนขาดความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดปัญหาในการยอมรับและใช้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล ขาดแคลนบุคลากรด้านเทคโนโลยีที่มีทักษะสูง บุคลากรมีทัศนคติเชิงลบต่อเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ซับซ้อนมากขึ้น และวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้ออำนวยในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

3. แนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ

การศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ พบว่า ผู้บริหารของธนาคารรัฐควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะในด้านนโยบาย เลื่อนนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสม ปรับกฎระเบียบต่าง ๆ ขององค์กรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ยกมาตรฐานความปลอดภัยในการทำธุรกรรมให้มั่นคงมากขึ้น และประชาสัมพันธ์รูปแบบการให้บริการของธนาคารไปยังลูกค้าเพื่อสร้างการรับรู้ และความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ

1) การกำหนดทิศทางขององค์กร ได้แก่ การที่ธนาคารรัฐมีการกำหนดทิศทางขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือการมุ่งนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานและ

ให้บริการลูกค้า เพื่อยกระดับการบริการด้านดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลวิธีการดำเนินงาน ให้มีศักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการ ความคาดหวังลูกค้า วิถีชีวิต และการดำเนินธุรกิจในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล จิตวิรัตน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องโมเดลการปรับตัวขององค์กรธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการทำลายล้างของเทคโนโลยีดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สามารถอธิบายความเหมาะสมได้ด้วยอิทธิพลเชิงสาเหตุจำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) การปรับตัวสู่องค์การดิจิทัล (2) การใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงานคน (3) การสร้างนวัตกรรม (4) ขับเคลื่อนทุกสิ่งเข้าสู่อินเทอร์เน็ต (5) การพัฒนาตลาดออนไลน์ และ (6) การจัดการประสบการณ์ลูกค้า

2) การยกระดับการให้บริการ ได้แก่ การที่ธนาคารรัฐได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ มาช่วยปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน มีการพัฒนาการบริการทางการเงินต่าง ๆ เชื่อมโยงกับดิจิทัลแพลตฟอร์มต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ลูกค้าเกิดความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงง่าย รวมถึงการพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับองค์กร โดยการใช้บุคลากรและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกเชนเซอร์ ประเทศไทย (2566) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อบริการธนาคารทั่วโลก (Global Banking Consumer Study) พบว่า ด้านความสัมพันธ์ที่ผู้บริโภคมีกับธนาคารจะเป็นในเชิงธุรกรรมมากขึ้น โดยไม่ได้ดูแลใกล้ชิด ธนาคารจึงสามารถปรับเพิ่มความสัมพันธ์ให้กระชับมากยิ่งขึ้น ด้วยการลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัลหลักที่เชี่ยวชาญด้านเอไอ เทคโนโลยีคลาวด์ และอนาลิติกส์ เพื่อเจาะลึกถึงความต้องการทางการเงินของลูกค้าได้ดีขึ้น สามารถสนทนาโต้ตอบได้อย่างลื่นไหล ไม่ว่าจะในช่องทางการติดต่อกับบุคคลหรือดิจิทัล พร้อมส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งให้บริการที่นอกจากด้านธนาคารด้วย

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การที่ธนาคารรัฐได้พัฒนาปรับปรุงด้านเทคโนโลยีที่สำคัญต่าง ๆ ขององค์กร เช่น อุปกรณ์เทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ เครือข่าย ฯลฯ ให้ทันสมัย และครอบคลุมมากขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และความมั่นคงปลอดภัยยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิราภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง FinTech : นวัตกรรมทางการเงินในยุคดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ภาครัฐควรปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึง ควรส่งเสริมทักษะของเจ้าหน้าที่ภาครัฐทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประโยชน์สูงสุด

4) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ การที่ธนาคารรัฐพยายามสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีความคล่องตัวยืดหยุ่น (Agile Organization) เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ไม่ปิดกั้น ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาผลงาน และริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ มีการกระตุ้นและปลูกฝังค่านิยมการทำงานรูปแบบใหม่ที่ประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับวิธีการทำงาน ให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร

5) การรักษาความปลอดภัย ได้แก่ การที่ธนาคารรัฐให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยจากภัยคุกคามทางด้านดิจิทัล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น ให้กับลูกค้า ธนาคารมีการปรับปรุงระบบความปลอดภัยให้มีความทันสมัย มีการดูแลที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น มีการกำหนดมาตรการหรือแผนในการรับมือ การตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามใหม่ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพงศ์ ทรัพย์าคม และอรุณพล บ่อมสฤติย์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ของธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 เสนอแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แบ่งออกเป็น 5 พังค์ชั้นหลัก คือ 1) การระบุและเข้าใจถึงบริบทต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยง 2) การวางมาตรฐานควบคุมเพื่อปกป้องระบบขององค์กร 3) การกำหนดขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อตรวจจับสถานการณ์ที่ผิดปกติ 4) การกำหนดขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้น และ 5) การกำหนดขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องและฟื้นฟูปะบบให้กลับคืนมาเหมือนเดิม

6) การพัฒนาความสามารถของบุคลากร ได้แก่ การที่ธนาคารรัฐต่างพัฒนาศักยภาพบุคลากรของตนเองให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรขององค์กรสามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลได้ เปิดโอกาสในการเรียนรู้และติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง FinTech : นวัตกรรมทางการเงินในยุคดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมทักษะของเจ้าหน้าที่ภาครัฐทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของณฐนนท ทวีสิน (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า องค์กรประกอบด้านพนักงานผู้

ให้บริการ มีน้ำหนักความสัมพันธ์ต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีที่ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านความเร็วตามลำดับ

2. ปัญหาและอุปสรรคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ

จากการศึกษาที่ได้พบว่า ผู้บริหารองค์กรบางส่วนยังมีวิสัยทัศน์ไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ประชาชนขาดความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีทำให้มีปัญหาในการยอมรับและใช้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล ขาดแคลนบุคลากรด้านเทคโนโลยีที่มีทักษะสูง บุคลากรมีทัศนคติเชิงลบต่อเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ซับซ้อนมากขึ้น และวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้ออำนวยในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง FinTech : นวัตกรรมทางการเงินในยุคดิจิทัล ภาคประชาชน ควรเปิดใจรับรู้การเปลี่ยนแปลงและยอมรับนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ โดยการพัฒนาตนเองให้รู้ดิจิทัล (Digital literacy) ในการเพิ่มทักษะความเข้าใจและการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนเพิ่มความรู้ทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้นวัตกรรมทางการเงิน เพื่อทำให้นวัตกรรมทางการเงินของประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต

3. แนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ

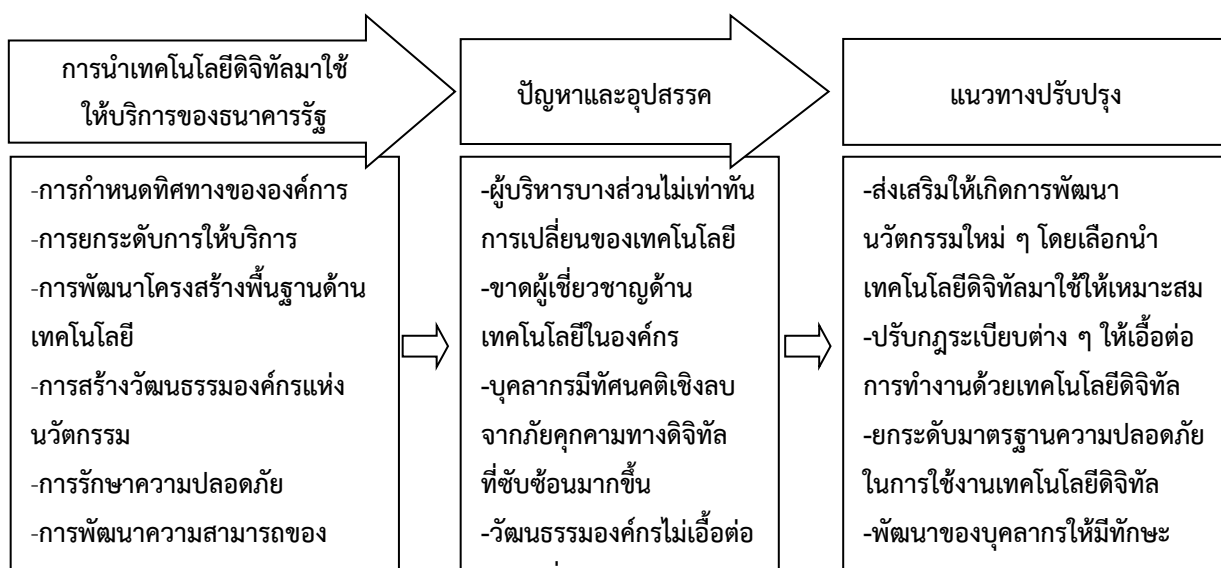
จากการศึกษาที่ได้พบว่า ผู้บริหารของธนาคารรัฐควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะในด้านนโยบาย เลื่อนนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสม ปรับกฎระเบียบต่าง ๆ ขององค์กรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ยกย่องมาตรฐานความปลอดภัยในการทำธุรกรรมให้มั่นคงมากขึ้น และประชาสัมพันธ์รูปแบบการให้บริการของธนาคารไปยังลูกค้าเพื่อสร้างการรับรู้ และความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของหนึ่งฤทัย ขนานแข็ง และกฤษฎวรรณ โล้วชรินทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการปรับตัวของสถาบันการเงินไทยเพื่อเป็นธนาคารดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการปรับตัวของสถาบันการเงินไทยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงเป็นธนาคารดิจิทัล จึงมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของพนักงานให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ

ให้การเป็นที่ปรึกษาทางการเงินและการลงทุน การมีแอปพลิเคชันทางการเงินที่ให้บริการได้หลากหลายและตอบสนองได้ตรงความต้องการของลูกค้า

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ ได้องค์ความรู้ใหม่ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐใน 6 ด้าน คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการยกระดับการให้บริการ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการรักษาความปลอดภัย และด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ในส่วนปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้บริหารองค์กรบางส่วนยังไม่เท่าทันการเปลี่ยน องค์กรขาดผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ภัยคุกคามทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่ซับซ้อนมากขึ้น และวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ในส่วนแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ คือ

ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้กับบริบทของงานได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จึงมีข้อเสนอแนะได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ 1) ธนาคารรัฐควรกำหนดทิศทางขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลวิธีการดำเนินงาน ขององค์กรให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 2) ธนาคารรัฐควรยกระดับการให้บริการ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ และพัฒนาการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน 3) ธนาคารรัฐควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัยครอบคลุมการใช้งาน และความมั่นคงปลอดภัยยิ่งขึ้น 4) ธนาคารรัฐควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งนวัตกรรมที่มีความคล่องตัวยืดหยุ่น มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และ 5) ธนาคารรัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์มากยิ่งขึ้น ต้องมีการกำหนดแผนรับมือ การติดตาม และเฝ้าระวังภัยคุกคาม ที่เข้มงวดเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และความเชื่อมั่นของลูกค้า ในส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป คือ 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ 2) ควรศึกษาปัจจัยเปรียบเทียบการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐ และธนาคารเอกชน (ธนาคารพาณิชย์) และ 3) ควรศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของธนาคารรัฐโดยศึกษาเป็นรายกรณี

บรรณานุกรม

- แก้วตา ผู้พัฒนพงศ์ และนิคม เจียรจินดา. (2563). ผลกระทบของการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคาร. วารสารรัชต์ภาคย์ TCI กลุ่มที่ 2 มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 14(34), 86-100.
- โกศล จิตวิรัตน์. (2561). โมเดลการปรับตัวขององค์กรธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการทำลายล้างของเทคโนโลยีดิจิทัลในศตวรรษที่ 21. วารสารสมาคมนักวิจัย, 23(2), 74-88.
- ช่อง 7HD. (27 กันยายน 2566). ประเด็นเด็ดเศรษฐกิจ : ธนาคารยังไม่หยุดลดสาขา ลดพนักงาน. เข้าถึงได้จาก <https://news.ch7.com/detail/638254>
- ณฐนนท ทวีสิน. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 116-128.

- ไทยโพสต์. (26 กรกฎาคม 2566). สังคมไทยเข้าสู่ยุคดิจิทัล : ความสำเร็จและการบ้านที่รออยู่. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://www.thaipost.net/economy-news/308500/>
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (27 กันยายน 2565). แบงก์ลดคน-ลดสาขาไม่หยุด อีก 3 ปีหาย 50% สูญยุค Virtual Bank. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://www.prachachat.net/finance/news->
- ปริญญา มิ่งสกุล. (17 มถุนายน 2566 2566). แนวโน้มเทคโนโลยีในภาคธนาคาร ปี 2023. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/tech-trend-2023>
- ผู้จัดการออนไลน์. (26 กรกฎาคม 2563). เคล็ดลับทำธุรกิจยุคใหม่ ต้องมี ABCDEF. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก https://mgronline.com/business/detail/9630000103951#google_vignette
- วิชาดา ไม้เงินงาม. (2562). พฤติกรรมและการยอมรับเทคโนโลยีการให้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้บริการกลุ่มเจนเอเรชั่นเอ็กซ์ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร. ใน (วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิราภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์. (2561). FinTech: นวัตกรรมทางการเงินในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักกรรมการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุรพงศ์ ทรัพย์าคม และอรรถพล ป้อมสถิตย์. (2563). การวิเคราะห์การรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ของธนาคารพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562. งานประชุมวิชาการระดับชาติประจำปี 2563 (หน้า 1196). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- หนึ่งฤทัย ขนานแข็ง และกฤษฎวรรณ โล้วชรินทร์. (2562). การปรับตัวของสถาบันการเงินไทย เพื่อเป็นธนาคารดิจิทัล. Journal of Buddhist Education and Research, 5(2), 376-388.
- เอกเซนเซอร์ ประเทศไทย. (27 กรกฎาคม 2566). เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://moneyandbanking.co.th/2023/42314/>

การนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร*

LIBERAL CANNABIS POLICY IMPLEMENTATION IN BANGKOK
METROPOLITAN

ชัชชัย สัตราภัย

Chatchai Satraphai,

กมลพร กัลยาณมิตร

Kamolporn Kalyanamitra

สถิตย์ นิยมญาติ

Satit Niyomyaht

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช

Tassanee Lakkhanapichonchat

คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

Political Science, Bangkok Thonburi University, Thailand

E-mail: samjung639@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำการคัดเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรองค์กรภาครัฐ ผู้บริหารและบุคลากรภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปผลข้อค้นพบการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติ คือ ขาดกฎหมายและมาตรการควบคุมที่ชัดเจน ขาดการรับฟังเสียงสะท้อนของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินนโยบายไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสังคมยังมีความเห็นต่อนโยบายไม่สอดคล้องกัน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อ

* Received 17 February 2024; Revised 23 July 2024; Accepted 26 July 2024

ความสำเร็จ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทศนคติของผู้ปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การสนับสนุนจากประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และการประชาสัมพันธ์ให้ภาคประชาชนเห็นด้วย และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร พบว่า ควรมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้ชัดเจนก่อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจังและมีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน โดยเฉพาะการใช้กัญชาในทางที่ผิด เน้นประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้กัญชาที่ถูกต้องและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในสังคมให้มากขึ้น รวมถึงประเมินติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ, กัญชาเสรี, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The research objectives were: 1) to study the problems and obstacles the liberal cannabis policy implementation in Bangkok Metropolitan, 2) to study the factors affecting the success of the liberal cannabis policy implementation in Bangkok Metropolitan, and 3) to study the recommendations for liberal cannabis policy implementation in Bangkok Metropolitan. The research was qualitative. The key informants in the research included executives and personnel of government organizations, executives and civil society personnel and the general public, totaling 25 people, by the purposive selection. The research tool was a semi-structured interview form. The data analyzed by summarizing the research findings according to the specified research objectives. The results found that: 1) the problems and obstacles of the liberal cannabis policy implementation in Bangkok Metropolitan was found that the policy was unclear, lacking laws and control measures, lacking of listening to the voices of the people and those involved. Policy implementation was not in the same direction and society has inconsistent opinions on the policy, (2) the factors affecting the success of the liberal cannabis policy implementation in Bangkok Metropolitan included the clarity of the policy agencies that implement policies, practitioner's attitude

economic, social and political conditions, target groups/people and public relations, and (3) the recommendations for liberal cannabis policy implementation in Bangkok Metropolitan. It was found that policies and measures should be clearly defined. Relevant agencies must seriously implement the policy, especially controlling the misuse of marijuana, promoting accurate information and knowledge regarding marijuana policy and use, listening to the opinions of all sectors in society more and continuously evaluate and monitor the situation

Keywords: Policy Implementation, Liberal Cannabis, Bangkok Metropolitan

บทนำ

กัญชา หรือ พืชสกุล Cannabis มีสรรพคุณช่วยบรรเทาความเครียด สร้างความรู้สึกผ่อนคลาย ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ทำให้อ่อนหลับ อยากรอาหาร อีกทั้งช่วยลดอาการอักเสบและอาการปวดได้เป็นอย่างดี หลายหลายประเทศปลดล็อกกัญชาจากการเป็นยาเสพติด เนื่องจากกัญชาสามารถให้ประโยชน์กับการรักษาทางการแพทย์ได้ (ศูนย์บำบัดยาเสพติดเอกชน ภูฟ้าเรสท์โฮม, 2565) อาทิ ในสหราชอาณาจักรมีการนำกัญชามาสกัดเพื่อผลิตตำรับส่วนผสมของ Dronabinol – cannabidiol (Sativex®) เพื่อใช้ในการรักษาโรคปลอกประสาทแข็ง (Multiple Sclerosis) ซึ่งตำรับนี้เป็นที่ยอมรับให้ใช้ทางการแพทย์ ใน 24 ประเทศ เช่น ออสเตรเลีย, ออสเตรีย, เนเธอร์แลนด์, สหราชอาณาจักร, สเปน ฯลฯ นอกจากนี้ก็ยังมีมีการนำสารสกัดจากกัญชามาใช้ในการบำบัดรักษาอาการจิตเวชและระบบประสาท (Neuropsychiatric Symptoms) การรักษาอาการไม่อยากรอาหารในผู้ป่วยมะเร็ง เป็นต้น บางประเทศจึงยอมให้มีการปลูกกัญชา เพื่อใช้ในทางการแพทย์ เช่น แคนาดา อิสราเอล เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร สวิสเซอร์แลนด์ และบางรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา และมีหลายประเทศยอมรับให้ใช้กัญชาในการรักษาทางการแพทย์ (ชาญชัย เอื้อชัยกุล, 2560) ในประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาถูกกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดปลูก เสพหรือครอบครอง อย่างไรก็ตามก็มีการใช้กัญชาในตำราแพทย์แผนไทยหลายตำรับ เช่น ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ มีตำรับยาไทยที่เข้ากัญชาจำนวน 11 ตำรับ ตำราพระโอสถพระนารายณ์ มีตำรับยาไทยที่เข้ากัญชา จำนวน 3 ตำรับ (วีรยา ถาอุปชิต และนุศราพร เกษสมบุรณ์, 2564) จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะ

ใช้กัญชาทางการแพทย์เพื่อรักษาโรคและบรรเทาอาการต่าง ๆ มายาวนาน ปรากฏในตำราจำนวนมาก (ธีระ วรธนารัตน์, 2563) เช่นเดียวกับ การทำให้กัญชาถูกกฎหมายหรือการเปิดเสรีกัญชาเป็นประเด็นนโยบายที่ถูกถกเถียงในสังคมไทยอย่างมาก มีทั้งเสียงสนับสนุนและคัดค้าน ซึ่งในแต่ละฝ่ายยังมองระดับการเปิดเสรีที่เหมาะสมไว้ต่างกัน (เจณิตตา จันทวงษา, 2565)

นโยบายกัญชาเสรี เป็นหนึ่งในนโยบายหลักของพรรคภูมิใจไทยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 โดยเริ่มได้รับความสนใจอย่างมากจากการปราศรัยใหญ่ของ นายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทยที่สนามช้างอินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต จ.บุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2562 ซึ่งถือเป็นเวทีแรกที่พรรคภูมิใจไทยประกาศ คำขวัญหาเสียงที่ว่า “กัญชาไทยปลูกได้เสรี” และ “พืชแก้จน พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ กัญชาเสรี” เนื้อหาหลักของนโยบายที่พรรคภูมิใจไทยนำเสนอ นั่น คือ การให้ความสำคัญแก่กัญชาในฐานะที่เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ ที่สามารถสร้างมูลค่าจนสามารถ “พลิกชีวิตคนไทย” ได้เพราะประเทศไทยมีสายพันธุ์กัญชามากที่สุด ดังนั้นรัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงกัญชาได้อย่างเสรี โดยเริ่มต้นจากการสนับสนุนการปลูกกัญชาเพื่อใช้ในครัวเรือนบ้านละ 6 ต้น หากเหลือจึงขาย โดยรัฐจะเป็นคนรับซื้อ และดูแลพื้นที่การปลูกโดยการซื้อขายต้องผ่านรัฐ ไม่สามารถซื้อขายได้โดยตรง ซึ่งคาดการณ์ว่าจะสร้างรายได้แก่ครัวเรือนถึงปีละกว่า 400,000 ล้านบาท ทำให้ต่อมา นโยบายกัญชาเพื่อการแพทย์และส่งเสริมการปลูกพืชกัญชา ได้ถูกบรรจุไว้เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และกระทรวงสาธารณสุข ในยุคของนายอนุทิน ชาญวีรกูล ความชัดเจนด้านนโยบายเริ่มปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นว่า นโยบายกัญชาของรัฐบาลจำกัดอยู่เพียงเพื่อการแพทย์และการรักษาโรคเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงการใช้เพื่อความบันเทิงและสันทนาการแต่อย่างใด (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2563) การขับเคลื่อนนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ของนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในระยะแรกมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าถึงยากัญชาทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานจากสถานพยาบาลใกล้บ้านกว่า 300 แห่งทั่วประเทศ แพทย์ผู้ใช้มีความมั่นใจในประสิทธิภาพของยากัญชา การขับเคลื่อนในระยะต่อไป จะเน้นไปที่การพัฒนา กัญชาให้มีมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดกัญชาที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมอบหมายให้ “สถาบันกัญชาทางการแพทย์” เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายนี้ ร่วมกับหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนอยู่

บนพื้นฐานของหลักวิชาการ และประชาชนทุกคนที่ต้องการสร้างรายได้จากกัญชาต้องมีการเสนอแผนธุรกิจให้ชัดเจนและเป็นไปตามกฎหมาย การดำเนินงานในเฟสที่ 2 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพของประชาชนของประเทศ พร้อมสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนในทุกช่องทาง (อนันต์ชัย อัศวเมฆิน, 2563)

จากการผลักดันนโยบายดังกล่าวย่อมมีเสียงสะท้อนทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งข้อดีคือ การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการศึกษาวิจัยที่จะส่งเสริมการแก้ไขปัญหาทางสุขภาพสามารถลดการซื้อขายแบบผิดกฎหมายเพื่อนำมาใช้เพื่อสุขภาพ ภาครัฐทราบปริมาณการใช้สามารถกำหนดแนวทางการกำกับดูแลและเก็บภาษีได้ สำหรับภาคประชาชนถือว่าได้ประโยชน์ทั้งในส่วนของ การรักษาพยาบาล การได้รับสินค้าที่ได้คุณภาพ ไม่ต้องลักลอบซื้อขาย หากทำให้คนเข้าถึงกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ โดยมีหลักฐานยืนยันว่าไม่ก่อให้เกิดการใช้กัญชามากขึ้นเกินงาม และเป็นการทำให้กลุ่มที่ลักลอบใช้เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของตนเอง ได้กลับเข้ามาสู่วงจรที่เป็นทางการ ถูกกฎหมายแล้ว น่าจะเป็นผลดีต่อทุกฝ่ายทั้งในมุมมองของรัฐที่จะทราบปริมาณการใช้ กำหนดแนวทางปฏิบัติและควบคุมกำกับได้ง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถจัดเก็บภาษีเข้าสู่รัฐได้อีกทางหนึ่ง ในขณะที่ในมุมมองของผู้บริโภคก็ถือเป็นการดีที่จะได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการควบคุมคุณภาพมาตรฐานและราคาเป็นธรรม ไม่ตกอยู่ในเงื้อมมือของตลาดมืด (ธีระ วรรณารัตน์, 2563) ส่วนข้อเสีย “กัญชาเสรี” ได้ก่อให้เกิดความกังวลถึงความพร้อมและความเหมาะสมที่จะดำเนินการปลดล็อกในสังคมไทย เพราะประชาชนจำนวนมากยังเข้าใจผิดว่าสามารถใช้กัญชาเพื่อสันทนาการได้อย่างเสรี นอกจากจะก่อปัญหาเชิงศีลธรรมและเป็นการมอมเมาประชาชนแล้ว ยังเป็นการยากแก่การควบคุมพฤติกรรมการปลูก การค้าขาย และการใช้อีกด้วย อันจะนำมาซึ่งปัญหาทางสังคมอื่น ๆ อีกมากมาย (ไทยทริบูน, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องผลที่อาจทำให้มีการหันมาใช้กัญชากันมากเกินไปเกินกว่าที่ควร ซึ่งหากอยู่ในช่วงวัยเด็กหรือวัยรุ่นก็อาจส่งผลกระทบทางลบตามมาอีกหลายมิติ ตลอดจนสุ่มเสี่ยงต่อการเสพติดระยะยาวและปัญหายาเสพติดชนิดอื่นๆ ที่รุนแรงในอนาคต (National Academies of Sciences Engineering and Medicine, 2017) ตลอดจนผลกระทบที่เกิดต่อระบบการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ภาระงานจากจำนวนผู้ป่วยที่มารับการรักษาจากผลไม่พึงประสงค์จากกัญชา ทั้งเด็ก เยาวชน วัยรุ่น วัยทำงาน และผู้สูงอายุ (ธีระ วรรณารัตน์, 2563) เพราะหลังจากมีประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่อนุญาตให้ประชาชนลงทะเบียนในแอปพลิเคชันปลูกกัญ เพื่อขออนุญาตปลูกกัญชาได้โดยไม่ผิดกฎหมาย และมีผลเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2565 หลังจากนั้นก็มีผู้ลงทะเบียนปลูกจำนวนมาก มีการ

จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกัญชาอย่างแพร่หลาย เช่น ในรูปของส่วนผสมในขนม อาหาร และ เครื่องดื่ม เป็นต้น คนทั่วไปโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเข้าถึงกัญชาได้ง่าย อีกทั้งเป็นการนำมาใช้ ที่ไม่ได้รับคำแนะนำจากแพทย์ ส่งผลให้มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเนื่องจากการได้รับปริมาณกัญชา เกินขนาดมากขึ้น เนื่องจากไม่มีความรู้ว่าจะควรบริโภคกัญชาในปริมาณเท่าใด คนในสังคมเริ่ม ต่อดำเนินมาตรการที่รัฐเปิดให้มีการใช้กัญชาอย่างเสรีโดยไม่มีมาตรการควบคุมที่ดีพอ (สมิตรา มณี โชติ และคณะ, 2562) ไม่มีกฎหมายหรือกฎหมายย่อยใด ๆ เข้ามาควบคุมการใช้ประโยชน์ ทางสันตนาการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมอายุของ ผู้ครอบครอง การซื้อ ขาย หรือการ ควบคุมการใช้ส่วนต่าง ๆ ของกัญชานอกเหนือจากจุดประสงค์ทางการแพทย์ ทำให้เกิดเป็น สหุญญาภาตทางกฎหมายซึ่งสร้างความกังวลให้กับประชาชนจำนวนมาก เห็นได้จากข้อมูลผู้เข้ารับ การบำบัดทางจิตจากกัญชาสัดส่วนปี 2561 อยู่ที่ 3% ปี 2562 อยู่ที่ 14% ปี 2563 อยู่ที่ 8% ปี 2564 อยู่ที่ 14% ส่วนปี 2565 เกือบ 17% จะเห็นว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และน่าจะเป็นเทรนด์ที่ ต้องเฝ้าระวัง (มุฮัมหมัดฟาห์มี ตาละ, 2565)

ดังนั้น การศึกษาเรื่อง การนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร จึงได้มุ่ง ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จของการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร และค้นหาข้อเสนอแนะ แนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการที่ ชัดเจนอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการ ยกระดับเศรษฐกิจชุมชนควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพพงศ์ วมของประเทศ พร้อมสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติใน กรุงเทพมหานคร
3. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่ศึกษา คือ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเมือง หลวงและนครที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การ คมนาคมขนส่ง การเงินการธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร และความเจริญของประเทศ ซึ่ง

หลังจากรัฐบาลมีนโยบายปลดล็อกกัญชา-กัญชง ธุรกิจเกี่ยวกับกัญชาผุดขึ้นจำนวนมาก หลายพื้นที่ และปรากฏอยู่แทบทุกหัวมุมถนน ในย่านใจกลางเมืองของกรุงเทพฯ (โจนาธาน เฮด, 2566)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน ผู้บริหารและบุคลากรภาคประชาสังคม จำนวน 10 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน รวมทั้งหมดจำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Selection) พิจารณาจากคุณสมบัติและคุณลักษณะที่เหมาะสม

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) ทั้งนี้เพื่อความยืดหยุ่นและเป็นการเปิดกว้าง แต่ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมประเด็นการวิจัยอย่างครบถ้วน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความแบบพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร พบว่านโยบายไม่ชัดเจน ขาดกฎหมาย และมาตรการควบคุมที่รัดกุมและครอบคลุม จนเกิดการบริโภคกัญชาอย่างไม่เหมาะสม ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว และสังคม ตามมา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร จำแนกรายด้าน ดังนี้

2.1 ความชัดเจนของนโยบาย พบว่า นโยบายกัญชาเสรียังขาดความชัดเจน ทำให้ระบบกลไก มาตรการ การดำเนินกิจกรรม ขาดความเป็นเอกภาค และประสิทธิภาพ จนส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือ ความเชื่อมั่นต่อนโยบายของสังคม

2.2 หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า แต่ละหน่วยงานมีศักยภาพแตกต่างกันไปของแต่ละองค์การ

2.3 ศักยภาพของผู้ปฏิบัติ พบว่า มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับนโยบายกัญชาเสรี

2.4 เจื่อนใจทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง พบว่า เจื่อนใจทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อเสียงสนับสนุนของประชาชน เจื่อนใจทางสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบาย ซึ่งจากกระแสสังคมที่มีต่อผลกระทบของกัญชาเสรี ทำให้เกิดการทบทวนนโยบาย และแนวทางในการ

น่านโยบายไปปฏิบัติใหม่ ส่วนเงื่อนไขทางการเมือง ฝ่ายการเมืองมีบทบาทสำคัญต่อการพิจารณาปรับปรุงนโยบาย และยุทธินโยบายกัญชาเสรี

2.5 กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายกัญชาเสรีขณะนี้ กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนยังคงมีความเห็นต่างกัน นโยบายนี้ยังคงเป็นที่ถูกถกเถียงในสังคมอย่างมาก

2.6 การประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันของสังคมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือมาตรการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปลดล็อกกัญชาอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการน่านโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร พบว่า ควรกำหนดนโยบาย มาตรการต่าง ๆ ให้ชัดเจน และเหมาะสม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องน่านโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการควบคุมการใช้กัญชาในทางที่ผิด ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายและการใช้กัญชา รับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในสังคมต่อนโยบายให้มากขึ้น และประเมินติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้นโยบายกัญชาเสรีก่อประโยชน์ที่เหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคการน่านโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย นโยบายไม่ชัดเจน ขาดกฎหมาย และมาตรการควบคุมที่รัดกุมและครอบคลุม จนเกิดการบริโภคกัญชาที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว และสังคมตามมา ขาดการรับฟังเสียงสะท้อนของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องรอบด้านต่อนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินนโยบายไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสังคมยังมีความเห็นต่อนโยบายกัญชาเสรีไม่สอดคล้องกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเขตไท ลังการ์พินธุ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์นโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชาจากต่างประเทศสู่กัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การใช้กัญชาในทางการแพทย์ของประเทศไทยนั้นล่าสุดเมื่อมีการแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2562 ฉบับที่ 7 ให้สามารถทดลอง และใช้กัญชาทางการแพทย์ได้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

2.1 ความชัดเจนของนโยบาย ได้พบว่า นโยบายกัญชาเสรียังขาดความชัดเจน ทำให้ระบบกลไก มาตรการ การดำเนินกิจกรรมขาดความเป็นเอกภาค และประสิทธิภาพ จนส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือ ความเชื่อมั่นต่อนโยบายของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรวัฒน์ ชัยชนูญา ภัฏฐ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมนโยบายกัญชาในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า นโยบายการส่งเสริมการเพาะปลูกและการใช้กัญชา ต้องมีความชัดเจน เด็ดขาด และครอบคลุม บูรณาการเพื่อดำเนินการในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า หน่วยงานที่นำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในแต่ละหน่วยงานมีศักยภาพแตกต่างกันไปของแต่ละองค์กร สอดคล้องกับจักรี ศรีจารุเมธีญาณ และชุตินา ศรีจารุเมธีญาณ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้มอบและรับนโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่ององค์ประกอบของนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจและสามารถแปลความหมายของนโยบายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากโดยทั่วไปนโยบายอาจจะมีลักษณะที่ขาดความชัดเจนในตัวเองอยู่บ้าง

2.3 ทศนคติของผู้ปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยด้านทศนคติของผู้ปฏิบัติในการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัตินี้มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรวัฒน์ ชัยชนูญา พัฒนะ วาณิชันท์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพกำลังคน เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายกัญชาทางการแพทย์สู่การปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า นโยบายกัญชาทางการแพทย์เป็นนโยบายด้านสุขภาพที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการ และแรงผลักดันจากฝ่ายการเมืองของรัฐบาลและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น แต่เป็นนโยบายที่เป็นความต้องการของประชาชนชาวไทย ด้วยบริบททางวัฒนธรรมของนโยบายนี้ทำให้การสนับสนุนของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.4 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง พบว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อเสียงสนับสนุนของประชาชน เพราะประชาชนตระหนักเห็นคุณค่าของกัญชามากขึ้น เงื่อนไขทางสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบาย ซึ่งจากกระแสสังคมที่มีต่อผลกระทบของกัญชาเสรีทำให้เกิดการทบทวนนโยบาย และแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติใหม่ ส่วนเงื่อนไขทางการเมือง ฝ่ายการเมืองมีบทบาทสำคัญต่อการพิจารณาปรับปรุงนโยบาย และยุตินโยบายกัญชาเสรี

สอดคล้องกับแนวคิดของธันภัทร โคตรสิงห์ (2556) กล่าวว่า ในบางครั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่แน่นอน เช่น มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมืองซึ่งยากที่จะควบคุม

2.5 กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน พบว่า การนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัตินี้ กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนยังคงมีความเห็นต่างกัน ในนโยบายนี้ จึงยังคงเป็นที่ถกเถียงในสังคมอย่างมาก สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2556) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชน ต่อนโยบายกัญชา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังมองว่าการเปิดเสรีกัญชามีผลกระทบต่อสังคม เด็กและเยาวชน

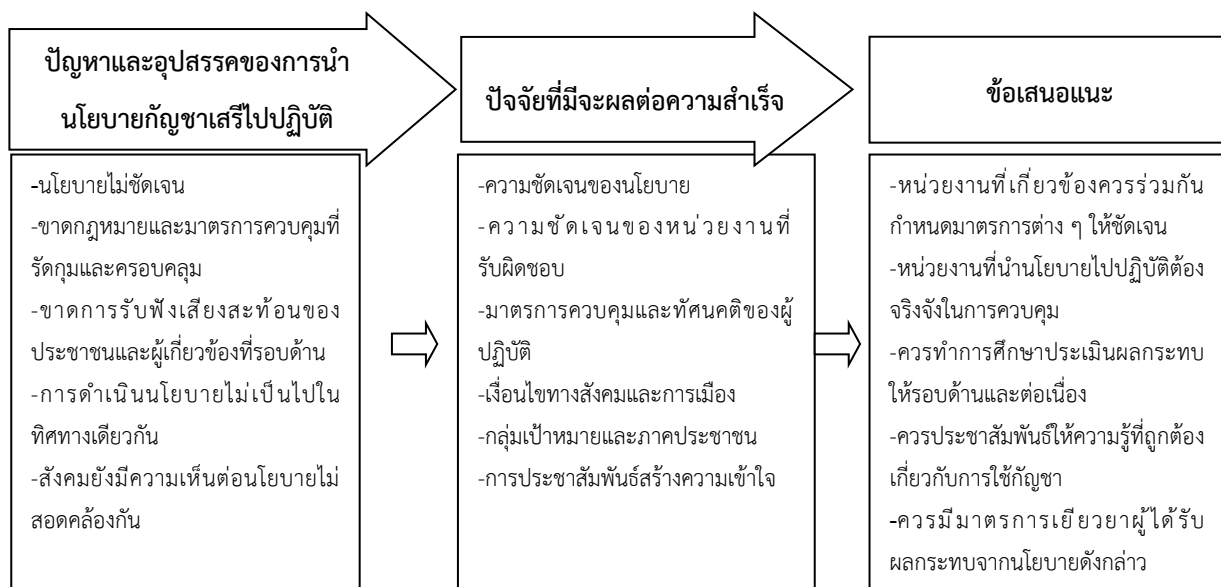
2.6 การประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์จะช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันของ สังคมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือมาตรการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปลดล็อก กัญชาอย่างแท้จริง ส่งผลให้การนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของบัณฑิต ศรไพศาล (2562) ได้ศึกษาเรื่องคิดให้ชัดกับนโยบายกัญชาทางการแพทย์ ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า กัญชาทางการแพทย์มีทั้งคุณและโทษ มุมมองต่อนโยบาย กัญชาทางการแพทย์ก็มีทั้งด้านบวกและด้านลบ การทำความเข้าใจร่วมกันอย่างชัดเจนในสังคม เป็นสิ่งจำเป็น

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร คือ ภาค ส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดนโยบาย มาตรการต่าง ๆ ให้ชัดเจน และเหมาะสม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการควบคุมการใช้กัญชา ในทางที่ผิดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายและการใช้กัญชา เพื่อ สร้างความเข้าใจในนโยบาย ลดโอกาสที่จะเกิดผลกระทบต่อประชนและสังคม รับฟังความ คิดเห็นของทุกภาคส่วนในสังคมต่อนโยบายให้มากขึ้น และประเมินติดตามสถานการณ์อย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้กัญชาเสรีก่อประโยชน์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต ศร ไพศาล และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องข้อเท็จจริงและบทวิเคราะห์นโยบายกัญชา ของประเทศ ไทย: มุมมองด้านสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหา นโยบาย กัญชาในปัจจุบัน คือ ควรมีการยกเลิกประกาศฉบับปลดกัญชา ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยกลับสู่ การใช้ประโยชน์กัญชาทางการแพทย์เช่นเดิม จากนั้นควรประเมินความจำเป็นและความต้องการ ของประชาชนทุกกลุ่ม แล้วจึงออกแบบกฎหมายและมาตรการบังคับใช้ให้รัดกุมต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร ได้ องค์ความรู้ใหม่ ที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรค ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ และ ข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร คือ ขาดกฎหมายและมาตรการควบคุมที่ชัดเจน ขาดการรับฟังเสียงสะท้อนของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินนโยบายไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสังคมยังมีความเห็นต่อนโยบายไม่สอดคล้องกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ คือ ความชัดเจนของนโยบาย หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ เงื่อนไขทางการเมือง การสนับสนุนจากประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และการประชาสัมพันธ์ให้ภาคประชาชนเห็นด้วย ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายกัญชาเสรีไปปฏิบัติในกรุงเทพมหานคร คือ ควรมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้ชัดเจนก่อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจังและมีมาตรการควบคุมที่ชัดเจนโดยเฉพาะการใช้กัญชาในทางที่ผิด เน้นประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้กัญชาที่ถูกต้องและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในสังคมให้มากขึ้น รวมถึงประเมินติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอแนะได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายกัญชาเสรี โดยเฉพาะในเรื่องของความชัดเจนของนโยบาย มาตรการควบคุมและกฎหมายที่รองรับเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อภาคประชาชนจากการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบนโยบายไปปฏิบัติควรให้ความสำคัญต่อภาคประชาชนมากกว่าการมุ่งสนองนโยบายของรัฐบาลหรือภาครัฐกิจเพียงอย่างเดียว ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรทำการศึกษาผลกระทบให้รอบด้านรวมถึงเปรียบเทียบนโยบายและแนวปฏิบัติในต่างประเทศประกอบด้วย ควรทำการศึกษาเพื่อค้นหามาตรการ ความจำเป็นที่แท้จริงจากภาคประชาชนและกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน รอบด้าน ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เขตไท ลังการ์พินธุ์. (2565). วิเคราะห์นโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชาจากต่างประเทศสู่กัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทย. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(1), 20-42.
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และชุตินา ศรีจารุเมธีญาณ. (2563). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. วารสารวิจัยธรรมศึกษา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม, 3(1), 19-26.
- เจณิตตา จันทวงษา. (15 มีนาคม 2565). คุณกัญชาเสรีอย่างไรให้ปลอดภัยกับเด็กและเยาวชนที่สุด. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://www.the101.world/cannabis-legalization-and-youth/>
- โจนาธาน เฮด. (21 มกราคม 2566). โจนาธาน เฮดเลือกตั้ง 2566 : อนาคตกัญชาไทย หลังพรรคภูมิใจไทยจ่อพลิกขั้วไปเป็นฝ่ายค้าน. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://www.bbc.com/thai/>
- ฉัฐวัฒน์ ชัชฌานัญญ์. (2565). การส่งเสริมนโยบายกัญชาในสังคมไทย. วารสาร สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 48(1), 171-186.

- ชาญชัย เอื้อชัยกุล. (2560). พิษภัยสุขภาพ : ประโยชน์ โทษและข้อเสนอการพัฒนากำกับดูแล.
กรุงเทพมหานคร: สมาคมเภสัชกรรมทะเบียนและกฎหมายผลิตภัณฑ์ (ประเทศไทย).
- ณัฐธัญญา พัฒนะวาณิชนันท์ และคณะ. (2563). การพัฒนาคุณภาพกำลังคน เพื่อสนับสนุนการ
นำนโยบายกัญชาทางการแพทย์สู่การปฏิบัติ. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- ไทยทริบูน. (12 มกราคม 2562). สัมมนา'มองกัญชาให้รอบด้านไม่สนับสนุนกัญชาเสรี หวั่น
ผลกระทบต่อสังคมหากคุมไม่ได้' ชี้กัญชาช่วง 5 ปี เพื่อการแพทย์. เรียกใช้เมื่อ 2565
จาก <http://www.thaitribune.org>
- ธันภัทร โคตรสิงห์. (2556). การนำนโยบายโฉนดชุมชนไปปฏิบัติ. ใน การนำนโยบายโฉนด
ชุมชนไปปฏิบัติ. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.
- ธีระ วรรณรัตน์. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง กรณีศึกษานโยบายกัญชาทางการแพทย์:
สถานการณ์ ผลกระทบแนวทางการจัดการ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับประเทศ
ไทย. ใน (รายงานการวิจัย). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต ศรีไพศาล. (2562). คิดให้ชัดกับนโยบายกัญชาทางการแพทย์ของประเทศไทย.
วารสารวิชาการสาธารณสุข, 28(4), 755-766.
- บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ. (2566). ข้อเท็จจริงและบทวิเคราะห์นโยบายกัญชา ของประเทศ
ไทย: มุมมองด้านสาธารณสุข. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 32(2), 375-388.
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (21 ตุลาคม 2556). ทิศนะของประชาชนต่อนโยบายกัญชาเสรี.
เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://www.utcc.ac.th/>
- มุฮัมหมัดฟาห์มี ตาเละ. (22 มกราคม 2565). ติดตาม 6 เดือน หลังมี 'กัญชาอบบ้าน' หลาย
ภาคส่วนชี้ชัดถึงผลกระทบต่อสังคม 'คนปลูก' ไม่รุ่ง 'คนเสพ' ร่วงระนาว. เรียกใช้เมื่อ
2566 จาก <https://www.thecoverage.info/news/content/4205>
- วีรยา ถาอุปชิต และนุศราพร เกษสมบุรณ์. (2564). นโยบายกัญชา : การวิเคราะห์เปรียบเทียบ
ไทย สหรัฐอเมริกา แคนาดา เยอรมัน และอิสราเอล. วารสารเภสัชกรรมไทย, 13(1),
4-16.
- ศูนย์บำบัดยาเสพติดเอกชน ภูฟ้าเรสท์โฮม. (27 มกราคม 2565). สรุป World Drug Report
2022. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://www.phufaresthome.com/blog/>

สุมิตรา มณีโชติ และคณะ. (2562). บทวิเคราะห์การเข้าสู่วาระนโยบายกัญชาเสรีในประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบของคิงด็อน. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย, 3(2), 54-67.

อนันต์ชัย อัสวเมชิน. (2563). อนุทิน ผลักดันนโยบาย “กัญชา 6 ต้น” และ “กัญชาสร้างเศรษฐกิจชุมชน”. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (23 มกราคม 2563). กัญชาเสรี. เรียกใช้เมื่อ 2565 จาก wiki.kpi.ac.th/index.php?title=กัญชาเสรี

National Academies of Sciences Engineering and Medicine. (2017). The Health Effects of Cannabis and Cannabinoids: The Current State of Evidence and Recommendations for Research. Washington, DC: The National Academies Press.

การพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง”

เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย

เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี*

DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL GAME “INVESTIGATING AND SEEKING
KNOWLEDGE ABOUT THE ORIGIN OF SANG THONG” TO PROMOTE THE
SKILL OF SUMMARIZING THAI LITERATURE “SANG THONG” FOR 5TH
PRIMARY, WATSATTHAPHIROM SCHOOL,
SING BURI PROVINCE

ชนิดตา โชติช่วง

Chanitta Chotchuang

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ประเทศไทย

Thai Language Education, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Thepsatri Rajabhat University, Thailand

E-mail: chanitta.c@lawasri.tru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง และ 2) เปรียบเทียบทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง ระหว่างก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิด

* Received 29 February 2024; Revised 15 March 2024; Accepted 16 March 2024

สังข์ทอง” แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง สังข์ทอง การสรุปความในวรรณคดีไทย และแบบวัดทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ค่าเฉลี่ย และผลต่าง (D) ผลการวิจัย พบว่า 1. เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ในภาพรวมมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า 4.69 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก การจัดการเรียนรู้เรื่อง สังข์ทอง การสรุปความในวรรณคดีไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.14/81.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และ 2. ในภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลต่าง (D) +5.91

คำสำคัญ: ทักษะการสรุปความ, เกมการศึกษา, วรรณคดีไทย

Abstract

This research aimed to 1) Develop an educational game titled “Investigating and Seeking Knowledge about the Origin of Sang Thong” to encourage the skill of summarizing Thai literature “Sang Thong,” and 2) Compare the skill of summarizing Thai literature “Sang Thong” before and after using “Investigating and Seeking Knowledge about the Origin of Sang Thong” educational game to support the skill of summarizing Thai literature “Sang Thong.” Regarding the target group, the target group was 9 experts from purposive sampling, in contrast, including students under the 5th primary of Watsatthaphirom School, Sing Buri Province enrolled in 1st semester of the academic year 2023. Research instruments included the “Investigating and Seeking Knowledge about the Origin of Sang Thong” educational game, a learning plan of “Sang Thong,” a summary of Thai literature, and a skill assessment of summarizing Thai literature. Statistics applied were content validity, efficiency (E_1/E_2), average, and difference (D). The Research results were as follows: 1. Overall, the educational game “Investigating and Seeking Knowledge about the Origin of Sang Thong” gained a content validity of 4.69 leading to a level of high quality. Learning management of “Sang Thong,” summary of Thai literature before and after studying with the educational game namely “Investigating and Seeking Knowledge about the Origin of Sang Thong”

had the efficiency (E_1/E_2) of 85.14/81.60 which met the criteria of 80/80. And, 2. In general, students under the 5th primary gained the skill of summarizing Thai literature “Sang Thong,” and the score after studying was higher than before studying with a difference (D) of +5.91.

Keywords: Skill of summarizing, Educational game, Thai literature

บทนำ

ประเทศไทยมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ภาษาไทยจึงเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชาติเพราะภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันและทำให้วัฒนธรรมของชาติด้านอื่น ๆ เจริญขึ้น นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจการงานและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) นอกจากนี้จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารแล้ว คนไทยยังใช้ภาษาในการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกในรูปแบบของงานศิลปะที่สร้างโดยใช้ถ้อยคำสำนวน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่เรียกว่าวรรณคดีและวรรณกรรมไทย ซึ่งนับว่าเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าทางด้านการใช้ภาษาและถ้อยคำเนื้อหาและเรื่องราวของวรรณคดีวรรณกรรมไทยยังช่วยจรรโลงใจ ให้ความบันเทิง สนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่ว่าจะเป็น บทร้องเล่นหรือบทละครต่าง ๆ อีกทั้งในเรื่องราวที่สนุกสนาน เพลิดเพลินยังสอดแทรกความรู้ แนวคิดและคติธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาซึ่งแนวคิดและคำสอนต่าง ๆ ในวรรณคดีวรรณกรรมไทยแต่ละเรื่องสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องเตือนใจหรือเป็นบทเรียนสำหรับขัดเกลาจิตใจของมนุษย์ให้อ่อนโยนและดีงามได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมไทยนั้น กระทรวง ศึกษาธิการของประเทศไทยมีการให้ความสำคัญและบรรจุลงในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จึงจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีวรรณกรรมไทยแก่ผู้เรียนในทุกกระดับชั้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยกำหนดให้วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอยู่ในสาระที่ 5 ของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานวิชาภาษาไทย

มีจำนวน 1 มาตรฐาน คือ ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นก็จะมี ความแตกต่างกันไป สำหรับในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้นหลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนสามารถสรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่าน ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่าน วรรณคดีและวรรณกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) อนึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยของโรงเรียนวัดศรีทาทาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี (กันหาบุญ, 2566) เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย พบว่า ครูผู้สอน ยังใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย เน้นการสอนแบบบรรยาย ขาดการใช้สื่อและนวัตกรรมที่ช่วยในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจใฝ่เรียนรู้ เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนวรรณคดีวรรณกรรม ผู้เรียนสามารถอ่านบทวรรณคดีวรรณกรรมเป็นร้อยแก้วและร้อยกรองได้เป็นอย่างดี แต่ผู้เรียนยังขาดการทำความเข้าใจหรือสรุปความจากเนื้อหาและคุณค่าวรรณคดีในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักวรรณคดีและวรรณกรรมไทย ไม่ลึกซึ้ง ไม่สามารถเข้าใจถึงแก่นของเรื่อง ความงามทางด้านการใช้ภาษาตลอดจนการนำคุณค่าในด้านต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีวรรณกรรมไทยอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ

ทักษะการสรุปความ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมไทย เพราะลักษณะเฉพาะของวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นศิลปะการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์จากความรู้สึกรู้สึกและความนึกคิดของมนุษย์ มีการใช้ภาษาที่สละสลวยให้ข้อคิด คติเตือนใจหรือเสริมสร้างจินตนาการ แต่ก็มีคามยากต่อการศึกษาทั้งในแง่ของการใช้ภาษา การเรียบเรียงซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้แต่งแต่ละคน ฉะนั้น การสรุปความจากวรรณคดีและวรรณกรรมต้องเรียนรู้จากการสอนของผู้สอน รวมไปถึงเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสรุปความ สามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อทำความเข้าใจ จดจำเนื้อหา และนำองค์ความรู้ต่าง ๆ จากบทเรียนนำไปใช้ได้ (จงชัย เจนหัตถการกิจ, 2560) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเทคนิคและวิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอน หากครูมีเทคนิคและวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ก็จะทำผู้เรียนสามารถสรุปความจากการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมไทยได้ โดยเกมการศึกษาเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูงสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้และมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาความรู้ความจำของผู้เรียนอย่างที่เราเรียกว่า “Play to Learning” หรือ “การเรียนรู้ขณะเล่น” การเล่นเกมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขณะหรือหลัง

เล่นเกม เรียนและสนุกไปด้วยพร้อมกัน กิจกรรมเกมการศึกษาช่วยฝึกการสังเกตและคิดหาเหตุผล ฝึกการแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ในการเล่นเกการศึกษาจึงเป็นวิธีอย่างหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และยังช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม เกมการศึกษา จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดี ซึ่งเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา สามารถนำมาใช้ในการสอนได้ โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนดขึ้นผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในอันที่จะทำให้ผลออกมาในการรู้แพ้ ชนะซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกสนุกสนานอีกด้วย (ทิตนา แคมมณี, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถสรุปความจากการศึกษาวรรณคดีไทยเรื่อง สังข์ทอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการสรุปความจากการเล่นเกม เกิดการเรียนรู้ระหว่างเล่นเกม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดคำตอบที่หลากหลายและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป และผู้วิจัยได้ออกแบบเกมการศึกษาที่ให้นักเรียนได้ใช้เกมในการสรุปความการวรรณคดีเรื่องสังข์ทองในบทเรียน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง ระหว่างก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.1 การพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนวัดศรีทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและหรือด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับดุซงฎิบัณฑิตหรือมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปหรือเป็นครูหรือศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 7 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

1.2 การศึกษาทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง ระหว่างก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เป็นรูปแบบเกมกระดานกลยุทธ์นามธรรม ที่มีตรงไปตรงมา เน้นการแข่งขันกันระหว่างผู้เล่นด้วยตนเอง ผลลัพธ์ก็ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้เล่นทั้งหมด รวมถึงองค์ความรู้ที่เกมมอบหมายให้ในแต่ละจุดของเกม ผ่านการตอบคำถามที่ช่วยให้ผู้เล่นสามารถเข้าใจบทสรุปของวรรณคดีไทย เรื่อง สังข์ทองได้

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง สังข์ทอง การสรุปความในวรรณคดีไทย ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา (กุลิสรา จิตธัญาวณิข และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ, 2563) ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นอธิบาย 3) ขั้นสาธิตการเล่นเกม 4) ขั้นลงมือเล่นเกม และ 5) ขั้นวิเคราะห์วิจารณ์หลังการเล่นเกม จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง โดยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าอยู่ในระดับ 4.52 โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิศาสตร์ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษา

2.2 แบบวัดทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เป็นแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการวัดผลและการประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content

Validity) คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 จากนั้นนำไป tryout กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพิกุลทอง จำนวน 25 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.44 – 0.64 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21 – 0.43

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดการออกแบบบทเรียนตามแนวทางของ ADDIE Model มาประยุกต์ใช้ในการสร้างเกมการศึกษาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” มี 5 ขั้นตอน คือ

1) การวิเคราะห์ (Analysis)

1.1) วิเคราะห์และศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอน และวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในการเรียนรู้

1.2) ศึกษาและวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาเนื้อหา เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ขอบเขตของเนื้อหา ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเกมการศึกษา

2) การออกแบบ (Design)

2.1) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร

2.2) จัดเรียงลำดับและสรุปเนื้อหาบทเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบความ ถูกต้องและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.3) ออกแบบเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวคิดในการพัฒนาเกมของ Silverman (2013) ร่วมกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน ดังนี้ 1) เร่งเร้า กระตุ้น และดึงดูดความสนใจ (Gain Attention) 2) บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) 3) ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) 4) นำเสนอเนื้อหาใหม่หรือสิ่งเร้าใหม่ (Present New Information) 5) ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) 6) กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) 7) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) 8) ทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance) และ 9) สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer)

2.4) ร่างและจัดทำสตอรี่บอร์ด (Storyboard)

2.5) ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง สังข์ทอง การสรุปความในวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3) การพัฒนา (Development)

3.1) การพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2) นำเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนภาษาไทย และด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง”

4) การนำไปใช้ (Implementation)

4.1) การทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพิบูลทอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและยังไม่ได้เรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 3 คน เพื่อสังเกตพฤติกรรมในขณะที่เรียนแล้วบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.2) การทดลองใช้กับนักเรียนรายกลุ่มเล็ก กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพิบูลทองที่ยังไม่ได้เรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน จำนวน 6 คน ที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยนำเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ที่แก้ไขปรับปรุงจากข้อ 4.1 แล้ว มาทดลองใช้ เพื่อสังเกตพฤติกรรมและสอบถามความคิดเห็นหรือปัญหาที่พบ

4.3) การทดลองใช้กับนักเรียนแบบภาคสนามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพิบูลทอง จำนวน 25 คน ที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยนำเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนหลังเรียน เพื่อนำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.4) การทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 25 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม

5) การประเมินผล (Evaluation) ประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ด้วยเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วเปรียบเทียบคะแนนทักษะการสรุปความจากวรรณคดีไทยของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1 วิเคราะห์คุณภาพของเกมการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4.2 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” โดยใช้สูตรหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

4.3 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะการสรุปความจากรรณคดี มาตรวจให้คะแนน

4.4 เปรียบเทียบทักษะการสรุปความจากรรณคดีไทย ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และผลต่าง

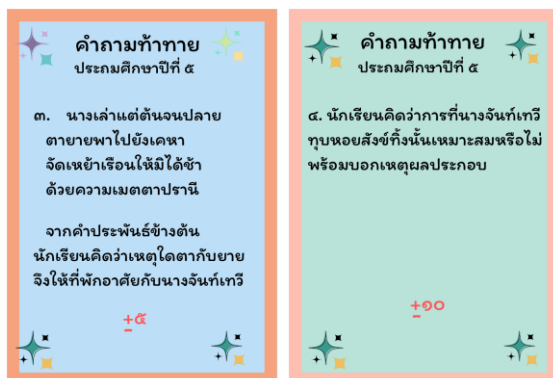
ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรธาทิรรม จังหวัดสิงห์บุรีปรากฏผลดังนี้

1.1 การพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ได้เกมการศึกษา ดังนี้

รูปที่ 1 กระดานเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง”

รูปที่ 2 ตัวอย่างการ์ดคำถาม เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง”

ผู้วิจัยได้นำเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า 4.69 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกลยุทธ์การเล่น และด้านการวัดและประเมินผลเกม โดยมีผลการประเมินดังนี้ ด้านเนื้อหา พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า 4.72 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ด้านกลยุทธ์การเล่น พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า 4.65 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และด้านการวัดและประเมินผลเกม พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า 4.58 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีผลการหาประสิทธิภาพของเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังตารางที่ 1

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน (N)	ระหว่างเรียน (E_1)		หลังเรียน (E_2)		ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	
25	1750	1490	500	408	85.14/81.60

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้เรื่อง สังข์ทอง การสรุปความในวรรณคดีไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.14/81.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง ระหว่างก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง ระหว่างก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นักเรียน	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน	ผลต่าง (D)
นักเรียนกลุ่มที่ 1	9.51	13.45	+3.94
นักเรียนกลุ่มที่ 2	8.42	15.23	+6.81
นักเรียนกลุ่มที่ 3	11.10	17.50	+6.40
นักเรียนกลุ่มที่ 4	12.54	18.25	+5.71
นักเรียนกลุ่มที่ 5	10.59	16.50	+5.91
รวมทั้งหมด	10.25	16.24	+5.91

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลต่าง (D) +5.91

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรัทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ของ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า 4.69 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.14/81.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนี้ในเรื่องของเนื้อหาในเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” มีรูปแบบเกมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทย เรื่อง สังข์ทอง เกมมีกลวิธีที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของเรื่องผ่านกระบวนการของเกม มีการแข่งขันระหว่างนักเรียนด้วยกันเองทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น และสนุกสนาน ดึงดูดความสนใจของนักเรียน เกมมีกราฟิกที่เข้าใจง่าย เกมมีวิธีการเล่นไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาน้อย มีรูปภาพประกอบที่สวยงามเหมาะสมกับวัยของนักเรียน สามารถเรียนได้ด้วยตนเองผ่านการเล่นเกม ซึ่งผู้วิจัยออกแบบเกมการศึกษาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ต้องการช่วยให้ผู้เรียนมีการรวบรวมนำใจความสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับสังข์ทอง มาเรียบเรียงใหม่แบบสั้นๆ โดยใช้สำนวนภาษาของตนเองโดยครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด สรุปข้อความที่อ่านให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อเรื่อง รสของวรรณคดีที่ทำให้ผู้อ่านคนอื่น ๆ เข้าใจได้ สอดคล้องกับภาวนี กลิ่นโลกย์ และเยาวภา ประคองศิลป์ (2563) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเกาะ สำนักงานเขตมีนบุรี พบว่า เกมเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งชอบในการแข่งขัน สนุกสนาน และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแข่งขัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม ทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น และสนุกสนาน เกมที่นักเรียนชอบเล่นจะเป็นเกมที่มีวิธีการเล่นไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาน้อย รู้ผลในการแข่งขันเร็ว เพราะเด็กในวัยนี้มีสมาธิสั้น หากเกมใช้เวลานานจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้ยังต้องเป็นเกมที่ท้าทายความสามารถของเด็ก ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป และตรงกับความสนใจของเด็ก จะทำให้เกมการศึกษานั้นได้ผลดีมากขึ้น และสอดคล้องกับสวพร จันทรสกุล และขวัญตา ทวีสุข (2566) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การใช้เกมเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องกับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 จังหวัดยะลา พบว่า การออกแบบเกมสื่อการเรียนรู้ในการส่งเสริมการใช้ภาษาไทย ผู้วิจัยสังเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล โดยกำหนดการเข้าใจและจดจำคำศัพท์ในภาษาไทยที่

มีรูปคำที่ถูกต้อง การหาค่าประสิทธิภาพนำไปทดลองใช้และประเมินผลพร้อมกับปรับปรุงส่งผลให้เกมมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.67/89.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง ระหว่างก่อนและหลังการใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีธาภิรมย์ จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้มีการนำหลักการของ “ศาสตร์การเล่าเรื่อง” มาใช้ในห้องเรียนภาษาและวรรณคดีไทย เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเนื้อหา เหตุการณ์ อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครจากตัวบทของวรรณคดี โดยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ของเนื้อเรื่อง ไม่ตีความผิดเพี้ยนไปจากเดิม และนำองค์ความรู้นั้นมาประยุกต์เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่สามารถกระตุ้นความคิดและพัฒนาความสามารถในการรับสาร และสามารถส่งสารเพื่อสรุปเนื้อหาของวรรณคดีและวรรณกรรมตามที่ตัวชี้วัดได้ระบุไว้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นผู้เล่าเรื่อง เพื่อสรุปเนื้อหาและตอบสนองขั้นตอนต่อวรรณคดี กิจกรรมยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำการสรุปความมาเล่าเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้เกิดความสนุกสนานในการศึกษาวรรณคดีเร้าความสนใจสามารถนำไปสู่ความรู้สึกลงในเชิงบวกต่อวรรณคดีได้อีกด้วย สอดคล้องกับปณิธาน หินผา (2564) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถในการสรุปความจากการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการสอนคิดออกเสียงร่วมกับบอร์ดเกมออนไลน์ พบว่าความสามารถในการสรุปความจากการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนการคิดออกเสียงร่วมกับบอร์ดเกมออนไลน์ สูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนการคิดออกเสียงร่วมกับบอร์ดเกมออนไลน์ และสอดคล้องกับสวพร จันทรสกุล และขวัญตา ทวีสุข (2566) ที่ได้ศึกษาการใช้เกมเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องกับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 จังหวัดยะลา พบว่า ผลการทดสอบก่อนและหลังเล่นเกมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 16 คน พบว่า คะแนนหลังเล่นเกมและคะแนนก่อนเล่นเกมมีค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” เพื่อส่งเสริมทักษะการสรุปความในวรรณคดีไทย เรื่องสังข์ทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีทธาภิรม จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) การใช้เกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” นั้นจำเป็นต้องให้ผู้สอนคอยเป็น ผู้ชี้แนะแนวทางการเล่นเกม กอปรกับคอยเฉลยคำถามที่ถามระหว่างการทำภารกิจต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและทำให้นักเรียนสามารถสรุปความจากคำถามและจากการชี้แนะจากผู้สอนเพิ่มเติมอีกด้วย และ 1.2) ครูผู้สอนสามารถเพิ่มเติมข้อคำถามระหว่างการเล่นเกม เพื่อให้เกมมีความแปลกใหม่มีความน่าสนใจ และทำให้ผู้สอนสามารถเพิ่มเติมเทคนิคหรือคำถามเพิ่มเติมให้นักเรียนสามารถสรุปความจากการศึกษาวรรณคดีไทยได้ดียิ่งขึ้น และ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 2.1) ควรศึกษาเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” และพัฒนาต่อยอดไปสู่วรรณคดีไทยเรื่องอื่น ๆ หรือเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะการสรุปความในการศึกษาเรื่องนั้น ๆ และ 2.2) ควรมีการนำเกมการศึกษา “สืบเสาะแสวงรู้แจ้งกำเนิดสังข์ทอง” ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อศึกษาผลว่ามีความแตกต่างไปจากผลของการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่

บรรณานุกรม

- กุลิสรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ. (2563). วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงชัย เจนหัตถการกิจ. (2560). เสริมปรีชาญาณวิชาภาษาไทย ม.3. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: แอคทีฟพริ้นท์ จำกัด.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิธาน หินผา. (2564). การศึกษาความสามารถในการสรุปความจากการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการสอนคิดออกเสียงร่วมกับบอร์ดเกมออนไลน์. ใน (ปริญญาณีพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภาวินี กลิ่นโลกัย และเยาวภา ประคองศิลป์. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเกาะ สำนักงานเขตมโนบุรี. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 4(พิเศษ), 119-127.
- สวพร จันทรสกุล และขวัญตา ทวีสุข. (2566). การใช้เกมเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง กับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 จังหวัดยะลา. วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 42(4), 620-631.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). สนุกกับวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษา.
- สุทิสา กันทาบุญ. (2566). การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมไทย. (ชนิตตา โชติช่วง, ผู้สัมภาษณ์)

บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน
บ้านอ่าวอุดม เทศบาลนครแหลมฉบัง
อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*

THE BOARD'S ROLE IN COMMUNITY DEVELOPMENT FUNDS
OF BAN AO-UDOM, SRIRACHA DISTRICT,
CHONBURI PROVINCE

กานต์ ศรีวิภาสสถิตย

Kan Srivipasathit

ศิวลัย จงจิรภัทร

Sivalai Jongjeeraphat

ญาดา นภาพารักษ์

Yada Naphaarrak

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, ประเทศไทย

Faculty of Public Administration Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

E-Mail: Dr.Kan_Ph@Hotmail.Com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ 1. เพื่อศึกษากระบวนการรับรู้ด้านบทบาทการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนบ้านอ่าวอุดม ในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดมเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเทศบาลนครแหลมฉบัง จำนวน 400 ราย ใช้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ t-test และ F-test ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของ

* Received 28 February 2024; Revised 11 July 2024; Accepted 22 July 2024

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดมเทศบาลนครแหลมฉบังในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสนอแผนงานโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 รองลงมาได้แก่ การสร้างความสามัคคีในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ตามลำดับ

คำสำคัญ: บทบาท, คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน, พัฒนาชุมชน

Abstract

This research The important objectives are: 1. To study the process of role perception. Operations of the Ban Ao Udom Community Village Fund Committee To help people in the area of Laem Chabang Municipality, Sri Racha District, Chonburi Province. 2. To study the role of the Village Fund Committee in developing the Ban Ao Udom community, Laem Chabang Municipality, Sri Racha District, Chonburi Province. The sample group was 400 people in Laem Chabang Municipality using Simple Random Sampling. The tool used to collect data was a questionnaire created by the researcher. Statistics used in data analysis include percentage (Percentage), mean (Mean) and standard deviation (Standard Deviation: SD) and test hypotheses using t-test and F-test statistics. The results of the study found that: The role of the Village Fund Committee in developing the Ban Ao Udom community in Laem Chabang Municipality as a whole at a high level with a mean of 3.92 and a standard deviation of 0.65. When considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level. The highest average was the presentation of project plans. has a mean of 3.94 and a standard deviation of 0.62, followed by Creating unity in the community has a mean of 3.93 and a standard deviation of 0.66, and the lowest mean is being a leader in community development The mean is 3.90 and the standard deviation is 0.82, respectively.

Keywords: The Board's Role, Rural Fund Committee, community development

บทนำ

ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาเป็นแผ่นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่านานาชนิด เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำลำธาร สินแร่หลากหลายประเภท มีอากาศที่บริสุทธิ์เป็นอย่างมากเห็นได้จากคำพูดที่กล่าวกันติดปากว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเราแสนอุดมสมบูรณ์ต่อมาเมื่อจำนวนคนเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรในปริมาณสูงเพื่อตอบสนองความต้องการด้านอุปโภคและบริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้นำประเทศได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงมากมาย จากการทำเพื่อกินเพื่อยู่กลายเป็นทำเพื่อการค้าขายอันจะทำให้ได้ผลตอบแทนที่มากขึ้น วิธีการดำรงชีวิตแบบเดิมเริ่มหายไปมีการสนับสนุนให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะเพิ่มและขยายการผลิตสินค้าต่างๆในที่สุดก็ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น ความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นแลกลมาด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนงานด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ ปัญหาที่ตามมาคือความขัดแย้งในสังคมจากการที่มีความเหลื่อมล้ำของรายได้และการแย่งชิงทรัพยากรที่เหลืออยู่น้อย ปัญหาการพัฒนาที่มักจะกระจุกตัวอัดแน่นเฉพาะในเขตเมืองหรือในเขตอุตสาหกรรมไม่มีการกระจายการพัฒนาไปสู่ชนบทหรือพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้ง ๆ ที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆจำเป็นต้องเลือกที่จะละทิ้งท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเองเพื่อการแสวงหาความสำเร็จและเป้าหมาย ซึ่งเป็นการส่งผลให้เกิดการแยกคนออกจากสังคมหรือชุมชน พ่อต้องห่างลูก ลูกหลานต้องห่างจากครอบครัว การอพยพย้ายถิ่นถึงแม้ว่าการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายและหรือความสำเร็จดังกล่าวอาจนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่พึงปรารถนาทางด้านสังคม การพัฒนานั้นอาจไม่มีความยั่งยืนเพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่สามารถได้รับประโยชน์จากกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องและเท่าเทียม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542)

สิ่งที่สำคัญที่ไม่ควรมองข้ามหรือละเลยในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากเดิมที่มองเพียงเป้าหมายหรือความสำเร็จของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในรูปแบบต่างๆ มิได้ทำการศึกษาให้ลึกซึ่งไม่มีความเข้าใจและสนใจองค์ประกอบด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรนั้นย่อมถูกกำหนดและใช้สอยโดยมนุษย์หรือคนนั่นเอง ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้นั้นมีความเชื่อมโยงกันโดยตลอด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะหลังจึงได้เริ่มปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาใหม่ โดยได้เกิดความพยายามในการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนในฐานะผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ หรือผลกระทบโดยตรงจากการ

พัฒนา เราสามารถกล่าวได้ว่า “คนคือศูนย์กลางของการพัฒนาที่แท้จริง” และมีกระบวนการที่ของการบูรณาการ ความเชื่อมโยงทุกด้านเข้าด้วยกัน ส่วนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจนั้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาคนให้มีความสามารถ มีประสิทธิภาพต่อการสร้างความสุขและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี (ทิพาวิทย์ เมษสวรงค์, 2564)

การนำกระบวนการทางด้านความคิดแนวใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินี้เอง ภาวะของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ปรัชญาแนวทางรวมทั้งกระบวนการทัศน์ใหม่ๆ ที่จะใช้ในการเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น คนในท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกันสามารถเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านของตนเอง เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน ทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เนื่องจากการได้รับรู้และเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง ด้านการประกอบอาชีพ ฐานะ รายได้ ความเป็นอยู่ เพราะสภาพที่แตกต่างกันดังกล่าวนี้ย่อมมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในระดับประเทศ ปรัชญาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่นโดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและการจัดการหมู่บ้านและชุมชนของตนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญา ที่มีการพัฒนากองทุนฯ เริ่มจากการกำหนดนโยบาย และมีการวางแผนที่ดี การบริหารงานกองทุนฯ และการดำเนินงานขององค์กรกองทุนฯ มีความจำเป็นต้องได้รับการประสานงานและความร่วมมือจากประชาชนที่มีความสนใจสมัครเป็นสมาชิก โดยกลไกการสร้างความร่วมมือในการร่วมพัฒนากองทุนฯ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation) และการพึ่งพาตนเอง (Self Reliance) วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งกองทุน 1 ล้านบาท มีคณะกรรมการฯ เพื่อจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรกับสมาชิกแล้ว ยังทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการพัฒนาทางสังคมด้านอื่น ๆ ของชุมชนอีกด้วย มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ทางสังคม การกระจายอำนาจและยังเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน การใช้เงินกองทุนฯ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้บรรเทาเหตุฉุกเฉินที่จำเป็นเร่งด่วน การนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการที่ดีมีศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะก่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมเมื่อชุมชนระดับรากหญ้ามีความเข้มแข็งย่อมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่มีกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายด้วยทุนทางทรัพยากรและศักยภาพของชุมชนมีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเอง

พึ่งพาตนเองได้มีการพึ่งพาอาศัยกันทั้งภายในและภายนอกชุมชนบนพื้นฐานการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (เทศบาลนครบุรี, 2564)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเข้ามาทำหน้าที่ด้วยความเสียสละในปัจจุบันนี้นิยมใช้คำว่า จิตอาสา ยืนอยู่บนเส้นทางแห่งความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเชื่อถือและความไว้วางใจต้องมีจิตใจที่มั่นคงและคงมั่น อาจมีบางคนที่ไม่มีความมั่นคงพอดิบกับดักของความโลภเสียหายมาหลาย คน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในการที่จะศึกษาถึงบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่ามีแนวทางในการทำงานอย่างไรและสามารถช่วยพัฒนาชุมชนด้วยวิธีการใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการรับรู้ด้านบทบาท การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนบ้านอ่าวอุดมในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดม เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้ประชากรในเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ประชาชนในเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม(Field Research) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดม อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) วิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของเทศบาลนครแหลมฉบังบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดม อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One Way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และอายุมากกว่า 56 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาในระดับ ระดับปวส. / อนุปริญญา จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษา / ปวช. จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 ระดับปริญญาตรี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาได้แก่ มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 รายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และรายได้มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

2. บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดมเทศบาลนครแหลมฉบังในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสนอแผนงานโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 รองลงมาได้แก่ การสร้างความสามัคคีในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ตามลำดับ

2.1 ด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมาได้แก่ มีการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนดภาระหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ตามลำดับ

2.2 ด้านการแก้ไขปัญหาต่างๆ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดย

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุน และร่วมกับเทศบาล ดำเนินงานแก้ไขปัญหาความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 รองลงมาได้แก่ ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีผลประโยชน์ด้านการเงินที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีมีคุณธรรมในการบริหารจัดการ เช่น การดูแลเรื่องการชำระหนี้จากการกู้ยืม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ตามลำดับ

2.3 ด้านการเสนอแผนงานโครงการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในชุมชนของท่าน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมาได้แก่ มีระบบการตรวจสอบการทำงานในหน่วยงานที่มีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในชุมชนของท่าน มีการบริหารจัดการชุมชนของท่านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ตามลำดับ

2.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับนโยบาย และแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมาได้แก่ มีการประสานสัมพันธ์ทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ตามลำดับ

2.5 ด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการเสริมสร้างความขนบธรรมเนียมของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมาได้แก่ มีระบบให้บุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนและหน้าที่ต่อสังคม รวมทั้งพร้อมรับการตรวจสอบ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ท่านมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นและทำนุบำรุงพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการส่งเสริมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ตามลำดับ

2.6 ด้านการสร้างสามัคคีในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ มีการรณรงค์ช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และการใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่เทศบาลได้ตั้งเป้าไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 รองลงมาได้แก่ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมในเทศบาล และการจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดอาคารสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ จัดได้มีความเหมาะสม สว่างงามและมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดมเทศบาลนครแหลมฉบังถูกนำมาใช้ในการบริหารงานเพราะต้องการให้การทำงานของระบบงานมีความโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลไว้วางใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดมเทศบาลนครแหลมฉบังสร้างความเชื่อมั่น และประสานความร่วมมือกับชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาล หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2564)

2. การเข้ามามีส่วนร่วมการตรวจสอบการบริหารของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พรศรี กิจธรรม (2559) ที่เทศบาลพยายามกระตุ้น มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทนั้นมีข้อน่าสังเกตว่า ประชาชนในแต่ละชุมชนมักจะให้ประธานชุมชนเป็นคนทำหน้าที่แทนหรือเป็นคนติดต่อเทศบาล รายงานถึงความต้องการของประชาชนในชุมชนว่าต้องการอะไรซึ่งผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าการให้ประธานชุมชนเป็นผู้ดูแลติดต่อในทุก ๆ เรื่องของลูกบ้านนั้นอาจดูไม่ทั่วถึง อีกทั้งถ้าประธานชุมชนไม่มีความเป็นกลางเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องก็อาจใช้เป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการส่วนตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

3. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) ยังไม่มีความเด็ดขาดบทลงโทษผู้กระทำความผิดจะเป็นการเสียค่าปรับซึ่งไม่มีความเข้มแข็งในตัวของบทลงโทษ ประชาชนผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนีการเสียค่าปรับได้ง่ายเนื่องจากไม่มีบทลงโทษที่เป็นความผิดอาญาที่เด็ดขาด ในการนำบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเทศบาลยังไม่ครอบคลุมถึงการวางตัวบทกฎหมายเพื่อบังคับใช้ผู้กระทำความผิดอย่างเด็ดขาดอีกทั้งในแง่ของกฎหมาย ระเบียบ บางตัวบทยังล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันจำเป็นที่หน่วยงานส่วนกลาง โดยกระทรวงมหาดไทยต้องวางแนวทางในการปรับปรุงและสร้างกฎระเบียบที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

4. ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำมีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างบทบาทที่ดีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5. การบริหารงานของเทศบาลนครแหลมฉบัง บุญเที่ยง เนติประเสริฐ (2559) ที่ได้นำบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างเต็มที่ เพื่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลนครแหลมฉบังคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคมนาคม , ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต, ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเทคโนโลยี, ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา, ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา, ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างประสิทธิภาพองค์กรและการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจากผลการวิจัย ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ พบว่า ประชาชนพึงพอใจในการดำเนินงานของเทศบาลนครแหลมฉบังในภาพรวมต่าง ๆ และมีปัญหาหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงในบางเรื่อง

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัย เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนบ้านอ่าวอุดม เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี นั้นได้องค์ความรู้ใหม่ในด้านของบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านของหน่วยงานหรือองค์กรในบริบทอื่น เพื่อสามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นประโยชน์ในด้านการเปรียบเทียบ และวางแผนนโยบายเพื่อให้เกิดความทันสมัย สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในอนาคต

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1. การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน ควรจัดเจ้าหน้าที่เฉพาะในเรื่องที่เป็นปัญหาเพื่อช่วยกันรณรงค์กฎหมายที่จะบังคับใช้กับประชาชน 2. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในแต่ละชุมชน ควรมีการตรวจจำนวนผลงานตามมาตรฐานจัดทำเป็นรูปแบบหนังสือผลงานในแต่ละปีงบประมาณเพื่อป้องกันการร้องเรียนการปฏิบัติงาน การใส่ร้ายกันของประชาชนบางคน 3. ควรมีขั้นตอนการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียนที่ประสานงานร่วมกันตั้งแต่ระดับจังหวัดอำเภอและท้องถิ่นรวมทั้งจัดชุดเฉพาะกิจเพื่อสืบหาข้อมูลของเรื่องร้องเรียนว่าเป็นความจริงมากน้อยแค่ไหน 4. เทศบาล

ต้องมีการจัดฝึกอบรมบทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในแต่ละชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกด้านการปฏิบัติการ และควรเก็บข้อมูลของประชาชนในแต่ละชุมชน

บรรณานุกรม

- ทิพาวิทย์ เมฆสุวรรณ. (2564). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- เทศบาลนนทบุรี. (2564). รายงานการวิจัยการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: เทศบาลนนทบุรี.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาล (good governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- บุญเที่ยง เนติประเสริฐ. (2559 พฤศจิกายน 2559). ประธานชุมชน วัดฝาง ม.3 ตำบลบางเขน. พรศรี กิจธรรม. (6 กันยายน 2559). ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุข.

การพัฒนารูปแบบธุรกิจและระบบตลาดกลางพานิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ของงานศิลปะ NFT*

DEVELOPMENT OF BUSINESS MODEL AND E-MARKETPLACE SYSTEM FOR NFT ART

ตรีพล วงศ์ศรีศุภกุล

Triphol Wongsrisuphakul

อนิรุทธิ์ อัสวสกุลสร

Anirut Asawasakulsorn

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

Naresuan University, Thailand

E-Mail: Tripholw64@Nu.Ac.Th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace 2) เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT และ 3) เพื่อพัฒนาและประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศิลปิน จำนวน 33 คน นักสะสม จำนวน 33 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบทางธุรกิจ จำนวน 3 คน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกชนิดข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ใช้แพลตฟอร์มมีความสนใจที่เลือกใช้บริการจากคุณสมบัติของแพลตฟอร์มที่ช่วยให้การซื้อขายง่ายขึ้น โดยปัญหาที่พบเจอเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ส่งผลต่อการซื้อและการขาย จึงควรมีการปรับปรุงให้มีการตรวจสอบ NFT ที่ละเมิดลิขสิทธิ์และเพิ่มฟีเจอร์ที่ช่วยทำให้การซื้อขาย NFT มีความง่ายมากยิ่งขึ้น 2) ผลการประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT พบว่า การประเมินคุณค่าของสินค้าที่นำเสนออยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกมาก การประเมินต้นทุนและรายได้ การประเมินโครงสร้างพื้นฐาน และการประเมินอินเทอร์เน็ตออฟบล็อกอยู่ในระดับเห็นด้วยใน

* Received 27 February 2024; Revised 4 April 2024; Accepted 7 April 2024

ข้อความเชิงบวกปานกลาง ส่วนของการประเมินภัยคุกคามอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินโอกาสของธุรกิจอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT พบว่า กลุ่มศิลปินและกลุ่มนักสะสมมีการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: Non-Fungible Token, บล็อกเชน, งานศิลปะ NFT, NFT Marketplace

Abstract

This research aimed to explore various aspects: 1) studying user requirements in NFT Marketplace platforms, 2) developing and evaluating a business model for NFT Art Marketplace, and 3) creating and assessing the efficiency of the NFT Art Marketplace prototype. This study involved 33 artists, 33 collectors, and 3 business model experts. Using both qualitative and quantitative, data analysis included typological analysis, percentages, means, and standard deviations. The findings are as follows: Firstly, users of the platform express interest in selecting services based on features that facilitate smoother transactions. However, a prevalent issue encountered is copyright infringement, which affects both buying and selling. Therefore, improvements should include implementing measures to check NFTs for copyright violations and introducing additional features to enhance the simplicity of NFT transactions. Secondly, the assessment of the NFT Art Marketplace business model revealed a highly positive Value Proposition Assessment, moderately positive Cost/Revenue Assessment, Infrastructure Assessment, Customer Interface Assessment, a moderate Threat Assessment, and a high Business Opportunity Assessment. Thirdly, the evaluation of the prototype NFT Art Marketplace indicated that among artists and collectors, there was a high perceived usefulness, high perceived ease of use, and high behavioral intention to use.

Keywords: Non-Fungible Token, Blockchain, NFT Art, NFT Marketplace

บทนำ

ปัจจุบันการลงทุนและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) เริ่มได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายจากสาธารณชนในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Non-Fungible Token (NFT) ซึ่งเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่งที่อยู่บนเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) โดยที่แต่ละโทเคน (Token) มีลักษณะเฉพาะตัวและไม่สามารถทดแทนกันได้ อีกทั้งยังทำหน้าที่เสมือนเป็นหนังสือเอกสารสิทธิ์ในการยืนยันความถูกต้องและความเป็นเจ้าของหรือการให้สิทธิในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (อาภากร นพริตยาภรณ์, 2565) และด้วยเหตุผลนี้เอง การได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ NFT ก็เหมือนกับได้เป็นเจ้าของภาพที่มีเพียงชิ้นเดียวในโลก โดยส่วนใหญ่สินทรัพย์ดิจิทัลที่นำมาแปลงเป็น NFT เป็นงานศิลปะที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว การ์ดเกมส์ และของสะสม เป็นต้น ซึ่งงานศิลปะดังกล่าวที่นำมาแปลงให้อยู่ในรูปแบบของ NFT จะถูกเรียกว่า งานศิลปะ NFT (NFT Art)

ขณะที่การมาของ NFT ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการซื้อขายและการสะสมผลงานศิลปะดิจิทัลให้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มศักยภาพของงานศิลปะดิจิทัลให้มีมูลค่ามากยิ่งขึ้น โดยการใช้ NFT ช่วยให้ศิลปินหรือผู้สร้าง (Creator) สามารถสร้างรายได้จากการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลงานของตนได้โดยตรงผ่านการออก NFT และยังช่วยเพิ่มโอกาสให้กับศิลปินได้รับรายได้จากผลงานที่สร้างขึ้น นอกจากนี้ NFT ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิลปินและนักสะสม (Collector) หรือผู้ที่ชื่นชอบในงานศิลปะได้โดยตรงผ่านแพลตฟอร์ม NFT Marketplace ซึ่งช่วยให้ศิลปินหรือผู้สร้างสามารถจัดรูปแบบการขายให้เหมาะสมกับผลงานของตนเอง โดยการระบุเงื่อนไขสัญญาหรือข้อตกลงบนสัญญาอัจฉริยะ (Smart contract) ได้

จากรายงานตลาด NFT ประจำปี 2564 จัดทำโดย NonFungible.com (2022) ปรากฏว่ามีปริมาณการซื้อขาย NFT มากกว่า 1.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีมูลค่า 67 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นการเติบโตกว่าร้อยละ 22,851 หรือ 229 เท่า สอดคล้องกับจำนวนบัญชีผู้ใช้งานที่ขยายตัวกว่า 20 เท่า จากจำนวน 86,740 บัญชีผู้ใช้งานในปี 2563 ไปสู่จำนวน 1,976,256 บัญชีผู้ใช้งานในปี 2564 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตลาดการซื้อขาย NFT มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วส่งผลให้มีการเกิดขึ้นของ NFT Marketplace ใหม่ ๆ หลายแพลตฟอร์ม (อรพัทธ์ วงศาโรจน์, 2565)

อย่างไรก็ตาม สำหรับการซื้อขายบน NFT Marketplace ยังเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่และยังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก ซึ่งยังมีประสบปัญหาต่างๆ ที่ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งาน จากการศึกษางานวิจัย ปัญหาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงาน NFT พบปัญหา 3

ประเด็นที่เป็นสำคัญ ได้แก่ 1) ปัญหาเรื่องสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) ที่ไม่ได้กำหนดขอบเขตเรื่องสิทธิในงานสร้างสรรค์ระหว่างผู้สร้างกับผู้ซื้อไว้อย่างชัดเจน 2) ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงาน NFT 3) ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (อลงกรณ์ วรรณธนะ, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ใช้ NFT Marketplace เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และปรับปรุงรูปแบบธุรกิจและระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT ให้มีประสิทธิภาพที่ดี และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace
2. เพื่อพัฒนารูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT
3. เพื่อประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT
4. เพื่อพัฒนาระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT
5. เพื่อประเมินผลการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน การรับรู้ถึงความสะดวกในการใช้งาน และความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT

ระเบียบวิธีวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ และได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบทางธุรกิจ จำนวน 3 คน

1.2 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace และการใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha) คือ ศิลปิน จำนวน 3 คน และนักสะสม จำนวน 3 คน

1.3 ประชากรที่ใช้ในเก็บข้อมูลการใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Beta) คือ ศิลปิน จำนวน 30 คน และนักสะสม จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษาความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace

2.2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

1) แบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT

2) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของการใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha)

3) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของการใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Beta)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยใช้แบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ (Business Model Canvas) ด้วยการนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace จำนวน 6 คน และข้อมูลจากการวิเคราะห์แพลตฟอร์ม NFT Marketplace จำนวน 5 แพลตฟอร์ม มาวิเคราะห์ออกแบบแบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ และใช้แบบสอบถามชุดที่ 1 ในการประเมินรูปแบบธุรกิจกับผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบทางธุรกิจ จำนวน 3 คน และทำการแก้ไขแบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ตามคำแนะนำ

3.2 ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยใช้วิธีการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วยการทำงาน 5 ขั้นตอน (ทรีตันพันซ์, 2560) ดังนี้

1) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง (Empathize) โดยผู้วิจัยได้สร้างความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์แพลตฟอร์มในขั้นตอนที่ 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha) และจากผลการประเมินแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Beta)

2) การตั้งกรอบโจทย์ (Define) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อระบุโอกาสในการพัฒนานวัตกรรม โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาทำความเข้าใจกลุ่มตัวอย่างอย่างลึกซึ้ง มาวิเคราะห์เพื่อสรุปประเด็นสำคัญและเป้าหมายของการออกแบบต้นแบบ NFT Marketplace เพื่อให้ได้กรอบโจทย์ที่ชัดเจน จากนั้นผู้วิจัยจะนำประเด็นข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญ

3) การสร้างความคิด (Ideate) เป็นการทำความเข้าใจและสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้คำตอบหรือทางเลือกใหม่ เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขปัญหา การออกแบบ และการพัฒนาต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT ที่มีคุณภาพและสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้พร้อมสำหรับทดสอบและพัฒนาในขั้นตอนถัดไปของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นการสร้างต้นแบบที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาต้นแบบของ NFT Marketplace โดยเลือกใช้ Figma เป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบและการสร้างตัวต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT

5) การทดสอบ (Test) เป็นกระบวนการทดสอบและประเมินผล โดยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT และทำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจในปัจจัยต่างๆ และนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับแก้ให้ดีขึ้น

การเก็บข้อมูลตามที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้มีการสอบถามเพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่าง อธิบายขั้นตอนวิธีการใช้งาน และให้ทดสอบใช้ระบบต้นแบบก่อนตอบแบบสอบถาม โดยเริ่มจากการเก็บข้อมูลของการใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha) ด้วยแบบสอบถามชุดที่ 2 กับศิลปิน จำนวน 3 คน และนักสะสม จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับผู้ให้สัมภาษณ์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace และลำดับสุดท้ายเป็นการเก็บข้อมูลของการใช้ต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Beta) ด้วยแบบสอบถามชุดที่ 3 กับศิลปินจำนวน 30 คน และนักสะสม จำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์โดยจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis)

(เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2555) ระหว่างศิลปินและนักสะสม และวิเคราะห์เปรียบเทียบ NFT Marketplace จำนวน 5 แพลตฟอร์ม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบ สอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่า เฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อให้เห็นถึงระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของการประเมินรูปแบบธุรกิจ และระบบต้นแบบ NFT Marketplace

ผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace โดยกลุ่มศิลปิน จำนวน 3 คน และกลุ่มนักสะสม จำนวน 3 คน มีดังนี้

1.1 กลุ่มศิลปิน พบว่า 1) ความสนใจที่จะใช้บริการ NFT Marketplace คือ เป็นศูนย์รวมในการซื้อขาย NFT และสามารถสร้างและขายผลงาน NFT ได้ง่าย 2) ฟีเจอร์หรือบริการที่จำเป็นสำหรับ NFT Marketplace คือ มีการใช้งานที่ง่าย รองรับงานศิลปะได้หลากหลายรูปแบบ และรองรับได้หลายบล็อกเชน 3) ปัญหาที่พบเจอในการใช้ NFT Marketplace คือ การละเมิดลิขสิทธิ์ผลงาน และความไม่นิยมของบล็อกเชนที่ส่งผลต่อ NFT Marketplace 4) การปรับปรุงหรือเพิ่มฟีเจอร์ที่ช่วยทำให้มีประสบการณ์ในการใช้ NFT Marketplace ดีขึ้น คือ มีการตรวจสอบผลงาน NFT ว่าเป็นของถูกลิขสิทธิ์ มีการยืนยันตัวตนศิลปิน มีช่องทางให้ศิลปินได้สื่อสารกับผู้ซื้อ และมีหน้าอินเทอร์เน็ตที่ดูน่าใช้งาน และ 5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้ NFT Marketplace คือ ไม่ควรฟรีค่าธรรมเนียมเพราะจะทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มขึ้น มีฟังก์ชันให้รีพอร์ตผลงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ และมีการรองรับผลงานได้หลายรูปแบบ

1.2 กลุ่มนักสะสม พบว่า 1) ความสนใจที่จะใช้บริการ NFT Marketplace คือ มีความหลากหลายของงาน NFT ได้สะสมงานศิลปะ และสนับสนุนศิลปินที่ชื่นชอบ 2) ฟีเจอร์หรือบริการที่จำเป็นสำหรับ NFT Marketplace คือ มีความง่ายในการใช้งาน มีความปลอดภัยในการซื้อขาย 3) ปัญหาที่พบเจอในการใช้ NFT Marketplace คือ มีค่าธรรมเนียมที่สูง และมีงานศิลปะ NFT ปลอมจากการละเมิดลิขสิทธิ์ 4) การปรับปรุงหรือเพิ่มฟีเจอร์ที่ช่วยทำให้มีประสบการณ์ในการใช้ NFT Marketplace ดีขึ้น คือ มีการแนะนำเทรนด์งานศิลปะ ลดค่าธรรมเนียม บอกระดับความหายาก รองรับการจ่ายบัตรเครดิต และมีการตรวจสอบผลงานว่าถูกลิขสิทธิ์ และ 5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้ NFT Marketplace คือ มีการตรวจ

ข้อมูลและยืนยันตัวผู้ขาย มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการตลาด และทำให้เป็นแพลตฟอร์มใช้งานง่ายที่สุด

2. การพัฒนารูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยใช้แบบ จำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ (Business Model Canvas) โดยแบ่งออกเป็น 9 องค์ประกอบ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT

องค์ประกอบ	ประกอบด้วย
1. กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Customer Segments)	1. ศิลปิน เป็นผู้สร้างและขายผลงานศิลปะ NFT 2. นักสะสม เป็นผู้ที่สนใจซื้อและอยากเป็นเจ้าของงานศิลปะ NFT 3. นักลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล เป็นผู้ซื้อขายเพื่อหากำไรจากความผันผวนของตลาด NFT
2. คุณค่าของสินค้าที่นำเสนอ (Value Proposition)	1. เป็นแพลตฟอร์ม NFT Marketplace ที่ใช้งานง่าย 2. มีการทำธุรกรรมที่ปลอดภัย 3. มีการดูแลจัดการงานศิลปะที่มีคุณภาพ 4. สามารถดูประวัติการซื้อขายของงานศิลปะ NFT ได้ 5. สามารถค้นหาศิลปินและงานศิลปะ NFT ได้ 6. มีคอลเลกชันงานศิลปะที่หลากหลาย 7. มีค่าบริการที่ต่ำกว่าแพลตฟอร์มอื่น
3. ช่องทางการเข้าถึง (Channels)	1. NFT Marketplace Platform เป็นช่องทางการให้บริการในการซื้อขายงานศิลปะ NFT 2. Social Media เป็นช่องทางการสื่อสารและช่องทางการตลาด ได้แก่ Facebook, Twitter, Discord และ Instagram 3. E-mail เป็นช่องทางการส่งข่าวสาร ข้อมูลอัปเดต และข้อเสนอที่ส่งเสริมการขายไปยังที่อยู่อีเมลของผู้ใช้งาน
4. สายสัมพันธ์ลูกค้า (Customer Relationships)	1. มีสินค้าและบริการที่ดี ช่วยมอบประสบการณ์ที่ดีและสนับสนุนช่วยเหลือให้กับผู้ใช้บริการ

องค์ประกอบ	ประกอบด้วย
	2. มีโปรแกรมชันและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างแรงผลักดันให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมมากขึ้น 3. รับฟังคำแนะนำจากผู้ใช้งาน เพื่อนำความคิดเห็นมาแก้ไขปรับปรุงแพลตฟอร์มให้มีคุณภาพที่ดี 4. มีการอัปเดตข่าวสารเป็นประจำ เป็นการแจ้งเตือนเกี่ยวกับข่าว สารการอัปเดตต่างๆ และกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น
5. รูปแบบรายได้ (Revenue Streams)	1. ค่าธรรมเนียมการขายงานศิลปะ NFT 2. ค่าธรรมเนียมการสร้างงานศิลปะ NFT 3. ค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรม 4. ค่าธรรมเนียมการประมูล
6. กิจกรรมหลัก (Key Activities)	1. การพัฒนาและบำรุงรักษาแพลตฟอร์ม 2. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้บนแพลตฟอร์ม 3. การประมวลผลการชำระเงิน 4. การบริหารจัดการและควบคุมคุณภาพ เป็นการดูแลจัดการสินค้า เพื่อรักษาคุณภาพและป้องกันไม่ให้มี NFT ปลอมหรือไม่เหมาะสมแสดงอยู่บนแพลตฟอร์ม
7. ทรัพยากรหลัก (Key Resources)	1. NFT Marketplace Platform เป็นแพลตฟอร์มให้บริการการซื้อขายงานศิลปะ NFT 2. ระบบฐานข้อมูล (Database System) ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลศิลปิน งานศิลปะ NFT และการธุรกรรมต่างๆ 3. ทีมปฏิบัติการ (Operate Team) เป็นบุคลากรที่ดำเนินงาน และคอยให้การสนับสนุนผู้ใช้บริการ 4. เงินทุน เป็นทรัพยากรทางการเงินเพื่อใช้สนับสนุนธุรกิจ
8. พันธมิตรหลักหรือหุ้นส่วนหลัก (Key Partners)	1. ศิลปินในประเทศไทย เป็นการร่วมมือกับศิลปินท้องถิ่น เพื่อให้มีงานศิลปะ NFT ที่หลากหลายและแตกต่างจากแพลตฟอร์มอื่น

องค์ประกอบ	ประกอบด้วย
	2. ผู้ให้บริการเทคโนโลยีบล็อกเชน เป็นการร่วมมือกับบริษัทเทคโนโลยีบล็อกเชน เพื่อให้การทำธุรกรรม และสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) มีความปลอดภัย 3. ที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย เป็นบริษัททางด้านกฎหมาย คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบ NFT และบล็อกเชน
9. โครงสร้างต้นทุน (Cost Structure)	1. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 2. ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบ NFT Marketplace 3. ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ 4. ค่าใช้จ่ายการตลาด

3. การประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบทางธุรกิจ จำนวน 3 คน พบว่า การประเมินคุณค่าของสินค้าที่นำเสนออยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกมาก (Mean = 7.67) การประเมินต้นทุนและรายได้อยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกปานกลาง (Mean = 7.17) การประเมินโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกปานกลาง (Mean = 7.11) การประเมินอินเทอร์เน็ตเฟสกับลูกค้าอยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกปานกลาง (Mean = 7.20) การประเมินภัยคุกคามอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.23) และการประเมินโอกาสของธุรกิจอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.09)

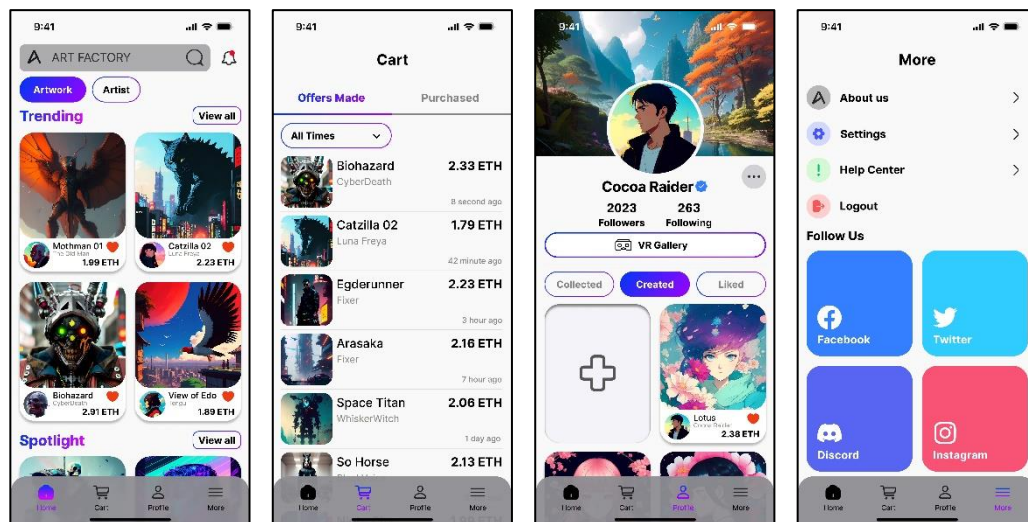
4. การพัฒนาระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยมีองค์ประกอบดังนี้

4.1 หน้า Home เป็นหน้าเริ่มต้นเมื่อเริ่มใช้งานที่แสดงรายการสินค้าและรายชื่อศิลปิน

4.2 หน้า Cart เป็นหน้าที่แสดงประวัติการสั่งซื้อสินค้า

4.3 หน้า Profile เป็นหน้าที่แสดงโปรไฟล์ของผู้ใช้งานและใช้วางขายสินค้า

4.4 หน้า More เป็นหน้าที่ใช้ตั้งค่าระบบและรวมส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

Home

Cart

Profile

More

ภาพ 1 ผลการพัฒนาระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT

5. การประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ มีดังนี้

5.1 ผลการประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha) โดยกลุ่มศิลปิน จำนวน 3 คน และกลุ่มนักสะสม จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีดังนี้

5.2 ผลการประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha) โดยกลุ่มศิลปิน จำนวน 3 คน และกลุ่มนักสะสม จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีดังนี้

1) ผลการประเมินจากกลุ่มศิลปิน พบว่า มีความพึงพอใจด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.00) ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.33) และด้านความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.78)

2) ผลการประเมินจากกลุ่มนักสะสม พบว่า ความพึงพอใจด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.56) ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.89) และด้านความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.22)

3) ความต้องการของผู้ใช้งานหลังจากที่ได้ใช้ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Alpha) พบว่า กลุ่มศิลปินมีความต้องการให้มี VR Gallery เพื่อจัดแสดงผลงานที่รวบรวม

ไว้ และมีฟังก์ชันการใช้งานที่ง่าย และในส่วนของกลุ่มนักสะสมมีความต้องการให้มีการแสดง อัตราการแลกเปลี่ยนสกุลเงิน ระบบยืนยันตัว และแก้ไขรายละเอียดในส่วนของหน้าจ่ายเงินให้ มีความชัดเจนมากขึ้น

5.2 ผลการประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT (Beta) โดยกลุ่มศิลปิน จำนวน 30 คน และกลุ่มนักสะสม จำนวน 30 คน โดยสรุปผลได้ดังนี้

1) กลุ่มศิลปินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน มีอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 21 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 22 คน ประกอบอาชีพนักศึกษา จำนวน 14 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 14 คน มีวัตถุประสงค์ที่ใช้ NFT เพื่อผลิตผลงานและจำหน่าย จำนวน 30 คน มีประสบการณ์กับ NFT น้อยกว่า 1 เดือน จำนวน 18 คน เข้าใช้ NFT Marketplace 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 26 คน และเคยใช้ Open Sea มาก่อน จำนวน 22 คน

ผลการประเมินจากกลุ่มศิลปิน พบว่า มีความพึงพอใจด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.89) ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.70) และด้านความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.80)

2) กลุ่มนักสะสมเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากันอย่างละ 15 คน โดยส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 16 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 18 คน ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 10 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท จำนวน 12 คน มีวัตถุประสงค์ที่ใช้ NFT เพื่อซื้อและขายเพื่อเก็งกำไร จำนวน 19 คน มีประสบการณ์กับ NFT น้อยกว่า 1 เดือน จำนวน 13 คน เข้าใช้ NFT Marketplace 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 19 คน และเคยใช้ Open Sea มาก่อน จำนวน 18 คน

ผลการประเมินจากกลุ่มนักสะสม พบว่า มีความพึงพอใจด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.83) ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.72) และด้านความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.46)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาความต้องการผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace ของกลุ่มศิลปิน และกลุ่มนักสะสม พบว่า ความสนใจของผู้ใช้งานที่เลือกใช้ บริการ NFT Marketplace และการเลือกฟีเจอร์ที่จำเป็นสำหรับ NFT Marketplace โดยส่วนมากเลือกใช้จากคุณสมบัติของ NFT Marketplace ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการซื้อ

ขาย NFT ให้ง่ายขึ้น โดยปัญหาที่พบเจอส่วนใหญ่จะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยการคัดลอกผลงานผู้อื่นและนำมาขาย ที่ส่งผลต่อการซื้อและการขายงานศิลปะ NFT ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกรณ์ วรรณระนะ (2565) ที่พบว่า มีปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงาน NFT และสุดท้ายในส่วนของการปรับปรุงหรือเพิ่มฟีเจอร์ที่จะช่วยให้มีประสบการณ์ในการใช้ NFT Marketplace ที่ดีขึ้น ควรมีการตรวจสอบ NFT ที่ละเมิดลิขสิทธิ์และเพิ่มฟีเจอร์ที่จะมาช่วยเสริมให้การซื้อขาย NFT นั้นมีความง่ายและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 และ 3 การพัฒนาและประเมินรูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยใช้แบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ (Business Model Canvas) มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คุณค่าของสินค้าที่นำเสนอ ช่องทางการเข้าถึง สายสัมพันธ์ลูกค้า รูปแบบรายได้ กิจกรรมหลัก ทรัพยากรหลัก พันธมิตรหลักหรือหุ้นส่วนหลัก และโครงสร้างต้นทุน เพื่อช่วยในการวางโครงสร้างและวิเคราะห์ด้านต่างๆ ของธุรกิจได้ดีขึ้น พบว่า การประเมินคุณค่าของสินค้าที่นำเสนออยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกมาก การประเมินต้นทุนและรายได้ การประเมินโครงสร้างพื้นฐาน และการประเมินอินเทอร์เน็ตเฟสกับลูกค้าอยู่ในระดับเห็นด้วยในข้อความเชิงบวกปานกลาง การประเมินภัยคุกคามอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินโอกาสของธุรกิจอยู่ในระดับมาก จึงสรุปได้ว่าแบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขแล้วสามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT ได้ โดยอาจจะต้องมีการปรับปรุงในส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ของแบบจำลองธุรกิจเชิงกลยุทธ์ให้เข้ากับบริบทและความเหมาะสมของธุรกิจ

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 และ 5 การพัฒนาและประเมินระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT โดยมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หน้า Home หน้า Cart หน้า Profile และหน้า More เพื่อใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนงานศิลปะ NFT พบว่า กลุ่มศิลปินและกลุ่มนักสะสมมีความพึงพอใจด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้งานอยู่ในระดับมาก จึงสรุปได้ว่า ระบบต้นแบบนี้สามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาต่อยอดเป็นแพลตฟอร์ม NFT Marketplace ที่ให้บริการในการซื้อขายงานศิลปะ NFT ได้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการพัฒนาารูปแบบธุรกิจและระบบตลาดกลางพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของงานศิลปะ NFT พบองค์ความรู้ที่สรุปได้ว่า NFT Marketplace เป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกในการซื้อขาย ที่ส่งผลต่อด้านธุรกิจ ช่วยทำให้การซื้อขายงานศิลปะ NFT ระหว่างศิลปินและนักสะสมง่ายขึ้น โดยที่ NFT Marketplace ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง และมีความปลอดภัยในการทำธุรกรรม แต่อย่างไรก็ตามการซื้อขายผลงานศิลปะ NFT ยังพบปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในการคัดลอกผลงานและนำมาขายซึ่งส่งผลกระทบต่อการซื้อขาย จึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้ใช้งาน ที่ต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ และช่วยส่งเสริมการซื้อขายผลงาน NFT ให้ดียิ่งขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ได้แก่ 1.1) ผู้ใช้แพลตฟอร์ม NFT Marketplace มีความต้องการให้มีการใช้งานง่าย และมีการตรวจสอบผลงาน NFT เพื่อป้องกันการซื้อขายผลงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ 1.2) การพัฒนาารูปแบบธุรกิจ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนธุรกิจได้ โดยอาจจะต้องมีการปรับปรุงในส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ให้เข้ากับบริบทและความเหมาะสมของธุรกิจ และ 1.3) การพัฒนาระบบต้นแบบ NFT Marketplace ของงานศิลปะ NFT สามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาต่อยอดเป็นแพลตฟอร์ม NFT Marketplace ที่ให้บริการในการซื้อขายงานศิลปะ NFT ได้ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 2.1) ควรมีการศึกษาารูปแบบธุรกิจและพัฒนาระบบ NFT Marketplace ของ NFT ประเภทอื่น เช่น เพลง ของสะสม เกมส์ และอื่นๆ 2.2) ควรที่จะพัฒนาระบบ NFT Marketplace ให้ครอบคลุมทั้งอุปกรณ์สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตในปัจจุบัน และควรมีการพัฒนาสำหรับระบบปฏิบัติการ ทั้ง IOS และ Android และ 2.3) ควรที่จะพัฒนาระบบ NFT Marketplace ให้มีหมวดหมู่ที่มากขึ้น เพื่อให้มีความหลากหลายและเพิ่มพื้นที่แสดงผลงานและคอลเลกชันใหม่ๆ ได้มากขึ้น และควรให้มีระบบตรวจสอบ NFT เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ไพบรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา และชูจิต ตรีรัตนพันธ์. (2560). การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC).

- อรพัทธ์ วงศาโรจน์. (2565). Non-Fungible Token และการคุ้มครองตามกฎหมายไทย. วารสารกฎหมายนิติพัฒน์ นิต้า, 11(1), 35-51.
- อลงกรณ์ วรรณธนะ. (2565). ปัญหาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีลักษณะเฉพาะตัว (NFT: Non-Fungible Token). ใน (การค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและเทคโนโลยีสารสนเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- อาภากร นพรัตยากรณ์. (2565). โลกของ NFTs กับบทบาทของธนาคาร. Krungsri Research. เรียกใช้เมื่อ 11 เมษายน 2567 จาก http://dspace.bu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/5261/3/alongkorn_want.pdf
- NonFungible.com. (2022). Yearly NFT Market Report 2021. <http://nonfungible.com/reports>

คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรม
ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน*
THE PUBLIC SERVICE QUALITY IN ACCORDANCE
WITH THE SANGHA VATA THUS DHAMMA PRINCIPLES
OF THE BAN LUANG DISTRICT REGISTER,
NAN PROVINCE

รัฐวิชัย ต้นแก้ว

Ratthawit Tunkaew

วรปรัชญ์ คำพงษ์

Worapat Khumpong

ธิติวุฒิ มั่นมี

Thitiwut Munmee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: Ratthawit2555@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหัตถุธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนโดยการประยุกต์ตามหลักสังคหัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวน 385 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน คน ใช้เทคนิคการ

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 17 May 2024

วิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหัตถุธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักสังคหัตถุธรรมมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนโดยการประยุกต์ตามหลักสังคหัตถุธรรม ควรปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้ 1) การให้บริการด้วยความเอื้อเฟื้อ 2) การให้บริการด้วยวาจาที่ไพเราะ 3) การให้บริการที่เป็นประโยชน์ และ 4) การให้บริการที่ดียอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: คุณภาพ, การให้บริการ, หลักสังคหัตถุธรรม

Abstract

The purposes of this research article are to 1) study the quality of public service at the Ban Luang District Registrar's Office, 2) study the relationship between the principles of Sangha Vatthu Dhamma and the quality of public services at the Ban Luang District Registration Office, and 3) study guidelines for quality development. Providing services to the public by applying the principles of Sanghawattthudhamma of the Ban Luang District Registration Office. Conducted according to the integrated research method. It is a quantitative research. which is survey research The sample group was 385 people who were eligible to vote in Ban Luang District, Nan Province. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. Pearson correlation coefficient test and qualitative research Through in-depth interviews with 10 key informants, using content analysis to support the quantitative data. The research findings were as follow; 1) the quality of public service of the Ban Luang District Registration Office, Nan Province, found that the overall quality of public service was at a high level; 2) the relationship between the principles of Sangha Vatthu and the quality of public service of the office. Ban Luang district registration Overall, it is at a high level. When considering the correlation coefficient of the principles of

Sanghawatthutham, there is a low level of relationship with the quality of public service of the Ban Luang District Registration Office, Nan Province and 3) guidelines for developing the quality of public service by Applied according to the principles of Sangha Vattu Dhamma The following principles should be followed: 1) Providing services with generosity. 2) Providing service with beautiful words. 3) Providing useful services Officials should always behave in a useful manner. 4) Providing consistently good service.

Keywords: Quality, Service, Sangahavatthus Dhamma

บทนำ

สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ภายใต้กรอบภารกิจและหน้าที่ของที่ทำการปกครองอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านโดยมีนายอำเภอเป็นนายทะเบียนอำเภอ ตามมาตรา 8(4) แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรในเขตอำเภอ ยกเว้นในเขตท้องถื่นงานทะเบียนครอบครัว งานทะเบียนชื่อบุคคล งานทะเบียนพินัยกรรมและงานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น โดยให้บริการครอบคลุม 4 ตำบล 26 หมู่บ้าน ตลอดเวลาที่ผ่านมาสำนัทะเบียนได้ให้บริการประชาชนตามพันธกิจและนโยบายกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มาโดยตลอดปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนเพียง 3 คนซึ่งจะให้บริการทั้งงานทะเบียนราษฎร งานทะเบียนทั่วไปและบัตรประจำตัวประชาชน สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยได้พยายามพัฒนาคุณภาพของการให้บริการแต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่มากพอสมควรเนื่องจากการให้บริการต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนตามระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับและคำสั่งที่กำหนดไว้ ฉะนั้น เมื่อมีกระบวนการมีขั้นตอนในทางปฏิบัติจึงพบปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุ (สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน , 2565) การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาปรับใช้ควบคู่กับการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่ในพื้นที่นับถือกันมากกว่าศาสนาอื่นๆ อันมีหลักธรรมที่ครอบคลุมและเหมาะสมสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้บริการประชาชนนั้น ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่นำมาส่งเสริมและสนับสนุนได้หลายประการ หลักธรรมที่ส่งเสริมและเหมาะสมสำหรับงานด้านการให้บริการ โดยเฉพาะหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน (มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย, 2539) ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ตามความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนรวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในปรับปรุงและแก้ไขตลอดจนเพิ่มเติมหรือปรับลดในสิ่งที่สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ดำเนินการอยู่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนโดยการประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวงจังหวัดน่าน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวน 9,611 คน
กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน จำนวน 385 คน ได้ประชากรจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Information) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ประกอบด้วย ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม หลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) เพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง คุณภาพการให้บริการ

ประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน และ ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย ใน 2 ประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) หลักสังคหวัตถุธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน และ 2) คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการให้บริการประชาชนตาม หลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้า อิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบ แนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการ วิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ คือ 0.880 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่ม ประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ขอหนังสือจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติ ฯ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนผู้มาใช้บริการของ สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จำนวน 385 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถามด้วยตนเองและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ ขอหนังสือจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัย

ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐานเนื่องจากระดับของตัวแปรที่ใช้เป็นระดับอันดับและสามารถคำนวณได้ทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการระบบข้อมูลซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและเขียนบรรยายแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวม

คุณภาพการให้บริการประชาชนของ สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค	3.52	0.77	มาก
ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา	3.58	0.67	มาก
ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ	3.61	0.68	มาก
ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง	3.60	0.65	มาก
ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า	3.50	0.76	ปานกลาง
ภาพรวม	3.56	0.40	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ รองลงมา คือ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค และ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจพจน์คุณธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

2.1 ระดับหลักสัจพจน์คุณธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสัจพจน์คุณธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวม

หลักสัจพจน์คุณธรรมเพื่อการให้บริการ ประชาชนของสำนักทะเบียน อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านทาน คือ การให้	3.55	0.72	มาก
ด้านปิยวาจา คือ วาจาที่เป็นที่รัก	3.64	0.53	มาก
ด้านอัตถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์	3.64	0.61	มาก
ด้านสมานัตตตา คือ การวางตนสม่ำเสมอ	3.45	0.73	ปานกลาง
ภาพรวม	3.57	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักสัจพจน์คุณธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปิยวาจา คือ วาจาที่เป็นที่รัก ด้านอัตถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านทาน คือ การให้ และด้านสมานัตตตา คือ การวางตนสม่ำเสมอ ตามลำดับ

2.2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจพจน์คุณธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจพจน์คุณธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	คุณภาพการให้บริการประชาชน โดยภาพรวม	1. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค	2. ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา	3. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ	4. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง	5. ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า
ตัวแปรอิสระ						
หลักสัจพจน์คุณธรรม โดยภาพรวม	.256**	.472**	.258**	.008	.180**	- .193**
1. ด้านทาน	.159**	.351**	.163**	.073	.106*	.105*
2. ด้านปิยวาจา	.185**	.402**	.209**	.096	.135**	.135**
3. ด้านอภัยจริยา	.258**	.312**	.269**	.183**	.094	.119*
4. ด้านสมานัตตตา	.186**	.378**	.160**	.012	.205**	.220**

** ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขอหลักสัจพจน์คุณธรรมโดยภาพรวมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสัจพจน์คุณธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างน้อย ($r = 0.256^{**}$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า 1) หลักสัจพจน์คุณธรรม โดยภาพรวม กับคุณภาพการให้บริการประชาชน ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.472^{**}$) 2) หลักสัจพจน์คุณธรรม โดยภาพรวม กับคุณภาพการให้บริการประชาชน ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างน้อย ($r = 0.258^{**}$) 3) หลักสัจพจน์คุณธรรม โดยภาพรวม กับคุณภาพการให้บริการประชาชนด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง

จังหวัดน่านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก ($r = 0.008$) 4) หลักสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม กับการให้บริการประชาชน ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก ($r = 0.106^{**}$) และ 5) หลักสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม กับคุณภาพการให้บริการประชาชนด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก ($r = 0.180^{**}$)

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยการประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

จากการสัมภาษณ์มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ซึ่งได้สรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 รูป/คน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้ หลักสังคหวัตถุธรรมเป็นหลักธรรมแห่งการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หรือเป็นหลักธรรมแห่งความสามัคคีและการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะหลักธรรมมีหลักการให้ทาน การพูดจาการช่วยเหลือผู้อื่น และการวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งหลักธรรมต่างๆ เหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี แต่จะอย่างไรให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หลักธรรมสังคหวัตถุธรรมนี้สามารถตอบโจทย์ได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการให้บริการต่างๆ ที่เน้นในเรื่องของคุณภาพการให้บริการเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจสูงสุดและอยากกลับมาใช้บริการอีกในครั้งต่อไป หลักสังคหวัตถุธรรมนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหลักปียวาจาการพูดจาที่ไพเราะ ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดในการให้บริการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านพบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณภาพการให้บริการจึงเป็นการดำเนินงานที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างถูกต้องต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้ความช่วยเหลือตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่มาใช้บริการ อันเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้ให้บริการเกิดความพึงพอใจในการให้บริการมากที่สุด โดยผู้ให้บริการควรคำนึงถึงหลักการให้บริการที่ดี คือ ให้บริการด้วยความเท่าเทียมกัน รวดเร็ว ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทันท่วงเวลา และมีปริมาณเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่มาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของปรีชา ศรีสุ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิทยา อิทธิญาโณ (กานเกตุ) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจพัตถธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน พบว่า หลักสัจพัตถธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักสัจพัตถธรรมมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ทั้งนี้ อันเป็นเพราะว่าหลักสัจพัตถธรรมเป็นหลักธรรมแห่งการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หรือเป็นหลักธรรมแห่งความสามัคคีและการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะหลักธรรมมีหลักการให้ทาน การพูดจาการช่วยเหลือผู้อื่น และการวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งหลักธรรมต่างๆ เหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี แต่จะอย่างไรให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หลักธรรมสัจพัตถธรรมนี้สามารถตอบโจทย์ได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงการให้บริการต่างๆ ที่เน้นในเรื่องของคุณภาพการให้บริการเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจสูงสุดและอยากกลับมาใช้บริการอีกในครั้งต่อไป หลักสัจพัตถธรรมนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหลักปิยวาจาการพูดจาที่ไพเราะ ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดในการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญ กลิ่นหนู (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การให้บริการตามหลักสัจพัตถของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน อำเภอเมืองลำพูน” ผลการศึกษวิจัยพบว่า การให้บริการตามหลักสัจพัตถของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน อำเภอเมืองลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านทาน ด้านอรรถจริยา ด้านปิยวาจา และด้านสมานัตตตาและสอดคล้องกับงานวิจัยของปณณธร เขียรพฤษ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสัจพัตถ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสัจพัตถ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การ

ของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับคะแนนการเห็นด้วยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านปิยวาทะ ด้านสมานัตตตา ด้านทาน และด้านอัตถจริยา อยู่ในระดับมากทั้งหมดตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพนักงานที่มีสถานภาพ อายุ รายได้ และระยะเวลาทำงาน ต่างกันมีคะแนนการเห็นด้วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนโดยการประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนควรปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้ 1) การให้บริการด้วยความเอื้อเฟื้อ เจ้าหน้าที่ควรมีความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อ มีความเสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ และเวลา เพื่อผู้มารับบริการหรือประชาชนนั้นเกิดความพึงพอใจมากที่สุด 2) การให้บริการด้วยวาจาที่ไพเราะ เจ้าหน้าที่ควรใช้ถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ในการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ผู้มารับบริการหรือประชาชนได้รับทราบถึงขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มารับบริการหรือประชาชน 3) การให้บริการที่เป็นประโยชน์ เจ้าหน้าที่ควรปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์อยู่เสมอ ค่อยๆดูแลเอาใจใส่ ดูแลปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมแก้ปัญหาให้กับผู้มารับบริการหรือประชาชน และมีความยินดี เต็มใจให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มารับบริการหรือประชาชนเป็นหลัก และ 4) การให้บริการที่ดีอย่างสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่ควรเป็นผู้มีความเสมอต้นเสมอปลายในการให้บริการ และพัฒนาการให้บริการให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้มารับบริการหรือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพิศิษฐ์ ฐานุตตโร (แช่เจียง) (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การให้บริการสาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของเทศบาลตำบลเวียง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่และพนักงานของเทศบาลตำบลเวียง จะต้องทุ่มเทพลังกายพลังใจ และสติปัญญา ในการให้บริการเอาความต้องการของประชาชนมาเป็นที่ตั้งในการพัฒนา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจากประชาชน การจัดหางบประมาณจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องมาช่วยสนับสนุนในการพัฒนา การให้ข้อมูลข่าวสารที่มีความจริงใจ การพูดจาที่ไพเราะชี้แจงแนะนำอธิบายเรื่องต่างๆ ให้กับประชาชนเข้าใจมากที่สุด มีความเต็มใจ ไม่นิ่งดูดายเมื่อประชาชนต้องการความช่วยเหลือ อุทิศตนเองในการให้บริการสาธารณะหรือการทำงานอย่างสม่ำเสมอ วางตนเป็นผู้มีเหตุผลมีมนุษยสัมพันธ์ที่

ดี ให้บริการต่อประชาชนอย่างเสมอภาค ทันเวลา เพียงพอ ต่อเนื่อง และก้าวหน้า เพื่อให้ประสบผลสำเร็จที่เป็นเลิศในการให้บริการสาธารณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวพร สัจวัฒนา (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนผึ้งตามการรับรู้ของประชาชน” ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ประการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของงานบริการเริ่มตั้งแต่ โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเหมาะสม เพราะการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือของทุกๆ คนและยังเป็นเครื่องยึดใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี

องค์ความรู้ใหม่

คุณภาพการให้บริการประชาชนเป็นสิ่งที่เกิดจากการให้บริการที่ตอบสนองต่อตามความต้องการของผู้รับบริการ เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและประทับใจต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ การให้บริการ การดูแล ซึ่งคุณภาพนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการประเมินผลจากผู้อื่นแล้วว่ามีความพึงพอใจในสิ่งนั้นๆ ซึ่งแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยการประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) Smile การให้บริการด้วยความยิ้มแย้ม คือ การให้บริการกับผู้รับบริการดุจญาติมิตร ด้วยรอยยิ้ม ด้วยความแจ่มใส การต้อนรับที่อบอุ่น ให้ความสนใจและความเอาใจใส่ มีความกระตือรือร้น และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ โดยให้นึกถึงการบริการที่ดีแก่ลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการไว้เป็นหลัก จนผู้ให้บริการได้รับความพึงพอใจ มีความสุข และได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่คือเป้าหมายขององค์กรในการให้บริการ 2) Rapidness การบริการด้วยความรวดเร็วและมีคุณภาพคือ การพัฒนาระบบการให้บริการ การจัดระบบการทำงานให้เกิดความคล่องตัว โดยการปรับลดขั้นตอนที่ยุ่งยากให้ง่ายขึ้น เพื่อสร้างการบริการที่สะดวกรวดเร็ว และมีคุณภาพกับผู้รับบริการ 3) Responsiveness การตอบสนองต่อผู้รับบริการ คือ การให้บริการกับประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้กับส่วนเสียในเรื่องที่ผู้รับบริการยื่นความประสงค์ตรงตามความต้องการ โดยสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการที่มีความหลากหลายและความแตกต่างกัน 4) Equality and Continuity การให้บริการด้วยความเสมอภาคและต่อเนื่อง คือ การให้บริการกับผู้รับบริการที่มีความหลากหลายอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจได้ว่าจะไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรในการเลือกให้บริการเฉพาะคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กล่าวง่ายๆ ก็คือว่า “ต้องเอาใจเขามาใส่ใจ

เรา” และ 5) Service Innovation นวัตกรรมการให้บริการคือ การให้บริการโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาประยุกต์ในกระบวนการ ขั้นตอน ช่องทางในการให้บริการ รวมถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ เพื่อลดขั้นตอน ลดภาระ ลดเวลา ให้กับทั้งองค์กรและ ผู้รับบริการ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ได้แก่ 1) คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัจจกัตถุธรรมกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักสัจจกัตถุธรรมมีความสัมพันธ์ในระดับค่อยข้างต่ำกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนโดยการประยุกต์ตามหลักสัจจกัตถุธรรม ควรปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้ 1) การให้บริการด้วยความเอื้อเฟื้อ 2) การให้บริการด้วยวาจาที่ไพเราะ 3) การให้บริการที่เป็นประโยชน์ และ 4) การให้บริการที่ได้อย่างสม่ำเสมอ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวงควรกำหนดนโยบายที่สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ 2) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวงควรกำหนดนโยบายที่สนับสนุน ส่งเสริมการนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ และ 3) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวงควร กำหนดนโยบายที่สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาแผนงานด้านการให้บริการประชาชน เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ได้แก่ 1) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตนด้วยความโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อ มีความเสียสละ ทั้งร่างกาย แรงใจและเวลา เพื่อผู้มารับบริการหรือประชาชนนั้นเกิดความพึงพอใจมากที่สุด 2) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน ในการชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ผู้มารับบริการหรือประชาชนได้รับทราบถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มารับบริการหรือประชาชน 3) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์อยู่เสมอ ค่อยดูแลเอาใจใส่ดูแลปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมแก้ปัญหาให้กับผู้มารับบริการหรือประชาชน และมีความยินดี เต็มใจให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มารับบริการ

หรือประชาชนเป็นหลัก และ 4) สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้มีความเสมอต้นเสมอปลายในการให้บริการ และพัฒนาการให้บริการให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้มารับบริการหรือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมอื่นในการศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการการกับหลักธรรมอื่นๆ เช่น หลักพรหมวิหาร 4 ขรവാสนธรรม 4 อริยสัจ 4 พละ 5 เป็นต้น ในการให้บริการในพื้นที่อื่น 2) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ภายในสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง เพื่อปรับปรุง และพัฒนาการให้บริการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 3) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มเครื่องมือในการวิจัยให้กว้างมากขึ้น นอกเหนือจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ หรือการสนทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้ได้ผลตรงกับความเป็นจริงที่สุด

บรรณานุกรม

- เจริญ กลิ่นหนู. (2557). การให้บริการตามหลักสังคหวัตถุของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน อำเภอเมืองลำพูน. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรีชา ศรีสุข. (2558). คุณภาพการให้บริการประชาชนของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปณณธร เขียวพุกษ์. (2552). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพิศิษฐ์ ฐานุตโร (แช่เจียง). (2559). การให้บริการสาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของเทศบาลตำบลเวียงอำเภอเวียงของ จังหวัดเชียงราย. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระวิทยา อธิธัญญาโณ (กางเขตุ). (2561). คุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิวพร สัจจวัฒนา. (2555). การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนฝรั่งตามการรับรู้ของประชาชน. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน . (2565). รายงานการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ประจำปีงบประมาณ 2565. น่าน: สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน.

การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร*

POTENTIAL DEVELOPMENT OF GOVERNMENT OFFICIALS IN LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN MUEANG KAMPHAENG PHET
DISTRICT KAMPHAENG PHET PROVINCE

ติณณ์ โกศิยะกุล

Tin Kosiyakul

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

ภาสกร ดอกจันทร์

Phasakorn Dokchan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: Tin.Kosiyakul@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการ จำนวน 254 คน ที่ได้จากสูตรของยามาเน (Yamane) เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.932 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่าง

* Received 6 March 2024; Revised 3 July 2024; Accepted 11 July 2024

กันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พบว่า 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้กำหนดแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาบุคลากรที่มีความชัดเจนเป็นมาตรฐาน ขาดการสร้างความร่วมมือ ขาดงบประมาณที่ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนา และไม่สามารถนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาบุคลากรได้ดีเท่าที่ควร 2) ข้อเสนอแนะ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สนับสนุนทุนการศึกษา นำเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูล KM ให้บุคลากรได้เข้าไปศึกษาหาข้อมูลได้ครบ และครอบคลุมทุกสายงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ, ข้าราชการ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the level of potential development of civil servants in local government organizations in Mueang Kamphaeng Phet District, 2) to compare the potential development of civil servants in local government organizations in Mueang Kamphaeng Phet District. Classified according to personal factors 3) To study problems, obstacles, and suggestions for developing the potential of civil servants in local government organizations in Mueang Kamphaeng Phet District using quantitative research methods. The sample group was 254 civil servants obtained from Yamane's formula. The tool was a questionnaire with a confidence value of 0.932. Statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation. and testing the t-test and F-test. The research results found that 1) the level of potential development of civil servants of local government organizations in Mueang Kamphaeng Phet District The overall level was at a moderate level. 2) Civil servants of local government organizations with age and average monthly income and duration of work Different people have different opinions on potential development. Statistically significant at the 0.01 level, other aspects were not different and 3) problems, obstacles, and suggestions found that 1) the local government organization did not set guidelines or methods for personnel development that were clear and standard. Lack of cooperation Lack of budget for promotion and development and unable to use technology or new

innovations to be applied in the personnel development process as well as it should be. 2) The suggestion is that local government organizations should allocate adequate budgets. Support scholarships Utilize various technologies, including creating a KM database for personnel to study and find complete information. and covers every line of work.

Keywords: Potential Development, Government Officials, Local Government Organizations

บทนำ

การพัฒนาและปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐเป็นหนึ่งในประเด็นการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ที่สำคัญตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนการปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. 2561 - 2565) กำหนดให้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้กำลังคนภาครัฐมีสมรรถนะสูง มีความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่ทันสมัย ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ และยึดมั่นในคุณธรรม รวมถึงพัฒนาภาวะผู้นำในทุกระดับให้มีขีดความสามารถสูง มีความรับผิดชอบ มีความเป็นมืออาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2563) การพัฒนาศักยภาพองค์การขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นปฏิเสธไม่ได้ว่าจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า ในบรรดาทรัพยากร การบริหารนั้นทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการนำพาองค์การไปสู่การบรรลุเป้าหมาย เพราะคน หรือ มนุษย์นั้นเป็นผู้ที่สร้างสรรค์สรรพสิ่งทุกอย่าง เป็นผู้นำเอาทรัพยากรทางการบริหารอื่น ๆ มาดำเนินการจนสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นการที่ทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้ที่มีคุณภาพ หรือมีศักยภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่องค์กรควรให้ความสำคัญ โดยทรัพยากรมนุษย์จะมีคุณภาพได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มี 4 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การพัฒนา และการสร้างการเรียนรู้ ถือเป็นกิจกรรมซึ่งเชื่อกันว่าการที่บุคลากรจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรจะต้องลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรของตนให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานรวมถึงเป็นบุคลากรที่มีขีดความสามารถเพื่อให้งานที่ตนรับผิดชอบสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่บุคลากรและองค์กรได้กำหนดไว้ร่วมกัน (วิระยุทธ พรพจน์ธนาศ และวงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี, 2562)

ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรภาครัฐสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันได้ ประกอบกับบริบทผันผวนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลให้ต้องมีการทบทวนหลักการ แนวทาง รูปแบบการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการพัฒนาที่ต้องเน้นให้บุคลากรภาครัฐเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การสร้างระบบนิเวศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาที่ยืดหยุ่นต่อเนื่อง พร้อมปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนกรเรียนรู้และพัฒนา เพื่อเร่งการเสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2563)

จากความเป็นมาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อศึกษาว่าในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีการพัฒนาอยู่ในระดับใด ข้าราชการมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการพัฒนา และในการพัฒนามีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการรวมถึงศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 689 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 254 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการของลิเคอร์ (Likert, 1967) โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด 4 อยู่ในระดับมาก 3 อยู่ในระดับปานกลาง 2 อยู่ในระดับน้อย และ 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 3) เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา โดยการหาค่า IOC (Ravinelle & Hambleton) จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66 - 1.0 ทุกข้อ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกันจำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามวิธีของครอนบาส (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.932 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายกมนตรี เทศบาล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเก็บข้อมูลกับข้าราชการในหน่วยงาน จำนวน 254 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูล

เอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test แบบ Two-Independent Sample Test และการทดสอบค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และจากการทดสอบรายคู่ (Least Significant Difference : LSD.) โดยใช้ในกรณีที่ค่ามีความแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.3 การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาคุณภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาคุณภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม

(n = 254)

ลำดับ	การพัฒนาคุณภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การพัฒนาตามระบบนิเวศในการทำงาน	3.38	0.50	ปานกลาง
2	การพัฒนาตามกรอบทักษะ	3.52	0.45	มาก
3	การพัฒนาปลูกฝังบุคลากรภาครัฐให้มีกรอบความคิด	3.45	0.49	ปานกลาง
ภาพรวม		3.45	0.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาตามกรอบทักษะ ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมา คือ การพัฒนาปลูกฝังบุคลากรภาครัฐให้มีรอบความคิด ($\bar{X} = 3.45$) และการพัฒนาตามระบบนิเวศในการทำงาน ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ

2. การทดสอบการเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = 254)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การพัฒนา ศักยภาพ	- 0.078	-	0.938	-	✓
อายุ	การพัฒนา ศักยภาพ	-	7.739	0.000**	✓	-
การศึกษา	การพัฒนา ศักยภาพ	-	2.374	0.095	-	✓
รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน	การพัฒนา ศักยภาพ	-	7.057	0.000**	✓	-
ประเภท/ ตำแหน่ง	การพัฒนา ศักยภาพ	-	0.054	0.948	-	✓
ระยะเวลาใน การ ปฏิบัติงาน	การพัฒนา ศักยภาพ	-	7.461	0.000**	✓	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มี อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้กำหนดแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาบุคลากรที่มีความชัดเจนเป็นมาตรฐาน

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์องค์กรและทิศทางการพัฒนาเท่าที่ควร

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดงบประมาณที่ใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และยังไม่สามารถนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาบุคลากรได้ดีเท่าที่ควร

3.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร สนับสนุนในเรื่องของทุนการศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือในสาขาที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่การทำงาน

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรที่มีความหลากหลาย เช่น การมีห้องเรียนออนไลน์ ซึ่งจะเป็นการเรียน หรือฝึกอบรมบุคลากรผ่านทางระบบออนไลน์ เป็นต้น

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำระบบเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้วย รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูล KM ให้บุคลากรได้เข้าไปศึกษาหาข้อมูลได้ครบ และครอบคลุมทุกสายงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาตามกรอบทักษะ รองลงมา คือ การพัฒนาปลูกฝังบุคลากรภาครัฐให้มีกรอบความคิด และการพัฒนาตามระบบนิเวศในการทำงานตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พัฒนาระบบการทางความคิดและทักษะของข้าราชการผ่านการดำเนินกิจกรรม เช่น การศึกษา การอบรม การสัมมนา เป็นต้น พัฒนาระบบราชการที่ตอบสนองต่อบริบทความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างพลังเชิงบวกให้บุคลากรภาครัฐได้ตระหนักและมีจิตสำนึกในการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรจิรา รื่นเจริญ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในจังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป ประเภทของข้าราชการคือข้าราชการพลเรือน 2) การพัฒนาบุคลากรทั้ง 4 ด้าน ของข้าราชการในจังหวัดปราจีนบุรี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการฝึกอบรม ด้านเทคโนโลยี ด้านการศึกษา และระดับปานกลาง คือ ด้านการวิจัย ตามลำดับ 3) การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในจังหวัดปราจีนบุรี ส่วนใหญ่ทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านความรู้ ด้านแรงจูงใจ/เจตคติ และด้านทักษะ ตามลำดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์วิรัช ชนิตไทย และโชติ บดีรัฐ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก สมรรถนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก

2. การทดสอบการเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรจิรา รื่นเจริญ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในจังหวัด

ปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลของข้าราชการในจังหวัดปราจีนบุรีที่แตกต่างกันจะมีศักยภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า ข้าราชการในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน จะมีศักยภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ที่แตกต่างกันคือเพศและประเภทของข้าราชการจะมีศักยภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของฤกษ์วิเศษ ชนิดไทย และโชติ บดีรัฐ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมรรถนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวมส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1) ปัญหาอุปสรรค คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้กำหนดแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาบุคลากรที่มีความชัดเจนเป็นมาตรฐาน ขาดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนา ยังขาดงบประมาณที่ใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และไม่สามารถนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาบุคลากรได้ดีเท่าที่ควร 2) ข้อเสนอแนะ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการส่งเสริมให้บุคลากรโดยการสนับสนุนในเรื่องของทุนการศึกษา พัฒนารูปแบบในการพัฒนาบุคลากรที่มีความหลากหลาย โดยนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้วย รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูล KM ให้บุคลากรได้เข้าไปศึกษาหาข้อมูลได้ครบ และครอบคลุมทุกสายงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีศักดิ์ สุวรรณธรรมมา (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา กรณีจัดฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ต้องแก้ปัญหาโดยจะต้องสำรวจความต้องการของบุคลากรก่อนจะจัดฝึกอบรม ปัญหาการพัฒนาบุคลากรไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาบุคลากร ต้องแก้ปัญหาโดยให้หัวหน้าส่วนราชการมาประชุมร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกส่วนราชการ และปัญหาบุคลากรขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาดตนเองจะต้องมี

การปรับทัศนคติให้ตัวบุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเอง และแนวทางการพัฒนาบุคลากรของเทศบาลนครนนทบุรีคือจะต้องสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ยึดหลัก “บุคลากรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมถึงจะต้องนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นด้วย

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเพิ่มความรู้ความสามารถในของการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งรวมไปถึงในเรื่องของความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความชำนาญในการทำหน้าที่ ด้วยกระบวนการ คือ 1) การพัฒนาตามระบบนิเวศในการทำงาน ซึ่งหน่วยงานได้พัฒนากระบวนการทางความคิดและทักษะของข้าราชการผ่านการดำเนินกิจกรรม เช่น การศึกษา การอบรม การสัมมนา เป็นต้น และพัฒนากลไกในระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เชื่อมโยง สนับสนุน สอดคล้องซึ่งกันและกัน 2) การพัฒนาตามกรอบทักษะ ซึ่งหน่วยงานได้พัฒนาระบบราชการที่ตอบสนองต่อบริบทความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องเหมาะสม และ 3) การพัฒนาปลูกฝังบุคลากรภาครัฐให้มีกรอบความคิด ซึ่งหน่วยงานได้พัฒนาดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างพลังเชิงบวกให้บุคลากรภาครัฐได้ตระหนักและมีจิตสำนึกในการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน และปลูกฝังทัศนคติการมองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ผ่านการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นการยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้กำหนดแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาบุคลากรที่มีความชัดเจนเป็นมาตรฐาน ขาดการสร้างความร่วมมือ ขาดงบประมาณที่ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนา และไม่สามารถนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาบุคลากรได้ดีเท่าที่ควร 2) ข้อเสนอแนะ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สนับสนุนทุนการศึกษา นำเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูล KM ให้บุคลากรได้เข้าไปศึกษาหาข้อมูลได้ครบ และครอบคลุมทุก

สายงาน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร สนับสนุนในเรื่องของการทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือในสาขาที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่การทำงาน 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรที่มีความหลากหลาย เช่น การมีห้องเรียนออนไลน์ ซึ่งจะเป็นการเรียน หรือฝึกอบรมบุคลากรผ่านทางระบบออนไลน์ เป็นต้น และ 3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำระบบเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้วย รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูล KM ให้บุคลากรได้เข้าไปศึกษาหาข้อมูลได้ครบ และครอบคลุมทุกสายงาน ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรศึกษาภาวะของผู้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 2. ควรศึกษาการบูรณาการเทคโนโลยี สารสนเทศสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร และ 3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

บรรณานุกรม

- กฤษณ์วิรัช ชนิดไทย และโชติ บดีรัฐ. (2565). แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 8(2), 159-174.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ และวงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. (2562). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง. วารสารจันทร์เกษมสาร, 25(1), 141-155.
- ศรีศักดิ์ สุวรรณธรรมมา. (2563). แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. ใน (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2563). คู่มือแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 – 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร. (2566). อัตรากำลังขององค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร.

อรจิรา รื่นเจริญ. (2563). การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการในจังหวัด
ปราจีนบุรี. ใน (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ).
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York:
Harper Collins.

Rensis Likert. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. New York:
Wiley & Son.

Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper
and Row Publications.

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี
ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร*

THE POTENTIAL DEVELOPMENT OF OTOP NAWATWITHI Community
TOURISM, BAN SA YAI CHEE, NOEN PO
SUB-DISTRICT, SAM NGAM DISTRICT,
PHICHIT PROVINCE

นวันวัจน์ แข่งขัน

Nawanwat Khangkhan

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

Kampanart Wongwatthanaphong

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: nawanwat.k@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 233 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.844 วิเคราะห์โดย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์

* Received 6 March 2024; Revised 22 June 2024; Accepted 26 July 2024

วิเคราะห์โดยเชิงพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหา อุปสรรค คือ บ้านทรายายซีประสบปัญหาในเรื่องปัจจัยพื้นฐานของชุมชนที่ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพของชุมชนประสบปัญหา เช่น ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบระบบการระบายน้ำในหมู่บ้านมีปัญหาทำให้โครงสร้างพื้นฐานชำรุดเสียหาย ถนนในหมู่บ้านคับแคบ ไม่สามารถขยายได้ รวมถึงปัญหาด้านมลภาวะในชุมชนใกล้เคียง อาทิเช่น กลิ่นจากฟาร์มเลี้ยงไก่ เป็นต้น และ 3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพ คือ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น และการส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์

คำสำคัญ: การพัฒนา, ศักยภาพ, การท่องเที่ยวชุมชน, นวัตวิถี

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the general conditions of the potential development of Otop Nawatwithi Community Tourism, 2) to study problems, obstacles on the potential development of Otop Nawatwithi Community Tourism, and 3) to study the guidelines for the potential development of Otop Nawatwithi Community Tourism. This study applied Quantitative Research with Survey Research. The samples were 233 household representatives. The data were collected by employing the questionnaire with reliability at 0.844 and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and in term of Qualitative Research, using the deep interview with 9 key informants. The tool was interview form which analyzed by descriptive data format technique. The research results were as follows: 1) General conditions of the potential development of Otop Nawatwithi Community Tourism in overall, it was at a high level. 2) Problems and obstacles it was found that Ban Sa Yai Chee faced problems with basic community factors that resulted in the development of the community's potential facing problems, such as a lack of systematic water management for consumption, including the drainage system in the village

causing damage to the road surface and the roads in the village were too narrow to make it wider due to the densely built community, as well as pollution problems in nearby communities such as odors from chicken farms, etc. 3) Guidelines for the potential development, it was found that the following activities should be carried out: development of tourism personnel, development of tourist attractions and facilities, development of tourism products and services, linking tourism routes in each locality, and promotion of tourism community marketing with public relations.

Keywords: Development, Potential, Community tourism, Innovation

บทนำ

การสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศภาครัฐบาลได้จัดตั้งโครงการและมาตรการเพื่อสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น การท่องเที่ยวเมืองรอง กระตุ้นให้คนในประเทศออกมาท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อเป็นกระจายนักท่องเที่ยวและเป็นการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคอื่นๆ อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ทางภาครัฐยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนโดยการนำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มาพัฒนาต่อยอดเป็นโครงการชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรม เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อป (OTOP) ให้มีมาตรฐาน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561) ชุมชนท่องเที่ยว OTOP (โอท็อป) นวัตกรรม เป็นโครงการที่จะช่วยให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้และยกระดับเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง โดยเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยวโอท็อปนวัตกรรมเข้ากับเส้นทางการท่องเที่ยวเมืองหลัก เมืองรอง และแอ่งท่องเที่ยว เป็นการเปลี่ยนผ่านยุคโดยการเพิ่มช่องทางเพิ่มพื้นที่สำหรับการขายสินค้าโดยขายสินค้าภายในชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว ใช้ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงเป็นรายได้โดยที่ชุมชนเป็นเจ้าของที่ดี รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชนที่ดึงดูดเอกลักษณ์หรือเสน่ห์ของชุมชนที่มาจากต้นทุนต่างๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ต้นทุน ทางด้านวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength within) โดยมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดจำนวน 3,273 หมู่บ้าน จาก 76 จังหวัด ผ่านการคัดเลือกในระดับอำเภอและระดับจังหวัด โดยการพิจารณาจากพื้นที่ที่โดดเด่น

เด่นในศักยภาพและความพร้อมของหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการและคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อเป็นชุมชนท่องเที่ยวดีเด่น (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

บ้านสระยายชี ตั้งอยู่ในตำบลเนินปอ ห่างจากอำเภอสามง่ามประมาณ 18 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดพิจิตร ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร พื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ยังขาดแคลนเงินทุนทรัพย์ในการบริหารจัดการ กรมการพัฒนาชุมชนจึงมีแนวคิดที่จะต้องการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในชุมชน มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน จึงให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้เกิดการรวมตัวของประชาชนด้วยความสมัครใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อออมเงินอย่างสม่ำเสมอและใช้เงินในการลงทุนประกอบอาชีพ และใช้จ่ายทั้งของตนเองและบุคคลอื่นๆ ภายในกลุ่มมีกระบวนการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินกิจกรรมการรับเงินออมส่งจากสมาชิก กิจกรรมการปล่อยสินเชื่อ กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิต (ตลาดลอยฟ้า) และทางกลุ่มยังได้นำเงินผลกำไรไปต่อยอดกิจกรรมเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับสมาชิกได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการศูนย์สาธิตการตลาดบ้านสระยายชี โรงสีสวัสดิการชุมชนตำบลเนินปอ ลานค้าชุมชน (ตลาดลาว) ศูนย์การเรียนรู้ผ้าขึ้นตีนจกลาวครั้งบ้านสระยายชี จากการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องมาโดยตลอดของกลุ่มออมทรัพย์บ้านสระยายชี จึงได้รับการคัดเลือกจากกรมพัฒนาชุมชนให้เป็น โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ซึ่งมีการถ่ายทอดการเรียนการสอนใน 3 หลักสูตร และรับผิดชอบในเขตโซนภาคเหนือตอนล่างครอบคลุม 10 จังหวัด (คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี, 2563)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร” เพื่อให้ทราบศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพบ้านสระยายชีในฐานะชุมชนโอท็อปนวัตวิถี เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้ไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อปนวัตวิถีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากร ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร จำนวน 555 ครัวเรือน (เทศบาลตำบลเนินปอ, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร จำนวน 233 ครัวเรือน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี จำนวน 9 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และ ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี โดยมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการของ Likert Method โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี ประกอบด้วย 3 ประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) สภาพการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี 2) ปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี และ 3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การแจกแบบสอบถาม ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวแทนครัวเรือน โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 การสัมภาษณ์ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยศึกษาประเด็นคำถาม เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม โดยผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการระบบข้อมูลซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและเขียนบรรยายแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

(n = 233)

ลำดับ	สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการดึงดูดทางการท่องเที่ยว	4.14	0.78	มาก
2	ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว	4.11	0.60	มาก
3	ด้านการจัดการข้อมูลเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว	3.88	0.40	มาก
4	ด้านการสร้างการรับรู้คุณค่า	4.01	0.80	มาก
5	ด้านศักยภาพบุคลากร	4.26	0.70	มาก
ภาพรวม		4.08	0.49	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านศักยภาพบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.26) รองลงมา คือ ด้านการดึงดูดทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.14) ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.11) ด้านการสร้างการรับรู้คุณค่า ($\bar{X}$ = 4.01) และด้านการจัดการข้อมูลเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.88) ตามลำดับ ซึ่งจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าสภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี มีการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนทั้งในด้านสถานที่ อาหาร และวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้าน ประกอบด้วย กลุ่มพริกทอดกลุ่มผ้าทอลาวครึ่งใส่แล้วช่างน่ารักจริงๆ กลุ่มเต้าฮวย

แต่งไทยกลุ่มไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มถักนิตติ้ง กลุ่มมะพร้าวสวย กลุ่มหมี่กรอบ กลุ่มขนมแต่งไทย กลุ่มแจ่วหม้อ และกลุ่มกระเป๋าคาด

2. ปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรมบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่าง จังหวัดพิจิตร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยสรุปปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่าง จังหวัดพิจิตร สรุปได้ คือ บ้านสระยายชีประสบปัญหาในเรื่องปัจจัยพื้นฐานของชุมชนและประชาชนที่ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพของชุมชนประสบปัญหาซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่าง จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้ บ้านสระยายชีไม่มีแหล่งน้ำชลประทานในการทำการเกษตร ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบทั้งการบริโภค อุปโภค รวมทั้งระบบการระบายน้ำในหมู่บ้านมีปัญหา ทำให้โครงสร้างพื้นฐาน ฝัวจราจรชำรุดเสียหาย ถนนในหมู่บ้านคับแคบ ไม่สามารถขยายได้เนื่องจากเป็นชุมชนที่ก่ออยู่กันค่อนข้างหนาแน่น รวมถึงปัญหาด้านมลภาวะในชุมชนใกล้เคียง อาทิเช่น กลิ่นจากฟาร์มเลี้ยงไก่ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลโดยตรงกับการท่องเที่ยวของชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่าง จังหวัดพิจิตร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยสรุปปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่าง จังหวัดพิจิตร สรุปได้ คือ ควรมีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นแนวทางการดำเนินงาน 5 ประการ คือ 1) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ด้วยการเตรียมความพร้อม พัฒนาและบริหารจัดการข้อมูล และดำเนินการจัดทำแผนธุรกิจ 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนาคุณภาพด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมส่งเสริม/พัฒนาประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ชุมชน การออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม 3) พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาผู้ประกอบการในชุมชน ยกย่องสินค้าและการให้บริการอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน 4) เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น ด้วยการพัฒนารูปแบบและเชื่อมโยงเส้นทาง

ท่องเที่ยว และ 5) ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว ด้วยการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การจับคู่ธุรกิจและการจัดแสดง/จำหน่ายสินค้าและบริการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่างม่ง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านศักยภาพบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการดึงดูดทางการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว ด้านการสร้างการรับรู้คุณค่า และด้านการจัดการข้อมูลเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ตามลำดับ จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าสภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี มีการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนทั้งในด้านสถานที่ อาหาร และวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้าน ประกอบด้วย กลุ่มพริกทอดกลุ่มผ้าทอลาวครึ่งใส่แล้วข่างนารัจจริงฯ กลุ่มเต้าฮวยแตงไทยกลุ่มไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มถูงถ่านดับกลิ่น กลุ่มมะพร้าวเสวย กลุ่มหมี่กรอบ กลุ่มขนมแตงไทย กลุ่มแจ่วหม้อ และกลุ่มกระเป๋ผ้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบ้านสระยายชีได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลผ่านโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจที่จะเข้ามาศึกษาดูงาน ได้เตรียมความพร้อมในการเดินทางมา ชุมชนและคณะกรรมการของชุมชนให้ความสำคัญกับข้อมูลด้านคุณค่าของกิจกรรมและวิถีชีวิตของชุมชน การรับรู้คุณค่าเป็นสิ่งที่ผลต่อความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน คณะกรรมการของชุมชนมีการส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนสร้างประสบการณ์จริงให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การลงมือทอผ้าตีนจก เป็นต้น และบุคลากรมีศักยภาพเพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเพิ่มจำนวนผู้นำเที่ยวในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภณธร ปัดหน้อย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไทยทรงดำในเขตพื้นที่บ้านห้วยห้าง ตำบลหนองหลุม อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไทยทรงดำเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนที่โดดเด่นเป็นชุมชนที่มีกิจกรรมหลากหลาย ชุมชนมีผู้นำชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถ และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จและชุมชนให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และจากการ

สอบถามทำให้ทราบว่าสภาพการพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไทยทรงดำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ภณศร ปุ็ดหน้อย, 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของฮามมี เล้าะฮาวิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการคิดและการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากนโยบายโครงการถูกกำหนดจากข้างบนตั้งแต่นั้น เป็นผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมด้านการลงมือ/ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมดำเนินโครงการตามกิจกรรมโครงการเป็นอย่างดีการมีส่วนร่วมด้าน การรับผลประโยชน์พบว่าอยู่ในระดับมาก ชุมชนเป็นที่รู้จักมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและรายได้ในชุมชนส่วนการมีส่วนร่วมด้านประเมินผลอยู่ในระดับน้อย (ฮามมี เล้าะฮาวิ, 2564)

2. ปัญหา อุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่างม้ง จังหวัดพิจิตร พบว่า บ้านสระยายชีประสบปัญหาในเรื่องปัจจัยพื้นฐานของชุมชนและประชาชนที่ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพของชุมชนประสบปัญหาซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถี บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่างม้ง จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้ บ้านสระยายชีไม่มีแหล่งน้ำชลประทานในการทำเกษตร ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบทั้งการบริโภค อุปโภค รวมทั้งระบบการระบายน้ำในหมู่บ้านมีปัญหา ทำให้โครงสร้างพื้นฐาน ผิวจราจรชำรุดเสียหาย ถนนในหมู่บ้านคับแคบ ไม่สามารถขยายได้เนื่องจากเป็นชุมชนที่ก่อกู้กันค่อนข้างหนาแน่น รวมถึงปัญหาด้านมลภาวะในชุมชนใกล้เคียง อาทิเช่น กลิ่นจากฟาร์มเลี้ยงไก่ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลโดยตรงกับการท่องเที่ยวของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภณศร ปุ็ดหน้อย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไทยทรงดำในเขตพื้นที่บ้านห้วยห้าง ตำบลหนองหลุม อำเภอสว่างม้ง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรคการพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไทยทรงดำ พบว่า ขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ผลิตรถยนต์ขายได้ยากเพราะมีราคาแพง เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ได้เข้ามาเรียนรู้วัฒนธรรมไทยทรงดำอย่างแท้จริง นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมมีน้อย สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมีไม่เพียงพอ และขาดการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีแบบดั้งเดิม (ภณศร ปุ็ดหน้อย, 2566)

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตวิถีบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสว่างม่ง จังหวัดพิจิตร พบว่า ควรมีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นแนวทางการดำเนินงาน 5 ประการ คือ 1) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ด้วยการเตรียมความพร้อมพัฒนาและบริหารจัดการข้อมูล และดำเนินการจัดทำแผนธุรกิจ 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้วยการพัฒนาศักยภาพด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมส่งเสริม/พัฒนา ประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ชุมชน การออกแบบตราสัญลักษณ์และโลโก้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 3) พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาผู้ประกอบการในชุมชน ยกย่องสินค้าและการให้บริการอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน 4) เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น ด้วยการพัฒนารูปแบบและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว และ 5) ส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว ด้วยการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การจับคู่ธุรกิจและการจัดแสดง/จำหน่ายสินค้าและบริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวาพร พยัคฆนันท์ และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชนผ้าไหมหอมมือตำบลสวาย อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชนผ้าไหมหอมมือ ตำบลสวาย อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่พัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้และคุณค่าเกี่ยวกับกิจกรรมการทอผ้าไหม ควรจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และจัดการบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และควรพัฒนาให้คนในชุมชนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์และทำการตลาดการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในอนุรักษ์วิถีชีวิตช่างทอและภูมิปัญญาผ้าไหมหอมมือ (วาพร พยัคฆนันท์ และคณะ, 2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณะ ดาราเรือง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านหนองกระดุกเนื้อ ตำบลหนองนมวัว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ประกอบด้วย 1) การประยุกต์วิถีชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว 2) การพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) การตกแต่งสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นจุดถ่ายภาพของนักท่องเที่ยว 4) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการจัดโซนของตลาดชุมชน 5) พัฒนาการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคม Online 6) พัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 7) พัฒนามาตรการ

องค์ความรู้ใหม่

การท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม เป็นโครงการที่รองรับนโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ด้วยกระบวนการเตรียมความพร้อมชุมชน สร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในแง่เล็ก (หมู่บ้าน/ชุมชน) และการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อสร้างรายได้ให้กระจายอยู่กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน บนพื้นฐานเสน่ห์ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ที่ดัดแปลงให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ซึ่งท้ายที่สุดเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนมีความสุข (Strength Within and Happiness oriented approach) ซึ่งในชุมชนเองก็ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการสนับสนุนจากภาครัฐโดยนำเอกลักษณ์ของชุมชนทั้งในด้านสถานที่ อาหาร และวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหมู่บ้านมาจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย กลุ่มพริกทอดกลุ่มผ้าทอลาวครั้งไสแล้วช่างน่ารักจริงๆ กลุ่มเต้าฮวยแดงไทยกลุ่มไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มถุ้งถ่านดับกลิ่น กลุ่มมะพร้าวเสวย กลุ่มหมี่กรอบ กลุ่มขนมแต่งไทย กลุ่มแจ่วหม้อ และกลุ่มกระเป๋ผ้า เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการ เตรียมความพร้อม การพัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลในการดำเนินการจัดทำแผนธุรกิจของชุมชน 2) ให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้วยการพัฒนาศักยภาพด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมส่งเสริม/พัฒนา ประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ชุมชน การออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี 3) ให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาผู้ประกอบการในชุมชน ยกย่องสินค้าและการให้บริการอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ให้การส่งเสริมการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น ด้วยการพัฒนาออกแบบและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว และ 4) การสนับสนุนส่งเสริมการตลาดชุมชนท่องเที่ยว ด้วยการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี การ

จับคู่ธุรกิจและการจัดแสดง/จำหน่ายสินค้าและบริการ และ 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) ควรศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐในการการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม และ 3) ควรมีศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการบูรณาการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ด้วยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Otop นวัตกรรม

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). แนวทางการดำเนินงานโครงการ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษณะ ดาราเรือง. (2564). แนวทางการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม บ้านหนองกระดุกเนื้อ ตำบลหนองนมวัว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์, 4(4), 105-122.
- คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสร้อยชัย. (2563). กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสร้อยชัย ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. พิจิตร: วัฒนภาพการพิมพ์.
- เทศบาลตำบลเนินปอ. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น. พิจิตร: เทศบาลตำบลเนินปอ.
- ภณธศร ปืดหน้อย. (2566). การพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมไทยทรงดำในเขตพื้นที่บ้านห้วยห้าง ตำบลหนองหลุม อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิจิตร. ใน (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วาพร พยัคมนันท์ และคณะ. (2564). การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชนผ้าไหมทอมือตำบลสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารธรรมศาสตร์, 40(2), 130-156.
- ฮามี่ เล้าฮาวิ. (2564). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, 6(2), 149-164.
- Taro Yamane. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น
อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*

GUIDELINES FOR FOREST FIRE PREVENTION AND CONTROL
OF COMMUNITIES AND GOVERNMENT OFFICIALS A CASE STUDY
OF THE COOPERATION NETWORK IN FOREST FIRE CONTROL,
WANGNOKAEN SUB-DISTRICT, WANG THONG DISTRICT,
PHITSANULOK PROVINCE

ประจักษ์ สุวรรณเดช

Prajak Suwannadet

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

ภาสกร ดอกจันทร์

Phasakorn Dokchan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E.mail: mr.prajak.s@psru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 238 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 17 May 2024

เบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน วิเคราะห์โดยรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า ควรดำเนินการดังนี้ 1) การพูดคุยเจรจาร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน 2) การตกลงยอมรับทำข้อตกลงร่วมกัน 3) การดำเนินการตามข้อตกลง และ 4) การประเมินผลร่วมกัน

คำสำคัญ: แนวทาง, การป้องกันและควบคุมไฟป่า, เครือข่ายความร่วมมือ, ตำบลวังนกแอ่น

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the condition of forest fire prevention and control of communities and government officials, 2) to compare the personal factors affecting the forest fire prevention and control of communities and government officials, and 3) to study the guidelines for forest fire prevention and control of communities and government officials. This is a mixed method: quantitative and qualitative research. In terms of quantitative research, survey research was applied. The samples were 238 household representatives. The data were collected by employing a questionnaire and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and test for differences in means in pairs by using the least significant difference method and in terms of qualitative research, in-depth interviews were applied with 6 key informants, analyzed using descriptive data formats. The research results were as follows: 1) The level of condition of forest fire prevention and control of communities and government officials, overall was at a high level. 2) Comparison of personal factors affecting the forest fire prevention and control of

communities and government officials, it was found that people of different ages, careers, monthly income, and duration of staying in the area had different opinions on the forest fire prevention and control of communities and government officials with statistically significant at the .01 level, therefore, the set hypothesis was accepted. As for people of different genders and ages, their opinions were not different. 3) Guidelines for forest fire prevention and control of communities and government officials, it was found that the following actions should be taken to manage forest fires: 1) cooperative negotiation between all sectors, 2) agreeing to make a cooperative agreement, 3) implementation of the agreement and 4) cooperative evaluation.

Keywords: Guidelines, Forest fire Prevention and Control, Cooperation Network, Wang Nok Aen Sub-district

บทนำ

ไฟป่าถือได้ว่าเป็นภัยทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อสัตว์ป่าระบบนิเวศน์ของป่ารวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ ไฟป่ามีสาเหตุการเกิดอยู่ 2 สาเหตุใหญ่ ๆ คือ ไฟป่าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และไฟป่าที่เกิดจากมนุษย์ (ทั้งโดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ) ไฟป่าเป็นปัญหาที่มีพื้นฐานมาจากปัญหาจิตวิทยาสังคม โดยพื้นฐานของสังคมไทยเป็นสังคมที่ “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” จึงขาดระเบียบวินัยมักง่ายขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เอกลักษณ์ดังกล่าวมีผลให้ประชาชนทำให้เกิดไฟไหม้ป่า โดยความประมาทเลินเล่อ มักง่าย ขาดความสำนึกห่วงแทนทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวมดังนั้นปัญหาไฟป่าจึงมีหนทางแก้ไขได้ โดยการปลูกฝังระเบียบวินัย จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ตลอดจนให้การศึกษา เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงมหันตภัยอันเกิดจากไฟป่าและทราบถึงวิธีการป้องกันไฟป่าเมื่อประชาชนมีระเบียบวินัยมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาไฟป่าเป็นอย่างดีแล้ว ก็มั่นใจได้ว่าประชาชนจะให้ความร่วมมือโดยเลิกจุดไฟเผาป่า ซึ่งการเลิกจุดไฟเผาป่า และให้ความร่วมมือในการป้องกันไฟป่า จะไม่มีผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนแต่อย่างไรประชาชนยังสามารถเก็บหาของป่า เผาไร่ หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องใช้ไฟในป่าได้ดังเดิมโดยเพียงแต่ต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดไฟไหม้ป่าขึ้นเท่านั้นเอง (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2566) ปัญหาไฟป่าได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นอย่างมาก นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นกรมป่าไม้จึงได้จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในการ

ควบคุมไฟฟ้าขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ข้างเคียง เริ่มตั้งแต่การป้องกันมิให้เกิดไฟฟ้า โดยศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดไฟฟ้าในแต่ละท้องที่ แล้ววางแผนป้องกันหรือกำจัดต้นตอของสาเหตุที่เสี่ยง โดย การป้องกันและควบคุมไฟฟ้าไม่เกิดขึ้น โดยมี 4 กระบวนการ คือ 1) การจัดทำข้อมูลและ องค์ประกอบพื้นฐาน 2) การบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้า 3) การ เตรียมความพร้อมในการป้องกันไฟฟ้า และ 4) การปฏิบัติงานดับไฟฟ้า ซึ่งทั้ง 4 กระบวนการนี้ เป็นกิจกรรม การดำเนินการ และการปฏิบัติการในการควบคุมไฟฟ้าของเครือข่ายเพื่อให้เกิดการ รวมตัวของกลุ่มที่มีการประสานงานหรือทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีโครงสร้างของความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการ ร่วมกันแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน และเป็นการถ่ายทอดที่ทำให้ทุกคน มีส่วนร่วมซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน (กรมป่าไม้, 2566)

เครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มี 2 เครือข่ายด้วยกัน คือ 1) เครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าบ้านวังตาล หมู่ที่ 6 ตำบล วังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จัดตั้งเมื่อปี 2560 มีจำนวน 544 ครัวเรือน มีพื้นที่ ป่าชุมชนจำนวน 98 ไร่ 1 งาน 61 ตารางวา สภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณ มีพันธุ์ไม้ขึ้น หลากหลายชนิด เช่น พลวง แดง ประดู่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบอยู่ในเขตรับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งทุกครัวเรือนมี ส่วนรวมในการดำเนินงาน โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน 15 คน 2) เครือข่ายความ ร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าบ้านไผ่ใหญ่ หมู่ที่ 10 ตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จัดตั้งเมื่อปี 2561 มี 420 ครัวเรือน มีพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติป่าลุ่มน้ำวังทองฝั่งซ้าย มีพื้นที่ ป่าชุมชน จำนวน 143 ไร่ 3 งาน 70 ตารางวา สภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณ มีพันธุ์ไม้ขึ้น หลากหลายชนิด เช่น พลวง แดง ประดู่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบอยู่ในเขตรับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งทุกครัวเรือนมี ส่วนรวมในการดำเนินงาน โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 15 คน จากการดำเนินการ ในปี พ.ศ. 2564 - 2565 พื้นที่ป่าที่อยู่ในความรับผิดชอบของเครือข่ายความร่วมมือในการ ควบคุมไฟฟ้าบ้านวังตาล ในปี พ.ศ. 2564 มีไฟฟ้าเกิดขึ้นจำนวน 3 ครั้ง พื้นที่เสียหายประมาณ 70 ไร่ และในปี พ.ศ. 2565 มีไฟฟ้าเกิดขึ้นจำนวน 1 ครั้ง พื้นที่เสียหายประมาณ 10 ไร่ ส่วนใน พื้นที่ของเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าบ้านไผ่ใหญ่ ในปีพ.ศ. 2564 มีไฟฟ้าเกิดขึ้น จำนวน 3 ครั้ง พื้นที่เสียหายประมาณ 70 ไร่ และในปี พ.ศ. 2565 ไม่มีไฟฟ้าเกิดขึ้น (ศูนย์ ส่งเสริมการควบคุมไฟฟ้าพิษณุโลก, 2566)

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าโดยหน่วยงานราชการเพียงหน่วยเดียวคงไม่สามารถทำให้ปัญหาการเกิดไฟป่าลดลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะสาเหตุของการเกิดไฟป่านั้นเกิดมาจากการกระทำของมนุษย์ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชน เพื่อการจัดการและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ประกอบกับกระแสด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างสูงในการบริหารและจัดการปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาไฟฟ้า จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนช่วยกันแก้ไขปัญหาในลักษณะของเครือข่าย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก” เพื่อศึกษาว่าการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟป่าของเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าในปัจจุบันเป็นอย่างไร เกิดปัญหา อุปสรรคอย่างไร เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งผลการวิจัยที่ได้รับสามารถนำไปเป็นแนวทางในการป้องกันและควบคุมไฟป่าในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากร คือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปของเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมไฟป่า จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านวังตาล และบ้านไผ่ใหญ่ จำนวน 964 ครัวเรือน (ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟป่าพิษณุโลก, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปของเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมไฟฟ้า จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านวังตาล และบ้านไผ่ใหญ่ จำนวน 283 ครัวเรือน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัยครั้งนี้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 6 คน โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้นำท้องที่ และ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมไฟฟ้า

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้การวิจัยเรื่อง แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีกระบวนการดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการป้องกันการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 2 ประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) สภาพการดำเนินการป้องกันการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นอย่างไรและ 2) แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์

รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลักจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.5-1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.925 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเก็บข้อมูลกับตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปของเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมไฟฟ้า จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านวังตาลและบ้านไผ่ใหญ่ จำนวน 283 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

- สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และสถิติทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการระบบข้อมูลซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและเขียนบรรยายแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยภาพรวม

(n = 283)

ลำดับ	สภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การเตรียมการก่อนเกิดไฟฟ้า	3.52	0.42	มาก
2	การปฏิบัติการช่วงฤดูไฟฟ้า	3.59	0.42	มาก
3	การจัดการหลังการเกิดไฟฟ้า	3.46	0.59	ปานกลาง
ภาพรวม		3.52	0.34	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการช่วงฤดูไฟฟ้า ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา คือ การเตรียมการก่อนเกิดไฟฟ้า ($\bar{X} = 3.52$) และการจัดการหลังการเกิดไฟฟ้า ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(n = 283)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า	1.201	-	0.231	-	✓
อายุ	การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า	-	6.886	0.000**	✓	-
การศึกษา	การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า	-	0.633	0.675	-	✓
อาชีพ	การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า	-	8.686	0.000**	✓	-
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า	-	8.595	0.000**	✓	-
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่	การป้องกันและควบคุมไฟฟ้า	-	4.053	0.008**	✓	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่เพศ และ อายุ แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษา เครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบ่งออกเป็นจำนวน 3 กลุ่ม จำนวน 6 คน ได้แก่ กลุ่มหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้นำท้องที่ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมไฟฟ้า ผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้ แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ควรดำเนินการในการจัดการไฟฟ้าได้ ดังนี้ 1) การพูดคุยเจรจาร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน ที่ผ่านมาหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และราษฎร ได้มีการพูดคุยเจรจาร่วมกันถึงแนวทางในการดำเนินการในการจัดการไฟฟ้าก่อนถึงช่วงไฟฟ้าของทุกปี ผ่านการจัดประชุมของหน่วยงานและการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านเท่านั้น จึงควรมีการพูดคุยกันอย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น 2) การตกลงยอมรับทำข้อตกลงร่วมกัน ที่ผ่านมายังไม่มีการทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ตำบล ผู้นำชุมชน และราษฎร ในการจัดการไฟฟ้าร่วมกันที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีการดำเนินการจัดทำข้อตกลงและยอมรับร่วมกันที่มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับร่วมกันจะสามารถช่วยให้การจัดการไฟฟ้าในพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น 3) การดำเนินการตามข้อตกลง เนื่องจากที่ผ่านมายังไม่มีการทำ ข้อตกลงร่วมกันของแต่ละหน่วยงานกับชุมชน จึงควรมีการกำหนดข้อตกลงเพื่อกำหนดภารกิจบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ให้ชัดเจนและต่างลงมือทำงานตามภารกิจที่ตกลงกันไว้ และ 4) การประเมินผลร่วมกัน ที่ผ่านมาหลังจากที่สิ้นสุดช่วงไฟฟ้า ผู้ประเมินผลคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม และให้ผู้นำชุมชนนำผลการปฏิบัติงานและข้อมูลต่างๆ จากการประชุมแจ้งให้กับราษฎรรับทราบเท่านั้น ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้มีตัวแทนจากราษฎร ที่ร่วมทำงานเข้าร่วมด้วย เพื่อให้ทราบถึงผลงานที่ผ่านมาว่าประสบผลสำเร็จ หรือมีปัญหาในด้านใด มากน้อยเพียงใด รวมถึงควรมีรูปภาพการทำงานของราษฎรในการนำเสนอแต่ละครั้ง เพื่อสร้างกำลังใจ และทำให้เกิดความภาคภูมิใจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการดำเนินการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการช่วงฤดูไฟป่า รองลงมา คือ การเตรียมการก่อนเกิดไฟป่า และการจัดการหลังการเกิดไฟป่า ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ในด้านการป้องกันไฟป่า เช่น กิจกรรมวันรณรงค์ให้ปลอดควันพิษจากไฟป่า เป็นต้น รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องปรามผู้กระทำความผิด และดำเนินการกับผู้กระทำความผิดด้านการจุดไฟเผาป่าและจัดการประชุมระหว่างชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหารือร่วมกันถึงแนวทางแก้ไขปัญหา และมาตรการการป้องกันไฟป่าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายชล สง่าศรี และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควันตามหลักพุทธรณีวิทยาของหน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า การจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควันได้ปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐและเอื้ออำนวยต่อท้องถิ่นในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมด้วยการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ได้แก่ การป้องกัน การจัดการเชื้อเพลิง การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานและจิตอาสาการดับไฟป่า กระบวนการจัดการมีกลยุทธ์ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ได้แก่ การวางแผน การให้ความรู้ การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของจำเนียร บุญเข็ม และปิยากร หวังมหาพร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการไฟป่าในพื้นที่อนุรักษ์เขตอุทยานแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของรัฐมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเครือข่าย ปัจจัยภายในชุมชนที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการไฟป่ามากที่สุดคือด้านวัฒนธรรมชุมชน และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไฟป่ามากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและควบคุมไฟป่าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่เพศ และ อายุ แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ อินทมาตร์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและความรู้ของประชาชนในการควบคุมไฟป่า ในพื้นที่ป่า โครงการพระราชดำริปางตอง 3 (หมอก

จำแป้ - แม่สะเงา) ตำบลหมอกจำแป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของปัจจัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ต่อเดือนและระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าแตกต่างกัน ส่วนความแตกต่างของปัจจัยเพศ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้า ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า และพบว่าความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้าของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า

3. แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษา เครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ควรดำเนินการในการจัดการไฟฟ้าได้ ดังนี้ 1) การพูดคุยเจรจาร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน 2) การตกลงยอมรับทำข้อตกลงร่วมกัน 3) การดำเนินการตามข้อตกลง และ 4) การประเมินผลร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพล พรหมโย (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการไฟฟ้าของชุมชนตำบลก้อในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือขาดการดำเนินการจัดทำข้อตกลง และยอมรับร่วมกันที่มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน จึงควรมีการพูดคุยเจรจาเพื่อทำข้อตกลงร่วมกัน ลงมือปฏิบัติตามที่ตกลงกัน และมีการประชุมสรุปประเมินผลหลังดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถช่วยให้การจัดการไฟฟ้าของชุมชนตำบลก้อในพื้นที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน อุทยานแห่งชาติแม่ปิงประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายชล สง่าศรี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันตามหลักพุทธรณีเวศวิทยาของหน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันตามหลักนิเวศวิทยาเชิงพุทธจำแนกออก 3 ระดับ ได้แก่ 1) ต้นน้ำ การสร้างจิตสำนึกให้แก่ชุมชน ได้แก่ การบวชป่า การสืบชะตาป่า การปลูกป่า และการกำหนดเขต/พื้นที่ 2) กลางน้ำ การเฝ้าระวังและดูแลเพื่อป้องกันไฟฟ้าและหมอกควัน ได้แก่ การทำแนวกันไฟ การรณรงค์การลดการเผา การชิงเผา เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศและลดผลกระทบที่เกิดจากการเกิดฝุ่นควันได้ดีที่สุด และ 3) ปลายน้ำ การสร้างพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์หรือการเตือนภัยไฟฟ้าด้วยระบบสัญญาณตรวจจับความร้อน Hotspot เพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่กลุ่มจิตอาสา ภาศิได้รับบริเวณที่เกิดไฟไหม้หรือหมอกควัน เพื่อหน่วยงานจะได้เข้าไปยับยั้งไฟฟ้าและหมอกควันได้ทันถ่วงที

องค์ความรู้ใหม่

การป้องกันและควบคุมไฟฟ้าเป็นกระบวนการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาไฟฟ้าอย่างครบวงจรกล่าวคือ เริ่มต้นจากการป้องกันมิให้เกิดไฟฟ้า โดยศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดไฟฟ้าในแต่ละท้องถิ่น แล้ววางแผนป้องกันหรือกำจัดต้นตอของสาเหตุนั้นเสีย หากได้ผลไฟฟ้างก็จะไม่เกิด แต่ในทางปฏิบัติแล้วแม้จะมีการป้องกันไฟฟ้าได้ดีเพียงใดก็ยังไม่สามารถป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ไฟฟ้ายังมีโอกาสเกิดขึ้นได้อีก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีมาตรการอื่นๆ รองรับตามมาได้แก่ การเตรียมการดับไฟฟ้า การตรวจหาไฟ การดับไฟฟ้า และการประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามปรากฏว่าไฟก็มีประโยชน์ในการจัดการป่าไม้ในหลายๆ ด้าน ดังนั้นจึงต้องมีการใช้ประโยชน์ควบคู่ไปด้วยกิจกรรมในระบบการควบคุมไฟฟ้า

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษาเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1. สรุป การป้องกันและควบคุมไฟฟ้าเป็นกระบวนการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาไฟฟ้าอย่างครบวงจรกล่าวคือ เริ่มต้นจากการป้องกันมิให้เกิดไฟฟ้า โดยศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดไฟฟ้าในแต่ละท้องถิ่น แล้ววางแผนป้องกันหรือกำจัดต้นตอของสาเหตุนั้นเสีย หากได้ผลไฟฟ้างก็จะไม่เกิด แต่ในทางปฏิบัติแล้วแม้จะมีการป้องกันไฟฟ้าได้ดีเพียงใดก็ยังไม่สามารถป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ไฟฟ้ายังมีโอกาสเกิดขึ้นได้อีก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีมาตรการอื่นๆ รองรับตามมาได้แก่ การเตรียมการดับไฟฟ้า การตรวจหาไฟ การดับไฟฟ้า และการประเมินผล การปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามปรากฏว่าไฟก็มีประโยชน์ในการจัดการป่าไม้ในหลายๆ ด้าน ดังนั้นจึงต้องมีการใช้ประโยชน์ควบคู่ไปด้วยกิจกรรมในระบบการควบคุมไฟฟ้า ซึ่งจากการผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเตรียมการก่อนเกิดไฟฟ้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติการช่วงฤดูไฟฟ้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการจัดการหลังการเกิดไฟฟ้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 2. ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ 1.1) หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ควรมีการพูดคุยเจรจาร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน ที่ด้วยการพูดคุยเจรจาร่วมกันถึงแนวทางในการดำเนินการในการจัดการไฟป่าก่อนถึงช่วงไฟฟ้าของทุกปี ผ่านการจัดประชุมของหน่วยงานและการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านเท่านั้น จึงควรมีการพูดคุยกันอย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น 1.2) หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ควรมีการทำข้อตกลงร่วมกัน ในการจัดการไฟป่าร่วมกันที่เป็นลายลักษณ์อักษรมีการดำเนินการจัดทำข้อตกลงและ

ยอมรับร่วมกันที่มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับร่วมกันจะสามารถช่วยให้การจัดการไฟฟ้าในพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น 1.3) หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ควรดำเนินการตามข้อตกลง เพื่อกำหนดภารกิจบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ให้ชัดเจนและต่างลงมือทำงานตามภารกิจที่ตกลงกันไว้ และ 1.4) หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ควรมีการประเมินผลร่วมกัน โดยการจัดประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม และให้ผู้นำชุมชนนำผลการปฏิบัติงานและข้อมูลต่างๆ จากการประชุมแจ้งให้กับราษฎรรับทราบ และ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป คือ 2.1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในเขตตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก 2.2) ควรศึกษาการสร้างความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในเขตตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก และ 2.3) ควรศึกษารูปแบบการป้องกันและควบคุมไฟฟ้าของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในเขตตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

บรรณานุกรม

กรมป่าไม้. (2566). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้า.

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2566). มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า ปี

2566. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

จำเนียร บุญเข้ม และปิยากร หวังมหาพร. (2563). รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการไฟฟ้าในพื้นที่อนุรักษ์ เขตอุทยานแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 20(1) , 92-104.

ไพโรจน์ อินทมาตร. (2564). การมีส่วนร่วมและความรู้ของประชาชนในการควบคุมไฟฟ้าในพื้นที่ป่าโครงการพระราชดำริปางตอง 3 (หมอกจำแป่ - แม่สะงา) ตำบลหมอกจำแป่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการป่าไม้): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟฟ้าพิษณุโลก. (2566). ข้อมูลเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟฟ้าตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟฟ้าพิษณุโลก.

สายชล สง่าศรี และคณะ. (2565). การจัดการปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันตามหลักพุทธนิเวศวิทยาของหน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้เกาะคา จังหวัดลำปาง. วารสารปัญญา. 29(1) , 70-84.

อรรถพล พรมโย. (2564). แนวทางการจัดการไฟฟ้าของชุมชนตำบลก้อในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน. ใน (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย*

EFFECTIVENESS OF PUBLIC SERVICE PROVISION ACCORDING TO THE
LOCAL DEVELOPMENT PLAN OF THE TACHANUAN SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION KONG KRAILAT DISTRICT,
SUKHOTHAI PROVINCE

นันทัชพร พงษ์โสภณ

Nantachaporn Pongsopon

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

Kampanart Wongwatthanaphong

ภาสกร ดอกจันทร์

Phasakorn Dokchan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: nantachaporn.p@psru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน 2) เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 385 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า

* Received 3 March 2024; Revised 11 July 2024; Accepted 11 July 2024

F-test และจากการทดสอบรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อ พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อใช้ในการพัฒนาประโยชน์จากที่ดินอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การจัดบริการสาธารณะ, แผนพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the effectiveness level of public service provision according to the local development plan of the Tha Klang Subdistrict Administrative Organization. 2) to study the comparison of public opinions on the effectiveness of public service provision according to the local development plan of the administrative organization. Tha Chawla Subdistrict Classified according to personal factors and 3) to study suggestions and guidelines for organizing public services according to the local development plan of Tha Kamphaeng Subdistrict Administrative Organization. Conducted according to quantitative research methods. The sample group is 385 people aged 18 years and over. The instrument is a questionnaire. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and from Paired testing The results of the research found that 1) the level of effectiveness in providing public services according to the local development plan of Tha Kamphaeng Subdistrict Administrative Organization. Overall, it was at a high level. 2) Comparing people's opinions, it was found that people with different genders, ages, educations, occupations, incomes, and periods of living in the area had different opinions on the effectiveness of public service provision

according to the development plan. Localities are no different and 3) suggestions and guidelines for organizing public services found that the Subdistrict Administrative Organization should set policies and allocate budgets for concrete development, as well as creating cooperation with various government agencies to encourage people to participate in organizing the project. Cultural activities in the area along with improving the landscape to use in developing the benefits of land appropriately and to maximum benefit.

Keywords: Effectiveness, Public Service Provision, Local Development Plan

บทนำ

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและลงพื้นที่ประชาคม เพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ส่วนการนำแผนไปปฏิบัติการติดตามผล และการประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชนในระดับต่างๆ ของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยทำให้ประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่ามีความเกี่ยวข้องมีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทำให้เกิดความรับผิดชอบและปกป้องต่อสิทธิของตนที่มีอยู่(วิโรจน์ ก่อสกุล, 2563) การจัดทำแผนพัฒนาตำบลจัดเป็นการสร้างความสมดุลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเป็นระบบระเบียบในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ต้องกำหนดแผนงานให้ก้าวไปอย่างขึ้นบันไดตามแนวทางที่วางไว้ และสามารถที่จะแก้ไขข้อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งแต่ละแผนสามารถยืดหยุ่นและสอดคล้อง ตามนโยบายของคณะผู้บริหารได้อย่างชัดเจน ในการจัดแผนพัฒนานั้นสามารถช่วยสร้างความสามัคคีระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนด้วย และความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนซึ่งทำให้คนในชุมชนได้เห็นคุณค่าและช่วยกระตุ้นความรู้สึกรักผูกพันต่อพื้นที่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นสามารถเป็นช่องทางที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง สำหรับการขยายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโดยเฉพาะในแง่มุมมองว่า การให้บริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นมีความหมายมากที่สุดต่อพลเมือง การเพิ่มบทบาทใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของชุมชนให้เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้นไป (บุษอริ ยีหะมะ, 2555)

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางสังคมได้เปลี่ยนไปตามยุคตามสมัยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวนได้มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนงานหรือโครงการ และการให้บริการแก่ประชาชนเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่ในการทำงานแต่ก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้นโดยทั่วไป เช่น การระบายน้ำไม่ทันทำให้เกิดน้ำท่วมในบ้านเรือน เกิดอุบัติเหตุในท้องถนนหมู่บ้านเวลากลางคืนเนื่องจากเส้นทางบางส่วนไม่มีไฟฟ้า ถนนเป็นหลุมบ่อการสัญจรไปมาลำบาก เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน นั้นยังไม่สามารถดำเนินงานตามแผนได้ดีเท่าที่ควร เพราะขาดงบประมาณในการดำเนินการทำให้แผนการดำเนินงานหรือโครงการผิดพลาด เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน อีกทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีในการทำงานมีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน, 2565)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่ผ่านมาประสบปัญหาด้านงบประมาณจึงทำให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาดำเนินงานได้ไม่ดีพอ ในการศึกษาผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษา “ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย” เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น ในความเห็นของประชาชนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นเกิดประสิทธิผลในระดับใด และประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความคิดอย่างไรต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อนำข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตามทัศนะของประชาชนไปปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 9,835 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 385 คน ที่ได้จากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ .05

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ดังนี้ 1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 2) ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการของ Likert Method โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. การสร้างเครื่องมือ

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นจาก หนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถามในการวิจัยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และนำเสนอร่างแบบสอบถามต่อที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0 ทุกข้อ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขและเลือกข้อคำถามเพื่อความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่

ละข้อ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.858 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วซึ่งสอดคล้อง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน เพื่อเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 385 ชุด โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และสถิติทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

5.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวม

(n = 385)

ลำดับ	ประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.52	0.50	มาก
2	การพัฒนาด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	3.53	0.58	มาก
3	การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม	3.49	0.55	ปานกลาง
4	การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน	3.57	0.51	มาก
5	การพัฒนาด้านการป้องกันและรักษาความสงบสุข	3.50	0.55	ปานกลาง
6	การพัฒนาด้านบริหารจัดการภาครัฐที่ดี	3.51	0.53	มาก
7	การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว	3.43	0.53	ปานกลาง
ภาพรวม		3.51	0.36	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา คือ การพัฒนาด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ($\bar{X} = 3.53$) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.52$) การพัฒนาด้านบริหารจัดการภาครัฐที่ดี ($\bar{X} = 3.51$) การพัฒนาด้านการป้องกันและรักษาความสงบสุข ($\bar{X} = 3.50$) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ($\bar{X} = 3.49$) และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.43$) เรียงตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

(n = 385)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	1.437	-	0.151	-	✓
อายุ	ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	0.240	0.868	-	✓
การศึกษา	ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	1.560	0.171	-	✓
อาชีพ	ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	2.121	0.097	-	✓
รายได้	ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	0.130	0.942	-	✓
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่	ประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	-	1.480	0.220	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการบริการหรือกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม โดยเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนาจการหรืออยู่ในความควบคุมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนอันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนและสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับท้องถิ่น โดยมีหลักการที่เป็นประเด็นสำคัญในการจัดบริการสาธารณะคือ การจัดบริการสาธารณะต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนากลไกในการป้องกันและติดตามเพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้คุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสถานที่สาธารณประโยชน์เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการพักผ่อนโดยจัดงบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อใช้ในการพัฒนาประโยชน์จากที่ดินอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาด้าน

เศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน รองลงมา คือ การพัฒนาด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านบริหารจัดการภาครัฐที่ดี การพัฒนาด้านการป้องกันและรักษาความสงบสุข การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เรียงตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอขยายการให้บริการด้านไฟฟ้าให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด และจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชนทุกครัวเรือนสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมการอบรมด้านการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น สนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพของกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน ประสานงานหน่วยงานภายนอกเข้ามาดูแลด้านการฝึกอบรมอาชีพ พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานด้านต่างๆ และประสานงานหน่วยงานระดับจังหวัดจัดสรรเงินทุน สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรที่มีผลการดำเนินการของกลุ่มต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม จัดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ภัยแล้ง อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2561) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการบริหารที่ยึดพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการจัดทำแผนพัฒนาของแต่ละพื้นที่ ให้มีลักษณะใกล้เคียงกันมากขึ้น และตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสันติ ปัญญา (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอ กรณีศึกษา อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่อำเภอกรณีศึกษาอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่า การบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ รองลงมา คือ การแปลงแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอไปสู่การปฏิบัติ การขับเคลื่อนการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ และกลไกขับเคลื่อนการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอ ตามลำดับและสอดคล้องกับแนวคิดของภัทราวดี อ่ำคุณ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม

ร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการบริการหรือกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนาจหรืออยู่ในความควบคุมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนอันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนและสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับท้องถิ่น โดยมีหลักการที่เป็นประเด็นสำคัญในการจัดบริการสาธารณะคือ การจัดบริการสาธารณะต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรพล ไชยณรงค์ศักดิ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวดี อ่ำคุณ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิษฐ์ จังหวัดอุดรดิษฐ์ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิษฐ์ จังหวัดอุดรดิษฐ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า องค์การบริหาร ส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนากลไกในการป้องกันและ ติดตามเพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลอย่างเป็นรูปธรรม สร้างความร่วมมือ กับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้คุณภาพชีวิตที่ดี ยิ่งขึ้น สนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ และจัดสถานที่สาธารณประโยชน์ เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการพักผ่อนโดยจัดงบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อใช้ในการพัฒนาประโยชน์จากที่ดินอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของภัทรวาภูมิ โสนอก (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการจัดบริการสวัสดิการ สังคมตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวนรวินาส จังหวัด สกลนคร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดบริการสวัสดิการสังคมตามแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวนรวินาส จังหวัดสกลนคร มีจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสตรี และ กลุ่มแม่บ้าน 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน 4) ด้านการพัฒนารายได้และ ส่งเสริมให้มีงานทำ และ 5) ด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

องค์ความรู้ใหม่

การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ ทั้งตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ โดยมีหลักการทำงานที่ จะต้องยึดถือไว้ว่า “การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้น จะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีผิตชอบต่อ ผู้ใช้บริการที่มากขึ้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้พัฒนาดำเนินการใน 7 ด้าน คือ 1) การ พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) การพัฒนาด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 3) การพัฒนาด้าน คุณภาพชีวิตและสังคม 4) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน 5) การ พัฒนาด้านการป้องกันและรักษาความสงบสุข 6) การพัฒนาด้านบริหารจัดการภาครัฐที่ดี และ 7) การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ทั้ง 7 นื่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินงานคือ ได้พัฒนา โครงสร้างพื้นฐานโดยการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การจัดหาหน้าสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งในครัวเรือนและการเกษตรกรรม ในการดำเนินการ ต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลยังได้สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน เพื่อให้มี

ความรู้ความสามารถเพื่อเงินทุนไปใช้ในสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชนด้วยการจัดโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชน ด้วยการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดโครงการและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดบริการสาธารณะกับประชาชน

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนากลไกในการป้องกันและติดตามเพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลอย่างเป็นรูปธรรม 1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้คุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ และ 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสถานที่สาธารณประโยชน์เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการพักผ่อนโดยจัดงบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อใช้ในการพัฒนาประโยชน์จากที่ดินอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย 2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย และ 2.3 ควรศึกษารูปแบบการแก้ไขปัญหาจากการจัดบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2561). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

บุญอริ ยีหมะ. (2555). การปกครองท้องถิ่นไทย. สงขลา: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

พิรพล ไชยณรงค์ศักดิ์. (2562). ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา. ใน (สารนิพนธ์

- รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภัทรวาณีย์ โชนอก. (2564). ประสิทธิภาพการจัดบริการสวัสดิการสังคมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร. ใน (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภัทราวดี อ่ำคุณ. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์. ใน (การศึกษาอิสระรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2563). กระบวนการระเบียบวิธีวิจัยเอกสารประกอบการบรรยาย. เอกสาร ประกอบการบรรยาย. กรุงเทพมหานคร: โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันติ ปัญญา. (2565). แนวทางการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอ กรณีศึกษา อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร. ใน (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น 2561-2565. สุโขทัย: องค์การ บริหารส่วนตำบลท่าฉนวน .
- Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rded). New York: Harper and Row Publications.

แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนใน
เขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์*
GUIDELINES FOR COOPERATION IN FLOOD IN FLOOD
MANAGEMENT OF COMMUNITIES IN TAD KLOI SUBDISTRICT
LOMKAO DISTRICT PHETCHABUN PROVINCE

พรรณนารา ตีสันทา

Pannara Tisantha

ธันสธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

Kampanart Wongwatthanaphong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E.mail: Tisantha39@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน จำนวน 368 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและ

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 17 May 2024

ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชน ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมที่มีกลไกการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยด้วยคนในชุมชน 2) การป้องกันและลดผลกระทบด้วยการจัดการพื้นที่เสี่ยงภัย 3) การตอบโต้เหตุฉุกเฉินในภาวะวิกฤต และ 4) การฟื้นฟู ด้วยการคืนสภาพและซ่อมสร้างให้ดีกว่าเดิม

คำสำคัญ: แนวทาง, การสร้างความร่วมมือ, การจัดการปัญหาอุทกภัย

Abstract

The objectives of the research study are 1) to study the conditions of flood problem management of communities in Tat Kloi Subdistrict. 2) to compare the flood problem management of communities in Tat Kloi Subdistrict. Classified according to personal factors and 3) to study ways to create cooperation in managing flood problems in communities in Tat Kloi Subdistrict. Conduct mixed methods research During quantitative research The sample group was 368 people. The tool was a questionnaire. Data was analyzed using statistics, frequency, percentage, mean, and standard deviation. and t-tests, F-tests, and qualitative research. with in-depth interviews with 6 key informants. The tool was an interview form, analyzed using descriptive data formats. The results of the research found that 1) the level of flood problem management conditions of communities in Tat Kloi Subdistrict. Lom Kao District Phetchabun Province The overall level was at a moderate level. 2) Comparing personal factors, it was found that people with age, occupation, average monthly income and length of time living in the area Different people have different opinions on community flood management, with statistical significance at the .01 level. 3) Guidelines for creating cooperation in community flood management include: 1) Preparedness that There is a mechanism for managing flood risk with people in the community, 2) preventing and reducing impacts by managing risky areas, 3) responding to emergencies in times of crisis, and 4) restoring by restoring and rebuilding to a better condition.

Keywords: Guidelines, Cooperation, Flood Management

บทนำ

ปัญหาอุทกภัยเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญในฤดูฝน ซึ่งจะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี ในช่วงนี้หลายพื้นที่จะมีฝนตกหนักและติดต่อกันเป็นเวลานาน ก่อให้เกิดน้ำไหลบ่ามาตามผิวดินมากกว่าปกติ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดน้ำท่วมในพื้นที่ต่างๆ ประกอบกับจังหวัดเพชรบูรณ์ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นภูเขาสูงลาดชันล้อมรอบและเป็นแอ่งกระทะ อีกทั้งมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไม่ระมัดระวัง ขาดการอนุรักษ์ ทั้งทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรดิน และในบางพื้นที่มีการถางป่าเพื่อทำเกษตรกรรม จึงเป็นตัวเร่งให้เกิดอุทกภัยและเกิดดินโคลนถล่มซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน/หมู่บ้าน โดยเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของประชาชน ทั้งการตั้งชุมชน การก่อสร้าง การทำเกษตรกรรม การเผาป่า การตัดไม้ทำลายป่า ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศทั้งสิ้น รวมถึงการเกิดภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อุทกภัยนั้นทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและอาจก่อให้เกิดดินโคลนถล่มตามมา โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิศาสตร์เป็นภูเขาสูงชันล้อมรอบจากเหตุการณ์อุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่มที่เกิดขึ้นที่ผ่านมาได้สร้างความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน ของประชาชน และของรัฐ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับสาธารณภัยดังกล่าว (สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์, 2566)

ตำบลตาคลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง และเป็นภูเขาส่วนใหญ่ อยู่ในเขตฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก ซึ่งเป็นพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำทุกปีเนื่องจากอยู่ติดกับแม่น้ำป่าสัก ในช่วงฤดูฝนเมื่อเกิดฝนตกหนัก ทำให้สถานการณ์น้ำท่วมสูงและกัดเซาะคอสะพาน น้ำล้นตลิ่ง และไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือนและสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน ทำให้ยานพาหนะไม่สามารถสัญจรได้ และต้องอพยพผู้ประสบภัยอยู่ในที่ปลอดภัย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลตาคลอยประสบปัญหาอุทกภัยซ้ำซากเป็นประจำ (สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์, 2566) อย่างไรก็ตามปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ตำบลตาคลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ประสบปัญหาที่ร้ายแรงเป็นประจำทุกปี จึงทำให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เมื่อหากพบว่าประชาชนได้รับความเดือนร้อนและผลกระทบ หน่วยงานภาครัฐก็จะเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและเป็นไปตามระเบียบแนวทางในการช่วยเหลือตามลักษณะของระดับอุทกภัย การดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นเป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจในพื้นที่ตามระดับของภัย ซึ่งประกอบด้วยระดับสาธารณสุข 1-4 ระดับ เมื่อมีอุทกภัยเกิดขึ้นผู้มีอำนาจเท่านั้นที่มีอำนาจในการดำเนินการแก้ไขปัญหามันที่เกิดขึ้น ซึ่งการแก้ไข

ปัญหาอุทกภัยเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนว่า การจัดการแก้ไขปัญหาอุทกภัยให้เกิดประสิทธิผล ลดผลกระทบความเสียหายในพื้นที่เป็นเช่นไร ดังนั้น การจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยในภาวะวิกฤตในแต่ละพื้นที่ย่อมเกี่ยวพันกับความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น และสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่เป็นการแก้ไขเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนย่อมส่งผลให้ความเสียหายจากอุทกภัยลดน้อยลงได้ (ปุนิกา พรานพนัส และสุวรรณี แสงมหาชัย, 2563)

ผู้วิจัยยังเล็งเห็นว่า แนวคิดการแก้ไขปัญหาอุทกภัยของแต่ละหน่วยงานนั้นเป็นแนวคิดสำคัญที่สามารถลดความเสียหายจากอุทกภัยได้ เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ นอกจากนี้ ยังรวมถึงหน่วยงานในระดับภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน มูลนิธิ และอาสาสมัคร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อศึกษาว่าการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอยอยู่ในระดับใด และควรมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอยอย่างไร เพื่อให้ชุมชนมีร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหามาของตนเองในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4,565 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตดกลอย, 2566)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลตาตดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 368 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาอุทกภัย จำนวน 6 คนโดยคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 2 ประเด็นคำถาม ดังนี้ สภาพการณ์การจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย เป็นอย่างไร และแนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย ควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชน จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.5-1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกันจำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.925 และนำแบบสอบถามที่

ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อกำหนดตำบลตากลอย เพื่อเก็บข้อมูลกับประชาชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 368 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

- สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และสถิติทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการระบบข้อมูลซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและเขียนบรรยายแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

การวิเคราะห์ระดับสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากถ้อย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม

(n = 368)

ลำดับ	สภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากถ้อย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ระยะก่อนเกิดอุทกภัย	3.42	0.53	ปานกลาง
2	ระยะเกิดอุทกภัย	3.56	0.48	มาก
3	ระยะหลังเกิดอุทกภัย	3.40	0.68	ปานกลาง
ภาพรวม		3.46	0.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากถ้อย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระยะเกิดอุทกภัย ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมา คือ ระยะก่อนเกิดอุทกภัย ($\bar{X} = 3.42$) และระยะหลังเกิดอุทกภัย ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากถ้อย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากถ้อย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

(n = 368)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การจัดการปัญหาอุทกภัย	1.031	-	0.304	-	✓
อายุ	การจัดการปัญหาอุทกภัย	-	12.935	0.000**	✓	-
การศึกษา	การจัดการปัญหาอุทกภัย	-	0.924	0.465	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อาชีพ	การจัดการ ปัญหาอุทกภัย	-	14.374	0.000**	✓	-
รายได้	การจัดการ ปัญหาอุทกภัย	-	8.873	0.000**	✓	-
เฉลี่ยต่อเดือน						
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่	การจัดการ ปัญหาอุทกภัย	-	8.489	0.000**	✓	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตกลอย อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตกลอย อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบ่งออกเป็นจำนวน 3 กลุ่ม จำนวน 6 คน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปประเด็นข้อมูล ดังนี้ แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม ที่มีกลไกการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยด้วยคนในชุมชน การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการเตรียมการอพยพและการจัดศูนย์ตั้งศูนย์พักพิง 2) การป้องกันและลดผลกระทบ การสร้างประตูเปิด-ปิดระบายน้ำ การกำจัดขยะ การเสริมความแข็งแรงของแนวตลิ่งการกำหนดพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงควบคุมวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากอุทกภัย 3) การตอบโต้เหตุฉุกเฉิน จัดตั้งองค์การปฏิบัติในภาวะวิกฤตเพื่อประสานประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติ ยังเป็นศูนย์กลางในการระดมทรัพยากรที่สำคัญเพื่อจัดการกับอุทกภัยที่เกิดขึ้น และ 4) การฟื้นฟู ด้วยการฟื้นคืนสภาพและซ่อมสร้าง การสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระยะเกิดอุทกภัยรองลงมา คือ ระยะก่อนเกิดอุทกภัย และระยะหลังเกิดอุทกภัย ตามลำดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าได้มีการจัดกิจกรรม โครงการเพื่อการกำจัด วัชพืช ขุดลอก คลอง และทางระบายน้ำ มีการดูแลช่วยเหลือผู้อพยพด้วยการแจกจ่ายอาหาร ยารักษาโรค และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และมีการเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพให้กับประชาชนหลังเกิดปัญหาอุทกภัย เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิกา พรานพนัส และสุวรรณี แสงมหาชัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการอุทกภัยในภาวะวิกฤตของไทยผลการวิจัยพบว่า การจัดการอุทกภัยในภาวะวิกฤตนั้น คือ การจัดการที่เป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากอุทกภัยที่เกิดขึ้นมีความไม่แน่นอน ช้ำซ้อน รุนแรง แสดงถึงมาตรการการป้องกัน และลดปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาวะวิกฤตให้เหลือน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย ด้วยความรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ตามบริบทพื้นที่และตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด แต่เป็นการจัดการอุทกภัยที่มีความเหมาะสมและตามกฎหมายที่ไม่กระทบสิทธิประชาชนและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภวิญญ์ มีศิริพันธุ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับมือปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ตำบลปากแคว อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับมือปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่ตำบลปากแคว อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับมือปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การฟื้นฟูบูรณะหลังประสบภัย รองลงมา คือ การจัดการในสภาวะฉุกเฉิน และการป้องกันและการลดผลกระทบ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตากลอย อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถาวร ทองประทีป (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชนต่อการจัดการสาธารณภัย กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล

จะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และศาสนาต่างกัน มีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัยในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีเพศ อายุ ศาสนา และตำแหน่งทางสังคมต่างกัน มีระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณภัยในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย อุทัยรักษ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความเสี่ยงด้านการผลิตจากอุทกภัยของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยจังหวัดที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ปัจจัยประเภทอุตสาหกรรม ปัจจัยจำนวนปีที่ดำเนินธุรกิจ โดยรวมและทุกปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาตกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า แนวทางการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม ที่มีกลไกการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยด้วยคนในชุมชน การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการเตรียมการอพยพและการจัดศูนย์ตั้งศูนย์พักพิง 2) การป้องกันและลดผลกระทบ การสร้างประตูเปิด-ปิดระบายน้ำ การกักจัดขยะ การเสริมความแข็งแรงของแนวตลิ่งการกำหนดพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยง ควบคุมวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากอุทกภัย 3) การตอบโต้เหตุฉุกเฉิน จัดตั้งองค์การปฏิบัติในภาวะวิกฤตเพื่อประสาน ประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติ ยังเป็นศูนย์กลางในการระดมทรัพยากรที่สำคัญเพื่อจัดการกับอุทกภัยที่เกิดขึ้น และ 4) การฟื้นฟู ด้วยการฟื้นฟูสภาพและซ่อมสร้าง การสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ พรหมสืบ, และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเหมาะสมในการบริหารปกครองด้านอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยองภายใต้แนวคิดการบริหารปกครองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมในการบริหารปกครองด้านอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยองภายใต้แนวคิดการบริหารปกครองท้องถิ่นภาครัฐต้องลดบทบาทของรัฐลงและเปิดพื้นที่ให้กับตัวแสดงอื่นๆที่ไม่ใช่ภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารรัฐกิจให้เกิดประโยชน์สาธารณะได้อย่างแท้จริง โดยรัฐมีบทบาทเป็นเพียงผู้กำกับและคอยประสานความร่วมมือ โดยรูปแบบที่เหมาะสมของการบริหารจัดการอุทกภัยในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยองภายใต้แนวคิดการปกครองท้องถิ่น มีหลักการสำคัญประกอบด้วยความร่วมมือระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถาบันหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกเครือข่ายองค์กร หลักการใช้การเจรจา เป็นการใช้การเจรจาของผู้กำหนด

นโยบายกับตัวแสดงแทนกฎ ระเบียบ และคำสั่งเพื่อให้กระทบพฤติกรรมความร่วมมือที่มีอยู่ของผู้กำหนดนโยบายกับตัวแสดง หลักความยืดหยุ่นโดยเครือข่ายจำเป็นต้องเป็นองค์การที่ยืดหยุ่น ผู้บริหารเครือข่ายใช้หลักความยืดหยุ่น และมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อจะนำไปสู่ผลลัพธ์ของโครงการ และความเชื่อถือและความไว้วางใจ โดยเครือข่ายมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ มีความไว้วางใจในหมู่สมาชิกเพื่อนำมาควบคุมกำกับดูแลการบริหารจัดการอุทกภัยให้เป็นไปตามกรอบนโยบายของภาครัฐที่ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพ.ศ. 2558 เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะให้สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ความรู้ใหม่

สภาน้ำท่วมมีมากมายทั้งทางตรงและทางอ้อม มีทั้งที่สามารถประเมินเป็นมูลค่าได้ และที่ไม่สามารถประเมินเป็นมูลค่าได้ ซึ่งในปัจจุบันการประเมิน ความเสียหายนั้นทำได้เฉพาะกับความเสียหายทางตรงอย่างเช่น ทรัพย์สิน บ้านเรือน ค่าใช้จ่ายที่ ใช้ในการใช้ป้องกันบ้านเรือน รวมถึงค่าซ่อมแซม เป็นต้น แต่ความเสียหายที่ไม่เป็นรูปธรรม อย่างเช่น ผลกระทบด้านอารมณ์ ด้านความคิด การผิวนัดผิวดสัญญาและอื่นๆ นั้นไม่สามารถประเมินค่าออกมาได้ ดังนั้น ระบบการป้องกัน การแก้ไข และจัดการปัญหาอุทกภัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือจากประชาชน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ปัญหาอุทกภัย ไม่ใช่ปัญหาใหม่หรือเป็นปัญหาเฉพาะเจาะจงของพื้นที่แต่เป็นปัญหาที่มีมายาวนานและพบเจอได้ทั่วโลก หลายประเทศได้มีการศึกษาเพื่อหาหนโยบายการป้องกันและแก้ไขเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดตามแต่สภาพพื้นที่และวัตถุประสงค์

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีกลไกการจัดการความเสี่ยงจากอุทกภัยจากคนในชุมชน ด้วยการฝึกการเตรียมการ การอพยพ และการจัดศูนย์ตั้งศูนย์พักพิง 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยด้วยการวางแผน การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย หรือการออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากอุทกภัย 3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดตั้งองค์การปฏิบัติในภาวะวิกฤตเพื่อประสาน ประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติยังเป็นศูนย์กลางในการระดมทรัพยากรที่สำคัญเพื่อจัดการกับอุทกภัยที่เกิดขึ้น และ 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแผนการฟื้นฟู เพื่อคืนสภาพและซ่อมสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัย

กว่าเดิม ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ 2. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนในเขตตำบลตาดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3. ควรศึกษารูปแบบบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยของชุมชนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตตำบลตาดกลอย และตำบลอื่นๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- ณรงค์ พรหมสืบ และคณะ. (2563). ความเหมาะสมในการบริหารปกครองด้านอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยอง. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 9(2), 1-20.
- ถาวร ทองประทีป. (2562). การมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชนต่อการจัดการสาธารณภัย กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา. ใน (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปณิกา พรานพนัส และสุวรรณี แสงมหาชัย. (2563). การจัดการอุทกภัยในภาวะวิกฤตของไทย. วารสารรัชตภาคย์, 14(36), 68-79.
- รพชัย อุทัยรักษ์ และคณะ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการ ความเสี่ยงด้านการผลิตจากอุทกภัยของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางตอนบน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 7(2), 214-216.
- ศุภวิชญ์ มีศิริพันธุ์. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับมือปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ตำบลปากแคว อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์. (2566). รายงานสถานการณ์น้ำท่วมประจำปี 2566 จังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: จังหวัดเพชรบูรณ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตาดกลอย. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570. เพชรบูรณ์: องค์การบริหารส่วนตำบลตาดกลอย.
- Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของ
บุคลากรเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง
จังหวัดพิจิตร*

FACTORS AFFECTING HEALTH AND SAFETY IN OPERATION OF
PERSONNEL OF PHO PRATHAP CHANG SUBDISTRICT
MUNICIPALITY PHO PRATHAP CHANG DISTRICT
PHICHIT PROVINCE

พັນธันท์ ถาวรศักดิ์

Punthanunt Thawonrasak

ธันสธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

Kampanart Wongwatthanaphong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: t.punthanunt@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด คือ พนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง จำนวน 183 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับ

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 17 May 2024

สุขภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ (X2) มีอิทธิพลต่อสุขภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนี้ $X = +.183(X1) + .295(X2)$ และ $Y = +.226(Z1) + .364(Z2)$ และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พบว่า (1) ปัญหา อุปสรรค คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงานชำรุดเสียหาย งบประมาณที่จัดสรรมีไม่เพียงพอ และไม่มีแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน (2) ข้อเสนอแนะ คือ เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ควรซ่อมบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และ ควรกำหนดแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานให้มีความอย่างชัดเจนและครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกประเภท

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, สุขภาพและความปลอดภัย, การปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of this research article are to 1) study the level of health and safety in the work of employees, 2) factors affecting the health and safety of employees in work, and 3) study problems, obstacles, and suggestions. To promote health and safety in the work of employees Conduct quantitative research The data were collected from the entire population, namely 183 employees of Pho Prathap Chang Subdistrict Municipality. The tool was a questionnaire. Data was analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation and multiple regression analysis By selecting independent variables using the Enter Method. The research results found that 1) the level of health and safety in the work of employees Overall, it is at a high level. 2) Factors that affect the health and safety of employees at work. Overall, it is at a high level. And from the hypothesis test, it was found that Work characteristics factors (X1) and economic factors (X2) influence health and safety at work. Statistically

significant at the 0.01 level as follows : (1) Problems and obstacles are damaged tools and equipment for work. The allocated budget is insufficient. and there are no clear guidelines for preventing accidents and losses from employees' work. (2) The suggestion is that the municipality should allocate a budget sufficient to purchase tools and equipment for work. Work tools and equipment should be maintained and ready for use at all times. Guidelines for preventing accidents and losses from employee operations should be clearly established and cover all types of operations.

Keywords: Factors Affecting, Health and Safety, Operation of Personnel

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันให้องค์กรดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มนุษย์จึงเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญเนื่องจากทุกส่วนของการดำเนินงานในหน่วยงานจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ (นราธิป อธิธนาธร, 2565) สุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานเป็นเรื่องที่องค์กรต่างๆ จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะการที่องค์กรให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวจะส่งผลดีทั้งต่อพนักงานและองค์กร เช่น หากพนักงานทำงานในสถานที่ทำงานที่มีความปลอดภัย พนักงานก็จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน ส่วนองค์กรเอง ก็เกิดความประหยัดต้นทุนอันเกี่ยวเนื่องกับสุขภาพของพนักงาน เช่น การจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับพนักงาน เมื่อพนักงานได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรในการเป็นองค์กรที่เน้นในเรื่องของความปลอดภัย เช่น หากองค์กรมีการออกแบบงานหรือกิจกรรมการทำงานต่างๆ ที่มีความปลอดภัยสูง แม้ต้องทำงานกับสภาพแวดล้อม หรือเครื่องจักรที่เป็นอันตราย พนักงานก็ปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัยและไม่เกิดอุบัติเหตุ การดำเนินการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าองค์กรมีระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยที่ดี ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือชีวิต ซึ่งถือเป็นภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร แต่ในทางตรงกันข้าม หากระบบการดำเนินงาน หรือแม้แต่พนักงานเกิดอุบัติเหตุในระหว่างการทำงาน ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุมาจากการทำงานที่ไม่ปลอดภัย หรือการกระทำของพนักงานที่ไม่ปลอดภัย สิ่งเหล่านี้ก็นำไปสู่อุบัติเหตุเจ็บป่วย หรือเสียชีวิตได้ ทำให้

ภาพลักษณ์ขององค์กรเสียไป ทำให้ยากแก่การสรรหาคนเก่ง คนดีเข้ามาร่วมงานกับองค์กร เพราะมีมาตรฐานในด้านความปลอดภัยต่ำ สิ่งนี้เองทำให้หลายองค์กรได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ (สกล บุญสิน, 2560)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานด้านสุขภาวะและความปลอดภัยในการทำงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้างมีความจำเป็นและสำคัญมาเนื่องจากที่ผ่านมาสภาพสุขภาวะและความปลอดภัยจากการทำงานในสถานที่ต่างๆ ทั้งในเทศบาลและนอกเทศบาลของพนักงานมีปัญหาเกิดขึ้น เช่น พนักงานบางคนของเทศบาลเกิดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งทำให้พนักงานขอโอนย้ายไปปฏิบัติงานที่อื่น หรือลาออก นอกจากนี้ยังมีเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงเกิดขึ้นกับพนักงานที่ออกไปดำเนินการเก็บขยะ โดยรถเก็บขนขยะของเทศบาล เพราะไม่มีชุดหรืออุปกรณ์ให้ความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เกิดอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บจากการออกเก็บขยะ ซึ่งเท่าของพนักงานฯ ไปเสี่ยงกับคราดเหล็ก ที่ใช้สำหรับกวาดขยะทำให้เกิดการติดเชื้อ และต้องรักษาเป็นเวลาร่วมเดือน (เทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง, 2566)

จากผลการดำเนินการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร” ทั้งเพื่อศึกษาว่าในปัจจุบันพนักงานเทศบาลตำบลมีสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยอะไรที่จะส่งผลให้พนักงานมีสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ทั้งยังศึกษาว่าในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการดำเนินงานของเทศบาลเพื่อสนับสนุนในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือ พนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวน 183 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด (เทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง, 2566)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรของเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จากหนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถามในการวิจัยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และนำเสนอร่างแบบสอบถามต่อที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.0 ทุกข้อ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขและเลือกข้อคำถามเพื่อความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอ

นบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.866 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วซึ่งสอดคล้อง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยถึงนายกเทศมนตรีตำบลโพธิ์ประทับช้าง เพื่อเก็บข้อมูลกับพนักงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง จำนวน 183 ชุด โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) สถิตีค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับสภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

(N = 183)

ลำดับ	สุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1	ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ด้านสวัสดิการ)	3.61	0.63	มาก
2	ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางจิตและสังคม (ด้านเทคโนโลยี)	3.68	0.55	มาก
3	ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยของบุคคลในที่ทำงาน (ด้านความมั่นคงในอาชีพ)	3.67	0.58	มาก
ภาพรวม		3.65	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางจิตและสังคม (ด้านเทคโนโลยี) ($\mu = 3.68$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยของบุคคลในที่ทำงาน (ด้านความมั่นคงในอาชีพ) ($\mu = 3.67$) และด้านสุขภาวะและความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ด้านสวัสดิการ) ($\mu = 3.61$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

2.1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

(N = 183)

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1	ด้านลักษณะงาน	3.67	0.54	มาก
2	ด้านสภาพเศรษฐกิจ	3.67	0.54	มาก
3	ด้านทัศนคติของผู้บริหาร	3.71	0.44	มาก
4	ด้านทัศนคติของบุคลากร	3.68	0.45	มาก
5	ด้านค่านิยมของสังคม	3.57	0.51	มาก
6	ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3.66	0.38	มาก
ภาพรวม		3.66	0.24	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติของผู้บริหาร ($\mu = 3.71$) รองลงมา คือ ด้านทัศนคติของบุคลากร ($\mu = 3.68$) ด้านลักษณะงาน ($\mu = 3.67$) ด้านสภาพเศรษฐกิจ ($\mu = 3.67$) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 3.66$) และด้านค่านิยมของสังคม ($\mu = 3.57$)

2.2 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

(N = 183)

ตัวพยากรณ์	B	Std.E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	1.358	.442		3.072	.002
ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1)	.182	.055	.226	3.327	.001**
ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ (X2)	.295	.056	.364	5.283	.000**
ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้บริหาร (X3)	.104	.068	.105	1.514	.132

ตัวพยากรณ์		B	Std.E.	Beta	t	Sig.
ปัจจัยด้านทัศนคติของพนักงาน	(X4)	.072	.067	.074	1.069	.286
ปัจจัยด้านค่านิยมทางสังคม	(X5)	.067	.060	.078	1.124	.263
ปัจจัยด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	(X6)	.050	.076	.043	.653	.515
R = 0.537		R ² = 0.264		SE _{est} = 0.375		
F = 11.898		Sig = 0.000**				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.537 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R²) มีค่า 0.264 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมด 6 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 53.7 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.264 อีกทั้งผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (F) มีค่า 11.898 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 7 ตัว มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ซึ่งสามารถนำไปสร้างเป็นสมการต่อไปได้ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่นำมาใช้ในการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะงาน (X1) และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ (X2) มีอิทธิพลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่นไม่มีอิทธิพลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบ คะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ สมการพยากรณ์คะแนนดิบ = $+1.83(X1) + .295(X2)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน = $+2.26(Z1) + .364(Z2)$

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

3.1 ปัญหา อุปสรรคในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า

- 1) เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานชำรุดเสียหายทำให้เกิดอุบัติเหตุ
- 2) งบประมาณที่จัดสรรเพื่อจัดซื้อเครื่องมือต่างๆ ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

3) ไม่มีแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน

3.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า

1) เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2) เทศบาลควรซ่อมบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานที่ชำรุดเสียหายให้มีความพร้อมการใช้งานอยู่เสมอ

3) เทศบาลควรกำหนดแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานให้มีความอย่างชัดเจนและครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกประเภท

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางจิตและสังคม (ด้านเทคโนโลยี) รองลงมา คือ ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยของบุคคลในที่ทำงาน (ด้านความมั่นคงในอาชีพ) และด้านสุขภาวะและความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ด้านสวัสดิการ) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานได้จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อดูแลสุขภาพของบุคลากร โดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี จัดเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลและการประกันอุบัติเหตุให้แก่บุคลากร นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อำนวยความสะดวกในการทำงานเพื่อให้บุคลากรเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ทำให้บุคลากรมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานภายในซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม สีนศรีพิมพ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท วนชัย เคมีคอล อินดัสทรีส์ จำกัด ผลการวิจัยพบว่า พนักงานฝ่ายปฏิบัติการบริษัท วนชัย เคมีคอล อินดัสทรีส์ จำกัดมีความคิดเห็นที่มีผลต่อปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน 3E โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีสอดคล้องกับงานวิจัยของวรณพพงศ์ บุญศิริธรรมชัย และพลอย สุดอ่อน (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาวะของพนักงานหลังการปรับโครงสร้างขององค์กร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน ผลการวิจัยสุขภาวะที่เกี่ยวข้องกับงานและจิตใจของพนักงานหลังการปรับโครงสร้างขององค์กร พบว่า ด้านความพึงพอใจในงาน ด้าน

การมีส่วนร่วมในงาน และด้านความสุขอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และสุดท้ายด้านความไม่มั่นคงในงานอยู่ในระดับน้อย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติของผู้บริหาร รองลงมา คือ ด้านทัศนคติของบุคลากร ด้านลักษณะงาน ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และด้านค่านิยมของสังคม และจากทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยด้านลักษณะงาน และปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่นไม่มีอิทธิพลต่อสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานมีการจัดงานให้บุคลากรได้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับความสามารถของร่างกายและจิตใจ สนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมสวัสดิการที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของบุคลากร เช่น โครงการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลบุคลากร เป็นต้น มีการวางแผนการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยโดยการจัดให้มีหน่วยงานปฐมพยาบาลเมื่อมีการดำเนินโครงการต่างๆ นำหลักการจัดสุขภาวะและความปลอดภัยในการทำงานตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับมาเป็นหลักในการจัดมาตรการที่จำเป็นในการป้องกันความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิเรก ธรรมวงศ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน บริษัท สิริ ชัคเซส ชัพพลาย จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความปลอดภัยอาชีวอนามัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน บริษัท สิริ ชัคเซส ชัพพลาย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับสูงมากสอดคล้องกับงานวิจัยของพลกิจ จงวัชรสถิตย์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฮอตไลน์ (Hotline) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1, 2 และ 3 (ภาคกลาง) ผลการทดสอบทั้ง 4 สมมติฐานได้รับการยอมรับ

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า 1) ปัญหา อุปสรรค คือ เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานชำรุดเสียหายทำให้เกิดอุบัติเหตุงบประมาณที่จัดสรรเพื่อจัดซื้อเครื่องมือต่างๆ ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่มีแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน 2) ข้อเสนอแนะ คือ เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อ

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ควรซ่อมบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และ ควรกำหนดแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานให้มีความอย่างชัดเจนและครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกประเภท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัฐวัฒน์ชัย ญฐาภักดิ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความปลอดภัยในการทำงาน กรณีศึกษา บริษัท สยามควอลิตี้ อินดัสทรีส์ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาระบบการบริหารงานด้านการจัดการความปลอดภัยในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 2) ปัจจัยการจัดการความปลอดภัย โดยที่โรงงานอุตสาหกรรมจะต้องวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในการทำงานที่ปลอดภัยโดยกำหนดถึงทิศทางเป้าหมาย วิธีการ รวมทั้งดำเนินกิจกรรมควบคู่ไปด้วยกัน และต้องมีการประเมินผล ทบทวน เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานในทุกระดับตามตัวชี้วัดที่ตกลงร่วมกัน และ 3) แนวทางการจัดการความปลอดภัยในการทำงาน คือ (1) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านความปลอดภัย และสุขภาพอนามัย (2) ควรเพิ่มและเสริมสร้างให้เกิดการตระหนักรู้ด้านความปลอดภัย และ (3) ควรปรับทัศนคติซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความปลอดภัย

องค์ความรู้ใหม่

สุขภาวะและความปลอดภัยในการทำงานเป็นสิ่งที่ทุกองค์การควรให้ความสนใจอย่างจริงจัง เพราะจะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การ การลดอุบัติเหตุ ลดการสูญเสีย ส่งผลให้สามารถผลิตสินค้าและบริการได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า ได้มาตรฐานตามที่กำหนด เกิดผลกำไรแก่องค์การ และสามารถนำมาจัดสวัสดิการต่างๆ ให้กับพนักงานได้ ไม่ว่าจะเป็น การซื้อเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย การจ่ายโบนัสให้กับพนักงาน การอำนวยความสะดวกด้านการปฏิบัติงาน ส่งผลให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความสุขกายสบายใจ เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่เจ็บป่วย ไม่ขาดงาน พนักงานอยากอยู่ร่วมงานกับองค์การได้อย่างยาวนาน แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าองค์การใดไม่มีการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาวะและความปลอดภัยในการทำงาน ส่งผลให้ผลประกอบการขององค์การตกต่ำ ไม่มีงบประมาณมาปรับปรุงองค์การ การจ่ายค่าตอบแทนหรือการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับความต้องการขององค์การ ส่งผลให้องค์การนั้นจะเต็มไปด้วยบุคลากรที่ปราศจากความสุขไม่ยอมมาทำงาน หรือทำงานได้ไม่เต็มที่ บรรยากาศในการทำงานไม่ดี ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพอัตราการป่วย การขาดงาน การลา การมาสาย การเกิดอุบัติเหตุสูง ขวัญกำลังใจของพนักงานตกต่ำส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน ดังนั้นองค์การจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสุขภาวะและความปลอดภัยในการทำงาน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากร 2. เทศควรซ่อมบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานที่ชำรุดเสียหายให้มีความพร้อมการใช้งานอยู่เสมอ และ 3. เทศบาลควรกำหนดแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของพนักงานให้มีความอย่างชัดเจนและครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกประเภท ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากรต่อการสนับสนุน ส่งเสริมสุขภาวะและการป้องกันความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร 2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และ 3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบแนวทางการส่งเสริมสุขภาวะและการป้องกันความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

บรรณานุกรม

- ฉัฐวัฒน์ชัย ฐณาภักดิ์. (2564). การจัดการความปลอดภัยในการทำงาน กรณีศึกษา บริษัทสยามควอลิตี้ อินดัสทรีส์ จำกัด. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 4(1), 22-34.
- เทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570). พิจิตร: เทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง.
- นราธิป อธิธนาธร. (2565). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- พลกิจ จงวัชรสถิตย์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฮอตไลน์ (Hotline) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1, 2 และ 3 (ภาคกลาง). ใน (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรวิญญู บัญญัติธรรมชัย และพลอย สุดอ่อน. (2565). สุขภาวะของพนักงานหลังจากการปรับโครงสร้างขององค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1), 22-36.

สกล บุญสิน. (2560). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. เชียงใหม่: ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อดิเรก ธรรมวงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน บริษัท สิริ ชัคเซส ชัพพลาย จำกัด. ใน (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการสิ่งแวดล้อม). คณะบริหารการ พัฒนาสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อุดม สิ้นศรีพิมพ์. (2564). การศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท วนชัย เคมีคอล อินดสทรีส์ จำกัด. ใน (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม). คณะบริหารการพัฒนา สิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร :
กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง
อำเภอเมืองพิชัย จังหวัดพิชัย*

COMMUNITY PARTICIPATION IN DRIVING MORAL COMMUNITIES
WITH PALANG BOWON: A CASE STUDY OF MORAL CNITIES
AT DONG KLANG TEMPLE, DONG KLANG SUB-DISTRICT,
MUEANG PHICHIT DISTRICT
PHICHIT PROVINCE

อภิสิทธิ์ ศรีสุพรรณ

Apisit Srisupan

ภาสกร ดอกจันทร์

Phasakorn Dokchan

ธันสตา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: apisit123new@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ จำนวน 343 คน ที่ได้จากสูตรของยามาเน่ เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความ

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 17 May 2024

เชื่อมั่น 0.920 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มี อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ปัญหาอุปสรรค คือ ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการการตัดสินใจ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ 2) ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ การตัดสินใจ การกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน และ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การขับเคลื่อน, ชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the level of community participation in driving a moral community with the power of merit. 2) to compare personal factors with community participation in driving a moral community with the power of merit. 3) To study problems, obstacles, and suggestions for community participation in driving a moral community with the power of merit. Conducted according to quantitative research methods. which is survey research The sample group is 343 people participating in the project, obtained from Yamane's formula. The tool is a questionnaire with a confidence value of 0.920. The statistics used to analyze the data are frequency, percentage, mean, standard deviation. and testing the t-test and F-test. The research results found that 1) the level of community participation in driving the moral community with the power of merit. Overall, it is at a high level. 2) People with age and average monthly income different. There were different opinions on community participation in driving a moral community with the power of worship, with statistical significance at the 0.05 level. In other aspects, they were not

different, and 3) Problems, obstacles, and suggestions for the community participation in driving moral communities with Palang Bowon: a case study of moral communities at Dong Klang Temple, it was found that 1) problems and obstacles were that people in the area still lacked participation in expressing their opinions, needs, decision-making, setting guidelines for development of operations and lacked public relations inviting other people to participate in the project implementation, 2) suggestion was that relevant agencies should encourage people to participate in expressing opinions, needs, decision-making, and setting guidelines for developing operations and participating in public relations operations to invite other people to join in implementing the projects and activities.

Keywords: Participation, mobilization, moral community with the power of merit

บทนำ

การดำเนินงานโครงการชุมชนคุณธรรม โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนด้วย “พลังบวร” ทั่วประเทศไทย เพื่อให้เป็นหลักการในการจัดกิจกรรม/โครงการ มีครัวเรือนเป็นตัวตั้ง ให้ประชาชนทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมทุกระดับ ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมระดับบุคคล ทั้งปัญหาการพนัน ยาเสพติด ลักขโมย การทะเลาะวิวาท จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชน เป็นสังคมแห่งความสุข ช่วยเหลือแบ่งปัน สืบสานประเพณีศิลปวัฒนธรรม มีอัตลักษณ์ความเป็นไทย เศรษฐกิจฐานราก ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีหลักการและกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้ ด้านที่ 1 ใช้ “บวร” (บ้าน-ชุมชน/วัด-ศาสนสถาน/โรงเรียน-ราชการ) เป็นพลังขับเคลื่อน “ชุมชนคุณธรรม” ด้านที่ 2 ยึดข้อปฏิบัติหลัก 3 ประการ คือ ปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมไทย มาเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านที่ 3 ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติใน 3 สถาบันหลัก คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นพลังนำพาชาติก้าวสู่ความมั่นคงและยั่งยืน และ ด้านที่ 4 สร้างสังคมคุณธรรม ด้วยการพัฒนาคน/ครอบครัว/ชุมชน/องค์กรให้มีคุณธรรม (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม , 2563) สำหรับโครงการชุมชนคุณธรรม เป็นโครงการสำคัญของกระทรวงวัฒนธรรม ที่ให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทุก

จังหวัดดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้คนชุมชนได้รับการพัฒนาให้สมดุลทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ โดยคนในชุมชนมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีคุณธรรม ที่เป็นฐานแห่งการพัฒนา โดยการดำเนินงานของชุมชนคุณธรรม ต้องมีการเชื่อมโยงระหว่าง สถาบันหลักของชาติ สถาบันศาสนา พระมหากษัตริย์ ในขณะเดียวกันต้องส่งเสริมให้คนใน ชุมชนมีวัฒนธรรมความเป็นไทยที่เข้มแข็ง มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และมีศาสตร์ พระราชาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ดีงาม จนเกิดเป็นพลังแห่งความดี ที่จะช่วย ขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเป็นสังคมคุณภาพและสังคมคุณธรรมที่อยู่เย็น เป็นสุข เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล (กรมการศาสนา กระทรวง วัฒนธรรม , 2563)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ดำเนินงานตามนโยบายของ กระทรวงวัฒนธรรมและแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พัฒนาศิลปะและวัฒนธรรม สร้างความสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน ผ่านโครงการชุมชนคุณธรรม โดยการน้อมนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการผ่านการให้ความรู้ ร่วมกับ ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมดำเนินการสร้างความร่วมมือกับภาค คณะสงฆ์ และภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการร่วม สร้างและขยายเครือข่ายชุมชนคุณธรรมในจังหวัด เพื่อสร้างสังคมคุณธรรมที่ยั่งยืน โดยส่งเสริม ให้วัด ศาสนสถานสร้าง “คนดี สังคมดี” โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร ได้ดำเนินการ ขับเคลื่อนกิจกรรมครอบคลุมทุกพื้นที่ 12 อำเภอ และมีการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานจากกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกเป็นชุมชนต้นแบบในระดับจังหวัด และ ระดับประเทศต่อไป (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร, 2566)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เพื่อต้องการทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทาง ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชน คุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร อันจะนำไปสู่การพัฒนาคน และสังคม พร้อมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ ขยายผลให้กับชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านที่ 1 บ้านวัดขนุน หมู่บ้านที่ 2 บ้านดงกลาง หมู่บ้านที่ 3 บ้านดงกลาง หมู่บ้านที่ 7 บ้านดงกลาง และหมู่บ้านที่ 9 บ้านดงกลาง จำนวน 2,380 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ จำนวน 343 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิดสร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และ

ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลักจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.920 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร รวมทั้งการสร้างเครื่องมือโดยมีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากหนังสือวารสาร จุลสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาวิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ จำนวน 343 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.57	0.53	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.55	0.58	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.60	0.47	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.44	0.56	ปานกลาง
ภาพรวม		3.54	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.57$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.55$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	1.233	-	0.219	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	-	3.848	0.010*	✓	-
การศึกษา	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	-	1.337	0.248	-	✓
อาชีพ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	-	2.212	0.086	-	✓
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	-	2.896	0.035*	✓	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	ความถี่ (f)
1	ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว	25
2	ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว	19
3	ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว	15

จากตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร พบว่า 1) ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว 2) ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าวและ 3) ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร

ลำดับ	ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร	ความถี่ (f)
1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว	24
2	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว	15
3	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว	12

จากตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร พบว่า 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว และ 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเข้าวัดวันพระ รักษาศีล 5 สวดมนต์ไหว้พระหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต ร่วมประกอบศาสนกิจในศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการบูรณาการความร่วมมืออนุรักษ์สืบสานประเพณี วิถีวัฒนธรรมอันดีงามของไทยและท้องถิ่น เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน เป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภาบุตร (2561) และได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพบุรุษมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพบุรุษมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในการดำเนินการตามหลักบรรพบุรุษในหลักสมาธิ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในการติดตามประเมินผลตามหลักบรรพบุรุษในหลักปัญญา ส่วนต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธในการเตรียมการตามหลักบรรพบุรุษในหลักศีลสอดคล้องกับงานวิจัยของพระณัฐชนชัย จันทาผล และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวรของวัดจำปา อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ การศึกษาพบว่า กระบวนการในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวรของวัดจำปา มีเป้าหมายที่สำคัญคือคนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รู้จักดำเนินชีวิตด้วยความถูกต้อง โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รู้จักเรียนรู้และน้อมนา ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสืบสานวิถีวัฒนธรรมที่ดีงาม ขณะเดียวกันชุมชนก็มีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในแง่ของการเป็นแหล่งเรียนรู้รดกทางวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมของสังคม และวัดก็มีบทบาทหน้าที่ที่จะให้การอบรมกล่อมเกลาสมาชิกในชุมชน ดังนั้น“บวร”คือ บ้าน-วัด-โรงเรียนจึงเป็นองค์กรในพื้นที่ที่มีความสำคัญที่ได้ร่วมพัฒนาคอนไทยสืบทอดมาอย่างยาวนาน

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิบูลย์ จังหวัดพิบูลย์ พบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิบูลย์ จังหวัดพิบูลย์ พบว่า ประชาชนที่มี อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอธิการโสภณ ปิยธมโม (กิ่งแก้ว) (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโครงการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามหลักจิตอาสา สังกัดสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโครงการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามหลักจิตอาสา สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้จริง

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร พบว่า 1) ปัญหา อุปสรรค พบว่า (1) ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว (2) ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว และ (3) ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว 2) ข้อเสนอแนะ พบว่า (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว และ (3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิตา จุลวานิช (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของพลัง “บวร” ตามหลักพุทธสันติวิธีในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีพุทธ ผลการวิจัยพบว่า 1) วัดสีสุก มีลักษณะที่ตั้งทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์เป็นเสน่ห์ของพื้นที่ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมด้านศีลธรรม มีปัจจัยพื้นฐานที่สามารถพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่ยังมีบางประเด็นที่เป็นเครื่องกีดขวางและภาพอนาคตในการพัฒนาวัดสีสุกคือให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัดสีสุกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคือการนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอปริหานิยธรรม และ สาราณียธรรมมาบูรณาการ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) ในการออกแบบดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่

มีกลไกสำคัญ คือ การมีพลัง “บวร” ร่วมเป็นนักวิจัย โดยมีนักวิจัยเป็นพี่เลี้ยง (กัลยาณมิตร) 3) กระบวนการในการดำเนินงานและการขับเคลื่อนกิจกรรมการสร้างการมีส่วนร่วมของพลัง “บวร” ในการพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีพุทธ มี 4 กิจกรรมคือ (1) การสร้างความตระหนักรู้ เปิดใจรับฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น (2) ค้นหาโอกาสและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค (3) จุดพลังสร้างการมีส่วนร่วมจากบุคลากรในวัด (4) เตรียมความพร้อมปฏิบัติตามแผนและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ทองยอด (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นวัตกรรมพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า บริบทชุมชน มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม รองลงมา การประมงชายฝั่ง มีเกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบ โฮมสเตย์ เป็นที่นิยมของคนไทยและต่างชาติ มีการพึ่งพาปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชน มีปัญหาครอบครัวขาดความอบอุ่น ใช้ความรุนแรงในครอบครัวขาดความรับผิดชอบ ไม่ตั้งใจเรียน ดิตโฆเซียม การพนันและยาเสพติด ด้านความต้องการให้สถาบันต่าง ๆ ในชุมชนทำหน้าที่ในการดูแลป้องกัน แก้ไข แผนนวัตกรรมด้าน “พลังบวร” ในการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ การจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพ การสร้างเครือข่าย “พลังบวร” พลังบวร ยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่าย “บวร” ร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างอาชีพให้แก่เยาวชน และแผนนวัตกรรมด้านชุมชนในการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ ใช้ “พลังบวร” พัฒนาคความเข้มแข็ง ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริม พัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

การขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร บ้าน-วัด-โรงเรียน ซึ่งเป็น 3 องค์กรหลักในชุมชนเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาของชุมชน ซึ่งต่างมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาให้เป็นชุมชนคุณธรรม โดยโรงเรียนมีบทบาทในการสร้างเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขณะเดียวกันชุมชนก็มีบทบาทและความสำคัญ ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในแง่ของการเป็นแหล่งเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมของสังคม และวัดก็มีบทบาทหน้าที่ที่จะให้การอบรมหล่อหลอมกลาสมาชิกในชุมชนให้เป็นคนดีในสังคม ดังนั้น “บวร” บ้าน-วัด-โรงเรียน จึงเป็นองค์กรในพื้นที่ที่มีความสำคัญที่ด้ร่วมพัฒนาคนไทยสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจต่อการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว และ 3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นมาเข้าร่วมการดำเนินโครงการ กิจกรรมดังกล่าว ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร และวัดอื่นต่อไป 2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร และวัดอื่นต่อไป และ 3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหารูปแบบการยกระดับเป็นชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร : กรณีศึกษาชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร และวัดอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม . (2563). แนวทางการดำเนินงาน โครงการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภาบุตร. (2561). แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบวรแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ใน (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระณัฐชนชัย จันดาผล และคณะ. (2563). การศึกษาการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวรของวัดจำปา อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 5(1), 183-193.

- พระอธิการโสภณ ปิยธมโม (กิ่งแก้ว). (2565). รูปแบบการบริหารโครงการชุมชนคุณธรรม
ขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามหลักจิตอาสา สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
อำนาจเจริญ. ใน (คุชณินพนธ์ครุศาสตร์คุชณินบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สิตา จุลวานิช. (2565). กระบวนการมีส่วนร่วมของพลัง “บวร” ตามหลักพุทธสันติวิธีในการ
พัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีพุทธ. ใน (คุชณินพนธ์พุทธศาสตร์คุชณินบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุชาติ ทองยอด. (2565). นวัตกรรมพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอ
หลังสวน จังหวัดชุมพร. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ชุมชนท้องถิ่น). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร. (5 สิงหาคม 2566). เกี่ยวกับสำนักงาน. เรียกใช้เมื่อ 5
สิงหาคม 2566 จาก <https://phichit.m-culture.go.th/th>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570). พิจิตร:
องค์การบริหารส่วนตำบลดงกลาง.
- Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rded). New York: Harper
and Row Publications.

แนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร*

GUIDELINES FOR DEVELOPING PUBLIC RELATIONS WORK UNDER
SOCIAL MEDIA OF KAMPHAENG PHET PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORANIZATION

มิตรา แก้วทุ่ง

Mitra Kaeothung

ธันธธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

Kampanart Wongwatthanaphong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: mmitra.kt@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ 2) เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร จำนวน 264 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test ทดสอบค่า F-test และจากการทดสอบรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ โดย

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 16 May 2024

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) บุคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า (1) ควรมีแผนการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารในภาวะวิกฤตต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ต่างๆ (2) ควรนำข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (3) ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจน และ (4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การประชาสัมพันธ์, สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the level of development of public relations work under social media, 2) to study the comparison of personal factors affecting the development of public relations work under social media and 3) to study suggestions and guidelines for developing public relations work under social media. This study applied Quantitative Research with Survey Research. The samples were 264 officers. The data were collected by employing questionnaires, and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test. The research results were as follows: 1) Level of development of public relations work under social media of the Kamphaeng Phet Provincial Administrative Organization overall, was at a moderate level. 2) Comparing personal factors with the development of public relations work under social media, it was found that the officers with different gender, age, education, position and duration of working had no differences in opinions on the development of public relations work under social media. And 3) Suggestions

and guidelines for developing public relations work under social media found that (1) there should be a preparedness plan for communicating in various crisis situations; therefore, the people could receive the information, (2) information and news in the current situation should be applied in order to provide basic information for formulating personnel development plans in line with the current situation, (3) the target group and public relations objectives should be clearly defined so that personnel could clearly publicize information, and (4) Provincial Administrative Organizations should support and encourage personnel to study and gain knowledge about public relations in the current situation, such as social media, etc.

Keywords: Development Guidelines, Public Relations, Social Media

บทนำ

ภายใต้บริบทในยุคของ “สื่อสังคมออนไลน์” (Social Network) ที่อาศัยการเชื่อมต่อแบบไร้สายผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า “สื่อใหม่” (New media) ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) ผ่านอุปกรณ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์สื่อสาร ประเภทต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์โทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน หรือคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) เป็นต้น เป็นอุปกรณ์การสื่อสารพกพาส่วนบุคคลที่สามารถนำติดตัวผู้ใช้ไปได้ทุกที่ หยิบใช้ได้ตลอดเวลา สะดวก รวดเร็ว ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน มีลูกเล่นสีสันสวยงามตอบสนองต่อการใช้งานของผู้ใช้ได้ทุกมิติจากการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา จึงเป็นสาเหตุให้ความต้องการและพฤติกรรมการบริโภคข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้งาน เปลี่ยนแปลงไป และนับวันจะยิ่งทวีบทบาทความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ “สื่อสังคมออนไลน์” (Social Media) เป็นรูปแบบ การสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบัน โดยมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ภายใต้ การพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีแนวโน้มจะกลายเป็นสื่อหลักสำหรับผู้คนในโลกอนาคต (รินรดา มะอาลา และคณะ, 2564) ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานในทุกส่วนงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อเป็นเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อยกระดับการ

ปฏิบัติงานให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ซึ่งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากกับทุกองค์กร เพราะการที่ประชาชนจะเลื่อมใสศรัทธา จะต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อให้เกิดข้อมูลและความรู้ ในยุคปัจจุบันทุกองค์กรจึงให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เช่น การจัดการอบรมให้ความรู้แก่คนภายในองค์กร ในเรื่องที่สอดคล้องกับงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คนในองค์กรเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสื่อสารกับบุคคลภายนอกองค์กร โดยมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกไปยังสื่อต่างๆ องค์กรก็จะเป็นที่รู้จักของประชาชน และเกิดการยอมรับในที่สุด (รินรดา มะอาลา และคณะ, 2564)

การใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือ Social Media ได้เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก รวมถึงเป็นจุดเปลี่ยนของโลก แห่งการสื่อสารไปสู่รูปแบบใหม่ ๆ ที่รวดเร็ว การใช้สื่อใหม่หรือ ที่เรียกกันว่า “New Media” ได้ดำเนินมาสู่ระบบยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นการแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ถูกคิดค้นการใช้งานบนเครือข่ายการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต มีอุปกรณ์สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์โทรศัพท์แบบ สมาร์ทโฟน หรือคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) เป็นต้น คอยทำหน้าที่เป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ใช้งานหรือกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เห็นประโยชน์ในข้อนี้จึงได้นำสื่อสังคมออนไลน์มาปรับใช้และบูรณาการต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานในด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์นั้นบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ ต่อกระบวนการในการสร้างเนื้อหา และรูปแบบสำหรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผลงานตามนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ดังนั้นผู้บริหารได้สนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ขององค์กร ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และได้รับความนิยมจากประชาชน เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานขององค์กร จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อศึกษาการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคม

ออนไลน์ เป็นอย่างไร และเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วยจำนวน 770 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 264 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. การสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.5 ถึง 1.0 แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.934 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเก็บข้อมูลกับข้าราชการในหน่วยงาน จำนวน 264 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) โดยใช้ในกรณีที่ค่ามีความแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง

ผลการวิจัย

1. การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม

(n = 264)

ลำดับ	การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการวางแผน	3.62	0.50	มาก
2	ด้านการสื่อสารและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	3.47	0.46	ปานกลาง
3	ด้านบุคลากร	3.40	0.40	ปานกลาง
4	ด้านการประเมินผล	3.53	0.48	มาก
ภาพรวม		3.50	0.28	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 3.53$) ด้านการสื่อสารและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.47$) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.40$) เรียงตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

(n = 264)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	0.981	-	0.327	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์					
	การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	-	0.544	0.653	-	✓
การศึกษา	ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์					
	การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	-	0.304	0.738	-	✓
ตำแหน่งหน้าที่	ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์					
	การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	-	0.316	0.903	-	✓
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์					
	การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	-	1.269	0.285	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์เป็นการกำหนดทิศทาง แนวทางในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพสามารถสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด อีกทั้งเป็นการสื่อสารความรู้สึกลงมาให้เห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นไปในทางที่ดีต่อหน่วยงานซึ่งเหมาะสมแก่สภาพสังคมในปัจจุบันภายใต้สถานการณ์สื่อสังคมออนไลน์

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร

ลำดับ	ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์	ความถี่ (f)
1	องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีแผนการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารในภาวะวิกฤตต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ต่างๆ	45
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรนำข้อมูล ข่าวสารในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	31
3	องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรกำหนดกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจน	25
4	องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น	24

จากตาราง 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีแผนการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารในภาวะวิกฤตต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ต่างๆ 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรนำข้อมูล ข่าวสารในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรกำหนดกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารได้อย่างชัดเจน และ 4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล ด้านการสื่อสารและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และด้านบุคลากร เรียงตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ให้ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากร โดยนำแผนงานด้านการประชาสัมพันธ์มาใช้เป็นหลัก และแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และเป็นแหล่งการเรียนรู้ของบุคลากร โดยผ่านระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่าย โดยเน้นบุคลากรเป็นศูนย์กลางและมีระบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญาวรรณ จันทะขาน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยจากการสำรวจและการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดนำไปสู่ประเด็นในการกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 4 ประเด็นกลยุทธ์ตามกรอบแนวคิดของกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ 1) การพัฒนาสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานสู่ความเป็นนวัตกรรม (Innovator) ด้านการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด 2) การพัฒนางานประชาสัมพันธ์สู่ความเป็นเลิศภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด 3) การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดดิจิทัล (Digital Public Relations) และการสร้างภาพลักษณ์ของห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการใช้บริการ และ 4) การจัดการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ด้วยเทคโนโลยีการตลาด (Marketing Technology) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ หอมสมบัติ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งโดยภาพรวมและราย ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผลการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา ปัจจัยสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผล กระบวนการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผล และขอบข่ายงานประชาสัมพันธ์ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ

การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนา งานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กำแพงเพชร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนางาน ด้านการประชาสัมพันธ์เป็นการกำหนดทิศทาง แนวทางในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้มี ประสิทธิภาพสามารถสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก่อให้เกิด ทัศนคติที่ดีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด อีกทั้งเป็นการสื่อสารความรู้สึกเพื่อชักชวนให้เห็น ด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นไปในทางที่ดีต่อ หน่วยงานซึ่งเหมาะสมแก่สภาพสังคมในปัจจุบันภายใต้สถานการณ์สื่อสังคมออนไลน์ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิพล จันทร์รัตนกุล และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาท ของหน่วยงานภาครัฐต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของหน่วยงาน ภาครัฐต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย (1) การประชาสัมพันธ์ เป็นช่องทางที่เพิ่ม ความสะดวกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งใช้ชี้แจงแก้ไขความ เข้าใจผิดเกี่ยวกับองค์กร (2) บทบาทตามที่กำหนด ช่วยให้การปฏิบัติงานและการติดต่อ ราชการนั้นง่ายขึ้น (easier) รวดเร็วขึ้น (faster) และลดภาระค่าใช้จ่าย (cheaper) ช่วยในการ ติดต่อสื่อสาร การประสานงานระหว่างบุคคล หน่วยงาน และประชาชน เผยแพร่ข้อมูลด้านการ ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน (3) การส่งเสริมภาพลักษณ์ ได้แก่ ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ด้าน บริการของหน่วยงานภาครัฐ เพราะทำให้ ประชาชนได้รับบริการของรัฐเร็วขึ้น (4) การมีส่วนร่วม ของประชาชน เป็นการเพิ่มช่องทางการสื่อสารและการมี ปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับ ประชาชน ช่วยทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถทราบข้อมูล (5) การ ให้บริการประชาชน ช่วย ให้หน่วยงานภาครัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วขึ้น ลดขั้นตอน การ ดำเนินการ ลดค่าใช้จ่าย และภาระด้านเอกสาร (6) การช่วยเหลือ/สนับสนุน การประกอบ อาชีพ โดยช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการและประชาชนในด้านการขออนุมัติขอ อนุญาตในการประกอบธุรกิจ

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคม ออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควร มีแผนการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารในภาวะวิกฤตต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ ข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ต่างๆ 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรนำข้อมูล ข่าวสารใน สถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ในปัจจุบัน 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรกำหนดกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารได้อย่างชัดเจน และ 4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรไป

ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรินรดา มะอาลา และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1. นโยบายการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก 2) การประชาสัมพันธ์ที่ตรงกับความต้องการประชาชน 3) การประชาสัมพันธ์แบบต่อเนื่อง (4) การประชาสัมพันธ์ที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ 5) การประชาสัมพันธ์ที่เลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม 6) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ และ 7) การประชาสัมพันธ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์นั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ ความต้องการ เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนงานในการประชาสัมพันธ์ โดยให้ความสำคัญกับการจัดโครงการ กิจกรรมในด้านต่างๆ ที่มีความชัดเจนและเป็นขั้นตอน ทั้งยังมีการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผ่านการอบรม การเรียนรู้ ที่มีระบบคอยสนับสนุนทั้งระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่าย ระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) เป็นต้น และยังให้ความสำคัญกับการประเมินผลการทำงาน เพื่อการติดตามการดำเนินโครงการ กิจกรรม

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุประดับการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีแผนการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารในภาวะวิกฤตต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในสถานการณ์ต่างๆ 2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรรวบรวมข้อมูล ข่าวสารในสถานการณ์ปัจจุบันมาปรับใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน 3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรกำหนดกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ในการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจน และ 4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรไปศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ข้อเสนอแนะ

เพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป 2. ควรศึกษากระบวนการบริหารงานเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป และ 3. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- ปรัชญาวรรณ จันทะขาน. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ใน (ปริญญาธิพนธ์ศิลป์ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา). คณะมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รินดา มะอาลา และคณะ. (2564). การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. ใน (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวิทย์ หอมสมบัติ. (2565). การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. *Journal of Modern Learning Development*, 7(12), 296-315.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565. กำแพงเพชร: องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร.
- อิทธิพล จันทรรัตน์กุล และคณะ. (2564). บทบาทของหน่วยงานภาครัฐต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 222-234.
- Yamane. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี*

LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF THE PUBLIC SECTOR IN TRON
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, TRON DISTRICT,
UTTARADIT PROVINCE

คมกริช กระแสสินธุ์

Khomkrich Krasaesin

ธันสธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: Pom4114p@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน จำนวน 308 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมี

* Received 6 March 2024; Revised 3 July 2024; Accepted 11 July 2024

ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ตรอน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน ไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ปัญหา อุปสรรคต่อ คือ ขาด การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ขาดจิตสำนึกพื้นฐาน ประชาธิปไตย ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วม การทำประชาคม หรือประชาพิจารณ์โครงการต่างๆ และยังขาดการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสาร 2) ข้อเสนอแนะ พบว่า ปรับปรุงวิธีการแจ้ง ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ระเบียบ กฎหมาย บทบาทหน้าที่ จิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตย และปลูกฝังประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การเมืองระดับท้องถิ่น, ภาคประชาชน

Abstract

The objectives of this research article are to 1) study the level of political participation at the local level of the public sector in Tron Subdistrict Municipality. 2) compare the local level political participation of the public sector in Tron Subdistrict Municipality. Classified according to personal factors and 3) study problems, obstacles, and suggestions for local political participation of the public sector in Tron Subdistrict Municipality. Conducted according to quantitative research methods. which is survey research The sample group was 308 people. Data was analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the t-test and F-test. The results of the research found that 1) the level of political participation at the local level of the public sector in Tron Subdistrict Municipality Overall, it was at a high level. 2) Comparing the local political participation of the people in Tron Subdistrict Municipality, it was found that people with gender, age, education, occupation, average monthly income and length of time living in the area Different people have different opinions on participation in politics at the local level of the public sector. not different and

3) problems, obstacles, and suggestions. It was found that 1) problems and obstacles were the lack of participation in observation in the implementation of the development plan. Lack of basic democratic consciousness They rarely take part in community gatherings or public hearings on various projects. and there is still a lack of publicity Informing information 2) Suggestions found that improving the method of informing information public relations Encourage people to know the rules, laws, roles, duties, and conscience from the basics of democracy. and cultivate democracy By giving people the opportunity to participate more in decision-making in projects or activities.

Keywords: Participation, local politics, public sector

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองเริ่มตั้งแต่กระบวนการการเลือกตั้งที่มาและคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา หลักเกณฑ์ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูง และเพิ่มหลักการให้กับการออกเสียงประชามติ โดยให้ผลของการออกเสียง ประชามติเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีหรือให้มีผลเป็นข้อยุติได้ ซึ่งแต่เดิมผลของประชามติ เป็นเพียงแค่การให้คำปรึกษาเท่านั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุก ระดับมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) ในหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายประการดังเช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และ

การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ในการกำหนดให้การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น (วัชรมน จันรอง, 2563)

การเลือกตั้งนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา เทศบาลตำบลตรอน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,686 คน แยกเป็นชาย 818 คน หญิง 868 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งหมด 1,334 คน โดยแบ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย ชุมชนที่ 1 ชุมชนลานทองพัฒนา ได้แก่ คุ่มลานเหนือ คุ่มเนินทอง คุ่มพร้อมใจพัฒนา มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 654 คน แยกเป็นชาย จำนวน 312 คน เป็นหญิง 342 คน เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย ชุมชนที่ 2 ชุมชนวังหินพัฒนา ได้แก่ คุ่มวังน้ำวน คุ่มพิทักษ์ดวงจันทร์ คุ่มวังหินพัฒนา คุ่มริม่น่าน และชุมชนที่ 3 ชุมชนเทศบาลพัฒนา ได้แก่ คุ่มวังน้ำเย็น คุ่มน้อมเกล้า คุ่มแสนสุข คุ่มร่วมใจพัฒนา มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 680 คน แยกเป็นชาย จำนวน 318 คน ที่เป็นหญิง จำนวน 362 คน ปรากฏผลการเลือกตั้ง ดังนี้ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี จำนวน 999 คน คิดเป็นร้อยละ 74.89 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 997 คน คิดเป็นร้อยละ 74.85 (เทศบาลตำบลตรอน, 2566)

จากการเลือกตั้งที่ผ่านมาประชาชนจำนวนหนึ่งไม่ได้ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น อาจมาจากสาเหตุหลายประการเช่น ประชาชนไปทำงานอยู่ต่างจังหวัดไม่สามารถเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งได้ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทำให้ไม่ต่อเนื่องประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะได้ทราบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นทั่วไปของประชาชนมีส่วนร่วมอย่างไร การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นควรจะเป็นอย่างไร ผลการวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล ตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน และเป็นข้อมูลแก่ทางการเมืององค์กรปกครองท้องถิ่นได้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1,334 คน (เทศบาลตำบลตรอน, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบล อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 308 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามานะ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด 4 อยู่ในระดับมาก 3 อยู่ในระดับปานกลาง 2 อยู่ในระดับน้อย และ 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. การสร้างเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด แล้วนำไปสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขจากการตรวจสอบจากที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความ

เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ระหว่าง 0.66 - 0.1 ทุกข้อ และนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.896 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายกเทศมนตรีตำบลตรอน เพื่อเก็บข้อมูลกับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลตรอน จำนวน 308 คน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

5.3 การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวม

(n = 308)

ลำดับ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการเลือกตั้ง	3.89	0.82	มาก
2	ด้านการวางแผนพัฒนา	3.99	0.69	มาก
3	ด้านการจัดทำโครงการ	3.87	0.90	มาก
4	ด้านการตรวจสอบ	3.80	0.50	มาก
ภาพรวม		3.89	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.89$) ด้านการจัดทำโครงการ ($\bar{X} = 3.87$) และด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

(n = 308)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น	- 0.040	-	0.968	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	-	0.385	0.764	-	✓
การศึกษา	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	-	0.830	0.529	-	✓
อาชีพ	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	-	0.100	0.960	-	✓
รายได้ เฉลี่ยต่อ เดือน	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	-	0.542	0.654	-	✓
ระยะเวลา อาศัยอยู่ ในพื้นที่	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ระดับท้องถิ่น	-	0.978	0.403	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

3.1 ปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า

1) ประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาล

2) ประชาชนบางกลุ่มยังขาดจิตสำนึกพื้นฐานประชาธิปไตย ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมในเสนอความต้องการ การทำประชาคม หรือประชาพิจารณ์โครงการต่างๆ

3) ในการดำเนินการบางเรื่องเทศบาลยังขาดการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบ

3.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี พบว่า

1) เทศบาลควรปรับปรุงวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบหอกระจายข่าวเสียงตามสายเพื่อแจ้งข่าวสารโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ การพัฒนาและผลการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างเทศบาลกับประชาชน ซึ่งจะทำให้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีมากขึ้น

2) เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ ระเบียบ กฎหมายและเข้าใจบทบาทหน้าที่ โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

3) เทศบาลควรสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตยและการปลูกฝังประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครัวเรือนให้กับประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการทำประชาคมหรือประชาพิจารณ์ เพื่อจะได้ความคิดที่หลากหลายและป้องกันความขัดแย้ง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเลือกตั้ง ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการจัดทำโครงการ และด้านการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งอาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล มีส่วนร่วมในการชี้แจงและเผยแพร่ข้อมูล นโยบายในการวางแผนพัฒนาให้ชุมชนและสังคมรับทราบ และส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพของประชาชน เป็นต้น อีกทั้งเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศกลวัฒน์ จิตตปัญญา

(2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง และด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติพันธ์ อินทโชติ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับพรรคนโยบายของพรรคการเมือง ด้านการมีส่วนร่วม ในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมเสนอตัวเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้พรรคได้รับการเลือกตั้งเข้าไปบริหารประเทศ ด้านการมีส่วนร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนบริจาคเงินบำรุงพรรค ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน (2563) จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรมน จันรอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1) ปัญหาอุปสรรคต่อ คือ ประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา บางกลุ่มยังขาดจิตสำนึกพื้นฐานประชาธิปไตย ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วม การทำประชาคม หรือประชาพิจารณ์โครงการต่างๆ และยังขาดการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบ 2) ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรปรับปรุงวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ ระเบียบ กฎหมายและเข้าใจบทบาทหน้าที่ และสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตยและการปลูกฝังประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครัวเรือนให้กับประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิชาญ จนทสโร (มุงกุกลาง) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ปัญหา คือ ไม่มีการจัดเวทีปราศรัยให้ผู้ลงสมัครได้แสดงวิสัยทัศน์และนโยบายต่อประชาชนแนวทางแก้ไข คือ ควรมีการจัดเวทีปราศรัยให้ผู้ลงสมัครได้แสดงวิสัยทัศน์และนโยบายต่อประชาชน ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ปัญหา คือ การประชาสัมพันธ์ในระดับชุมชนน้อยทำให้เกิด ความเข้าใจคลาดเคลื่อนในด้านการไปใช้สิทธิ์แนวทางแก้ไข คือ ควรมีจุดบริการสำหรับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการร่วมชุมนุมทางการเมือง ปัญหา คือ เยาวชนยังโดนปิดกั้นในการแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอะไรมากนักในชุมชน แนวทางแก้ไขคือควรให้เยาวชนได้มีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสิทธิและเสรีภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเรวัต อคฺคาทโร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ควรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงข้อมูลทางการเมืองอย่างทั่วถึง เช่น การเลือกตั้งล่วงหน้า การ ตรวจสอบบัญชีรายชื่อ ก่อนการเลือกตั้ง และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ด้วยการตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดการบุคคลากรทั้งภาครัฐและคนในชุมชน

ผู้มี ความรู้ส่งเสริมประชาธิปไตยและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ให้ประชาชนได้มีโอกาสในการดำเนินกิจกรรม ทางการเมืองอย่างมีสิทธิและเสรีภาพ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิและมีเสียงในการแสดงความคิดเห็น ทางการเมืองอย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการเมืองสมัยใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมักมีความตื่นตัว หรือสนใจในทางการเมืองสูงกว่าในระบบจารีต ประเพณี อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของระบบการเมืองสมัยใหม่ในระบบการเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบ แต่ทุกรูปแบบเป็นเรื่องของความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจมีตั้งแต่รูปแบบเล็ก ๆ แคบ เช่น การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายทางการเมือง การเขียนจดหมาย แสดงความคิดเห็นถึงนักการเมือง ไปจนถึงรูปแบบที่มีน้ำหนักกว้างขวางขึ้น เช่น การไปลงคะแนน เสียงเลือกตั้งการช่วยผู้สมัครณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การชุมนุมประท้วง การเดินขบวน การวิ่งเต้นเพื่อให้ผู้นำทางการเมืองออกกฎหมาย หรือยอมรับในนโยบายที่ตนเรียกร้อง (Lobbying) ตลอดจน การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกลุ่ม หรือองค์การทางการเมืองทั้งหลาย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปปัญหา อุปสรรคต่อ คือ ขาดการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ขาดจิตสำนึกพื้นฐานประชาธิปไตย ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วม การทำประชาคม หรือ ประชาพิจารณ์โครงการต่างๆ และยังขาดการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสาร 2) ข้อเสนอแนะ พบว่า ปรับปรุงวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ระเบียบ กฎหมาย บทบาทหน้าที่ จิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตย และปลูกฝังประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1.1 เทศบาลควรปรับปรุงวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบกระจายข่าวเสียงตามสายเพื่อแจ้งข่าวสารโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ การพัฒนาและผลการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างเทศบาลกับประชาชน ซึ่งจะทำให้ ได้รับความร่วมมือ

เป็นอย่างดีมากขึ้น 1.2 เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ ระเบียบ กฎหมายและเข้าใจ บทบาทหน้าที่ โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และ 1.3 เทศบาลควรสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตย และการปลูกฝังประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครัวเรือนให้กับประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการทำ ประชาคมหรือประชาพิจารณ์ เพื่อจะได้ความคิดที่หลากหลายและป้องกันความขัดแย้ง และ 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวโดยทำการ เปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ ในเขตตำบลอื่นๆ 2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น และ 2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปร อื่น ๆ เช่น ปัจจัยด้านความรู้ ด้านความเข้าใจทางการเมือง ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทาง การเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองด้านสังคมและเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบ ประชาธิปไตย ที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนใน เขตเทศบาลตำบลตรอน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

บรรณานุกรม

- เทศบาลตำบลตรอน. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-พ.ศ.2570). อุดรดิตถ์: เทศบาล ตำบลตรอน.
- นิติพันธ์ อินทโชติ. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรค การเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ. ใน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเรวัธ อุดคาทโร. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ใน (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิชาญ จนทสาโร. (2563). อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเทศบาลตปบลุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. ใน (สารนิพนธ์

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระศกลวัจน์ จิตตปณฺโญ. (2563). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. ใน (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วัชรมน จันรอง. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18*
GUIDELINER FOR PROMOTING THE DEVELOPMENT
OF THE QUALITY OF GOVERNMENT MANAGEMENT
OF THE REGIONAL EDUCATION OFFICE 1-18

สุดารัตน์ อมรวิไลกุล

Sudarat Amonwilakul

ธันสธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: sudarat.amon09@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ ข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการภาค 1-18 จำนวน 368 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.781 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และจากการทดสอบรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ข้าราชการที่มี เพศ อายุ การศึกษา

* Received 6 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 16 May 2024

ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 พบว่า (1) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรนำปัญหา อุปสรรคในการให้บริการต่างๆ มาปรับปรุง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานเพื่อให้ตอบสนองการให้บริการที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ เป็นต้น (2) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน มีระบบ และวิธีการที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และรับฟังปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดให้มีการรับฟังปัญหาผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น และ (3) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการให้บริการ เพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานของหน่วยงานต่อไป

คำสำคัญ: การส่งเสริมการพัฒนา, คุณภาพ, การบริหารจัดการ, ภาครัฐ

Abstract

The objectives of this research article are to 1) study the level of development of the quality of public administration, 2) compare personal factors with the development of the quality of public administration, and 3) study suggestions and guidelines for promoting the development of the quality of administration. Manage the public sector Conducted according to quantitative research methods. This is a survey research. The population is 368 civil servants under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, Regions 1 - 18, by studying the entire population. The tool is a questionnaire with a reliability value of 0.781. Statistics used to analyze the data are frequency, percentage, mean, and deviation. Standard comparison, t-test, F-test, and pairwise testing. The results of the research found that 1) the level of development of the quality of public administration Overall, it is at a high level. 2) Civil servants with different genders, ages, education, and positions. and different periods of work have

different opinions on the development of the quality of public administration. Not different and 3) Suggestions and guidelines for developing the quality of public administration of the Education Office Regions 1-18 found that (1) Education Offices in each area should bring problems Obstacles in providing services in various areas to improve, develop operating systems to respond to better and efficient service delivery through various processes such as using innovation. and digital technology in providing services, etc. (2) Educational offices in each area should have clear guidelines for their official duties, with systems and methods appropriate to their operations. and listen to various problems of service recipients regularly, such as arranging for problem listening via an online system, etc. and (3) Educational offices in each area should have a clear performance evaluation system. By giving importance to the participation of executives. To be part of the service evaluation In order to use the evaluation results to improve and develop the operations of the agency further.

Keywords: development promotion, quality, management, government sector

บทนำ

รัฐบาลได้มุ่งเน้นพัฒนาระบบราชการเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงการทำงาน กระบวนการบริหารจัดการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ดำเนินศึกษาแนวทางและวางหลักเกณฑ์รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) โดยได้นำหลักเกณฑ์และแนวคิดตามรางวัลคุณภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา และรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบราชการไทยตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2546-2550 การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐจึงเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการเพื่อผลักดันให้ระบบราชการเป็นระบบการทำงานที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลที่สามารถตอบสนองผลสัมฤทธิ์ของระบบราชการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐานมีความทันสมัยตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้มีการจัดทำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (ฉบับที่ 2) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรได้ปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นกรอบการประเมินที่สามารถบ่งชี้ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ จึงได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐประกอบด้วยประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการองค์การใน 7 ด้าน ได้แก่ หมวด 1 การนำองค์การ หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมวด 3 เป็นการกำหนดวิธีการที่ใช้รับฟังเสียงของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ หมวด 5 เป็นการมุ่งเน้นให้ส่วนราชการมีวิธีการวางแผนด้านทรัพยากรบุคคล หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบการปฏิบัติการ และ หมวด 7 เป็นการตรวจประเมิน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2562)

สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 จนถึงปัจจุบันและจากการได้รับการตรวจรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certify FL) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ประกาศผลการตรวจรับรอง Certify FL ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผ่านเกณฑ์การตรวจรับรอง โดยได้คะแนนร้อยละ 91.87 และได้มอบรางวัลให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีความต่อเนื่อง ตามเจตนารมณ์ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่มีความประสงค์ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างต่อเนื่อง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (เกณฑ์เต็มรูปแบบ) มาใช้ในการพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ดังนั้นในฐานะที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีส่วนผลักดันในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐให้ประสบผลสำเร็จ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18” ทั้งนี้เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 และข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือ ข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18 หน่วยงาน จำนวนทั้งสิ้น 368 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการของ Likert Method โดยมีเกณฑ์ในการให้ คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. การสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้ว นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา

แนะนำ หลักจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.781 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 เพื่อเก็บข้อมูลกับข้าราชการในหน่วยงาน จำนวน 368 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง และการเก็บข้อมูลโดยอาศัยผู้แทนในแต่ละหน่วยงานเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

5.3 การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 โดยภาพรวม

(N = 368)

ลำดับ	การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1	การนำองค์การ	3.64	0.54	มาก
2	การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	3.58	0.55	มาก
3	การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.40	0.46	ปานกลาง
4	การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.57	0.50	มาก
5	การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	3.52	0.57	มาก
6	การจัดการกระบวนการ	3.38	0.49	ปานกลาง
7	ผลลัพธ์การดำเนินการ	3.47	0.53	ปานกลาง
ภาพรวม		3.51	0.30	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำองค์การ ($\mu = 3.64$) รองลงมา คือ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu = 3.58$) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\mu = 3.57$) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ($\mu = 3.52$) ผลลัพธ์การดำเนินการ ($\mu = 3.47$) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\mu = 3.40$) และการจัดการกระบวนการ ($\mu = 3.38$) ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

ตารางที่ 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

(N = 368)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การพัฒนาคุณภาพการ	- 1.055	-	0.292	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	บริหารจัดการ ภาครัฐ	-	0.303	0.823	-	✓
	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ ภาครัฐ					
การศึกษา	การบริหารจัดการ ภาครัฐ	-	0.135	0.873	-	✓
	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ ภาครัฐ					
ตำแหน่ง หน้าที่	การบริหารจัดการ ภาครัฐ	-	0.046	0.955	-	✓
	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ ภาครัฐ					
ระยะเวลา ปฏิบัติงาน	การบริหารจัดการ ภาครัฐ	-	1.530	0.206	-	✓
	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ ภาครัฐ					

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 ต้องปฏิบัติหน้าตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้นๆ จึงทำให้

ข้าราชการมีความคิดเห็นไม่ต่างกันเพราะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับๆ ที่ใช้ในการพัฒนางานด้านการบริหารให้มีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

ลำดับ	ข้อเสนอแนะและแนวทางการ	ความถี่ (f)
1	สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรนำปัญหา อุปสรรคในการให้บริการด้านๆ มาปรับปรุง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานเพื่อให้ตอบสนองการให้บริการที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ เป็นต้น	35
2	สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน มีระบบ และวิธีการที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และรับฟังปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดให้มีการรับฟังปัญหาผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น	29
3	สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการให้บริการ เพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานของหน่วยงานต่อไป	21

จากตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 พบว่า 1) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรนำปัญหา อุปสรรคในการให้บริการด้านๆ มาปรับปรุง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานเพื่อให้ตอบสนองการให้บริการที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ เป็นต้น 2) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน มีระบบ และวิธีการที่เหมาะสมกับการ

ปฏิบัติงาน และรับฟังปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดให้มีการรับฟังปัญหาผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น และ3) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการให้บริการเพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานของหน่วยงานต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำองค์การ รองลงมา คือ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ผลลัพธ์การดำเนินการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดการกระบวนการตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของข้าราชการในส่วนงานต่างๆ ในหน่วยงาน มีการระบุดูแลเชิง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่สำคัญเพื่อการพัฒนาหน่วยงานรวมถึงตอบสนองปัญหาและบริบทการปฏิบัติงานในพื้นที่ และผู้บริหารและข้าราชการมีการติดตามความต้องการของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประเมินผลการให้บริการตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาภรณ์ อินชัย และคณะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ดผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากถึง 8 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ด้านบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านกระจายอำนาจ ด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านสมรรถนะ และด้านใช้วิธีการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์และสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา แยมณีล (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในการบริหารองค์กรภายใต้นโยบาย Thailand 4.0 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ใน

การบริหารองค์กร ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมและรายด้าน มีการพัฒนา อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านการนำ องค์กร ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการประเมิน และ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 พบว่า ชำนาญการที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับ พื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยการ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้นๆ จึงทำให้ ชำนาญการมีความคิดเห็นไม่ต่างกันเพราะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับๆ ที่ใช้ในการ พัฒนางานด้านการบริหารให้มีคุณภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ตรีเนตร (2563) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ (PMQA) ของบุคลากรสาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย เพศ การดำรงตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน หน่วยงานที่ปฏิบัติ การเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน การเข้าร่วมการอบรม/สัมมนา/ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับ PMQA ความรู้ ทักษะ และปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมในองค์กร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ (PMQA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และงานวิจัยของฐิติมา สุทธิ วาศ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์ คุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และระยะ เวลาการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงาน ศึกษาธิการภาค 1-18 พบว่า 1) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรนำปัญหา อุปสรรคใน

การให้บริการด้านๆ มาปรับปรุง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานเพื่อให้ตอบสนองการให้บริการที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ เป็นต้น 2) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน มีระบบ และวิธีการที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และรับฟังปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดให้มีการรับฟังปัญหาผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น และ 3) สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการให้บริการ เพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานของหน่วยงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพงษ์ แสงแก้ว (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร พบว่า ต้องกำหนดมาตรฐานและมาตรฐานวัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยเน้นการปรับโครงสร้างให้เล็กลง โดยมีขนาดให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารงานแบบภาคเอกชน โดยเน้นการวางแผน การจ่ายค่าตอบแทนผลงาน การจัดจ้างบุคคลภายนอกให้เข้ามาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราว การพัฒนาระบบสารสนเทศ การมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ของงาน อีกทั้งต้องเสริมสร้างวินัยอย่างเข้มงวดในการใช้ทรัพยากรมุ่งเน้นการเสริมสร้างวินัยในการใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเน้นความประหยัดและความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา แยมนิล (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในการบริหารองค์กรภายใต้นโยบาย Thailand 4.0 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในการบริหารองค์กร ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมและรายด้าน มีการพัฒนา อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการประเมิน และ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

องค์ความรู้ใหม่

คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ถือเป็นความสำคัญยิ่งเพราะเป็นเสมือนเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานหน่วยงานที่จะมีผลสะท้อนมาจากการให้บริการของหน่วยงาน ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 นั้นได้ดำเนินการ คือ หน่วยงานได้มีส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของข้าราชการในส่วนงานต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ค่านิยม ทั้งยังระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนา เพราะหน่วยงานให้คาดหวังกับการปฏิบัติงานของบุคลากร จึงได้มีการวางแผนการพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคล กำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการ การติดตามความต้องการของผู้รับบริการ การนำข้อมูลและสารสนเทศมาเรียนรู้ให้เกิดนวัตกรรม ทั้งยังมีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม ระบบการทำงานแบบดิจิทัล เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานรวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และมีแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนคุณภาพ การให้บริการและผลงานที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่ดำเนินการ เพื่อนำปัญหา อุปสรรค และผลการดำเนินงานในด้านๆ มาพัฒนา ปรับปรุงให้ตอบสนองต่อผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้าราชการที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1.1 สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรนำปัญหา อุปสรรคในการให้บริการด้านๆ มาปรับปรุง พัฒนาระบบการปฏิบัติงานเพื่อให้ตอบสนองการให้บริการที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ เป็นต้น 1.2 สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน และมีระบบหรือวิธีการรับฟังปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการที่ชัดเจน เช่น การจัดให้มีการรับฟังปัญหาผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น และ 1.3 สำนักงานศึกษาธิการในแต่ละพื้นที่ควรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการให้บริการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานของหน่วยงานต่อไป และ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ได้แก่ 2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของ
สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 2.2 ควรศึกษากระบวนการบริหารงานเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม
และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 และ 2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วม
ของบุคลากรในการกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารจัดการของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ข้อมูลสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฐิติมา สุทธิวิชาศ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพ
การบริหารจัดการภาครัฐของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. วารสาร
สถาบันวิจัยพินิตธรรม, 7(1), 181-190.
- พีรพงษ์ แสงแก้ว. (2565). การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขต
อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร. ใน (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วาสนา ตรีนตร. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการ
บริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของบุคลากรสาธารณสุขในเขตสุขภาพที่ 6. ชลบุรี:
สำนักงานเขตสุขภาพที่ 6.
- วิภาภัทร์ ธิโนชัย และคณะ. (2562). ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด.
วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 6(2), 208-224.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). อัตรากำลังข้าราชการสังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อังคณา แยมนิล. (2566). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในการบริหาร
องค์กรภายใต้นโยบาย Thailand 4.0 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครปฐม, 8(1), 108-122.

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย*

PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF THE VILLAGE HEADMAN
AND SUB-DISTRICT HEADMEN OF DAN SAI DISTRICT,
LOEI PROVINCE

วสันต์ ทองกวอด

Wasan Thongkuod

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

ธณัฏฐา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: wasandopa752@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 397 คน ที่ได้จากสูตรของยามานะ เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.934 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มี เพศ

* Received 11 March 2024; Revised 3 July 2024; Accepted 11 July 2024

อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ ด้านซ้าย พบว่า (1) ปัญหา อุปสรรค คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ขาดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่องทางการติดต่อสื่อสารไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร และขาดองค์ความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และ(2) ข้อเสนอแนะ คือ ควรจะจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ ข้อกฎหมาย และส่งเสริมให้แสวงหาความรู้ ศึกษาเพิ่มเติม และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เพียงพอ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การปฏิบัติหน้าที่, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The objectives of this article are 1) to study the level of effectiveness in performing the duties of village headmen. Village headman in Dan Sai District 2) to compare personal factors affecting the effectiveness of the village headman's duties. Village headmen in Dan Sai District and 3) to study problems, obstacles, and suggestions for the performance of duties of village headmen. Village headman in Dan Sai District Conducted according to quantitative research methods. The sample group is 397 people aged 18 years and over obtained from Yamane's formula. The tool is a questionnaire with a reliability value of 0.934. Statistics used to analyze the data are frequency, percentage, mean, standard deviation and Test the t-test and F-test. The research results found that 1) the level of effectiveness in performing the duties of the village headman Village headman in Dan Sai District Overall, it is at a high level. 2) People with gender, age, education, occupation, average monthly income. and duration of residence in the area and 3) problems, obstacles, and suggestions for the performance of duties of kamnans and village headmen. Village headmen in Dan Sai District found that (1) problems and obstacles were that kamnans and village headmen were unable to perform their duties fully. Lack of information technology knowledge Communication channels are not as convenient as they should be.

and lack of legal knowledge Rules and regulations for performing duties and (2) recommendations: training should be organized to provide knowledge on performing duties, legal issues, and encourage the seeking of knowledge Learn more and allocate adequate resources to support operations

Keywords: Effectiveness, Performance of Duties, Kamnan and Village Headman

บทนำ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ปกครองที่เข้าถึงราษฎรได้ใกล้ชิดมากที่สุดและเข้าถึงราษฎรได้ง่ายที่สุด เพราะดูแลเฉพาะเพียงในตำบลหรือหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น อีกทั้งด้วยนิสัยพื้นฐานของคนไทยเองแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับราษฎรในหมู่บ้านจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเหมือนเป็นเครือญาติ การควบคุมดูแลจัดการปัญหาจึงมีลักษณะที่ราษฎรเข้าถึงง่ายจึงกล้าขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น ถือเป็นข้อดีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อราษฎร ในการที่จะนำตำบล หมู่บ้าน ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นผู้ที่จะสามารถทำให้ราษฎรในหมู่บ้านปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกันและตามวิธีการที่ผู้นำกำหนด ผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดีจึงควรมีความรู้ ความสามารถ รู้จักเลือกใช้วิธีการในการบริหารจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสมด้วย แต่จากปัญหาที่ผู้วิจัยพบเจอภายในบางพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรหรือไม่เข้าใจสาเหตุของปัญหาทั้งยังพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านในบางพื้นที่มีอายุน้อย ขาดประสบการณ์และความน่าเชื่อถือ แต่ถ้ามีอายุมากก็ประสบปัญหาทางด้านเทคโนโลยี และยังไม่เข้าถึงความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (พิชยุตม์ อินทะเสน และคณะ, 2563) อำเภอด่านซ้าย เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดเลย แบ่งเขตการปกครอง เป็น 10 ตำบล 99 หมู่บ้าน มีกำนัน 10 คน ผู้ใหญ่บ้าน 89 คน จากการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ผ่านมายังคงมีปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการท้วงติงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ยกตัวอย่างเช่น การร้องเรียนเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบ ไม่ใส่ใจความเป็นอยู่ของประชาชน การไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย การละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นต้น (ที่ทำการอำเภอด่านซ้าย, 2566) การปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพจะทำให้การดำเนินการให้บรรลุประสิทธิผลได้นั้น ผู้นำภายในนับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและเป็นรากฐานของการดำเนินงาน ซึ่งในทุกองค์การล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก เพราะ “คน” มีส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในด้านต่าง ๆ ของประสบความสำเร็จ ซึ่งถ้าคน

มีความรู้ความสามารถตรงตามหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และมีระบบการบริหารจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายก็เป็นไปได้มากทรัพยากรมนุษย์จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรขั้นพื้นฐานอื่นๆ (ณัฐสิมา จิตโรจน, 2562)

ดังนั้นในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการวัดผล ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในแต่ละรอบของการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 เพื่อเป็นประเมินผลว่าการปฏิบัติหน้าที่ ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่หากไม่ผ่านการประเมินผลนั้น อาจถูกหรือได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า จึงมีทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ของตนเอง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มา ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น และยังเป็นข้อมูลในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 48,242 คน (ที่ทำการอำเภอด่านซ้าย, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 397 คน ที่ได้จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ 0.902 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งการสร้างเครื่องมือโดยมีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จาก

เอกสาร หนังสือ วารสาร จุลสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาวิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้วยวิธีการ คือ การแจกแบบสอบถามกับประชาชนในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 397 คน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชน และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) โดยใช้ในกรณีที่ค่ามีความแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยภาพรวม

(n = 397)

ลำดับ	ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล	3.51	0.56	มาก
2	ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	3.67	0.52	มาก
3	ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน	3.56	0.57	มาก
ภาพรวม		3.58	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.56$) และด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

(n = 397)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	0.005	-	0.996	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	-	1.698	0.167	-	✓
การศึกษา	ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	-	0.754	0.584	-	✓
อาชีพ	ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	-	0.125	0.883	-	✓
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	-	0.351	0.704	-	✓
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่	ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	-	1.102	0.348	-	✓

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

3.1 ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

1) กำนัน และผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่เพราะขาดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2) การติดต่อสื่อสารกับกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในบางพื้นที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้เนื่องจากหมู่บ้านในบางพื้นที่อยู่บนเขา บนดอยช่องทางการติดต่อสื่อสารจึงไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร

3) กำนัน และผู้ใหญ่บ้านยังขาดองค์ความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เนื่องจากมีการปรับกฎหมาย กฎระเบียบให้ทันสมัยขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

1) ควรจะจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ทั้งเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และส่งเสริมให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน หาความรู้ หรือส่งเสริมให้มีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ทุกด้าน ทั้งด้านบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้านการเป็นผู้นำและด้านสังคมต่างๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน โดยกำหนดนโยบาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคน ต้องเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดทุกคน และต้องผ่านการประเมินความรู้ความสามารถหลังจากการอบรม

2) ควรมีมาตรการที่จะส่งผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่ เพื่อการที่จะนพพาหมู่บ้าน ของตนให้เจริญรุ่งเรือง สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนดำรงอยู่ได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคมปัจจุบัน โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในแต่ละปี

3) ควรจะจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ ทั้งทางด้านการสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรที่ทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รongลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน และด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ตามลำดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านนำนโยบายที่สำคัญของรัฐหรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐหรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล เข้ารับการศึกษา เพื่อค้นคว้าหาความรู้ใหม่ตามที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาพื้นที่ ให้ความร่วมมือสนับสนุน ส่งเสริม และร่วมการปฏิบัติงานกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดี เช่น การจัดทำข้อมูลของหมู่บ้านด้านเกษตรกรรมด้านสาธารณสุขด้านพัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถวุฒิ พลสุข และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตากา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตากา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย และอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการบริการ ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตากา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามลำดับ คือ ด้านทัศนคติ รองลงมาคือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านทักษะ ตามลำดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร กินรี (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรินทร์ พานัด (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ

กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอโพธารณบุรี จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านสติปัญญาด้านภูมิหลังทางสังคมและด้านคุณลักษณะทางสังคมมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธารณบุรี จังหวัดนครพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจूरพร กินทร์ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน จากการรับรู้ของประชาชนใน ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนหมู่บ้านที่อาศัย มีประสิทธิภาพการ สื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และการวิเคราะห์ปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านในอำเภอคลองหอยโข่ง รายงานพบว่า ผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลคลองหอยโข่ง

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า 1) ปัญหา อุปสรรค คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ ขาดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่องทางการติดต่อสื่อสารไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร และขาดองค์ความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และ 2) ข้อเสนอแนะ คือ ควรจะจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ ข้อกฎหมาย และส่งเสริมให้แสวงหาความรู้ ศึกษาเพิ่มเติม และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุตม์ พลสุข และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตากา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารณบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตากา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารณบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามลำดับ คือ ด้านทัศนคติ รองลงมาคือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านทักษะ ตามลำดับ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตากา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพธารณบุรี ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่บ้านควรมี

ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ 2) ผู้ใหญ่บ้านควรมีการจัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นในหมู่บ้านและ 3) ผู้ใหญ่บ้านควรมีทัศนคติเชิงบวกกับบุคคลทุกระดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิสรา ชารประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

องค์ความรู้ใหม่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น ๆ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่ รวมทั้งยังเป็นผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษจากทางราชการ ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่และตามกฎหมายอื่นที่ระบุอำนาจ ซึ่งหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านมีมากมายทั้งในฐานะนักปกครองที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขต่อประชาชน และในฐานะนักพัฒนาเพื่อสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น หน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้จากภารกิจในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและสร้างความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในยามเกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ อันเป็นหน้าที่ที่มีมาตั้งแต่เดิมเมื่อปีพุทธศักราช 2457 เป็นต้นมา ซึ่งจากการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย สามารถสรุปได้ดังนี้คือ 1) การปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล 2) คุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ 3) ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. ควรจะจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ทั้งเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และส่งเสริมให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน หาความรู้ หรือส่งเสริมให้มีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ทุกด้าน ทั้งด้านบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้านการเป็นผู้นำและด้านสังคมต่างๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน โดยกำหนดนโยบาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคน ต้องเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดทุกคน และต้องผ่านการประเมินความรู้ความสามารถหลังจากการอบรม 2. ควรมีมาตรการที่จะส่งผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่ เพื่อการที่จะนพพาหมู่บ้าน ของตนให้เจริญ รุ่งเรือง สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนตรงอยู่ได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลก และสังคมปัจจุบัน โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในแต่ละปี และ 3. ควรจะจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ ทั้งทางด้านการสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรที่ทำงานร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 2. ควรศึกษาการวิจัยเชิงผลานเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และ 3. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชนในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

บรรณานุกรม

จूरพร กินรี. (2566). ประสิทธิภาพการสื่อสารของผู้ใหญ่บ้านจากการรับรู้ของประชาชนในตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอกลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. ใน (สารนิพนธ์รัฐ

- ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐสิมา จิตโรจน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองพิมลราช. ใน (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ที่ทำการอำเภอด่านซ้าย. (2566). สถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน ตรวจสอบข้อมูลแยกรายพื้นที่ ระดับตำบล/แขวงในเขตพื้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. เลย: ที่ทำการอำเภอด่านซ้าย.
- พิชยุตม์ อินทะเสน และคณะ. (2563). รูปแบบการพัฒนากวาระผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(4), 1294-1307.
- ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม . ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อรรถวุฒิ พลสุข และคณะ. (2563). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตาคา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอ โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์, 4(2), 123-149.
- อรรถวุฒิ พลสุข และคณะ. (2563). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน บ้านบะตาคา ตำบลหนองใหญ่ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์, 4(2), 123-149.
- อัมรินทร์ พานัด. (2563). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Taro Yamane. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่
อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*

LEADERSHIP DEVELOPMENT OF HEADMEN AND VILLAGE HEADMEN
IN THE AREA OF SISATCHANALAI DISTRICT SUKHOTHAI PROVINCE

สุขสวัสดิ์ ธงทรัพย์

Sukwasan Thungsab

ภาสกร ดอกจันทร์

Phasakorn Dokchan

ธันสตา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: Sukwasan2566@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ การค้นคว้าอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน จำนวน 399 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนด

* Received 11 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 16 May 2024

บทลงโทษที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการกระตุ้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการปฏิบัติงาน รวมทั้งควรจัดโครงการ กิจกรรมเข้าไปส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ผ่านกระบวนการอบรม การสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่ และประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และงานที่ตนได้รับมอบหมาย

คำสำคัญ: การพัฒนา, ภาวะผู้นำ, กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

This research article has the objective The objectives of this independent study are 1) to study the level of leadership development of kamnans and village headmen 2) to study and compare the leadership development of kamnans and village headmen. Classified according to personal factors and 3) to study recommendations for developing the leadership of kamnans and village headmen. Conducted according to quantitative research methods. which is survey research The sample group was 399 people. The tool was a questionnaire. Data was analyzed using statistics, namely frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the t-test and F-test. The results of the research found that 1) the level of leadership development of kamnans and village headmen Overall, it was at a high level. 2) People of different ages had different opinions on the leadership development of kamnans and village heads, with statistical significance at the 0.05 level. As for other aspects, There is no difference and 3) Suggestions for developing the leadership of kamnans and village headmen found that relevant agencies should impose clear punishments for various operations of kamnans and village headmen in order to stimulate them. Changing attitudes in working Including the project should be organized Activities to promote learning in various areas Through training processes, seminars or workshops To exchange knowledge between village chiefs, elders, and the public in order to create awareness for everyone to be responsible for their assigned duties and tasks.

Keywords: development, leadership, kamnan and village headman

บทนำ

กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงถือเป็นกลไกของรัฐในระดับที่ย่อยที่สุดและสำคัญที่สุด เพราะนอกจากการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของภาครัฐแล้วยังมีหน้าที่เป็นตัวแทนของราษฎรในเวลาเดียวกัน กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นผู้นำที่ปฏิบัติงานและมีความผูกพันกับวิถีการดำเนินชีวิตใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด อย่างไรก็ตามวิธีการปฏิบัติกับคนหมู่มากย่อมมีความแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะของผู้นำ ซึ่งความเจริญและความสงบสุขในแต่ละ ตำบลหรือหมู่บ้านก็ขึ้นกับว่าผู้นำในท้องถิ่นนั้นมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำมากน้อยเพียงใด ดังนั้นคุณลักษณะความเป็นผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนนั้น ๆ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำสูงย่อมได้รับความเชื่อถือ ยอมรับไว้วางใจและได้รับความร่วมมืออันดีจากภาครัฐและราษฎรในการพัฒนาตำบลหมู่บ้าน และจะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จทั้งในฐานะการเป็นตัวแทนของภาครัฐเป็นตัวแทนของราษฎรและเป็นผู้นำชุมชน (กรมการปกครอง, 2563) โดยเฉพาะความเป็นผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรจึงเป็น ตัวแปรที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาตำบลและหมู่บ้าน แต่ในสภาพปัจจุบันกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย กลับพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่เพียงพอ จากการที่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านจำนวนมากยังขาดความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ขาดความกล้าหาญในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ บางคนไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ราษฎรเคารพนับถือ ขาดความอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์ที่บีบคั้น ขาดความรู้ความสามารถทั้งในด้านการปกครอง การบริหารจัดการ การประสานงานกับภาครัฐ และการชักจูงราษฎรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ขาดความเที่ยงตรงเป็นกลาง เลือกว่ารักมากกว่าชังกับบุคคลที่ไม่สนับสนุนตน ขาดความมีวิสัยทัศน์ ขาดความสามารถในการนำวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การริเริ่มโครงการใหม่ๆ ในชุมชน ขาดการมีความคิดนอกกรอบและการคิดหาวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขาดคุณธรรมจริยธรรม ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพล ดื้ออายนมุข ไม่รู้จักจริงในระเบียบ ขั้นตอนต่างๆ ในการให้บริการตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ ที่มงานขาดความสามารถ ทำให้ราษฎรขาดความเคารพศรัทธา และไม่สามารถจูงใจราษฎรในการสร้างความร่วมมือกันพัฒนาชุมชน (ที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย, 2566)

เห็นได้ว่าความสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเบื้องต้นซึ่งเป็นผู้ปกครองที่เข้าถึงราษฎรได้ ใกล้ชิดมากที่สุดและเข้าถึงราษฎรได้ง่ายที่สุด เพราะดูแลเฉพาะเพียงในตำบลหรือหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น อีกทั้งด้วยนิสัยพื้นฐานของคนไทยเองแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับราษฎรในหมู่บ้านจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเหมือนเป็นเครือญาติ การควบคุมดูแลจัดการปัญหาจึงมีลักษณะที่ราษฎรเข้าถึงง่ายจึงกล้าขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น ถือเป็นข้อดีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่เนื่องจากปัญหาพบในพื้นที่จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย” เพื่อศึกษาว่าในปัจจุบันมีการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เป็นอย่างไร เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 93,520 คน (ที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 399 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และ 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

3. การสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ 0.882 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งการสร้างเครื่องมือโดยมีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร หนังสือ วารสาร จุลสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาวิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้วยวิธีการ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายอำเภอศรีสัช นาลัย จังหวัดสุโขทัย เพื่อเก็บข้อมูลกับประชาชนในเขตพื้นที่ จำนวน 399 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน

เขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) โดยใช้ในกรณีที่ค่ามีความแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

5.3 การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวม

(n = 399)

ลำดับ	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ทักษะด้านการสื่อสาร	3.84	0.88	มาก
2	ทักษะด้านการบริหารสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล	4.07	0.65	มาก
3	ทักษะด้านการจูงใจ	3.73	1.07	มาก
4	ทักษะด้านการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.02	0.76	มาก
5	ทักษะด้านการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค	3.73	0.63	มาก
6	ทักษะด้านการเจรจาต่อรอง	3.84	0.88	มาก
ภาพรวม		3.87	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านการบริหารสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ ทักษะด้านการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.02$) ทักษะด้านการ

สื่อสาร ($\bar{X} = 3.84$) ทักษะด้านการเจรจาต่อรอง ($\bar{X} = 3.84$) ทักษะด้านการจูงใจ ($\bar{X} = 3.73$) และทักษะด้านการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = 399)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	0.301	-	0.763	-	✓
อายุ	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	-	3.379	0.018*	✓	
สถานภาพ	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	-	1.236	0.292	-	✓
การศึกษา	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	-	1.143	0.337	-	✓
อาชีพ	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	-	2.526	0.057	-	✓
รายได้	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	-	1.524	0.208	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่	การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน	-	1.317	0.268	-	✓

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

3.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ไม่ให้ความร่วมมือต่อการดำเนินโครงการ และกิจกรรมของทางราชการที่จัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนที่เน้นการจูงใจจากระบบภายนอก ในการกระตุ้นและสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านการทำงาน และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและเพื่อสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

3.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการ กิจกรรมเข้าไปส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านกระบวนการอบรม การสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านการสารสนเทศ เป็นต้น

3.3) หน่วยงานภาครัฐควรจัดโครงการ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่ และประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ตนได้รับมอบหมาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อจำแนกเป็นราย

ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านการบริหารสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล รองลงมา คือ ทักษะด้านการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการเจรจาต่อรอง ทักษะด้านการจูงใจ และทักษะด้านการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ส่วนตัว เช่น Facebook Line เป็นต้น จัดกิจกรรมการประชุมและสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และสร้างแรงจูงใจให้กันน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและประชาชนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรินทร์ พานัด (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอโพธารวรรค์ จังหวัดนครพนมผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธารวรรค์จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านคุณลักษณะทางสังคม รองลงมาคือด้านภูมิหลังทางสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านสติปัญญา และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาสันต์ ตั้งตรีวีระกุล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 6 ด้าน ปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านมีเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านมีความอดทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ปานกลาง 1 ด้านโดยด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด

2. การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมรินทร์ พานัด (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอโพธารวรรค์ จังหวัดนครพนม

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านสติปัญญาด้านภูมิหลังทางสังคมและด้านคุณลักษณะทางสังคมมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธารมย์จังหวัดนครพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธารมย์จังหวัดนครพนมได้ร้อยละ 45.80 ส่วนด้านลักษณะทางกายด้านบุคลิกภาพและด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอโพธารมย์จังหวัดนครพนมรวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมได้ร้อยละ 49.00 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนมจังหวัดนครพนมและสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาสัมภ์ ตั้งตรีวิระกุล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้ดุลพินิจและกล้าตัดสินใจ ด้านมีเป้าหมาย ด้านกระตือรือร้น ด้านการบังคับตนเอง ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสขาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ไม่ให้ความร่วมมือต่อการดำเนินโครงการ และกิจกรรมของทางราชการที่จัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนที่เน้นการจูงใจจากระบบภายนอก ในการกระตุ้นและสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านการทำงาน และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและเพื่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการกิจกรรมเข้าไปส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านกระบวนการอบรม การสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เช่น ด้านเทคโนโลยี

ด้านการสารสนเทศ เป็นต้น และ 3) หน่วยงานภาครัฐควรจัดโครงการ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่ และประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ตนได้รับมอบหมายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญุตม์ อินทะเสน และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้านฯ ประกอบด้วย 1) พัฒนาความเป็นผู้นำ โดยการพัฒนาวุฒิภาวะความเป็นผู้นำ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ความดูแลเอาใจใส่ราษฎรและการมีคุณธรรมจริยธรรม 2) พัฒนาการปฏิบัติงาน โดยการพัฒนางานด้านการปกครอง งานรักษาความสงบเรียบร้อย เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความอาญา งานด้านทะเบียน การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย งานบริการให้ความช่วยเหลือ การป้องกันโรคติดต่อ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) พัฒนาศักยภาพในตนเอง โดยการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน ความมีวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดนอกกรอบ และ 4) สร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โดยการสร้างความร่วมมือกับราษฎร การกระตุ้นให้ราษฎรมีความเสียสละ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การกระตุ้นความสามารถของทีมงาน และการพัฒนาทีมงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณ นามศรีฐาน (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1. การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการโดยมีการกำกับ ดูแลราษฎรในท้องที่ปกครองเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่ทางราชการกำหนดไว้อย่างเหมาะสม 2. การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมีการใช้อำนาจหน้าที่ของ พนักงานฝ่ายปกครองตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้อง 3. แนวทางการสร้างความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน คือ 1) จัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และแบ่งความรับผิดชอบให้ควบคุมเป็นกลุ่มโซนบ้าน 2) มอบหมายให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและบริเวณรอบหมู่บ้าน 3) จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากราษฎรในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน และ 4) ประชาสัมพันธ์ให้ลูกบ้านได้ทราบและเข้าใจถึงนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐรวมถึงกฎหมายใหม่ที่มี การเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอศรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย ได้ดำเนินการ คือ ในด้านทักษะด้านการสื่อสาร สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มพูนทักษะ และองค์ความรู้ด้านการสื่อสาร ในด้านทักษะด้านการบริหารสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ได้จัดกิจกรรมการประชุมและสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และได้ส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้เรียนรู้จากการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้เป็นการเรียนรู้ที่รวมการคิดวิเคราะห์กับประสบการณ์ด้วยกัน ในด้านทักษะด้านการจูงใจ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ได้จัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและประชาชนเอง และได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความสามารถที่เชื่อมโยงวิธีการจูงใจเข้ากับความต้องการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านทักษะด้านการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ได้ส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอาศัยหลักการคิด วิเคราะห์ แยกแยะเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และภาครัฐในพื้นที่ได้จัดกิจกรรมโครงการของหน่วยงานภาครัฐเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้สามารถจัดการกับปัญหาในรูปแบบต่างๆ ในด้านทักษะด้านการฟันฝ่าปัญหาอุปสรรค ได้พัฒนาทักษะการเปลี่ยนวิกฤตหรืออุปสรรคไปสู่การสร้างโอกาสอย่างฉะฉานฉลาดในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในพื้นที่ นำการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้ทันต่อโลกยุคปัจจุบัน และในด้านทักษะด้านการเจรจาต่อรอง ได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการสื่อสารมาเป็นหลักในการเจรจาต่อรองเพื่อหาข้อยุติที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายได้รับความพึงพอใจ และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ได้จัดโครงการเพื่อส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ารับการ ศึกษาอบรมและพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะในการเจรจาต่อรอง และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ได้จัดกิจกรรมการเจรจาต่อรองเพื่อส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพัฒนาองค์ความรู้ในการดำเนินการเจรจาต่อรอง

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุประดับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มี อายุ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันและ

ผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ไม่ให้ความร่วมมือต่อการดำเนินโครงการ และกิจกรรมของทางราชการที่จัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนที่เน้นการจูงใจจากระบบภายนอก ในการกระตุ้นและสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินงาน และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและเพื่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการ กิจกรรมเข้าไปส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านกระบวนการอบรม การสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านการสารสนเทศ เป็นต้น และ 1.3 หน่วยงานภาครัฐควรจัดโครงการ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่ และประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ตนได้รับมอบหมาย 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 2.1 ควรมีการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อติดตามและประเมินผลการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด 2.2 ควรวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นหรือพัฒนาแบบการวิจัยที่จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลความคิดเห็นที่แท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความพอใจในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อไป ได้แก่ 2.3 ควรวิจัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีภาวะผู้นำต่อการดำเนินกิจกรรม และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างให้มีขอบเขตที่กว้างขึ้น เช่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพื่อนำมาเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติ

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2563). คู่มือปฏิบัติงาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (ฉบับรวมระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- จุฑาสัณห์ ตั้งตรีวีระกุล. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9(8), 376-394.
- ที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย. (2566). ข้อมูลกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2566. สุโขทัย : ที่ทำการอำเภอศรีสัชนาลัย.

- พิชยุตม์ อินทะเสน และคณะ. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(4), 1294-1307.
- ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนมจังหวัดนครพนม. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุพรรณ นามศรีฐาน. (2565). การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วารสาร มจร พุทธโสธรปริทรรศน์, 2(2), 90-104.
- อัมรินทร์ พานัด. (2563). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์
THE COMMUNITY NETWORK PARTICIPATION IN DRUG PREVENTION IN BANPHOT PHISAI DISTR ICTN, NAKHON SAWAN PROVINCE

มานะ น้อยดี

Mana Noidee

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

ธันสธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: mananoidee2566@hotmail.com

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ เครือข่ายชุมชน จำนวน 335 คน ที่ได้จากสูตรของยามานะ เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.902 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เครือข่ายชุมชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่

* Received 11 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 16 May 2024

ร่วมดำเนินงาน การอบรมหรือประชุม และการได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย ไม่แตกต่างกันทุกด้าน 3) ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย พบว่า (1) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ (2) เครือข่ายชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมการดำเนินงานได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และ (3) ขาดการติดตามข้อมูลข่าวสาร และไม่สามารถการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, เครือข่ายชุมชน, การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

Abstract

The objectives of this independent study are 1) to study the level of participation of community networks in preventing and solving drug problems in Banphot Phisai District, 2) to compare the personal factors of community networks that affect having Participate in preventing and solving drug problems in Banphot Phisai District. Classified according to personal factors 3) To study problems, obstacles, and participation of community networks in preventing and solving drug problems in Banphot Phisai District. Conducted according to quantitative research methods. The sample group is a community network of 335 people obtained from Yamane's formula. The tool is a questionnaire with a confidence value of 0.902. Statistics used to analyze the data are frequency, percentage, mean, standard deviation. and testing the t-test and F-test. The results of the research found that 1) the level of participation of community networks in preventing and solving drug problems in the area of Banphot Phisai District Overall, it was at a high level. 2) Community networks with gender, age, education, occupation, income, and length of time working together. Training or meeting and receiving different information Different people have different opinions on participation in preventing and solving drug problems in the area of Banphot Phisai District. Not different in every aspect. 3) Problems, obstacles, participation of community networks in preventing and solving drug problems in Banphot Phisai District. It was found that (1) the budget used for operations was

not sufficient (2) the network The community is unable to participate in the operations seriously and continuously, and (3) there is a lack of follow-up information. and unable to monitor orderliness at all times

Keywords: Participation, community networks, drug problem prevention and resolution.

บทนำ

การลักลอบลำเลียงยาเสพติดครั้งละจำนวนมากจากพื้นที่ชายแดน ยังไม่เปลี่ยนแปลง กลุ่มขบวนการยังนิยมใช้การลำเลียงโดยรถยนต์ส่วนบุคคลในรูปขบวนลำเลียง รถบรรทุกขนาดใหญ่ (บรรทุกพืชผลทางการเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภคและน้ำมัน) และรถยนต์กระบะ ดัดแปลงติดตู้บรรทุกสินค้า เป็นหลักและยังพบในบางกรณีมีการใช้บริษัทขนส่งพัสดุภัณฑ์ เอกชน ลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากจากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนใน และจังหวัดทางภาคใต้ และการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศนอกภูมิภาคเอเชีย พบว่า สถานการณ์ของ เอ็กซ์ตาซี และโคเคน มีความรุนแรงขึ้นต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 โดยพบการลักลอบนำเข้ามา แต่ครั้งมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นผ่านทางระบบขนส่งไปรษณีย์ระหว่างประเทศ และวิธีลำเลียงโดยบุคคล โดยเอ็กซ์ตาซี มีต้นทางมาจากประเทศแถบยุโรป อาทิเช่น เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ฝรั่งเศส เบลเยียม เป็นต้น ขณะที่โคเคน ยังคงมาจากประเทศในแถบอเมริกาใต้ แม้ความนิยม ในยาเสพติดทั้งสองชนิด อาจจำกัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมชอบร่วมปาร์ตี้ยาเสพติด แต่ พฤติกรรมเสพยาเป็นกลุ่ม และมักจะใช้สารเสพติดชนิดอื่นผสมผสานร่วมด้วยเป็นปัญหาที่น่า กังวลและต้องเฝ้าระวังเป็นอย่างมาก รวมถึงปัญหาการแพร่ระบาดภายในประเทศ จากข้อมูล การเข้ารับการรักษาตลอดปี 2564 พบยาบ้ายังคงเป็นชนิดที่แพร่ระบาดมากที่สุด ร้อยละ 75 รองลงมา คือ ไอซ์ ร้อยละ 8.6 กัญชาแห้ง ร้อยละ 4.7 และเฮโรอีน ร้อยละ 3.9 ตามลำดับ โดยมีกลุ่มประชากรอายุระหว่าง 18 – 24 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่น เยาวชนมีสัดส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดมากที่สุด ร้อยละ 24 รองลงมาเป็นกลุ่มประชากรในอายุมากกว่า 39 ปีขึ้นไป ร้อย ละ 22 ในส่วนของกลุ่มอาชีพ พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงาน มีสัดส่วนการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด ร้อยละ 29 รองลงมาเป็นกลุ่มรับจ้าง ร้อยละ 27 (สำนักงานคณะกรรมการป้อง และปราบปรามยาเสพติด, 2564) สิ่งบ่งชี้ปัญหาการแพร่ระบาดในพื้นที่ว่าปัญหายังคงมีอยู่ คือ ราคาขายบ้าในหมู่บ้าน/ชุมชนที่ถูกลงอย่างต่อเนื่อง โดยยาบ้าจำหน่ายปลีกอยู่ระหว่างเม็ดละ 30 บาท 50 บาท และ 50 - 100 บาท เป็นส่วนใหญ่ ไอซ์ราคาคงที่จากปีก่อน โดยจำหน่ายปลีก

กรัมละ 500 - 800 บาท ในขณะที่การลักลอบจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และจัดส่งผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ได้รับความนิยมอย่างมากในบรรดากลุ่มการค้าระดับรายส่งและรายย่อย เนื่องจากกลุ่มการค้าเห็นว่า มีความปลอดภัยกว่าการจำหน่ายแบบเดิม แม้ว่าต้นทุนและราคาจำหน่ายจะสูงกว่าปกติ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2564)

จังหวัดนครสวรรค์เป็นเส้นทางสำคัญที่มีความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ลักลอบลำเลียงยาเสพติด ผ่านจากภาคเหนือไปสู่ภาคกลาง กรุงเทพฯ ปริมณฑล และภาคอื่นๆ ของประเทศ ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ มีการค้าและเสพ ผู้ค้าส่วนใหญ่เป็นรายย่อย แต่ปัญหายังสามารถควบคุมได้ ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในจังหวัดยังไม่ปรากฏว่ามีแหล่งผลิตหรือแหล่งพักยาเสพติดแต่อย่างใด แต่ยังคงมีผู้ลักลอบเสพ และค้ารายย่อยอยู่ในบางพื้นที่ ยาเสพติดที่แพร่ระบาดเป็นยาบ้าซึ่งลำเลียงมาจากภาคเหนือ ไชย ยาเค มาจากกรุงเทพฯ การขนย้ายยาเสพติด ทำโดยวิธีการจ้างบุคคลลำเลียงมาทางรถโดยสารประจำทางเส้นทางสายถนนพหลโยธิน ทำการซุกซ่อนตามตัวรถหรือพื้นที่ว่างของรถยนต์หรือใช้วิธีซุกซ่อนมาภายในตัวบุคคล สถานการณ์การแพร่ระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชนลดลงเนื่องจากการจัดทำประชาคมหมู่บ้านจัดกิจกรรมรณรงค์อย่างต่อเนื่อง และหากพบผู้เสพ/ผู้ติดได้นำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาตามขั้นตอน สำหรับในสถานศึกษายังคงพบการแพร่ระบาดของยาเสพติดบ้างแต่มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นการสูบบุหรี่ และดื่มสุรา ส่วนในสถานประกอบการยังไม่พบการแพร่ระบาดของยาเสพติดและพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย มีหลายตำบล และติดต่อหลายอำเภอมีปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ มีผู้เสพยาติด และค้ายาเสพติด ในหมู่บ้านชุมชนอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานในภาคการเกษตร อีกทั้งราคาถูก หาเสพติดง่าย (ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565) ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดสูง จึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้เครือข่ายชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเครือข่ายภาคีต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในการขจัดปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 2,029 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 335 คน จากการแทนค่าในสูตรของยามาเน (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 คือ มากที่สุด 4 คือ มาก 3 คือ ปานกลาง 2 คือ น้อย และ 1 คือ น้อยที่สุด และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ของการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้าง

เครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ 0.902 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายอำเภอเพื่อเก็บข้อมูลกับเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 335 ชุด ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA) โดยใช้ในกรณีที่ค่ามีความแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย

5.3 การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม (n = 335)

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.55	0.48	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.39	0.57	ปานกลาง
3	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.64	0.40	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.48	0.57	ปานกลาง
ภาพรวม		3.51	0.34	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.55$) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.48$) และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 2 สรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ (n = 335)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและ	1.222	-	0.223	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	แก้ไขปัญหา เสพติด	-	1.440	0.231	-	✓
การศึกษา	การมีส่วนร่วมใน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา เสพติด	-	1.070	0.362	-	✓
อาชีพ	การมีส่วนร่วมใน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา เสพติด	-	1.067	0.373	-	✓
รายได้	การมีส่วนร่วมใน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา เสพติด	-	1.095	0.351	-	✓
ระยะเวลา ที่ ร่ว ม ดำเนินงาน	การมีส่วนร่วมใน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา เสพติด	-	0.725	0.538	-	✓
การอบรม ห รื อ ประชุม	การมีส่วนร่วมใน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา เสพติด	-	1.198	0.303	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-	0.327	0.721	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เครือข่ายชุมชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ร่วมดำเนินงาน การอบรมหรือประชุม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ต่างกัน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้ง

3. ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ความถี่ (f)
1	ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเชิงเครือข่ายในชุมชน	42
2	เครือข่ายชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมการดำเนินงานได้อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพราะจะประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว	39
3	การดำเนินงานขาดการติดตามข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการ รวมทั้งเครือข่ายชุมชนไม่สามารถการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยในชุมชนหมู่บ้านได้ตลอดเวลา	35

จากตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเชิงเครือข่ายในชุมชน 2) เครือข่ายชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมการดำเนินงานได้อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพราะจะประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว และ 3) การ

ดำเนินงานขาดการติดตามข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการ รวมทั้งเครือข่ายชุมชนไม่สามารถการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยในชุมชนหมู่บ้านได้ตลอดเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครือข่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในที่ประชุม ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภัยของยาเสพติดให้สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน การร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนลดลง มีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ระดับตำบล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมพล เพ็ชรล้อมทอง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษา ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผลการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาฉัตรเพชร สมจาโร (พินสันเทียะ) (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เครือข่ายชุมชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ร่วมดำเนินงาน การอบรมหรือประชุม และการได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน ที่แตกต่างกันมีความ

คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมพล เพ็ชรล้อมทอง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษา ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัด พิษณุตร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาค ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูล นาก จังหวัดพิษณุตร พบว่า เครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และ ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตโต (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ใน ภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัด คณะสงฆ์ และชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดและรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเชิง เครือข่ายในชุมชน 2) เครือข่ายชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมการดำเนินงานได้อย่างจริงจังและ ต่อเนื่องเพราะจะประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว และ 3) การดำเนินงานขาด การติดตามข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการ รวมทั้งเครือข่ายชุมชนไม่สามารถการสอดส่อง ดูแลความเรียบร้อยในชุมชนหมู่บ้านได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตติกาญจน์ ฉลาดสกุล และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามสายงานของ พนักงานรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการ ทำงานส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากพนักงานยังขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ และได้นำแนวคิด SWOT และเทคนิค Tows Matrix เพื่อมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พบว่า ด้านระบบการ บริหารที่ไม่ได้เสริมสร้างให้เกิดมาตรฐาน และประสิทธิภาพ และด้านนโยบายในเรื่อง งบประมาณที่จำกัดสอดคล้องกับงานวิจัยของรณกฤต จิตต์ธรรม (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ปู่เย็น ยาค้า ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรค ในการร่วม

กิจกรรมเวทีประชาคมจำนวนน้อย บางส่วนไม่กล้าแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด ขาดงบประมาณจัดกิจกรรม สำหรับแนวทางในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรส่งเสริมประชาชนเห็นความสำคัญของปัญหาและการมีส่วนร่วมรวมถึงผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน และมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ มีการดูแลกันครอบครัว สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด ตลอดจนสร้างเครือข่ายการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการหรือการกระทำที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันในการแสดงความคิดเห็น การวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของตนเอง กลุ่ม องค์กร หรือชุมชน ตลอดจนการร่วมกันรับผิดชอบแก้ไขปัญห และรับผลประโยชน์ร่วมกันเป็นการให้ประชาชนมีการตัดสินใจร่วมกัน โดนเครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในที่ประชุม ร่วมกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในที่ประชุมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภัยของยาเสพติดให้สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และให้ความร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนลดลง และร่วมรับประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องการลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุประดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เครือข่ายชุมชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ร่วมดำเนินงาน การอบรมหรือประชุม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ต่างกัน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1. หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของเครือข่ายในชุมชน 2. หน่วยงานภาครัฐ

ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้เครือข่ายชุมชนเข้าร่วมการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มเครือข่าย และ 3. หน่วยงานภาครัฐควรนำข้อมูลข่าวสารไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มเครือข่ายได้รับทราบข้อมูล เพื่อให้สามารถการสวดส่องดูแลความเรียบร้อยในชุมชนหมู่บ้านได้ตลอดเวลา ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการของเครือข่ายชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ 2. ควรศึกษาความต้องการของเครือข่ายชุมชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ และ 3. ควรศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

บรรณานุกรม

- กัมพล เพ็ชรล้อมทอง. (2565). การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาเสพติด : กรณีศึกษา ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร.
ใน (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์).
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชุติกาญจน์ ฉลาดสกุล, ขวัญมิ่ง คำประเสริฐ, คชาวุฒิ สังขมาศ และ ปิยะดา จุลวรรณ.
(2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามสายงาน ของพนักงานรักษาความปลอดภัย
ภาคเอกชน. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(6), 245-246.
- พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยเหตุโต. (2565). การสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหา
เสพติดของคณะสงฆ์ในภาคกลาง. วารสารศิลปการจัดการ, 6(1), 236-251.
- พระมหาฉัตร กตสารโ (มาสวัสดิ์). (2561). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกัน
สุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระเจดีย์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. ใน
(สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รณกฤต จิตต์ธรรม. (2563). การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในชุมชนปู่เย็น ย่าคำ ยังอยู่ แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร. ใน
(สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม.

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2565). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปี 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2564). ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.

การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจร
การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิค
การใช้คำถามของบาดแฮม*

A DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL REASONING ABILITIES
AND ATTITUDES OF GRADE 5 STUDENTS USING EXPERIENTIAL
LEARNING CYCLE AND BADHAM'S QUESTIONING TECHNIQUE

อาภาพัชร ถั่วทอง

Arphaphat Thouthang

จินตนา ศิริธัญญารัตน์

Chintana Sirithanyarat

นภาพรณ ยอดสิน

Naphaporn Yodsin

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ประเทศไทย

Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand

E-mail: mamear.2104@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการใช้คำถามบาดแฮม ก่อนกับหลังเรียน และ 2) เปรียบเทียบเจตคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการใช้คำถามบาดแฮม ก่อนกับหลังเรียน โรงเรียนวัดไผ่ขาด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมืองานวิจัย ได้แก่ 1) แผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน รวม 24 ชั่วโมง ค่าความเที่ยงตรง 0.67 – 1.00 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผล มี 3

* Received 11 March 2024; Revised 28 March 2024; Accepted 31 March 2024

ด้าน ดังนี้ ด้านการอ้างอิงความรู้ ค่าความเที่ยงตรง 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย 0.30 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.30 – 0.80 และค่าความเชื่อมั่น 0.80 ด้านการอ้างอิงข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ค่าความเที่ยงตรง 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.30 – 0.60 และค่าความเชื่อมั่น 0.82 และ ด้านการสร้างตาราง แผนภูมิและแผนภาพ ค่าความเที่ยงตรง 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย 0.25 – 0.65 ค่าอำนาจจำแนก 0.30 – 0.45 และค่าความเชื่อมั่น 0.81 และ 3) แบบวัดเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ค่าความเที่ยงตรง 0.67 – 1.00 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการใช้คำถามบาดแฮม หลังสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เจตคติต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการใช้คำถามบาดแฮม หลังสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์, วงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์, การใช้คำถามของบาดแฮม, เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare mathematical reasoning abilities of grade 5 students before and after learning the experiential learning cycle with Badham's questioning techniques; and 2) compare the attitude of grade 5 students before and after learning the experiential learning cycle with Badham's questioning techniques. The research sample consisted of 20 grade 5 students who were studying in the second semester of the academic year 2023 at Wat Paikhad School, Suphanburi Province, derived from cluster sampling. The research instruments consisted of 1) lesson plans learning the experiential learning cycle with Badham's questioning techniques, 6 learning plans, totaling 24 hours, with accuracy between 0.67 - 1.00. 2) The test measures reasoning ability. It can be divided into 3 areas, consisting of 1st side: knowledge reference with accuracy between 0.67 - 1.00 the difficulty value is between 0.30 - 0.80 the discriminatory power value is between 0.30 - 0.80 and the confidence value is equal to 0.80. Side 2: Reference to information or facts with accuracy between

0.67 - 1.00, the difficulty value is between 0.20 -0.80, the discriminatory power value is between 0.30 - 0.60 and the confidence value is 0.82 and the third aspect is table creation. Charts and diagrams with accuracy between 0.67 - 1.00, the difficulty value is between 0.25 -0.65, the discriminatory power value is between 0.30 - 0.45 and the confidence value is 0.81. and measurement of attitude towards mathematics with accuracy between 0.67 - 1.00. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The findings of this research were as follows: 1) The student's mathematical reasoning abilities of grade 5 students after learning the experiential learning cycle with Badham's questioning techniques was higher than that of before learning with statistical significance at .05 level. 2) The student's the attitude of grade 5 students after learning the experiential learning cycle with Badham's questioning techniques was higher than that of before learning with statistical significance at .05 level.

Keywords: mathematical reasoning abilities, experiential learning activities, BADHAM'S questioning technique, attitudes.

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่สำคัญศาสตร์หนึ่งของโลก และเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ ทั้งทางด้านคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร การแพทย์และวิศวกรรม ดังอัมพร ม้าคะนอง (2559) ที่กล่าวว่าความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเลข การคำนวณ มีทฤษฎีบท สูตร กฎ นิยามต่าง ๆ มากมาย เป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน มีความจำเป็นและสำคัญเทียบเท่ากับความสามารถในการอ่าน และการเขียน โดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ Organization for Economic Co-operation and Development : OECD (OECD, 2021) ได้ให้ความหมายของการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ว่าหมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิด การใช้ และการตีความคณิตศาสตร์ในบริบทสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย สามารถให้เหตุผลในทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งใช้แนวคิดกระบวนการ ข้อเท็จจริง และเครื่องมือทางคณิตศาสตร์ในการอธิบายและทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้แต่ละบุคคลตระหนักถึงบทบาทของคณิตศาสตร์ที่มีในโลกชีวิตจริง สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ศตวรรษที่

21 ซึ่งมีทักษะกระบวนการริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผลเป็นระบบ มีแบบแผนซึ่งนำมาวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้สามารถวางแผนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงได้อย่างมีคุณภาพ จุดมุ่งหมายของการศึกษาคณิตศาสตร์ในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ให้ความสำคัญของการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนให้การศึกษาเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ พร้อมในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา และต่อยอดในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้อ่าน เขียนตัวเลข ตัวหนังสือแสดงจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกิน 3 ตำแหน่ง อัตราส่วน และร้อยละ มีความรู้ลึกเชิงจำนวน มีทักษะการบวก การลบ การคูณ การหาร ประมาณผลลัพธ์ และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ นำเสนอข้อมูลในรูปแผนภูมิแท่ง ใช้ข้อมูลจากแผนภูมิแท่ง แผนภูมิวงกลม ตารางสองทาง และกราฟเส้น ในการอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ และตัดสินใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะมีการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ แต่จากการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) โดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ในการประเมินการรู้คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) มีจุดเน้นที่การประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในปัญหาแปลกใหม่ที่อยู่ในบริบทของโลกในชีวิตจริง เพื่อประเมินว่านักเรียนได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับชีวิตในอนาคตได้ดีในระดับใด โดยดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่องช่วงเวลาทุก ๆ 3 ปี เริ่มประเมินระยะที่ 1 ในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งในปัจจุบันผลการประเมินของนักเรียนไทยในปี ค.ศ. 2012, 2015 และ 2018 มีคะแนนเฉลี่ยเทียบกับค่าเฉลี่ย OECD เท่ากับ 427, 415 และ 419 คะแนนตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ย OECD เป็นคะแนนมาตรฐาน 6 ระดับ จากระดับ 1 (ต่ำสุด) จนถึงระดับ 6 (สูงสุด) และจากคะแนนเฉลี่ยเทียบกับค่าเฉลี่ย OECD ของประเทศไทย อยู่ในระดับ 2 ผลการประเมินแสดงให้เห็นถึงการขาดคุณภาพของนักเรียนไทย และการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ของประเทศไทย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร, 2556, 2559, 2564) และผลการทดสอบระดับชาติ จากการศึกษาผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ (Ordinary Nation Education Test หรือ O-NET) พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562, 2563 และ 2564 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 32.90, 29.99 และ 36.83 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกปี (สถาบันทดสอบทางการศึกษา

แห่งชาติ, ผลคะแนนสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน แห่งชาติของโรงเรียนวัดไผ่ขาด ปี 2562-2564, 2562, 2563, 2564) ทั้งนี้พบว่าผลการทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีคะแนนเฉลี่ยเฉพาะรายวิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 35. (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) และจากผลการศึกษาโรงเรียนวัดไผ่ขาด พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยรายวิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 30.47 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 50 เช่นกัน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564)

การพัฒนาทักษะการให้เหตุผลจะต้องเป็นเป้าหมายแรกของครูทุกคนในห้องเรียนครูต้องใช้โอกาสในทุกสถานการณ์ในชั้นเรียนในการสนับสนุนการให้เหตุผลของนักเรียนการแก้ปัญหาในชั้นเรียนถือเป็นการสนับสนุนให้เหตุผลของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านเหตุผล ทั้งการแก้ปัญหาและความสามารถด้านเหตุผลเป็นทักษะเชิงกระบวนการ (บุญประจักษ์, 2540) ดังที่ วิชัย เสวกงาม (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และสามารถใช้ชีวิตอย่างประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 นั้น ครูต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถสอนให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การสอนความรู้ในเนื้อหาผนวกกับการใช้สถานการณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนวินิจฉัยและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและสามารถดึงทรัพยากรมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเรียนรู้และเข้าใจกฎและหลักการของอาชีพที่นักเรียนจะประกอบในอนาคตซึ่งพื้นฐานสำคัญอันจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจากการรู้หนังสือ (Literacy) การรู้ตัวเลข (Numeracy) แล้วความสามารถในการให้เหตุผล (reasoning ability) ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้

การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยจากการศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะและกระบวนการในการให้เหตุผลคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ควรมีกระบวนการที่ชัดเจน เพื่อที่จะให้นักเรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง โดยกระบวนการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ถูกพัฒนาขึ้นโดย David A. Klob (2014) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ (Concrete Experience) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงเข้าไปอยู่ในประสบการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง ขั้นที่ 2 การสะท้อนการเรียนรู้ หรือทบทวนการเรียนรู้ (Reflective Observation) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงเรียนรู้อย่างด้วยตนเอง แล้วนำ

กลับไปทบทวนและประเมินผลสิ่งที่ได้พบเห็นหรือเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ (Abstract Conceptualisation) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์และได้ลองทบทวนองค์ความรู้นั้นกับความเข้าใจของตนเองที่มีอยู่เดิม และขั้นที่ 4 การประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ที่ได้รับ (Active Experimentation) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนผ่านขั้นตอน การเรียนรู้ทบทวน ตกผลึก องค์ความรู้ที่ได้รับมาแล้ว นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนโดย การใช้คำถามเป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนา ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนนั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถใช้ได้ ตลอดเวลาในกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่เหมาะสม

ซึ่ง Badham (2008) ได้จัดประเภทของคำถามเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1. คำถามเริ่มต้น (Starter questions) 2. คำถามกระตุ้นการคิดเชิงคณิตศาสตร์ (Questions to stimulate mathematical thinking) 3. คำถามวัดและประเมินผล (Assessment questions) 4. คำถาม อภิปรายสรุป (Final discussion questions) คำถามดังกล่าวจะช่วยให้ นักเรียนได้พัฒนาการ คิดและอ้างอิงเหตุผลในการตอบคำถามดังนั้นการใช้เทคนิคคำถามของบาดแฮมเป็นอีกหนึ่งวิธี ที่จะช่วยส่งเสริมให้การสอนแบบวงจรการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์เป็นตัว ส่งเสริมการขับเคลื่อนการคิดทางคณิตศาสตร์ เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์นั้นเป็นความพยายามที่ จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้แนวทางการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ ซึ่งทั้งหมดเป็นเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ในแง่มุมของการคิดทางคณิตศาสตร์ที่จะ ช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้จัดทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการ ให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการ เรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ทางการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิค การใช้คำถามของบาดแฮมก่อนเรียนกับหลังเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วย การจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาด แฮมก่อนเรียนกับหลังเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 กลุ่มโรงเรียนหัวโพธิ์ - ศรีสำราญ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดหัวโพธิ์ โรงเรียนวัดไผ่ขาด โรงเรียนหนองโพธิ์ โรงเรียนรางกร่าง โรงเรียนท่าไชย(ประชานุกูล) โรงเรียนวัดสะพังกร่าง โรงเรียนบ้านประทุนทอง โรงเรียนอาทรสังขะวัฒนะ 2 (วังตะกู่) โรงเรียนวัดบางบอน จำนวนนักเรียน 162 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดไผ่ขาด อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน ทศนิยม ร้อยละ จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถโดยการให้เหตุผลโดยการอ้างอิงความรู้ เป็นแบบทดสอบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.30 -0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลโดยการอ้างอิงข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30 - 0.60 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลโดยการสร้างตาราง แผนภูมิ หรือแผนภาพ เป็นแบบทดสอบเขียนตอบจำนวน 5 ข้อ ค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มี

ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.25 – 0.65 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30 – 0.45 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

5. แบบวัดเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบประเมินจำนวน 15 ข้อ ค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โรงเรียนวัดไผ่ขาด อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 มีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยการอ้างอิงความรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยการอ้างอิงข้อมูลหรือข้อเท็จจริง แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยการสร้างตาราง แผนภูมิและแผนภาพ และแบบวัดเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์

2. ดำเนินกระบวนการสอนกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการสอน สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง จำนวน 6 สัปดาห์ รวม 24 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ ขั้นที่ 2 การสะท้อนการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ และขั้นที่ 4 การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ทำการทดสอบหลังเรียน (post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยการอ้างอิงความรู้ การอ้างอิงข้อมูลหรือข้อเท็จจริง และการสร้างตาราง แผนภูมิและแผนภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ The dependent sample t-test

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของ บาดแฮม ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ The dependent sample t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนกับหลังเรียน (คะแนนเต็ม 55 คะแนน) ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนกับหลังเรียน

แบบทดสอบวัด ความสามารถใน การให้เหตุผล		คะแนน เต็ม	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{d}$	$S.D_{\bar{d}}$	t
1. ด้านการ อ้างอิง ความรู้	ก่อน เรียน	20	13.70	2.11	4.3	2.05	9.36*
	หลัง เรียน		18.00	0.73			
2. ด้านการ อ้างอิงข้อมูล หรือ ข้อเท็จจริง	ก่อน เรียน	20	11.20	3.75	5.8	3.52	7.37*
	หลัง เรียน		17.00	0.73			
3. ด้านการ สร้างตาราง แผนภูมิหรือ แผนภาพ	ก่อน เรียน	15	7.30	2.58	4.65	2.87	7.24*
	หลัง เรียน		12.00	0.92			
ภาพรวม	ก่อน เรียน	55	32.25	6.06	14.75	5.70	11.57*
	หลัง เรียน		47.00	1.52			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =47.00, S.D.=1.52) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =32.25, S.D.=6.06) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการอ้างอิงความรู้ มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =18.00, S.D.=0.73) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =13.70, S.D.=2.11) ด้านที่ 2 ด้านการอ้างอิงข้อมูลหรือข้อเท็จจริง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =17.00, S.D.=0.73) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =11.20, S.D.=3.75) และด้านที่ 3 ด้านการสร้างตาราง แผนภูมิหรือแผนภาพ มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =12.00, S.D.=0.92) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =7.30, S.D.=2.58)

2. ผลการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนกับหลังเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนกับหลังเรียน

เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่		t
					ก่อนเรียน	หลังเรียน	
1. ด้านคุณค่าและคุณประโยชน์	ก่อนเรียน	2.31	0.49	น้อย	1	-	13.24*
	หลังเรียน	4.02	0.30	มาก	-	1	
2. ด้านความรู้และความพึงพอใจ	ก่อนเรียน	2.05	0.51	น้อย	3	-	10.48*
	หลังเรียน	3.84	0.49	มาก	-	3	
	ก่อนเรียน	2.19	0.52	น้อย	2	-	11.31*

เจตคติที่มีต่อ คณิตศาสตร์		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่		t
					ก่อน เรียน	หลัง เรียน	
3. ด้านความ พร้อมและ การมีส่วนร่วม	หลัง	4.01	0.37	มาก	-	2	
	เรียน						
	ก่อน	2.19	0.42	น้อย	-	-	
	เรียน						
ภาพรวม	หลัง	3.96	0.29	มาก	-	-	13.99*
	เรียน						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของ บาดแฮม ภาพรวมหลังเรียน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.29) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 0.42) อยู่ใน ระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านคุณค่าและ คุณประโยชน์หลังเรียน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.30) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.31$, S.D. = 0.49) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านความพร้อมและการมีส่วนร่วมหลังเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.37) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมาก และด้านความรู้สึก ความ พึงพอใจหลังเรียน ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.49) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.05$, S.D. = 0.51)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการ เรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้มีกระบวนการเริ่มตั้งแต่ ขั้นที่ 1 การสร้าง ประสบการณ์ นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยที่นักเรียนยกตัวอย่างเกี่ยวกับ เรื่อง เศษส่วน ทศนิยม และร้อยละเจอในชีวิตประจำวัน และใช้คำถามในการกระตุ้นความคิด ให้นักเรียนเกิดการตอบโต้ และเกิดความสนใจที่จะยกตัวอย่างในชีวิตประจำวันในเรื่องนั้น ๆ โดยการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน เช่น การสร้าง สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ และการตอบคำถาม เป็นต้น สอดคล้องกับอรนุช ลิ้มศิริ (2555) ได้กล่าวว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม (Question Techniques) เป็น

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผลวิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่า เพื่อที่จะตอบคำถามเหล่านั้น และสอดคล้องกับ Badham (1994) กล่าวไว้ว่า ประเภทของคำถามมี 4 ประเภท โดยคำถามเหล่านี้ครูสามารถใช้เพื่อชี้แนะและช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดเชิงคณิตศาสตร์ อีกทั้งจะเป็นข้อมูลให้ครูทราบถึงความรู้และกลยุทธ์ของนักเรียน

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียนรู้ ขั้นที่ 2 การสะท้อนความรู้ นักเรียนร่วมกันถามตอบเกี่ยวกับสถานการณ์ในประสบการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน และใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงกับคณิตศาสตร์ในเรื่องของการบวก การลบ การคูณ และการหาร ที่เกี่ยวกับเศษส่วน ทศนิยม และร้อยละ เพื่อทบทวนความรู้ และนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้อง โดยที่ใช้คำถามให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดเพื่อให้รักเรียนเกิดการให้เหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับธนิรัตน์ สังหร (2556) กล่าวไว้ว่า จากการศึกษาความสำคัญของการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สรุปได้ว่า ความสำคัญของการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทำให้นักเรียนตระหนักว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีเหตุผล เห็นความเชื่อมโยงของเนื้อหาหรือวิธีการรู้จักใช้เหตุผลปรับแนวคิด สามารถพัฒนาผู้เรียนในการให้เหตุผลด้านการวิเคราะห์และระบุถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล การหาข้อสรุป การแสดงข้อสรุป และการยืนยันข้อสรุปของแนวคิดอย่างสมเหตุสมผล

สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้โดยใช้คำถามให้เกิดการกระตุ้นให้เชื่อมโยงกับการบวก การลบ การคูณ และการหารในเรื่องของเศษส่วน ทศนิยม และร้อยละ สามารถนำความคิดมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ต้องการแก้ไข พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในขั้นสะท้อนความรู้โดยใช้คำถามให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดในการสรุปองค์ความรู้ที่ได้เป็นองค์ความรู้รวม ซึ่งสอดคล้องกับทศนา แคมมณี (2561) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นการดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ก่อน และให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นและนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน จนผู้เรียนสามารถสร้างความรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้และนำความคิดนั้นไปทดลองและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ต่อไป และสอดคล้องกับอัมพร ม้าคะนอง (2559) กล่าวไว้ว่า การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของการคิดคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างข้ออ้างอิงทั่วไป และการหาข้อสรุปที่ถูกต้อง เกี่ยวกับแนวคิดหรือวิธีการที่สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์กัน

สำหรับกิจกรรมในขั้นสุดท้าย ขั้นที่ 4 การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการสรุปองค์ความรู้รวมในแต่ละเรื่องมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับในชีวิตประจำวันพร้อมสร้างสถานการณ์ใหม่ใช้คำถามในการกระตุ้นความรู้ในเชิงคณิตศาสตร์ และคำถามในการวัดและประเมินความรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้สถานการณ์ต่าง ๆ กับสถานการณ์ที่นักเรียนพบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Klob (2014) กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นกระบวนการสร้างความรู้ โดยปรับเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จากการสังเกต การสะท้อนความคิด และการสรุปความคิดรวบยอดเป็นความรู้สู่การนำไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม สามารถพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้จริง นักเรียนได้เรียนรู้การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้นักเรียนได้นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร ผ่องอุณหิต (2560) อารีย์ ศรีสุทอง (2562); เพียงตะวัน นวกุล (2564) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการให้เหตุผลสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ร่วมกับเทคนิคใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคใช้คำถามของบาดแฮมมีกระบวนการและขั้นตอนที่ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงทั้ง 4 ขั้น คือ 1) การสร้างประสบการณ์ 2) การสะท้อนการเรียนรู้ 3) การสรุปองค์ความรู้ และ 4) การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน โดยมีครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดและสร้างองค์ความรู้ที่สามารถให้เหตุผลได้ ซึ่งภายหลังจากประสบการณ์และการให้เหตุผลนั้น ๆ นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณค่าและคุณประโยชน์จะเป็นอันดับแรกที่นักเรียนให้ความสนใจ รองลงมาจะเป็นด้านความพร้อมและการมีส่วนร่วม และในลำดับสุดท้ายจะเป็นด้านความรู้สึก ความพึงพอใจ สอดคล้องกับฐิตินันท์ ใจยายอง (2561) ได้กล่าวไว้ว่าเจตคติ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายหลังจากมีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้หรือไม่ดีก็ได้ โดยเกิดขึ้นมาจากสภาพอารมณ์จิตใจ และความรู้หรือของบุคคลนั้นๆ โดยเจตคตินี้อาจเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงออก

พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสิ่ง ๆ นั้นออกมา สอดคล้องกับงานวิจัยวิภารัตน์ บุญเชื้อ (2559) จิตินันท์ โฉมฉาย (2561) ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ว่า การที่จะให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ได้นั้นการจัดการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย มีสถานการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ให้นักเรียนกล้าแสดงออกในความคิดและสามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ ขั้นที่ 2 การสะท้อนการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ และขั้นที่ 4 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม แล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น ความสามารถของนักเรียนหลังการเรียนรู้พัฒนาขึ้นมากเมื่อเทียบกับก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม ต้องยกตัวอย่างที่นักเรียนให้ความสนใจและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม เป็นกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ และ 2. ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮม ไปใช้กับเนื้อหาในวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อนำวิธีการสอนแบบวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาดแฮมไปใช้กับเนื้อหาเรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหารในแต่ละเรื่อง และแต่ละระดับชั้น

บรรณานุกรม

จตุพร ผ่องลุนहित. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

- ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐิตินันท์ ใจยายอง. (2561). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค เค ดับเบิลยู ดี แอล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านกองก่อย จังหวัดฮ่องสอน. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธันรัตน์ สัทร. (2556). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย-นิรนัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ความสามารถในการให้เหตุผลและความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพียงตะวัน นวกุล. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิชัย เสวกงาม. (2557). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมทางการเรียนคณิตศาสตร์แตกต่างกัน. ใน (การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภารัตน์ บุญเรือง. (2559). เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ที่ใช้วิธีการแบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

_____. (2556). ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

_____. (2559). ผลการประเมิน PISA 2015 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

_____. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอรนุช ลิมตศิริ. (2555).

อัมพร ม้าคะนอง. (2559). ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารีย์ ศรีสุกอง. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความเป็นจริงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Badham. (1994). What's the Question?. Pamphlet 23. Primary Association for Mathematics (Australia).

Badham way. (2008). Using questioning to stimulate mathematical thinking. Australian Primary Mathematics Classroom, 13(3), 22-27.

David A. Klob. (2014). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. New Jersey: FT Press.

แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษา
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย*
GUIDELINES FOR MANAGING WORLD HERITAGE AREAS
A CASE STUDY OF SUKHOTHAI HISTORICAL PARK

อานูภูมิ มณฑิธร

Arnupoom Monthian

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

Kampanart Wongwatthanaphong

โชติ บดีรัฐ

Chot Bodeerat

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: arnupoom_2525@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก 2) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจกับบุคลากรของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จำนวน 236 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก พบว่า บุคลากรที่มี เพศ

* Received 11 March 2024; Revised 12 May 2024; Accepted 16 May 2024

อายุ การศึกษา ตำแหน่ง เงินเดือน และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก ไม่แตกต่างกันทุกด้าน 3) แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก พบว่า (1) การดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนจำนวนโบราณสถานทั้งหมดให้ชัดเจน (2) การดำเนินการทางด้านงานวิชาการและงานบูรณะโบราณสถาน (3) การดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ (4) การดำเนินการประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชน และ (5) การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนผลประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่จากการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, พื้นที่มรดกโลก, อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

Abstract

The research article aims to 1) study the management conditions of World Heritage areas, 2) study and compare personal factors affecting the management of World Heritage areas, and 3) study guidelines for managing World Heritage areas. Conduct research according to integrated research methods. During quantitative research A survey research study was used with 236 personnel of the Sukhothai Historical Park, collected from the entire population. The tool was a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. and t-tests, F-tests, and qualitative research. Through in-depth interviews with 12 key informants, data were analyzed using descriptive data formats. The results of the research found that 1) the level of management conditions of World Heritage areas Overall, it was at a high level. 2) Comparison of personal factors affecting the management of World Heritage areas. It was found that personnel with different genders, ages, education, positions, salaries, and work experiences had different opinions on the management of World Heritage areas. Not different in every aspect. 3) Guidelines for managing World Heritage areas found that (1) conducting surveys to clearly register the total number of ancient sites (2) conducting academic work and restoring historical sites (3) Conducting the transfer of information and knowledge regarding area management practices (4) Conducting coordination and cooperation between

agencies and communities and (5) Conducting promotion and support of benefits to the people in the area from effective management. concrete

Keywords: Management, World Heritage area, Sukhothai Historical Park

บทนำ

การบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีจุดแข็งหลายประการเพราะทางอุทยานให้ความสำคัญกับหลักการบริหารจัดการเพราะการบริหารจัดการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานต่าง ๆ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน (สำนักงานพื้นที่พิเศษ 4, 2566) การบริหารจึงเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของการดำเนินการ ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ต้องดำเนินการมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ 3) ด้านการจัดบุคลากรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ 4) ด้านการอำนวยความสะดวกและการสั่งการ 5) ด้านการประสานงาน 6) ด้านการรายงานผลการปฏิบัติการ และ 7) ด้านการบริหารงบประมาณในพื้นที่ (ชาติรี มหันตรัตน์ และจันทร์แรม เรือนแป้น, 2562) แต่ในขณะเดียวกันการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยก็พบปัญหาด้วยกัน การเสื่อมสภาพของโบราณสถาน เนื่องจากสภาพแวดล้อมตามกาลเวลา ภัยธรรมชาติและผลกระทบจากการพัฒนาในพื้นที่ การรุกรานพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกัน ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลจัดการพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ประชาชนบางส่วนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของการเป็นแหล่งมรดกโลกและขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกันจากประชาชนในพื้นที่ ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการในช่วงเปลี่ยนผ่านปีงบประมาณ เป็นต้น (สำนักงานพื้นที่พิเศษ 4, 2566) แต่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยนั้นมีหน้าที่ ในทำนุบำรุง รักษา โบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ พัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ให้บริการการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริม สนับสนุนองค์กร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน การให้บริการด้านข้อมูลต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งงานบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บริหารจัดการ และจัดหาผลประโยชน์ภายในอุทยานประวัติศาสตร์ที่ไม่ขัดกับข้อมูลทางวิชาการและหลักการอนุรักษ์

โบราณสถาน และปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย, 2566)

จากที่กล่าวมาการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยดำเนินการเพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังพบปัญหาบางในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อศึกษาว่าการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยปัจจุบันเป็นอย่างไร มีระดับการบริหารจัดการอยู่ในระดับใด ทั้งเพื่อจะสรุปเป็นแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จำนวน 236 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย, 2566)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จำนวน 12 คน โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้นำท้องถิ่น และ 3) กลุ่มประชาชนและนักท่องเที่ยว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

แบบสอบถาม ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) และ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการ

บริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประกอบด้วย 2 ประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) สภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นอย่างไร 2) แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ ตำรา การศึกษาอิสระ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ ทั้งในรูปแบบรูปเล่ม และเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบแนวคิด สร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.881 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จำนวน 236 ชุด โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

- สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t-test (Two-Independent Sample Test) และสถิติทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการระบบข้อมูลซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์โดยการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลและเขียนบรรยายแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยภาพรวม

(N= 236)

ลำดับ	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน	3.85	0.88	มาก
2	ด้านการจัดองค์กรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่	3.92	0.60	มาก
3	ด้านการจัดบุคลากรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่	3.80	0.92	มาก
4	ด้านการอำนวยความสะดวกและการสั่งการ	3.96	0.75	มาก
5	ด้านการประสานงาน	3.77	0.71	มาก
6	ด้านการรายงานผลการปฏิบัติการ	3.97	0.68	มาก
7	ด้านการบริหารงบประมาณในพื้นที่	3.92	0.70	มาก
ภาพรวม		3.88	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรายงานผลการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ ด้านการอำนวยความสะดวกและการสั่งการ ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการจัดองค์กรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการบริหารงบประมาณในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการจัดบุคลากรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ ($\bar{X} = 3.80$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ตารางที่ 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

(N = 236)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	- 0.056	-	0.955	-	✓
อายุ	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	-	0.413	0.744	-	✓
การศึกษา	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	-	0.480	0.750	-	✓
ตำแหน่ง	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	-	1.096	.351	-	✓
เงินเดือน	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	-	0.087	0.917	-	✓

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
ประสบการณ์ทำงาน	การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก	-	0.598	0.551	-	✓

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งเงินเดือน และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบ่งออกเป็นจำนวน 3 กลุ่ม จำนวน 12 คน ได้แก่ 1) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้นำท้องถิ่น และ 3) ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ประชาชนชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ขอสัมภาษณ์ 2 ประเด็นหลัก คือ 1) สภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และ 2) แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสรุปประเด็นข้อมูล ดังนี้ แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ควรดำเนินการตามแนวทางเชิงรุกในการบริหารจัดการตามหลักการของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้ 1) เร่งรัดดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนจำนวนโบราณสถานทั้งหมดในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและดำเนินการกำหนดขอบเขตของโบราณสถานให้ชัดเจนเพื่อเป็นการแยกแนวเขตของโบราณสถานให้ออกจากพื้นที่ของชุมชน 2) เร่งรัดดำเนินการทางด้านงานวิชาการ และงานบูรณะโบราณสถานเพื่อป้องกันไม่ให้โบราณสถานเสื่อมสภาพ 3) การดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถาน และความสำคัญของโบราณสถานต่อชุมชน 4) ดำเนินการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานและชุมชน ถึงแนวทางการดำเนินงาน การส่งเสริมให้เกิดความรู้และความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดความรักความหวงแหนในโบราณสถาน และ 5) การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนมีรายได้จากการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรายงานผลการปฏิบัติการ รองลงมา คือ ด้านการอำนวยความสะดวกและการสั่งการ ด้านการจัดองค์กรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ ด้านการบริหารงบประมาณในพื้นที่ ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ด้านการจัดบุคลากรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ และด้านการประสานงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานได้จัดทำวิธีหรือแนวทางในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้ ได้การจัดองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานด้วยการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีความสะดวกและคล่องตัว มีการจัดทำแผนการดำเนินงานหรือข้อตกลงในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ ผู้บริหารควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมมีการอำนวยความสะดวกให้พนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานตามระเบียบ ข้อบังคับที่วางไว้ นำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมินจากภายในและภายนอกมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาองค์กร และมีการดำเนินการประกาศสอบราคาและประกวดราคาอย่างโปร่งใสสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาตรี มหันตรัตน์ และจันทร์แรม เรือนแป้น (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวารอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวารที่สำคัญมี 7 เรื่อง ได้แก่ 1) การบุกรุกพื้นที่ 2) การขาดองค์กรหลักเพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการ 3) การขาดบุคลากรในการบริหารจัดการ 4) การใช้ที่ดินในพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) การเมืองท้องถิ่นภายในพื้นที่ 6) งบประมาณในการบริหารจัดการ 7) การบังคับใช้กฎหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนสพงษ์ ไกรเกรียงศรี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาศิลปะสุโขทัย ทั้งสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รูปแบบศิลปะ การรับ-ส่งอิทธิพลทางศิลปะ กระบวนการอนุรักษ์ในภาพรวมเพื่อออกแบบเส้นทางและการบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยว ในบริบทของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร อาณาจักรสุโขทัย เป็นยุคสมัยที่งานศิลปะมีความงดงามเป็นเลิศ ทรงคุณค่า และมีความเป็นเอกลักษณ์ สมัยหนึ่ง เกิดขึ้นในช่วงพุทธ

ศตวรรษที่ 19 บริเวณพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยในปัจจุบัน มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงสุโขทัย โดยมีเมืองศรีสัชนาลัย พิษณุโลก และกำแพงเพชร เป็นเมืองบริวาร อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร ได้ถูกประกาศขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลกในกลุ่มศิลปะสุโขทัย เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2536 อันนับเป็นกลุ่มอุทยานประวัติศาสตร์ที่มีขนาดพื้นที่เชื่อมต่อกว้างขวางมากที่สุดของประเทศไทย อีกทั้งได้รับการบูรณะตามกระบวนการอนุรักษ์ รวมถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ของอุทยานประวัติศาสตร์ และโบราณสถานที่อยู่ในบริบท โดยสำนักศิลปากรที่ 6 หน่วยศิลปากรที่ 3 กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานหลักอันส่งเสริม และสนับสนุนให้อุทยานประวัติศาสตร์ทั้ง 3 แห่งนี้ได้รับความสนใจในด้านการศึกษาศิลปะประวัติศาสตร์ศิลปะ และการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง เงินเดือน และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ไม่แตกต่างกันทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดโอภาส โอภาโส (ศิริกิตติกุล) (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการพื้นที่มรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการพื้นที่มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ กับการจัดการพื้นที่มรดกโลกมีความสัมพันธ์กัน และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r = 0.844$, $p\text{-value} = 0.000$) และปัจจัยด้านพุทธธรรม คือ หลักปธาน 4 กับการจัดการพื้นที่มรดกโลกมีความสัมพันธ์กันและมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r = 0.867$, $p\text{-value} = 0.000$)

3. แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พบว่า ควรดำเนินการตามแนวทางเชิงรุกในการบริหารจัดการตามหลักการของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้ 1) เร่งรัดดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนจำนวนโบราณสถานทั้งหมดในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและดำเนินการกำหนดขอบเขตของโบราณสถานให้ชัดเจนเพื่อเป็นการแยกแนวเขตของโบราณสถานให้ออกจากพื้นที่ของชุมชน 2) เร่งรัดดำเนินการทางด้านงานวิชาการ และงานบูรณะโบราณสถานเพื่อป้องกันไม่ให้โบราณสถานเสื่อมสภาพ 3) การดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถาน และความสำคัญของโบราณสถานต่อชุมชน 4) ดำเนินการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานและชุมชน ถึงแนวทางการ

ดำเนินงาน การส่งเสริมให้เกิดความรู้และความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดความรักความหวงแหนในโบราณสถาน และ 5) การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนมีรายได้จากการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาพร ไชยแสน (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากลของพระธาตุพนมสู่การเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากลสู่การเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมของพระธาตุพนม ประกอบไปด้วย 3 เกณฑ์คือ เกณฑ์ที่ 1 การมีอริยภาพในการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมที่มีลักษณะเป็นศิลปะผสมผสานเกิดการพัฒนามาเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่นเฉพาะ เกณฑ์ที่ 2 รูปแบบสถาปัตยกรรมของพระธาตุพนมมีอิทธิพลต่อรูปทรงและเป็นต้นแบบพระธาตุเจดีย์ที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเกณฑ์ที่ 6 พระธาตุพนมได้มีการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีที่มีการเชื่อมโยงกับการบูชาพระอัฐธาตุที่เป็นสัญลักษณ์แทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า การศึกษาเปรียบเทียบพบว่า แหล่งที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมมากที่สุด คือ วัดมหาโพธิ์พุทฺธคยาและกลุ่มวัดบุโรพุทโธ การเสนอแนะแนวทางด้านการบริหารจัดการพื้นที่ พบว่า แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การวางแผนและการดำเนินงานอนุรักษ์บริเวณพื้นที่รวมถึงการเสนอแนะแนวทางด้านการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีการร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่ ทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลางและระดับพื้นที่ โดยจะต้องมีนโยบายในการผลักดันที่ชัดเจนจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับชั้น รวมถึงวัดและประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากขึ้น โดยควรมุ่งเน้นในระดับพื้นที่ คือ วัดและชุมชนเป็นหลัก เนื่องจากเป็นเจ้าของพื้นที่และราชการส่วนกลางเข้ามาช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ ให้มีการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันจะทำให้ความยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีสมพร สุธติจักษ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามห่อเมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาวิจัย พบว่าข้อเสนอกลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายเอกชนมาลงทุน กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์การ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและมรดกโลก กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ผลกระทบที่

เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกลยุทธ์การส่งเสริมสนับสนุนการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะ

องค์ความรู้ใหม่

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้จัดทำวิธีหรือแนวทางในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้ ได้การจัดองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานด้วยการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีความสะดวกและคล่องตัว ด้วยการจัดทำแผนการดำเนินงานหรือข้อตกลงในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ ผู้บริหารควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมมีการอำนวยความสะดวกให้พนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานตามระเบียบ ข้อบังคับที่วางไว้ นำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมินจากภายในและภายนอกมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาองค์กร ซึ่งสามารถสรุปได้ 5 กระบวนการ คือ 1) เร่งรัดดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนจำนวนโบราณสถานทั้งหมด 2) เร่งรัดดำเนินการทางด้านงานวิชาการ และงานบูรณะโบราณสถาน 3) การดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ 4) ดำเนินการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานและชุมชน และ 5) การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนมีรายได้จากการบริหารจัดการพื้นที่

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุประดับสภาพการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง เงินเดือน และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก ไม่แตกต่างกันทุกด้าน แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก ได้แก่ 1) การดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนจำนวนโบราณสถานทั้งหมดให้ชัดเจน 2) การดำเนินการทางด้านงานวิชาการและงานบูรณะโบราณสถาน 3) การดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ 4) การดำเนินการประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชน และ 5) การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนผลประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่จากการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยควรดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนจำนวนโบราณสถาน

ให้ชัดเจนเพื่อเป็นการแยกแนวเขตของโบราณสถานให้ออกจากพื้นที่ของชุมชน 2) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยควรดำเนินการบูรณะโบราณสถานเพื่อป้องกันไม่ให้โบราณสถานเสื่อมสภาพ 3) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยควรดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ และแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถาน 4) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยควรประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชนให้เข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และ 5) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนมีรายได้จากการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 2) ควรศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และ 3) ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- ชาตรี มหันตรัตน์ และจันทร์แรม เรือนแป้น. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวารอย่างยั่งยืน. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 6(3), 31- 38.
- พระปลัดโอภาส โอภาโส (ศิริกิตติกุล). (2562). การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการพื้นที่มรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์จิตตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุภาพร ไชยแสน. (2563). การศึกษาเปรียบเทียบคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากลของพระธาตุพนมสู่การเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม. ใน (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางผังชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานพื้นที่พิเศษ 4. (2566). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษมรดกโลกสุโขทัย-ศรีสัชกาลาย-กำแพงเพชร (พ.ศ.2566-2570). กรุงเทพมหานคร: องค์การบริหารการพัฒนา

พื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สีสมพร สุดทิจัก. (2563). กลยุทธ์การบริหารการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริบทมรดกโลกทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติหินหนามหน่อเมืองบัวละพา แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ใน (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อนันตพงษ์ ไกรเกรียงศรี. (2562). การบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร. ใน (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย. (2566). ข้อมูลอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย. สุโขทัย: อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.

โมเดลการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพ

กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี*

THE HEALTH SUPPLY CHAIN PERFORMANCE MEASUREMENT MODEL CASE STUDY OF PHETCHABURI PROVINCE

ณัฐวุฒิ ฤทธิมาก

Nutthawut Ritmak

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

Email: Nutthawut.rit@mail.pbru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านสุขภาพโดยการบูรณาการตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทาน 2) เพื่อวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพกรณีศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เทคนิคเดลฟาย มีกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแพทย์ระดับชำนาญการจากทางภาครัฐ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่ามัธยฐาน (M.D.) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่าสัมประสิทธิ์คอนคอร์แดนซ์ของเคนดัลล์ (KW) ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติต่อตัวชี้วัดจำนวน 32 ตัว แต่ละตัว มีค่า $(IQR) \leq 1$, $(M.D.) \geq 4$ และ $(S.D.) < 1$ และ $(KW) = .32 < .50$ หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อความเหมาะสมของตัวชี้วัดในการนำมาสร้างโมเดลเป็นเอกฉันท์อย่างสมบูรณ์ ประกอบไปด้วย 4 มิติ 6 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด ได้แก่ มิติด้านปัจจัยนำเข้าได้แก่ องค์ประกอบด้านการทรัพยากรทางด้านการให้บริการสาธารณสุข มิติด้านกระบวนการได้แก่ องค์ประกอบด้านการควบคุมโรคติดต่อ และองค์ประกอบด้านการควบคุมโรคไม่ติดต่อ (เรื้อรัง) มิติด้านการส่งมอบได้แก่ องค์ประกอบด้าน

มาตรฐานการให้บริการด้านสุขภาพ และองค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ มิติด้านสุขภาพของประชากรได้แก่ องค์ประกอบด้านสถานการณ์ด้านสุขภาพ จากการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ทุกมิติของห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพและทุกองค์ประกอบยังไม่บรรลุเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรสากลกำหนดจำเป็นต้องปรับปรุงแต่ละองค์ประกอบให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสากล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงมิติด้านสุขภาพของประชากรในจังหวัดให้มีอายุคาดเฉลี่ยในเมืองสูงขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: โมเดล, การวัดประสิทธิภาพ, ห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพ

Abstract

The purpose of this research were 1) to study health performance indicators; integrated along to the supply chain theoretical framework 2) to measure the efficiency of the health supply chain, a case study of Phetchaburi Province. By using the Delphi technique, the population and sample group in the study were 18 Medical Doctors, Professional Level. from the government sectors. The tool used to collect data was an online questionnaire. Statistics used in data analysis were median (M.D.), interquartile range (IQR), standard deviation (S.D.), and Kendall's Concordance coefficient (KW). Results of the study Found that The Medical Doctors had a consensus on 32 indicators, each with a value of $(IQR) \leq 1$, $(M.D.) \geq 4$, $(S.D.) < 1$, and $(KW) = .32 < .50$, meaning that indicate them had an opinion on the suitability of the indicators set to build the model is completely unanimous, consisting of 4 dimensions, 6 components, 32 indicators, including the Upstream dimension was consisted the component of resources in the provision of public health services; Midstream dimension were consisted the components of communicable disease control and the non-communicable (chronic) disease control; Downstream dimension were consisted the components of health service standards and health promotion; Population health Dimension was consisted the components of the health situation. From measuring the efficiency of the health supply chain in Phetchaburi Province, it

was founded that every dimension and component of the health supply chain had not yet reached the standards criteria. It is necessary to improve each component to be reached an efficiency and standards according international organizations were set. To improve the quality of life, economy and society, including the population health dimension in the province to increase the life expectancy in the city in the future.

Keywords: Model, Performance measurement, Health supply chain

บทนำ

คณะกรรมการการบริันด์ลันด์ (Brundtland et al, 1987) กล่าวว่า สุขภาพเป็นส่วนหนึ่งของความยั่งยืนทางด้านสังคมในการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ Health for All เป็นเป้าหมายทางสังคมที่สำคัญของทุกประเทศ หลังจาก World Health Assembly in 1977 ได้ประกาศให้การพัฒนายั่งยืนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาเมือง ตั้งแต่มีการตีพิมพ์ the Publication of the Brundtland Report in 1987 แนวคิดความเสมอภาคด้านสุขภาพของมนุษย์ในสังคมได้รับความสนใจและถูกนำไปใช้ในระดับท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 1989 การวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพจึงมีความสำคัญอย่างมาก ในการวางแผนนโยบายระบบด้านบริการสุขภาพในระดับประเทศและท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละพื้นที่เพื่อให้มีมาตรฐานในระดับสากลส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการต่อประชาชนซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของเมืองในอนาคต

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (SARS-CoV-2) ที่ผ่านมามีแสดงให้เห็น ว่ามิติด้านสุขภาพส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานของระบบเศรษฐกิจและทำให้ระบบสาธารณสุขทั่วโลกอยู่ในสภาวะตึงเครียด ในสถานการณ์ดังกล่าวแต่ละประเทศต้องบริหารระบบการรักษาพยาบาล ระบบประกันสุขภาพ ทรัพยากรด้านสาธารณสุขที่มีอย่างจำกัดให้เพียงพอเพื่อควบคุมเชื้อไวรัสที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว (An X et al., 2022) ทั้งยังส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อความยั่งยืนทั้งสามมิติได้แก่ มิติด้านสังคมได้รับผลกระทบโดยตรงจากมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมของทางภาครัฐเพื่อลดจำนวนผู้ติดเชื้อ ทำให้ห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงักส่งผลกระทบต่อมิติด้านเศรษฐกิจทั่วโลก รวมถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากของเสียทางการแพทย์ เช่น ขยะติดเชื้ออันตรายที่มีเพิ่มมากขึ้นในระหว่างการแพร่ระบาด (Prajapati Dimpy et al, 2022)

จากการทบทวนวรรณกรรมห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพคือกระบวนการเดินทางของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างใดอย่างหนึ่งตั้งแต่ ต้นน้ำถึงปลายน้ำมีความซับซ้อนมากกว่าห่วงโซ่อุปทานทั่วไป ซึ่งมีไม่เพียง ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือทางการแพทย์เท่านั้น ทั้งยังไม่สามารถที่จะคาดเดาความต้องการที่แน่นอน (ดวงพรรณ กริชชาญชัย, 2566) เพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวนมากได้แก่ ผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ ผู้ผลิต ผู้จัดซื้อ ผู้ขนส่ง ผู้การกระจายสินค้า บริษัทประกันภัย รวมถึงหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น ผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้มีส่วนรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการด้านสุขภาพ (ปัญญา สารานุพันธ์ & ชิตพงษ์ อัยสานนท์, 2565) ประสิทธิภาพในห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพของแต่ละส่วนงานจึงมีเป้าหมายแตกต่างกันจึงยากที่แต่ละภาคส่วนจะสามารถใช้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพร่วมกันได้ และมักใช้ค่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นมาเองชี้วัดเฉพาะความรับผิดชอบของตนเองในระดับหน่วยงาน ทั้งยังปราศจากมาตรฐานสากลเข้ามาเปรียบเทียบซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญเกี่ยวกับความสำเร็จในการควบคุมห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งในความเป็นจริงการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพของเมืองควรใช้ตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานที่สามารถใช้ร่วมกันในระดับสากลเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล เพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อให้บริการและการควบคุมได้เพื่อไม่ให้เกิดปรากฏการณ์เส้มน้ำคือความผันผวนของความต้องการของห่วงโซ่อุปทานในแต่ละส่วนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ส่งผลให้มีปัญหาขาดแคลนปัจจัยในการให้บริการด้านสุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสุขภาพต่อประชาชน ในขณะที่หากมากจนเกินไปจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินที่มีอยู่อย่างจำกัด ประเด็นนี้จึงเป็นข้อจำกัดของการวัดประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพที่มีโดยทั่วไป เพื่อเป็นการเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการงานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอโมเดลการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพของเมืองที่สร้างจากตัวชี้วัดที่มีความเป็นสากลและมีข้อมูลเชิงปริมาณของทางราชการรองรับ พร้อมนำเสนอมาตรฐานสากลรายตัวชี้วัดที่แต่ละเมืองจำเป็นต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานเพื่อรองรับการแพร่ระบาดและการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านสุขภาพโดยการบูรณาการตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทาน
2. เพื่อวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพ กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยการศึกษาตัวชี้วัดด้านสุขภาพในกรอบของทฤษฎีโซ่อุปทาน โดยการคัดเลือกตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพจะใช้การคัดเลือกจากมาตรฐานสากลสามมิติของโซ่อุปทานด้านสุขภาพ ได้แก่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของแต่ละมิติในเชิงลึก ในขั้นตอนแรกได้ทำการรวบรวมตัวชี้วัดจากการทบทวนวรรณกรรม และจากมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเมืองแห่งความยั่งยืน เช่น ISO37120, ISO37122, ISO37123, U4SSC ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อให้โมเดลนี้เป็นโมเดลมาตรฐานให้แต่ละจังหวัดในประเทศไทยสามารถใช้ร่วมกันได้ จึงกำหนดให้ตัวชี้วัดที่ได้รับคัดเลือกต้องมีข้อมูลหตุยภูมิเชิงปริมาณของทางภาครัฐสนับสนุนเพื่อให้ง่ายในการนำข้อมูลมาวัดประสิทธิภาพโดยการเปรียบเทียบของแต่ละจังหวัดในอนาคต

ส่วนที่ 2 รวบรวมมาตรฐานสากลของตัวชี้วัดด้านสุขภาพรายตัวชี้วัด ซึ่งถูกกำหนดโดยองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือระดับโลก รวมถึงจากนโยบายของทางภาครัฐ และจากงานวิจัยในฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ตามรายการที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแพทย์ในส่วนที่ 1

จากข้างต้นส่วนที่ 1 เป็นส่วนของการคัดเลือกตัวชี้วัดด้านสุขภาพตามกรอบทฤษฎีโซ่อุปทานที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยซึ่งจะใช้เป็นกรอบให้กับส่วนที่ 2 เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการรวบรวมมาตรฐานรายตัวชี้วัด เมื่อทั้งสองส่วนเสร็จสมบูรณ์ทำให้ได้โมเดลต้นแบบเพื่อใช้ในการวัดประสิทธิภาพโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพพร้อมกับมาตรฐานรายตัวชี้วัดและจะดำเนินการทดสอบการใช้งานโมเดลโดยกรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรีเพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์ข้อที่สองต่อไป

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ (Likert, 1932) โดยสร้างจากตัวชี้วัดด้านสุขภาพเบื้องต้นที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และจากมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเมืองแห่งความยั่งยืน และทำการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องด้วยเทคนิคเดลฟายจากคำตอบเชิงลึกเฉพาะด้านจากฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจากทางภาครัฐ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้มีกลุ่มประชากรคือแพทย์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเวชศาสตร์ป้องกัน การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายเป็นการวิจัยด้วยผู้เชี่ยวชาญจึงไม่จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก (Fukuda-Parr Sakiko, 2016) สอดคล้องกับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) กล่าวว่า ในการศึกษาด้วยวิธีเดลฟายจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีความน่าเชื่อถือควรมีจำนวนระหว่าง 17-21 คน จะมีระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.02 ในการศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ แพทย์ระดับชำนาญการของโรงพยาบาลทางภาครัฐ จำนวน 18 ราย มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพและการรักษามากกว่า 10 ปี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยปราศจากการเผชิญหน้า (Linstone Harold A & Turoff Murray, 2011) และจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละราย (Musa Haruna Danladi, et al., 2015) เพื่อป้องกันการแสดงความคิดเห็นที่คล้อยตามกันตั้งแต่เริ่มจนจบการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานและตัวชี้วัดด้านสุขภาพ
2. คัดเลือกตัวชี้วัดด้านสุขภาพตามเกณฑ์แต่ละตัวชี้วัดจะต้องมีข้อมูลเชิงสถิติ เชิงปริมาณ เชิงประจักษ์จากทางภาครัฐที่แต่ละพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในอนาคต และเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย

3. หาความเที่ยงตรงของตัวชี้วัด คณะผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ที่ตรวจสอบความถูกต้องเชิงโครงสร้าง เนื้อหา การตีความ และการจัดหมวดหมู่ตัวชี้วัดของการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ (Okoli Chitu & Pawlowski Suzanne, 2004) ผ่านฉันทามติต่อประเด็นที่ซับซ้อนร่วมกันผ่านแบบสอบถามออนไลน์ โดยยึดตามเกณฑ์ดังนี้ ค่ามัธยฐาน (Median : M.D.) ≥ 4 (Horner K, et al., 2009) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (The Interquartile range : IQR) ≤ 1 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard division: S.D.) < 1 (Geist Monica R, 2010) และ ค่าสัมประสิทธิ์คอนคอร์ดานซ์ของเคนดัลล์ (The Kendall Coefficient of Concordance: KW) ≤ 0.5 ใช้เพื่อทดสอบระดับความเป็นเอกฉันท์ในการตอบคำถามของผู้เชี่ยวชาญ (Kendall Maurice G & Smith B Babington, 1939) จากข้างต้นหมายความว่าตัวชี้วัดทุกตัวมีความเที่ยงตรง จึงสิ้นสุดการคัดเลือกตัวแปร ตามหลักการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 หลังจากศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานทำให้ได้กรอบในการคัดเลือกตัวชี้วัด ในขั้นตอนที่ 2 ได้ทำการรวบรวมตัวชี้วัดจากการทบทวนวรรณกรรมและ

จากมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเมืองแห่งความยั่งยืนที่มีความสัมพันธ์ส่งผลและเชื่อมโยงกับสุขภาพเบื้องต้น โดยการจัดกลุ่มตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) (Forehand, 2010) ตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทานในขั้นตอนที่ 1 หลังจากนั้นใช้ชุดตัวชี้วัดที่ถูกคัดเลือกและจัดกลุ่มจากขั้นตอนที่ 2 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละราย โดยมีกำหนดระยะเวลาครั้งละ 7 วัน โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 18 รายมีฉันทามติตรงกันแล้วจึงหยุดการวิจัย ในขั้นตอนที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสัมประสิทธิ์คอนคอร์แดนส์ของเคนดัลล์

ผลการวิจัย

1. ตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านสุขภาพ โดยการบูรณาการตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทานพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติต่อตัวชี้วัดทั้ง 32 ตัว มีค่า $IQR \leq 1$, $M.D. \geq 4$ และ $S.D. < 1$ และมี $(KW) = .32 < .50$ หมายความว่าตัวชี้วัดมีความเป็นเอกฉันท์อย่างสมบูรณ์ จึงสามารถสรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านการสุขภาพ จำแนกตามกรอบทฤษฎีของห่วงโซ่อุปทาน

มิติของห่วงโซ่อุปทาน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เกณฑ์มาตรฐาน	จังหวัดเพชรบุรี	ผลลัพธ์ (เป้าหมาย)	ตัวแปรที่
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Upstream Dimension)	1.1 ทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพ	อัตราแพทย์	100K	170	40	สูง	1
		อัตราเตียงผู้ป่วยใน	100K	300	200	สูง	2
		อัตราพยาบาลและการผดุงครรภ์	100K	380	230	สูง	3
		อัตราจิตแพทย์	100K	6	0.2	สูง	4

มิติของ โซ่อุปทาน	องค์ ประกอบ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เกณฑ์ มาตรฐาน	จังหวัด เพชรบุรี	ผลลัพธ์ (เป้าหมาย)	ตัว แปร ที่
2.ด้าน กระบวนการ (Midstream Dimension)		อัตรา เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข	100K	780	468.9	สูง	5
		รพพยาบาล	100K	3.3	8.1	สูง	6
		เวชระเบียน อิเล็กทรอนิกส์	%	100	100	สูง	7
	2.1 การ ควบคุม โรคติดต่อ	อัตราการตาย จากโรคเอดส์ (HIV)	100K	11	7.92	ต่ำ	8
		อัตราการตาย ด้วยวัณโรค	100K	9.85	5.63	ต่ำ	9
		อัตราการตาย จากโรคปอด บวม	100K	100	54.22	ต่ำ	10
		อัตราการตาย จากโรค อูจจาระร่วง	100K	5	6.88	ต่ำ	11
	2.2 การ ควบคุม โรคเรื้อรัง (ไม่ ติดต่อ)	อัตราการตาย จากโรคมะเร็ง (รวม)	100K	150	123.86	ต่ำ	12
		อัตราการตาย จากโรคหลอดเลือด สมอง	100K	150.5	39.2	ต่ำ	13
		อัตราการตาย จากโรคหัวใจ ขาดเลือด	100K	119.7	34.41	ต่ำ	14
		อัตราการตาย จาก โรคเบาหวาน	100K	18.5	19.81	ต่ำ	15
		อัตราการตาย จากโรคปอด	100K	9.12	8.55	ต่ำ	16

มิติของ โซ่อุปทาน	องค์ ประกอบ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เกณฑ์ มาตรฐาน	จังหวัด เพชรบุรี	ผลลัพธ์ (เป้าหมาย)	ตัว แปร ที่
		อุตสาหกรรมเครื่อง					
		อัตราการตาย จากโรคไต เรื้อรัง	100K	15.6	9.59	ต่ำ	17
3.ด้าน การส่งมอบ (Downstream)	3.1 มาตรฐาน การ ให้บริการ ด้าน สุขภาพ	การจัดการ ทรัพยากรใน การให้บริการ สาธารณสุข	%	100	63	สูง	18
		ความโปร่งใส ในด้าน สาธารณสุข	%	100	86.13	สูง	19
		การบริหาร นโยบาย โรงพยาบาลสี เขียว	%	100	97.1	สูง	20
		การจัดการ วิกฤตด้าน สาธารณสุข	%	100	97.1	สูง	21
		คุณภาพ โรงพยาบาล ชุมชน	%	100	90.2	สูง	22
	3.2 การ ส่งเสริม สุขภาพ	การให้บริการ หลักประกัน สุขภาพถ้วน หน้า	%	100	100	สูง	23
		พฤติกรรม สุขภาพ ที่พึงประสงค์	%	100	81.86	สูง	24
		การควบคุม โรคอ้วน	%	60	4.13	สูง	25

มิติของ โซ่อุปทาน	องค์ ประกอบ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เกณฑ์ มาตรฐาน	จังหวัด เพชรบุรี	ผลลัพธ์ (เป้าหมาย)	ตัว แปร ที่
		(BMI>30.0 kg/m ²)					
		การจัดการ ควบคุม ระดับน้ำตาล ในเลือด	%	60	21.14	สูง	26
		การจัดการ ควบคุม ความดัน โลหิต	%	60	38.13	สูง	27
4.ด้าน สุขภาพของ ประชาชน (Population health dimension)	4.1 สถาน การณ์ ด้าน สุขภาพ	อายุคาดเฉลี่ย	ปี	85	77.09	สูง	28
		ทารกแรกเกิด น้ำหนัก ต่ำกว่าเกณฑ์	%	20	6.9	ต่ำ	29
		อัตราการตาย	1K	7.5	7.11	ต่ำ	30
		อัตราการตาย ของทารก	1K	29	7.6	ต่ำ	31
		อัตราการ ฆ่าตัวตาย	100K	9	10.43	ต่ำ	32
หมายเหตุ	1K = ต่อประชากร 1000 คน, 100K = ต่อประชากร 100,000 คน						

2. การวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพกรณีศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพของจังหวัดเพชรบุรี ทุกมิติและทุกองค์ประกอบ พบว่ายังไม่บรรลุเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดเมื่อพิจารณาราย องค์ประกอบ พบว่า 1) องค์ประกอบด้านทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพ ทุกตัวแปรมี ประสิทธิภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ยกเว้น รถพยาบาล ต่อประชากร 100,000 คน และ เวช ระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่อยู่สูงกว่ามาตรฐาน และระดับมาตรฐาน ตามลำดับ 2) องค์ประกอบ ด้านการควบคุมโรคติดต่อ ได้แก่ อัตราการตายจากโรคอุจจาระร่วง ต่อประชากร 100,000 คน สูงกว่ามาตรฐาน 3) องค์ประกอบด้านการควบคุมโรคเรื้อรัง (ไม่ติดต่อ) ได้แก่ อัตราการตาย จากโรคเบาหวาน ต่อประชากร 100,000 คน สูงกว่ามาตรฐาน 4) องค์ประกอบด้านมาตรฐาน

การให้บริการด้านสุขภาพ พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีประสิทธิภาพต่ำกว่ามาตรฐาน 5) องค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ พบว่า มีเพียงการให้บริการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเท่านั้นที่มีประสิทธิภาพระดับมาตรฐาน 6) องค์ประกอบสถานการณ์ด้านสุขภาพ ได้แก่ อายุคาดเฉลี่ยมีระดับต่ำกว่ามาตรฐาน และอัตราการฆ่าตัวตาย ต่อประชากร 100,000 คน มีระดับสูงกว่ามาตรฐาน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องโมเดลการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพกรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผลเพื่อตอบประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. จากฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรและตัวชี้วัดด้านสุขภาพจัดกลุ่มตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทาน ประกอบไปด้วย 4 มิติ 6 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มิติด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางด้านการให้บริการสาธารณสุขตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทานเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่จะใช้ในการผลิตหรือให้บริการ จำเป็นต้องมีความเหมาะสมเพื่อป้องกันการหยุดชะงักในมิติด้านกระบวนการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพ ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวแปรที่ 1-7 2) มิติด้านกระบวนการ เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการควบคุมโรคที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและสถานการณ์ด้านสุขภาพของเมืองซึ่งต้องใช้ทรัพยากรทางด้านสุขภาพเป็นหลัก ได้แก่ องค์ประกอบด้านการควบคุมโรคติดต่อ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวแปรที่ 8-11, และ องค์ประกอบด้านการควบคุมโรคไม่ติดต่อ (เรื้อรัง) ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวแปรที่ 12-17 3) มิติด้านการส่งมอบเกี่ยวข้องกับการส่งมอบในการให้บริการด้านสุขภาพสู่ประชาชน ได้แก่ องค์ประกอบด้านมาตรฐานการให้บริการด้านสุขภาพตัวแปรที่ 18-22 และองค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพได้แก่ ตัวแปรที่ 23-27 และ 4) มิติด้านสุขภาพของประชากรเป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์และข้อมูลย้อนกลับทางด้านสุขภาพที่สะท้อนระบบห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพของเมืองได้แก่ องค์ประกอบด้านสถานการณ์ด้านสุขภาพได้แก่ ตัวแปรที่ 28-32 สอดคล้องกับดวงพรรณ กริชชาญชัย (2566) กล่าวว่าห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพ มีความซับซ้อนมากกว่าห่วงโซ่อุปทานทั่วไป และปัญญา สำราญหันต์ และชิตพงษ์ อัยสานนท์ (2565) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพในห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพ มีเป้าหมายแตกต่างกัน จึงเป็นการยากที่แต่ละภาคส่วนในห่วงโซ่อุปทานจะสามารถใช้ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพร่วมกันได้

2. การวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพกรณีศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี 1) มิติด้านปัจจัยนำเข้าได้แก่ องค์ประกอบด้านทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพ ควรจัดหาให้มีจำนวนตามมาตรฐานตามคำแนะนำของ World Health Organization (2016) ได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานทรัพยากรด้านสาธารณสุขสำหรับประเทศที่มีรายได้แตกต่างกัน ประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่มีรายได้ระดับปานกลางโดยกำหนดว่าควรมีอัตราแพทย์ 170 คน อัตราพยาบาลและการผดุงครรภ์ 380 คน อัตราเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 780 คน ภายหลัง World Health Organization (2019) ได้มีการกำหนดว่าแต่ละเมืองควรมีอัตราเตียงผู้ป่วยใน 300 เตียง และอัตราจิตแพทย์ 6 คนต่อประชากร 100,000 คน Garg K., et al. (2019) ทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพที่ไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพเป็นปัญหาสำคัญในประเทศที่มีรายได้น้อยถึงปานกลางหลายประเทศกำลังประสบปัญหา Chow et al. (2018) ทำให้จำนวนการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากรในเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบและมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งยังก่อให้เกิดความยากจนของประชากรภายในเมืองตามลำดับ Chan (2018) ทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพที่เพียงพอจะช่วยให้ห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพทั้งหมดมีประสิทธิภาพและคล่องตัวไม่หยุดชะงัก Cometto, et al. (2014) ทำให้ประสิทธิภาพมิติด้านกระบวนการเพิ่มขึ้น 2) มิติด้านกระบวนการ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านการควบคุมโรคติดต่อ และองค์ประกอบด้านการควบคุมโรคเรื้อรัง (ไม่ติดต่อ) อย่างมีประสิทธิภาพผ่าน 3) มิติด้านการส่งมอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านมาตรฐานการให้บริการด้านสุขภาพ และองค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งจากทั้งสามมิติของห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพที่กล่าวไปข้างต้นหากดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและทุกตัวชี้วัดเป็นไปตามมาตรฐานสากลจะส่งผลดีต่อมิติด้านสุขภาพของประชากร (Population health dimension) จะสามารถทำให้อายุคาดเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่เพิ่มขึ้นได้ซึ่งก่อให้เกิดความยั่งยืนทางสังคมในอนาคต จึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพของระบบห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการรับรองประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบสุขภาพของเมือง Lugada et al. (2022) เพราะการเข้าถึงระบบบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมสุขภาพและสอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปพร้อมกัน (Sustainable Development Goals: SDGs) Assembly (2015)

องค์ความรู้ใหม่

ห่วงโซ่อุปทานด้านสุขภาพมีความแตกต่างจากโซ่อุปทานทั่วไปมิใช่เพียงสินค้า แต่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพทั้งระบบสามารถส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน

ภายในเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโดยตรง ประกอบไปด้วย 3 มิติได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทรัพยากรในการให้บริการสุขภาพ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การควบคุมโรคติดต่อ การควบคุมโรคเรื้อรัง (ไม่ติดต่อ) ด้านการส่งมอบ ได้แก่ มาตรฐานการให้บริการด้านสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ และด้านสุขภาพของประชากร ได้แก่ สถานการณ์ด้านสุขภาพ แต่ละมิติต้องมีตัวชี้วัดและมาตรฐานที่เป็นสากล สามารถใช้เป็นเกณฑ์ร่วมกันได้ทั้งประเทศเพื่อให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบ และสรุปผลในการตัดสินใจเพื่อวางกลยุทธ์ในการปรับปรุงและพัฒนาในแต่ละมิติให้เกิดประสิทธิภาพตามมาตรฐาน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ได้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านสุขภาพที่บูรณาการตามกรอบทฤษฎีห่วงโซ่อุปทาน ที่มีความเป็นมาตรฐานและได้รับความนิยมในระดับสากล ทุกตัวชี้วัดมีข้อมูลระดับทุติยภูมิจากทางราชการสนับสนุน ของทุกจังหวัดในประเทศไทยทำให้ง่ายในการนำโมเดลไปใช้ในอนาคตซึ่งแตกต่างจากโมเดลอื่น ๆ ที่เป็นโมเดลเชิงพรรณนาไม่สามารถวัดผลเชิงปริมาณที่เป็นรูปธรรมได้ทำให้ยากต่อการนำไปใช้งานจริง จากการวัดประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานทางด้านสุขภาพ กรณีศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ทุกมิติของห่วงโซ่อุปทานและทุกองค์ประกอบยังไม่บรรลุเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรสากลกำหนดจำเป็นต้องปรับปรุงให้แต่ละองค์ประกอบให้มีประสิทธิภาพ บรรลุเกณฑ์มาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เศรษฐกิจ และสังคมให้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษายังมีข้อจำกัดบางประการ โดยโมเดลดังกล่าวใช้ในเชิงเปรียบเทียบได้เท่านั้น บางปัจจัยประกอบไปด้วยตัวชี้วัดค่าเป้าหมายคาดหวังในระดับสูง บางตัวชี้วัดคาดหวังในระดับต่ำ ส่งผลให้เกิดความสับสนในการตีความต่อองค์ประกอบนั้น ๆ การวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยปรับปรุงจากโมเดลการเปรียบเทียบ (Benchmarking Model) เป็นโมเดลการตัดสินใจแบบหลายปัจจัย (Multi decision model :MCDM) เพื่อให้ง่ายต่อการตีความต่อองค์ประกอบดังกล่าว

บรรณานุกรม

- ดวงพรรณ กริชชาญชัย. (2566,) เปิดเส้นทางระบบยาและเวชภัณฑ์ไทยในห่วงโซ่อุปทานสุขภาพแห่งชาติ. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2566 จาก M. Conference. MU SOCIAL ENGAGEMENT FORUM, mahidol.ac.th.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์

- ปัญญา สำราญหันธ์ และชิตพงษ์ อัยสานนท์. (2565). โมเดลการวัดประสิทธิภาพโซ่อุปทานด้านการดูแลสุขภาพด้วยเทคนิคของโมเดลสมการโครงสร้าง. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 14(3), 106-120.
- Garg K., Kumar C. N., & Chandra P. S. (2019). Number of psychiatrists in India: Baby steps forward, but a long way to go. *Indian J Psychiatry*, 61(1), 104-105.
- An X, et al. (2022). Economic burden of public health care and hospitalisation associated with COVID-19 in China. *Public Health*, 203, 65-74.
- Assembly, G. (2015). Sustainable development goals. *SDGs transform our world*, 2030(10.1186).
- Brundtland, et al. (1987). *Our common future*: Oxford University Press, Oxford, GB.
- Chan, M. (2018). Ten years in public health 2007-2017: report by dr margaret chan director-general world health organization: World Health Organization.
- Chow, C. K., et al. (2018). Availability and affordability of essential medicines for diabetes across high-income, middle-income, and low-income countries: a prospective epidemiological study. *The lancet Diabetes & endocrinology*, 6(10), 798-808.
- Cometto, G. et al. (2014). Health supply chain personnel: an integral part of the health workforce. In 7, 1-3.
- Forehand, M. (2010). Bloom's taxonomy. *Emerging perspectives on learning, teaching, and technology*, 41(4), 47-56.
- Fukuda-Parr Sakiko. (2016). From the Millennium Development Goals to the Sustainable Development Goals: shifts in purpose, concept, and politics of global goal setting for development. *Gender & Development*, 24(1), 43-52.
- Geist Monica R. (2010). Using the Delphi method to engage stakeholders: A comparison of two studies. *Evaluation program planning*, 33(2), 147-154.
- Horner K, et al. (2009). Basic principles for use of dental cone beam computed tomography: consensus guidelines of the European Academy of Dental

- and Maxillofacial Radiology. *Dentomaxillofacial Radiology*, 38(4), 187-195.
- Kendall Maurice G, & Smith B Babington. (1939). The problem of m rankings. *The annals of mathematical statistics*, 10(3), 275-287.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*.
- Linstone Harold A, & Turoff Murray. (2011). Delphi: A brief look backward and forward. *Technological forecasting social change*, 78(9), 1712-1719.
- Lugada, E. et al. (2022). Health supply chain system in Uganda: current issues, structure, performance, and implications for systems strengthening. *Journal of Pharmaceutical Policy and Practice*, 15(14), 1-11.
- Musa Haruna Danladi, et al. (2015). Delphi Method of Developing Environmental Well-being Indicators for the Evaluation of Urban Sustainability in Malaysia. *Procedia Environmental Sciences*, 30, 244-249.
- Okoli Chitu, & Pawlowski Suzanne. (2004). The Delphi method as a research tool: an example, design considerations and applications. *Information management*, 42(1), 15-29.
- Prajapati Dimpy, et al. (2022). Impact of COVID-19 on Sustainability Enablers and Evaluation of Performance Index. *Materials Today: Proceedings*, 56, 3790-3796.
- World Health Organization. (2016). Health workforce requirements for universal health coverage and the sustainable development goals. (human resources for health observer, 17).
- World Health Organization. (2019). Hospital beds per 1,000 people. Retrieved March 7, 2024, from <https://data.worldbank.org/indicator/SH.MED.BEDS.ZS>

การรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สด
ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*

PERCEIVED PRODUCT QUALITY OF FASHION CLOTHES VIA LIVE
CHANNELS OF GENERATION Y CONSUMERS IN THE BANGKOK
METROPOLITAN AREA

กิตติภาพร คอกรัก

Kittipaporn Dorkrak

ธนภณ นิธิขาวกุล

Tanaphon Nitichaowakul

มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

Burapha University, Thailand

E-Mail: Tanawut@Go.Buu.Ac.Th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ในการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่น 2) ศึกษากระบวนการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่น 3) ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สด รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์ซื้อสินค้าและบริการผ่านช่องทางการไลฟ์สด จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-Way ANOVA ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท และระดับการรับรู้คุณภาพสินค้า ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะของสินค้า ด้าน

* Received 21 March 2024; Revised 19 April 2024; Accepted 23 April 2024

คุณสมบัติพิเศษ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความคงทน และด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ความแตกต่างของ เพศและสถานภาพ ไม่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าทั้ง 5 ด้าน ส่วนระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษแตกต่างกัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้า ด้านความคงทน และด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การนำเสนอสินค้าผ่านช่องทางการไลฟ์สด ผู้ขายสินค้าจะต้องสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของทั้งตัวสินค้าและการนำเสนอ ควรมีบุคลิกภาพ และทัศนคติที่ดีต่อผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการรับรู้คุณภาพสินค้า และสร้างความมั่นใจในการซื้อสินค้ามากขึ้น

คำสำคัญ: การรับรู้คุณภาพสินค้า, เสื้อผ้าแฟชั่น, ช่องทางการ ไลฟ์สด

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the demographic characteristics of the perception of quality of fashion clothes 2) to study the level of quality of fashion clothes 3) to study demographic characteristic that affect the perception of quality of fashion clothes via live channels. Use quantitative research models. The sample consisted of Generation Y consumers in the Bangkok Metropolitan Area who had experience purchasing products and services via live channels. 400 people using a specific random method. The statistics used are percentages, means, standard deviations, independent t-test, and One-Way ANOVA. The results of this research found that the respondents were mostly female, single, with a bachelor's degree, most of whom were employees of private companies with an average monthly income of 15,001-20,000 baht. There is a high level of awareness of the quality of fashion clothes, namely product performance, features, reliability, durability, and image and reputation. In addition, the difference of gender and status there is no effect on the perception of product quality in all 5 aspects. It affects the perception of product quality in terms of reliability differently. Professions are different It has different perceived quality of features. And different average monthly income It

has different perceived product quality in terms of durability and image and reputation. However, by presenting products via live channels, sellers must create diversity. It should also have a good personality, attitude and sincerity towards consumers in order to create awareness of product quality and create more confidence in purchases.

Keywords: Perceived Product Quality, Fashion Clothes, Live Channels

บทนำ

พฤติกรรมซื้อขายสินค้าและบริการทางออนไลน์ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากผลสำรวจของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) พบว่า ไตรมาสแรก ปี 2564 มีมูลค่าการซื้อขายสินค้าออนไลน์สูงขึ้นจากเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงร้อยละ 45.05 ของยอดการบริโภคโดยรวมของประเทศ (กระทรวงพาณิชย์, 2564) โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการใช้จ่ายผ่านออนไลน์มากที่สุด ถึงร้อยละ 81.62 ตามด้วย ภาคใต้ร้อยละ 71.68 ภาคกลาง ร้อยละ 68.25 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 67.86 และภาคเหนือร้อยละ 64.42 ตามลำดับ โดยมีการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่าง ลาซาด้า, ซอปปี้, เฟสบุ๊ก, ไลน์, อินสตาแกรม และช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ตามลำดับ และสินค้าที่มีความนิยมซื้อผ่านทางออนไลน์มากที่สุด ประกอบด้วยสินค้าหรือผลิตภัณฑ์กลุ่มแฟชั่นและเครื่องแต่งกายร้อยละ 44, สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ด้านความงามและสุขภาพร้อยละ 33.7, สินค้าหรือผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ไอทีร้อยละ 26.5, สินค้าหรือผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้าน ร้อยละ 19.5 เป็นต้น (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการที่ผู้ประกอบการปรับตัวหันมาใช้อินเทอร์เน็ตและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการทำการตลาด การค้าเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการทำการตลาดดิจิทัลผ่านช่องทางรูปแบบของการไลฟ์สด ซึ่งเป็นการสื่อสารทางการตลาดไปยังผู้บริโภคแบบสองทิศทางที่มีการสื่อสารชัดเจน รวดเร็ว และสามารถโต้ตอบพร้อมเสนอขายสินค้าและบริการได้ตลอดเวลา และจะเห็นได้ว่า การไลฟ์สดเป็นการทำการตลาดที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี (ณัฐพล ไยไพโรจน์, 2562) (วัลภา สรรเสริฐ, 2559) อย่างไรก็ตาม จากการขยายตัวดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผนวกกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายเปลี่ยนแปลงไป ในลักษณะที่พร้อมที่จะเปิดรับข่าวสาร การเรียนรู้ หาข้อมูลต่างๆ

ผ่านโลกออนไลน์ นอกจากนี้ ยังเป็นกลุ่มที่เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานและกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีรายได้ และมีกำลังซื้อสินค้าและบริการ มีความสามารถใช้อุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมากกว่า 2 ชนิดพร้อมกันได้ ให้ความสำคัญกับเพื่อนหรือคนรอบข้างมาก (กระทรวงพาณิชย์, 2564) (สนธิ ญัฐ เจนเจษฎา, 2559)

จากการสำรวจในปี 2565 ประชากรกลุ่มเจนเอเรชั่นวายมีจำนวนประมาณ 17.1 ล้าน คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.36 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ เป็นกลุ่มใหญ่ในตลาดแรงงาน มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและอิทธิพลทางเศรษฐกิจ (กรมการปกครอง, 2565) ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้ผู้ประกอบการหันมาให้ความสำคัญกับการซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคผ่านช่องทางตลาดดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มเครื่องแต่งกายหรือเสื้อผ้าแฟชั่น ด้วยเครื่องแต่งกายหรือเสื้อผ้าแฟชั่นยังสามารถแสดงออกทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงรสนิยม เฉพาะตัวบุคคลและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับมีขั้นตอนการชำระเงิน และการจัดส่งที่สะดวกรวดเร็ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การทำการตลาดดิจิทัลผ่านช่องทางรูปแบบของการไลฟ์สด เป็นการสื่อสารไปยังผู้บริโภคที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ถึงคุณภาพของสินค้ามีความเชื่อมโยงกับคุณค่าและความพึงพอใจ ยังรวมไปถึงคุณลักษณะของสินค้าที่สามารถส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าผ่านช่องทางการตลาดดิจิทัล รูปแบบการไลฟ์สด (Kotler & Armstrong, 2017) ดังนั้น ผู้วิจัยศึกษาถึงการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายที่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถวางแผนสร้างการรับรู้คุณภาพสินค้าและทำการตลาดดิจิทัลผ่านช่องทางรูปแบบของการไลฟ์สดอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สด
2. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีการซื้อสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สด ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ตามสูตรของ Cochran (Cochran, 1977) โดยใช้สัดส่วนค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใช้ในการศึกษาวิจัยได้ประมาณ 385 ตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสำรองข้อมูลเพิ่มอีก 15 ตัวอย่าง รวมเป็น 400 ตัวอย่าง และอาศัยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อการศึกษา การรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผ่านการการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าจากดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 ในแต่ละหัวข้อคำถาม และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.900 และผ่านรับรองจริยธรรมโครงการวิจัยในมนุษย์ รหัสโครงการ G-HU030/2566(E1)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยสร้างแบบสอบถามผ่านระบบ Google forms และนำลิงค์แบบสอบถามประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย โดยมีระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม - เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมถึงสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยวิเคราะห์ค่าสถิติ Independent Sample t-test และค่าความแปรปรวนทางเดียว One-Way Analysis of Variance: ANOVA

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 400)

ลักษณะประชากรศาสตร์		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	66	16.50
	หญิง	334	83.50
2. สถานภาพ	โสด	336	84.00
	สมรส	64	16.00
3. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	12	3.00
	อนุปริญญา/ปวส.	24	6.00
	ปริญญาตรี	333	83.25
	ปริญญาโทขึ้นไป	31	7.75
4. อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	19	4.75
	พนักงานบริษัทเอกชน	249	62.25
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	30	7.50
	ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ	25	6.25
	ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	77	19.25
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 15,000 บาท	43	10.75
	15,001-20,000 บาท	142	35.50
	20,001-25,000 บาท	88	22.00
	25,001-30,000 บาท	72	18.00
	มากกว่า 30,001 บาท	55	13.75

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลทั่วไป ดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และ เป็นเพศหญิง 334 คน คิดเป็นร้อยละ 83.50

สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดจำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมามีสถานภาพสมรสจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 83.25 รองลงมาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 รองลงมาทำอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.75 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 15,001-20,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 20,001-25,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 25,001-30,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่มากกว่า 30,001 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 15,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการรับรู้คุณภาพสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 ผลรวมของค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การรับรู้คุณภาพสินค้า

การรับรู้คุณภาพสินค้า	$\bar{X}$	SD	ระดับการรับรู้ คุณภาพสินค้า
1 สมรรถนะของสินค้า	4.11	0.562	มาก
2 คุณสมบัติพิเศษ	3.92	0.718	มาก
3 ความน่าเชื่อถือ	4.12	0.574	มาก
4 ความคงทน	3.83	0.823	มาก
5 ภาพลักษณ์และชื่อเสียง	3.91	0.737	มาก
รวม	3.98		มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณภาพสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.98 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้

การรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมีค่า

เท่ากับ 4.12 รองลงมาด้านสมรรถนะของสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ด้านคุณสมบัติพิเศษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และด้านความคงทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมมติฐานลักษณะประชากรศาสตร์ ด้านเพศกับการรับรู้คุณภาพสินค้า

การรับรู้คุณภาพสินค้า	เพศ	N	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
1. ด้านสมรรถนะของสินค้า	ชาย	66	4.03	0.640	-1.142	0.127
	หญิง	334	4.12	0.545		
2. คุณสมบัติพิเศษ	ชาย	66	3.90	0.763	-0.205	0.419
	หญิง	334	3.92	0.710		
3. ความน่าเชื่อถือ	ชาย	66	4.04	0.659	-1.195	0.117
	หญิง	334	4.13	0.556		
4. ความคงทน	ชาย	66	3.85	0.744	0.240	0.405
	หญิง	334	3.83	0.839		
5. ภาพลักษณ์และชื่อเสียง	ชาย	66	3.84	0.815	-0.793	0.214
	หญิง	334	3.92	0.721		

จากตารางที่ 3 ลักษณะประชากรศาสตร์ ด้านเพศกับการรับรู้คุณภาพสินค้า พบว่าผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายทั้งเพศชายและเพศหญิงมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 สถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมมติฐานลักษณะประชากรศาสตร์ ด้านสถานภาพกับการรับรู้คุณภาพสินค้า

การรับรู้คุณภาพสินค้า	สถานภาพ	N	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
1. ด้านสมรรถนะของสินค้า	โสด	336	4.13	0.553	2.083	0.019*
	สมรส	64	3.97	0.596		
2. คุณสมบัติพิเศษ	โสด	336	3.91	0.723	-	0.407
	สมรส	64	3.94	0.696		
3. ความน่าเชื่อถือ	โสด	336	4.14	0.561	1.775	0.039*
	สมรส	64	4.00	0.630		
4. ความคงทน	โสด	336	3.84	0.844	0.351	0.363
	สมรส	64	3.80	0.713		
5. ภาพลักษณ์และชื่อเสียง	โสด	336	3.92	0.741	0.651	0.258
	สมรส	64	3.85	0.715		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ลักษณะประชากรศาสตร์ ด้านสถานภาพกับการรับรู้คุณภาพสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าในด้านด้านสมรรถนะของสินค้าและความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการศึกษากับการรับรู้คุณภาพสินค้า

การรับรู้คุณภาพสินค้า	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. สมรรถนะของสินค้า	ระหว่างกลุ่ม	1.915	3	0.638	2.036	0.108
	ภายในกลุ่ม	124.194	396	0.314		
	รวม	126.109	399			
2. คุณสมบัติพิเศษ	ระหว่างกลุ่ม	0.749	3	0.250	0.482	0.695
	ภายในกลุ่ม	205.007	396	0.518		
	รวม	205.756	399			

การรับรู้คุณภาพ สินค้า	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. ความน่าเชื่อถือ	ระหว่างกลุ่ม	3.774	3	1.258	3.902	0.009*
	ภายในกลุ่ม	127.674	396	0.322		
	รวม	131.448	399			
4. ความคงทน	ระหว่างกลุ่ม	0.982	3	0.327	0.481	0.696
	ภายในกลุ่ม	269.583	396	0.681		
	รวม	270.565	399			
5. ภาพลักษณ์และ ชื่อเสียง	ระหว่างกลุ่ม	1.828	3	0.609	1.123	0.339
	ภายในกลุ่ม	214.761	396	0.542		
	รวม	216.589	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านสมรรถนะของสินค้า ด้านคุณสมบัติพิเศษ ด้านความคงทน และด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าไม่แตกต่างกัน

ส่วน การรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือ พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยสถิติของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา/ปวส. ให้ระดับการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือ มีความแตกต่างเป็นรายคู่กับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จากการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 3.75$) มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือ น้อยกว่าผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.15$)

สมมติฐานที่ 4 อาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอาชีพกับการรับรู้คุณภาพสินค้า

การรับรู้คุณภาพสินค้า	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. สมรรถนะของสินค้า	ระหว่างกลุ่ม	0.950	4	0.237	0.749	0.559
	ภายในกลุ่ม	125.160	395	0.317		
	รวม	126.109	399			
2. คุณสมบัติพิเศษ	ระหว่างกลุ่ม	7.843	4	1.961	3.913	0.004*
	ภายในกลุ่ม	197.913	395	0.501		
	รวม	205.756	399			
3. ความน่าเชื่อถือ	ระหว่างกลุ่ม	1.189	4	0.297	0.901	0.463
	ภายในกลุ่ม	130.259	395	0.330		
	รวม	131.448	399			
4. ความคงทน	ระหว่างกลุ่ม	7.773	4	1.943	2.921	0.021*
	ภายในกลุ่ม	262.792	395	0.665		
	รวม	126.109	399			
5. ภาพลักษณ์และชื่อเสียง	ระหว่างกลุ่ม	2.917	4	0.729	1.348	0.251
	ภายในกลุ่ม	213.672	395	0.541		
	รวม	216.589	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านสมรรถนะของสินค้า ความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์และชื่อเสียงพบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอาชีพที่แตกต่างมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าไม่แตกต่างกัน

ส่วน การรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษ และด้านความคงทน พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยสถิติของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษ และด้านความคงทนกับอาชีพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามรายคู่ พบว่า อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ($\bar{X} = 4.15$) มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษ มากกว่าผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ ($\bar{X} = 4.14$)

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความคงทนกับอาชีพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอาชีพแตกต่างกัน ให้ระดับการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคงทน ไม่มีความแตกต่างเป็นรายคู่

สมมติฐานที่ 5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการรับรู้คุณภาพสินค้า

การรับรู้คุณภาพ สินค้า	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. สมรรถนะของ สินค้า	ระ ห ว ' า ง	0.703	4	0.176	0.554	0.696
	ภายในกลุ่ม	125.406	395	0.317		
	รวม	126.109	399			
2. คุณสมบัติพิเศษ	ระ ห ว ' า ง	6.793	4	1.698	3.371	0.010*
	ภายในกลุ่ม	198.963	395	0.504		
	รวม	205.756	399			
3. ความน่าเชื่อถือ	ระ ห ว ' า ง	3.245	4	0.811	2.500	0.042*
	ภายในกลุ่ม					

การรับรู้คุณภาพ สินค้า	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ภายในกลุ่ม	128.203	395	0.325		
	รวม	131.448	399			
4. ความคงทน	ระหว่าง กลุ่ม	14.142	4	3.536	5.446	0.000*
	ภายในกลุ่ม	256.423	395	0.649		
	รวม	270.565	399			
5.ภาพลักษณ์และ ชื่อเสียง	ระหว่าง กลุ่ม	9.514	4	2.379	4.537	0.001*
	ภายในกลุ่ม	207.074	395	0.524		
	รวม	216.589	399			

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านสมรรถนะของสินค้า พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าไม่แตกต่างกัน

ส่วน ด้านคุณสมบัติพิเศษ ความน่าเชื่อถือ ความคงทน และภาพลักษณ์และชื่อเสียง พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยสถิติของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษ ความน่าเชื่อถือ ความคงทน และภาพลักษณ์และชื่อเสียงกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามรายคู่ พบว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันให้ระดับการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษ ด้านความน่าเชื่อถือ ไม่มีความแตกต่างเป็นรายคู่ กล่าวคือ ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษและด้านความน่าเชื่อถือไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม พบว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท ($\bar{X} = 3.66$) มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความคงทน น้อยกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 25,001-30,000 บาท ($\bar{X} = 4.09$) และผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท ($\bar{X} = 3.66$) มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความคงทน น้อยกว่าผู้บริโภคที่มี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,001 บาท ($\bar{X} = 4.11$) ส่วน ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า หรือเท่ากับ 15,000 บาท ($\bar{X} = 3.64$) มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง น้อยกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 25,001-30,000 บาท ($\bar{X} = 4.07$) และผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า หรือเท่ากับ 15,000 บาท ($\bar{X} = 3.64$) มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง น้อยกว่าผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,001 บาท ($\bar{X} = 4.15$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลนั้น

1. ลักษณะประชากรศาสตร์มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เคยซื้อสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สด พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด และระดับการศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า มีระดับการศึกษาที่ระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท สอดคล้องกับ ศรีณนันท ศรีจใจ (2561) และวิทวัส โขครตันกาญจน์ (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคในเขตและแผนการตลาดในการจำหน่ายเสื้อผ้าแนวสตรีทของ FIL SHOP ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ผู้บริโภคที่มีสถานภาพโสด มีลักษณะของพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการ มากกว่าผู้บริโภคที่มีสถานภาพสมรสหรืออยู่ด้วยกัน เนื่องจากมีเวลาในการหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างการรับรู้ของสินค้าและบริการ ก่อนการตัดสินใจซื้อ รวมถึงรายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มความสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผล ซึ่งมีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการตามรูปแบบของการดำรงชีวิต กล่าวคือ ผู้บริโภคที่มีอาชีพมั่นคงหรือมีรายได้มากจะมีความรอบคอบของคุณภาพสินค้า และมีการตัดสินใจซื้อสินค้าในจำนวนมาก

2. การรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดทั้งด้านสมรรถนะของสินค้า ด้านคุณสมบัติพิเศษ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความคงทน และด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่สร้างความสะดวกสบายให้กับการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับอภินันท์ อักษรประจักษ์ และคณะ (2560) พบว่า กลุ่มเจนเนอเรชั่นวายจะให้ความสำคัญกับการแต่งกายที่ต้องมาพร้อมกับความสะดวกสบายและรวดเร็วต่อการใช้งานอีกทั้งยังได้รับสินค้าทุกครั้งที่ดี

3. ผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลของประเทศแตกต่างกันไม่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปจรรย์ ยังชู (2564) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ของประชากรในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศต่างกันทำให้พฤติกรรมของการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านทางออนไลน์ต่างกัน เนื่องจากเสื้อผ้าแฟชั่นเป็นความต้องการตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภค และตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกที่ต่างกัน โดยเพศต่างกันทำให้การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและการรับรู้ของคุณภาพสินค้า รูปแบบต่างๆ ของสินค้านั้นต่างกัน อย่างไรก็ตาม สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครในด้านสถานภาพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านสมรรถนะและด้านความน่าเชื่อถือของสินค้าแตกต่างกัน เนื่องด้วยผู้บริโภคที่มีสถานภาพโสด จะมีพฤติกรรมของการซื้อสินค้าและบริการ มากกว่าผู้บริโภคที่มีสถานภาพสมรส ด้วยผู้บริโภคที่มีสถานภาพสมรส มีความมั่นคงของชีวิตครอบครัว (ศรีณนันทน์ ศรีจงใจ, 2561) และสอดคล้องกับวิทวัส โชครัตนกาญจน์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องแผนการตลาดในการจำหน่ายเสื้อผ้าแนวสตรีทของ FIL SHOP ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า การซื้อสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นจะมองหาคู่ความคุ้มค่า และสามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส ซึ่งหากเป็นผู้บริโภคที่มีสถานภาพโสดยังมีความคล่องตัวในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า ประกอบกับการที่ผู้ขายให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับสินค้าและมีความรู้เกี่ยวกับสินค้าเป็นอย่างดี รวมไปถึงการเอาใจใส่และเต็มใจให้บริการ ซึ่งจุดนี้เองเป็นที่ผู้บริโภคจะรู้สึกถึงการมนุษยสัมพันธ์ที่ดีซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องแบบจำลองธุรกิจแคนวาสจำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นสตรีผ่านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มเจนเอเรชันวายร้านลานาสโตร ในส่วนของระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า มีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความน่าเชื่อถือ แตกต่างกัน เนื่องมาจากระดับการศึกษาที่สูงขึ้นในแต่ละระดับการศึกษาของแต่ละบุคคลอาจส่งผลต่อกระบวนการของความคิดในการรับรู้คุณภาพสินค้าแตกต่างกันออกไป ไม่เพียงแต่มองถึงแค่ซื้อสินค้าผ่านไลฟ์สดอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญของความน่าเชื่อถือของผู้ขายสินค้าผ่านช่องทางไลฟ์สดสามารถตอบคำถามอย่างกระตือรือร้นและมีเหตุผล สินค้าสามารถใช้งานได้จริงตรงตามที่ได้นำเสนอผ่านช่องทางการไลฟ์สดทุกครั้ง มีกระบวนการชำระเงินที่ชัดเจนและรวดเร็ว พร้อมทั้งสามารถส่งสินค้าได้ตามเวลาที่ได้ตกลงไว้ (กนกวรรณ คชอาจ, 2564; ศุภวิชญ์ เหลืองจากรู และนิติพล ภูติโชติ, 2566) สอดคล้องกับแนวคิดของ Crosby et al (1990) และรุ่งนภา บริพนธ์มงคล และกฤษฎา เขียววัฒนสุข (2563) ที่ทำการศึกษาเรื่อง Relationship Quality in Services Selling: An Interpersonal Influence Perspective และการรับรู้คุณภาพสินค้า

และคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำเครื่องทำความสะอาดอุตสาหกรรม พบว่าความน่าเชื่อถือในตัวสินค้า หรือแม้กระทั่งผู้ขายสินค้าที่สามารถสร้างขึ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับ เมื่อลูกค้าเกิดความพึงพอใจและรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือนั้นเกินความคาดหวังที่ตั้งไว้ส่งผลทำให้เกิดความภักดีต่อสินค้าและผู้ขายสินค้าและส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำ

นอกจากนี้ ในด้านอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านคุณสมบัติพิเศษและด้านความคงทน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาชีพยังเป็นตัวกำหนดที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้คุณภาพสินค้าและตัดสินใจซื้อสินค้าที่เหมาะสมกับตนเอง ผู้บริโภคที่มีอาชีพมั่นคงหรือมีรายได้มากจะคำนึงถึงคุณภาพสินค้า และมีการตัดสินใจซื้อสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น เมื่อผู้บริโภคสวมใส่เสื้อผ้าเหล่านั้นสะท้อนถึงคุณลักษณะของตัวบุคคล อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า จะอาชีพและรายได้ยังเป็นตัวกำหนดให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้คุณภาพสินค้า ซึ่งจากผลการศึกษาในเรื่องของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับของการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการไลฟ์สดในระดับมาก และมีผลต่อการรับรู้คุณภาพสินค้าด้านความคงทนและด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียง แตกต่างกัน จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การไลฟ์สดเสื้อผ้าแฟชั่น ผู้ไลฟ์สดควรนำเสนอรูปแบบของเนื้อผ้าที่มีคุณภาพหรือบ่งบอกถึงคุณลักษณะที่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าชนิดนั้นๆ รวมไปถึงความนิยมในการสวมใส่ในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกันออกไปและการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดความคงทนและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้งซึ่งจะทำให้เกิดภาพลักษณ์และชื่อเสียงกับร้านค้าผู้ไลฟ์สด (อรุณทัย ปัญญา, 2562) และการรับรู้คุณภาพสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะประชากรศาสตร์เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผล ซึ่งมีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางไลฟ์สด และส่งผลต่อการสร้างการรับรู้คุณภาพและความน่าเชื่อถือทั้งตัวสินค้าและผู้ขายสินค้า ดังนั้น ข้อเสนอแนะ คือ การนำเสนอสินค้าผ่านช่องทางไลฟ์สดนั้นต้องสร้างความน่าเชื่อถือ ความสะดวกสบาย และเข้าถึงผู้บริโภคที่มีหลากหลายและรวดเร็วในการให้บริการ รวมถึงประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นที่สร้างสวมใส่และตอบโจทย์ผู้บริโภคได้หลากหลายโดยไม่จำกัดเรื่องของเพศ และการสวมใส่เสื้อผ้าที่สามารถแสดงออกถึงภาพลักษณ์ หรือบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ได้แก่ 1) ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เทคโนโลยี หรือการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ หรือผ่านช่องทางการไลฟ์สดสามารถเข้าถึงได้ทุกช่วงอายุ เพื่อสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาแผนของการขายสินค้าที่จะกลุ่มตลาดอื่นมากขึ้น 2) เนื่องจากการวิจัยนี้ทำให้ทราบข้อมูลจากผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ หากทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในส่วนของผู้ประกอบการจะส่งผลทำให้ทราบข้อมูลที่ละเอียดเชิงลึกมากขึ้นทั้งฝั่งของผู้ขายสินค้าและผู้บริโภค เพื่อการวางแผนปรับปรุงกลยุทธ์ของการพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ3) ศึกษาถึงการรับรู้คุณภาพสินค้าประเภทเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางหรือแพลตฟอร์มอื่นๆ เพื่อการวางแผนดำเนินธุรกิจในรูปแบบของแพลตฟอร์มที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคให้ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ คชอาจ. (2564). แบบจำลองธุรกิจแคนวาสจำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นสตรีผ่านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มเจนเอเรชั่นวายร้านลานาสโตร. ใน (การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. (2565). จำนวนประชากรจากการทะเบียน. เรียกใช้เมื่อ 19 ธันวาคม 2565 : <https://stat.bora.dopa.go.th/>
- กระทรวงพาณิชย์. (2564). ยอดการซื้อขายออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 8 กันยายน 2564 จาก https://www.price.moc.go.th/price/fileuploader/file_admin_sum/news_survey-042564.pdf
- ณัฐพล ไยไพโรจน์. (2562). Digital Marketing: Concept & Case Study. นนทบุรี: บริษัท ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด.
- ปจรรย์ ยังชู. (2564). พฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ของประชากรในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. ใน (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งนภา บริพนธ์มงคล และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2563). การรับรู้คุณภาพสินค้าและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำเครื่องทำความสะอาดอุตสาหกรรม. วารสารศิลปการจัดการ, 4(1), 166-179.
- วัลภา สรรเสริณ. (2559). การตลาดออนไลน์: Online Marketing. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- วิทวัส โขครัตนกาญจน์. (2560). แผนการตลาดในการจำหน่ายเสื้อผ้าแนวสตรีทของ FIL SHOP ผ่านสื่อสังคมออนไลน์. ใน (การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรัณยนันท์ ศรีจงใจ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวิชญ์ เหลืองจารุ และนิติพล ภูติโชติ. (2566). พฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคออนไลน์. วารสารการเรียนรู้สมัยใหม่, 8(2), 1-18.
- สัณห์รัฐ เจนเจษฎา. (2559). พฤติกรรมการบริโภคและช่องทางการตลาดสำหรับ Generation. เรียกใช้เมื่อ 8 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.thaitradeusa.com/home/?p=21482>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2564). รายงานพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 6 กันยายน 2564 จาก [http://www.mmm.ru.ac.th/mmm/is/twin6/sec1/6014154036.pdf](https://www.etda.or.th/th/อภันตริ_อักษรประจักษ์_และคณะ_. (2560). การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผู้หญิงผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ของประชากรในกรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 19 ธันวาคม 2565 จาก http://www.mmm.ru.ac.th/mmm/is/twin6/sec1/6014154036.pdf)
- อรุณทัย ปัญญา. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านสังคมออนไลน์(เฟซบุ๊ก) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. ใน (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Cochran, W. G. . (1977). Sampling Techniques (3 ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Crosby, et al. (1990). Relationship Quality in Services Selling: An Interpersonal Influence Perspective. Journal of Marketing, 54(3), 68-81.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2017). Principles of Marketing (17 ed.). United Kingdom: Pearson Education.

แนวทางการประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี*

THE EVALUATION GUIDELINES OF STUDENT ADMINISTRATION
BY SCHOOL ADMINISTRATORS TO DEVELOP DESIRABLE
CHARACTERISTICS IN SECONDARY SCHOOL UNDER
THE SECONDARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE PHETCHABURI

จตุพร เกิดสตับ

Jatupron Kedsadub

สมกุล ถาวรกิจ

Somkul Tharwonkit

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม, ประเทศ

Siam Technology College, Thailand

E-Mail: Jatupron@promma.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.942 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

* Received 6 April 2024; Revised 17 April 2024; Accepted 20 April 2024

1) ผลการประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลการปฏิบัติค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานกิจการนักเรียน รองลงมา ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

2) แนวทางการประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีแนวทางดังนี้ (1) มีการประชุมวางแผน รับฟังนักเรียนและผู้ปกครองผ่านทางการประชุมผู้ปกครองโดยมีตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียนร่วมกันให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและจัดทำคู่มือนักเรียน (2) แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารกิจการนักเรียนให้ชัดเจนในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนบริหารกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน (3) ส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน (4) ส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมกับนักเรียนทุกคนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้ (5) ส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน (6) ส่งเสริมครูให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการทำงานกิจการนักเรียน สรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในแต่ละปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักเรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) evaluate the student management practices of school administrators to foster desirable characteristics of secondary schools affiliated with the Phetchaburi Provincial Education Office 2) propose guidelines for the development of student management practices by school administrators to cultivate desirable characteristics of secondary schools affiliated with the Phetchaburi Provincial Education Office. The sample used in this research consisted of 280 school administrators and teachers affiliated with the Phetchaburi Provincial Education Office. The research instrument was the 5-rating

scale questionnaire with the reliability at 0.942 The statistics used to analyze the data were frequency, mean, standard deviation. The results of the research found that: 1) The overall assessment of student management practices by school administrators to foster desirable characteristics in secondary schools affiliated with the Phetchaburi Provincial Education Office showed a high level of implementation. When considering specific aspects, the highest average score was student management activities aspect, followed by student management planning aspect. The aspect with the lowest average score was promoting discipline, morality, and ethics among students aspect. 2) The proposed guidelines for assessing student management practices by school administrators to foster desirable characteristics in secondary schools affiliated with the Phetchaburi Provincial Education Office include the following: (1) holding planning meetings to involve parents and students representatives in alignment with school policies and developing student manuals. (2) appointing teachers' responsibility for student management tasks in a clear class-level committee format to align with school policies. (3) promoting meetings among administrative staff to plan activities for promoting student behavior and discipline (4) encouraging teachers to analyze data to classify and identify students clearly for assisting all students (5) promoting the development of school curricula by incorporating democratic promotion in all learning areas to enhance students' knowledge of democracy (6) encouraging teachers to analyze the results of student management assessments, summarize the various activities of the student management department undertaken each academic year according to the planned objectives.

Keywords: Student affairs administration, Desired characteristics, Educational institution administrators

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 โดยระบุวิธีการ

พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจและการบริหารการจัดการศึกษา ระดับเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปที่มีงานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญของการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เหมาะสมตามควรแก่วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนานักเรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผน เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาควินัยใจในความเป็นไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย ผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเทิดทูน และจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิต อย่างพอเพียง รู้จักปรับตัว มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้ และมีภูมิธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้โรงเรียนต้องมีการปรับการบริหารกิจการนักเรียนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนการบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การปรับแผนกิจการนักเรียน จัดทำฐานข้อมูลสำหรับการบริหารกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนในรูปแบบใหม่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ได้ยึดแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งมีขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 6 ด้าน คือ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน จากการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 จังหวัดเพชรบุรี พบว่า กิจการนักเรียนด้านการประเมินผลอยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น ทางสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนา และนำวิธีการที่หลากหลายมาใช้โดยมีการตรวจสอบ ติดตามและในการจัดกิจกรรม

ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยดำเนินการจัดสร้างนวัตกรรมที่มีความทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการนักเรียน (สาโรช ระหว่างบ้าน, 2554)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประเมินการบริหารกิจการนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยการศึกษาครอบคลุมงานบริหารกิจการ นักเรียนทั้ง 6 ด้าน และนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาให้กับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปพิจารณา ประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 54 คน และครู 1,029 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,083 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 22 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขนาดตัวอย่าง เปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครู 265 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 280 คน จาก 22 โรงเรียน การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามจำนวน 36 ข้อ การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการ

พัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา .942

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามพร้อมกับเครื่องมือการวิจัยไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้ง 22 โรงเรียน การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 ท่าน ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนไปสัมภาษณ์เพื่อให้ ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ทราบแนวคำถามและเตรียมการตอบผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และจัดบันทึกด้วยตนเอง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ครบทุกคนตามจำนวนที่ต้องการเพื่อ เตรียมไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยวิเคราะห์ตามแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตรวจสอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของแต่ละรายการแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ใช้ในแบบสอบถามมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าข้อมูลเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) กำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนน	ระดับ
4.51-5.00	ระดับผลการปฏิบัติมากที่สุด
3.51-4.50	ระดับผลการปฏิบัติมาก
2.51-3.50	ระดับผลการปฏิบัติปานกลาง
1.51-2.50	ระดับผลการปฏิบัติน้อย
1.00-1.50	ระดับผลการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและแจกแจง ความถี่ แล้วจัดลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง แนวทางการประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวม

การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับผลการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน	4.07	.75	มาก	2
2. ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน	4.09	.80	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	3.86	1.02	มาก	6
4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.89	1.10	มาก	4
5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.87	.94	มาก	5
6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.01	.87	มาก	3
รวม	3.96	0.91	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96, S.D.=0.91$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานกิจการนักเรียน ($\bar{x} = 4.09, S.D.=0.80$) รองลงมา ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน ($\bar{x} = 4.07, S.D.=0.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 3.86, S.D.=1.02$)

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

ตารางที่ 2 ความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน		
1. ต้องมีการประชุมวางแผน รับฟังนักเรียนและผู้ปกครองผ่านทางการประชุม ผู้ปกครองและสถานักเรียนโดยมีตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน ร่วมกันให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการและจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อแจกจ่ายกับนักเรียน	4	66.67
2. ต้องมีการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้พัฒนาพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสาและการพัฒนาในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	2	33.33

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ มีการประชุมวางแผน รับฟังนักเรียนและผู้ปกครองผ่านทางการประชุมผู้ปกครองและสถานักเรียนโดยมีตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียนร่วมกันให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการและจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อแจกจ่ายกับนักเรียน (ร้อยละ 66.67) การจัดทำแผนงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้พัฒนาพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสาและการพัฒนาในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (ร้อยละ 33.33)

ตารางที่ 3 ความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการบริหารกิจการนักเรียน

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการบริหารกิจการนักเรียน		
1. แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารกิจการนักเรียนให้ชัดเจนโดยแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนบริหารกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง	5	83.33
2. ครูมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ	1	16.67

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการบริหารกิจการนักเรียนโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารกิจการนักเรียนให้ชัดเจนโดยแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนบริหารกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 83.33) ครูมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ (ร้อยละ 16.67)

ตารางที่ 4 ความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรม		
1. ส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียนและความเหมาะสม	4	66.67
2. มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบ วินัย ของนักเรียน ในรูปแบบความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำความคิดเห็นมา ปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป	2	33.33

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ ส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียนและความเหมาะสม (ร้อยละ 66.67) มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียน ในรูปแบบความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป (ร้อยละ 33.33)

ตารางที่ 5 ความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน		
1. ส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมกับนักเรียนทุกคนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	3	50.00
2. ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดทำคำสั่งเพื่อเสนอผู้บริหารพิจารณาเพื่ออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ	2	33.33
3. ส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อชี้แจง บทบาท และหน้าที่ในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1	16.67

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ ส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมกับนักเรียนทุกคนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง (ร้อยละ 50.00) ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดทำคำสั่งเพื่อเสนอผู้บริหารพิจารณาเพื่ออนุมัติแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 33.33) ส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดการประชุม

คณะกรรมการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อชี้แจง บทบาท และหน้าที่ในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ร้อยละ 16.67)

ตารางที่ 6 ความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน		
1. ส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม ความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน	3	50.00
2. ส่งเสริมให้จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนและจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งใน และนอกสถานศึกษา	2	33.33
3. ส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบ ประชาธิปไตย เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป	1	16.67

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ ส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสอดแทรกการส่งเสริม ประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม ความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน(ร้อยละ 50.00) ส่งเสริมให้จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนและจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งใน และนอกสถานศึกษา (ร้อยละ 33.33) ส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบ ประชาธิปไตย เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป (ร้อยละ 16.67)

ตารางที่ 7 ความถี่ ร้อยละ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

แนวทางการพัฒนา/ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน		
1. ส่งเสริมครูให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในละปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้	5	83.33
2. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูเพื่อนำผลมาปรับปรุงผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน	1	16.67

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ ส่งเสริมครูให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในละปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ (ร้อยละ 83.33) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อนำผลมา ปรับปรุงผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน (ร้อยละ 16.67)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การประเมินการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลการปฏิบัติค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เพราะ การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นภาระงานอย่างหนึ่งที่สำคัญ เพราะมีการจัดระบบดูแลนักเรียน โดยครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีระบบดูแลช่วยเหลือมีข้อมูลนักเรียน เพื่อจะทำให้ช่วยเหลือตปัญหานักเรียนอีกทั้งมีการสนับสนุนให้นักเรียนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจผ่านกระบวนการบริหารวางแผนที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของมานิตา น้อยใหญ่ (2562) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งหมด

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จากการสัมภาษณ์ได้แนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน มีการประชุมวางแผน รับฟังนักเรียนและผู้ปกครองผ่านทางการประชุมผู้ปกครองและสถานักเรียนโดยมีตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียนร่วมกันให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการและจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อแจกจ่ายกับนักเรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีได้มีการประชุมและวางแผนกิจการนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญภา พรหมาชูย (2562) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ด้านการวางแผน ประกอบด้วย ควรกำหนดการประชุมเพื่อวางแผนก่อนจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมทุกครั้ง ควรวางแผนจัดกิจกรรมในรายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม

2.2 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารกิจการนักเรียนให้ชัดเจนโดยแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนบริหารกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ได้กำหนดครูผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารกิจการนักเรียนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี ควรมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนให้ครบถ้วนตามขั้นตอน

2.3 ด้านการส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียนและความเหมาะสม

ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ได้มีการวางแผนงานและประชุมเพื่อกำหนดกิจกรรมและโครงการเพื่อรองรับการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรีควรมีการวิเคราะห์และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง

2.4 ด้านการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมกับนักเรียนทุกคน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีได้มีการประชุมและชี้แจงให้ครูที่ดูแลนักเรียนมีการทำความรู้จักกับนักเรียนให้รวดเร็วที่สุดและไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อทราบปัญหาและแก้ไขได้อย่างทั่วถึงทุกคน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษณะ พานทอง (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง จัดทำแผนปฏิบัติการงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือนักเรียน

2.5 ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการสอดแทรกการส่งเสริม ประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม ความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีได้มีการประชุมชี้แจงในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี ควรมีการชี้แจงเผยแพร่หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมชัดเจน

2.6 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ส่งเสริมครูให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร กิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในประจำปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีได้มี

การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชวลิตา พรหมาชูย์ (2562) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน ด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ด้านการตรวจสอบและประเมินผลประกอบด้วย ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในทุกกิจกรรม และควรมีการตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนด

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1.1 ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา มีการประชุมวางแผน รับฟังนักเรียนและผู้ปกครองผ่านทางการประชุมผู้ปกครองและสถานนักเรียนโดยมีตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียนร่วมกันให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการและจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อแจกจ่ายกับนักเรียน 1.2 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารกิจการนักเรียนให้ชัดเจนโดยแต่งตั้งในรูปแบบคณะกรรมการระดับชั้นเรียนบริหารกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและครูและนักเรียนอย่างทั่วถึง 1.3 ด้านการส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียนและความเหมาะสม 1.4 ด้านการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุมกับนักเรียนทุกคนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง 1.5 ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน 1.6 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในประจำปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อนำผลมา ปรับปรุงผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน และ 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น 2.2 ควร

มีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษณะ พานทอง. (2559). การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ชวัลภา พรหมาชูย์. (2562). แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนด้านกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. ใน (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มานิตา น้อยใหญ่. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงเทพมหานคร. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สาโรช ระหว่างบ้าน. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 จังหวัดเพชรบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง 2562). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี. ใน (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก)
ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*
GUIDELINE FOR APPROACH TO THE OPEN-MINDED CONVERSATION
FOR A SAFE SEX COURSE AMONG CHILDREN
IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

อนุสรณ์ สุขกันตะ

Anusorn Sukkanta

วิภาวณี เพือกบัวขาว

Wipavanee Phueakbuakhao

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: bbee_kong09@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) เสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 50 คน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับปฏิบัติและระดับบริหาร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 9 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้นำ 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 แนะนำตัวผ่านภาพ กิจกรรมที่ 2 เส้นชีวิต กิจกรรมที่ 3 เลือกช้าง กิจกรรมที่ 4 เราทำแบบนี้กับลูกบ่อยไหม และ กิจกรรมที่ 5 ฝึกฟังอย่างตั้งใจ มาดำเนินการ 2) การประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า (1) ผู้เข้าร่วมโครงการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน

* Received 10 March 2024; Revised 30 May 2024; Accepted 1 June 2024

(รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พัฒนาศักยภาพการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของผู้เข้าร่วมการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ผู้เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีคะแนนผลการทดสอบสูงกว่าก่อนเข้าร่วม การอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1) รูปแบบการทำงานผ่านเครือข่ายจิตอาสาในโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง 2) ผ่านผู้นำชุมชน 3) ผ่านเครือข่ายโรงพยาบาล 4) ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ: แนวทาง, หลักสูตรผู้ใหญ่, ปลอดภัย, ประจวบคีรีขันธ์

Abstract

This research aimed to: 1) study the process of creating the Open-minded Conversation for a Safe Sex Course among Children in Prachuap Khiri Khan Province, 2) evaluate the Open-minded Conversation for a Safe Sex Course among Children in Prachuap Khiri Khan Province, and 3) propose guidelines to apply the Open-minded Conversation for a Safe Sex Course among Children in Prachuap Khiri Khan Province. The research was based on mixed methods. The target group included 50 parents in Prachuap Khiri Khan Province and 9 people with the executive and performers related to the study in Prachuap Khiri Khan Province. The sampling was done using a purposive sampling method. The tools used in the research included a questionnaire and an in-depth interview form. Data were analyzed using descriptive statistics which is t-tests. The results of the study found that: 1) The process of organizing the Open-minded Conversation for a Safe Sex Course among Children in Prachuap Khiri Khan Province involved five activities: Activity 1: Introducing Yourself through Pictures, Activity 2: Lifeline, Activity 3: Choosing a Side, Activity 4: How Often Do You Do This with Your Child?, and Activity 5: Practice Listening Attentively. 2) Evaluation of the Open-minded Conversation for a Safe Sex Course among Children in Prachuap Khiri Khan Province indicated that: (1) Participants who had trained in the course became more open-minded in communicating about sex and gender-related issues within their families, with statistical significance at the .05 level. (2) Participants in this course had higher test scores after the training compared to before the training,

with statistical significance at the .05 level. 3) The guidelines for applying the Open-minded Conversation for a Safe Sex Course among Children in Prachuap Khiri Khan Province include: 1) working through volunteer networks in schools and parent networks, 2) involving community leaders, 3) collaborating with hospital networks, and 4) coordinating with local administrative organizations.

Keywords: Guidelines, adult curriculum, children's love safety, Prachuap Khiri Khan Province

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาคุณภาพคน ถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคม แต่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นแหล่งหล่อหลอมคุณค่าชีวิตและบ่มเพาะคุณลักษณะ ทั้งดงามของความเป็นมนุษย์ให้กับสังคม การพัฒนาเด็กที่ดีเริ่มต้นจากในครอบครัว เด็กจะเติบโตมีคุณภาพชีวิตบุคคลิกอย่างไร จะเป็นคนดีมุ่งทำประโยชน์แก่สังคม หรือเป็นคนด้อยสมรรถภาพ สร้างปัญหาแก่สังคมและคนรอบข้าง ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลในครอบครัวเป็นสำคัญ เพราะนอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมโดยสายเลือดแล้ว ยังทำหน้าที่ดูแลเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตพึ่งตนเองได้ เป็นแบบอย่างที่หล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ตลอดจนจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลุกฝังค่านิยมความรัก และคุณค่าของการมีชีวิต รวมถึงเป็นแหล่งสำคัญที่เด็กได้เรียนรู้ภาษา และพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตจากสิ่งต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพเด็ก ดังนั้นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐ คือ การให้ความรู้กับบุคคลในครอบครัวเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และพยายามให้เด็กทุกคนได้อาศัยอยู่กับครอบครัวตน หรืออาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายครอบครัวมากที่สุด

เรื่องเพศเป็นที่สนใจใคร่รู้ของเด็กและวัยรุ่นทุกยุคสมัย ด้วยพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงตามวัยอันเป็นธรรมชาติ การเลี้ยงดูและสื่อสารในบ้านเกี่ยวกับเรื่องเพศ นับเป็นแหล่งข้อมูลชุดแรก ๆ ของเด็กที่จะปลุกฝัง ความคิดความเชื่อในเรื่องเพศ โดยเฉพาะการเลือกว่าตนจะสื่อสารเรื่องนี้อย่างไร ซึ่งเด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีการสื่อสารเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา และไม่ได้มีการครอบเคร่งครัดห้ามปรามในเรื่องเพศ เด็กจะมีแนวโน้มที่จะกล้าถาม กล้าหาข้อมูล สื่อสารความต้องการและตัดสินใจได้ดีกว่า โดยเฉพาะเมื่อต้องสื่อสารและตัดสินใจ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องเพศของตน แต่การพูดคุยเรื่องเพศแบบตรงไปตรงมาระหว่างผู้ใหญ่ โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองกับบุตรหลานในวัยนี้กลับมีน้อยหรือมีในแบบที่ผู้ใหญ่อยากบอก

สอนแบบบอกให้ทำ ให้เชื่อ ให้ระวัง ห้ามปราม ดู ลงโทษ ไม่ได้สอนแบบที่ลูกหลานที่เป็นวัยรุ่นนอยากรู้ หรือกำลังเผชิญอยู่ตามวิถีชีวิตและพัฒนาการของช่วงวัย ทำให้เด็กไปคุยกับเพื่อน แพนหรือหาความรู้เองจากโลกออนไลน์ ซึ่งอาจจะนำไปสู่พฤติกรรมที่น่าเป็นห่วงยิ่งกว่า รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ความรุนแรง รวมถึงเรื่องเพศตามมา โดยเฉพาะการการตั้งครรภ์ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งประเทศไทยมีอัตราที่สูง สำหรับสถานการณ์การตั้งครรภ์ ในวัยรุ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2561 - 2565 โดยเก็บสถิติการคลอดของหญิงที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี จากโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศในปี 2561 (อารีรัตน์ จันทร์ลำภู, 2565)

งานวิจัยจากโครงการประเมินผลกระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจทัศนคติ และทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองกับลูกหลานวัยรุ่น ซึ่งเป็นโครงการประเมินผลการจัดพื้นที่การเรียนรู้ต่อเนื่องให้กับผู้ปกครองในการพูดคุยกับลูกหลานวัยรุ่นเรื่องเพศ โดยผลการประเมินในส่วน of ลูกหลานวัยรุ่น ส่วนใหญ่คิดว่าผู้ปกครองไม่ได้มีทัศนคติต่อการคุยเรื่องเพศดีขึ้น แม้ว่าจะผ่านการอบรมมาแล้ว โดยถึงแม้จะรู้สึกได้ว่าการเปิดประเด็นเรื่องเพศบ่อยขึ้นแต่เท่าที่ในการพูดคุยยังเป็นเชิงลบ เช่น การสอน การห้าม การดู มากกว่าความพยายามที่จะสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนอย่างเสรี ในขณะที่ผู้ปกครองถึงแม้จะรู้สึกกว่าตนเองกล้าพูดเรื่องเพศมากขึ้น ทว่ายังไม่ปรากฏคุณภาพของเนื้อหาในการพูดคุยเรื่องเพศ ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยังไม่สามารถก้าวข้ามมายาคติบางชุดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่ฝังอยู่ในสังคมไทย ซึ่งยังเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่นและให้ข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้องในการพิจารณาปรับขอบเขตเนื้อหาการอบรมพ่อแม่ที่ควรเน้นทักษะการสื่อสารเพื่อการจัดการความสัมพันธ์ในครอบครัว ควบคู่ ไปกับการส่งเสริมทางเลือกอื่น ๆ ในการเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น แนวทางหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของวัยรุ่น คือการให้ความรู้เรื่องเพศในสถาบันครอบครัวหรือบิดามารดาควรมีบทบาทสำคัญต่อการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเพราะบิดามารดาเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรื่องเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมากที่สุด ถึงร้อยละ 38 (Mackenzie, S., 2002) ดังนั้น บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเรื่องเพศที่ถูกต้องแก่วัยรุ่น คือ บิดามารดาโดยผ่านทาง การให้ความรัก ความใกล้ชิด (Closeness) การเฝ้าคอยระวัง (Monitoring) การอบรมสั่งสอน (Education) สัมพันธภาพอันดีในครอบครัว (Family relationship) หรือการพูดคุยกัน (Communication) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะทำให้วัยรุ่นได้ข้อมูลที่ต้องการเหมาะสม การสื่อสารทางเพศของบุคคลในครอบครัวจะส่งผลให้เกิดการ

ถ่ายทอด ความคาดหวังของครอบครัวค่านิยมทางสังคมและการสร้างแบบจำลองบทบาทเพื่อลดความเสี่ยงด้านสุขภาพทางเพศ ศักยภาพของการสื่อสารทางเพศของบุคคลในครอบครัวและลูก หลายวัยรุ่นในการควบคุมผลลัพธ์ด้านสุขภาพทางเพศในเชิงลบเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการและผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับกลุ่มวัยรุ่น จึงเป็นการวางรากฐานที่ดีให้กับชีวิตเพื่อให้เด็กเติบโต เป็นผู้ใหญ่และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวได้จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ถึงความรักความเข้าใจตลอดจนความราบรื่นในครอบครัวอันเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมข้อจำกัด สำคัญในการสื่อสารด้วยวาจา ระหว่างพ่อแม่และลูก ดังนั้นเมื่อลูก หลานรับรู้เรื่องเพศศึกษาซ้าก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดี (อรไท พิพิพัฒน์ และคณะ, 2551) อย่างไรก็ตาม การสื่อสารระหว่างบุคคลในครอบครัวกับวัยรุ่นเรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนให้วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมในเรื่องเพศให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางเพศทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลง ดังนั้นการส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวมีศักยภาพในการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกหลานวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของลูกและยุคสมัยที่เปลี่ยนไปจำเป็นต้องมี การหา รูปแบบในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในครอบครัวเพื่อสื่อสารเรื่องเพศให้กับลูกหลานวัยรุ่น โดยคำนึงถึงความสามารถและบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของสมาชิกในครอบครัว โดยการอบรมครั้งนี้ได้ นำหลักสูตรการสื่อสารเรื่องเพศของมูลนิธิ Path2health ชื่อหลักสูตร คุยเปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ แนะนำตัวผ่านภาพ เส้นชีวิต ย้อนรอยวัยรุ่น ทำอย่างนี้บ่อยไหม และฟังอย่างตั้งใจ นั้น ผู้วิจัยคาดหวังว่าแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นี้ จะทำให้ผู้เข้าร่วมมีความสามารถในการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกหลานวัยรุ่นมากขึ้น ทั้งในด้านการรับรู้เรื่องเพศ เจตคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศ มีความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศมีการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศและมีทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Methods Research) โดยใช้วิธีการกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) ศึกษากลุ่มเดียว โดยวัดก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest-posttest design) พร้อมทั้งใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ที่เป็นผู้ดูแลบุตรหลานที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี ที่เข้าร่วมการอบรม หลักสูตร ผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 รุ่น 50 คน ในปีงบประมาณ 2566 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในด้านครอบครัวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และผู้ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องด้านครอบครัวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในด้านครอบครัวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ ผู้ปฏิบัติงานจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 1 คน นักพัฒนาชุมชนหรือผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขาล้าน ตำบลร่อนทอง อย่างละ 1 คน และผู้แทนทีมวิทยากรครอบครัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน 2) ผู้ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องในด้านครอบครัวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาครอบครัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน 3) กลุ่มผู้เข้าร่วมการอบรม คือ บุคคลในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ที่เป็นผู้ดูแลบุตรหลานที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี ที่ได้เข้าร่วมหลักสูตร ผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ส่วน ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

ส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสังเกตการณ์ (field observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ของผู้ปฏิบัติงานทั้งระดับปฏิบัติงานในด้าน

ครอบครัวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 คน และระดับบริหาร จำนวน 3 คน และทีมวิทยากรครอบครัว จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เกี่ยวกับ 1) การรับรู้ในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว 2) ทักษะคติกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว 3) ปัญหา อุปสรรคในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

ส่วนที่ 2 สำหรับประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ในการสอบถามผู้เข้าร่วมการอบรมมีลักษณะเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบุคคลในครอบครัว ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ สมรส ศาสนา จำนวนบุตร ลักษณะของครอบครัว อาชีพ รายได้ของครอบครัว และแหล่งความรู้เรื่องเพศที่ได้รับเรื่องเพศ โดยใช้คำถามแบบเลือกตอบ ในส่วนของข้อมูลการรับรู้และความเข้าใจของผู้เข้าร่วมอบรมในโครงการฯ ด้านการรับรู้เรื่องเพศ โดยวัดทักษะและความเข้าใจใน 4 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ การปฏิบัติ และทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศ เครื่องมือนี้นี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการสรุปเนื้อหาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการสื่อสารในครอบครัวจากเอกสาร และปรับให้เข้ากับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง และรายละเอียดกิจกรรมในโครงการฯ ที่ได้ดำเนินการเนื้อหาจึงประกอบด้วย เรื่องเจตคติ ความสนใจ การปฏิบัติและทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศ

ส่วนที่ 3 สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสังเกตการณ์ (field observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยเลือกผู้ที่มีความสนใจในกระบวนการและมีส่วนร่วมในการสะท้อนแสดงความคิดเห็นในขณะเข้ารับการอบรม จำนวน 9 คน เกี่ยวกับ 1) การรับรู้ในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว 2) ทักษะคติกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว 3) ปัญหา อุปสรรค ในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างแท้จริง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับกลุ่มวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตรงประเด็นตามกรอบแนวคิด ผู้วิจัยใช้ การบันทึกคำสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการวิจัย ตั้งแต่ก่อนการสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์

ข้อมูลผู้วิจัยจะยึดหลักการตามแนวคิดของมิลเลสและฮิวบีแมน (Miles and Huberman, 1984) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร บทสรุปที่ได้วิเคราะห์จากการบันทึกเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้อง จำนวน 9 คน โดยลดทอนข้อมูลให้เหลือเฉพาะประเด็นของสภาพการพัฒนาทุนมนุษย์ สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะ

2. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Display) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการลดทอนข้อมูลแล้วมาจัดเป็นหมวดหมู่ โดยจำแนกตามประเภท หรือประเด็นที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. การหาข้อสรุปและการตีความ (Conclusion Interpretation) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า โดยพิจารณาความสอดคล้อง และความแตกต่างของข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูล แล้วมาหาข้อสรุป และตีความในรูปแบบการพรรณนาตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. ทำการเปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมด้วยการทดสอบ t-test

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบสำคัญซึ่งผู้วิจัยได้จากแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีข้อค้นพบดังนี้

1. การจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์พบว่าประสิทธิผลหรือความสำเร็จของหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในเรื่องกระบวนการจัดหลักสูตร และ ผลลัพธ์การสร้างวิทยากรและการเปลี่ยนพฤติกรรมสื่อสารของพ่อแม่หลังจากเข้ารับการอบรมจากหลักสูตรมีความสำเร็จในการทำงานในระดับสูงเมื่อ พิจารณาจาก 1) การนำหลักสูตรไปใช้ 2) การสร้างวิทยากร และ สนับสนุนวิทยากร 3) การสร้างความเชื่อมั่นในการปรับเปลี่ยนการสื่อสารสำหรับการจัดกระบวนการส่วนมากในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการจัดในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยลดทอนกิจกรรมจาก 10 กิจกรรม เหลือเพียง 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) แนะนำตัวผ่านภาพ 2) เส้นชีวิต 3) ย้อนรอยวัยรุ่น 4) ทำแบบนี้บ่อยไหม 5) ฝึกทักษะการฟังอย่างตั้งใจ แต่ยังรู้สึกว่าผู้เข้าอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของการเลี้ยงดูลูกหลาน ไม่ต่างจากการเข้าร่วมทั้งหลักสูตร จำนวน 10 กิจกรรม และการพัฒนาประสิทธิผล การอบรมที่สำคัญคือการ

ประเมินกระบวนการทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ในแต่ละครั้งที่ทำการอบรม จะช่วยให้ การสรุป ผลลัพธ์การเปลี่ยนพฤติกรรมพ่อแม่มีความชัดเจนว่าเกิดจากการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง ทั้งนี้ก่อนหน้า นี้ยังไม่มี การประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. ประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผู้เข้าร่วมการอบรมมีการรับรู้เพิ่มมากขึ้นหลังการเข้าร่วมการอบรม โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นเนื่องจาก หลังจากการเข้าร่วมการอบรมมีผู้ตอบแบบทดสอบการรับรู้ เจตคติ ความสะดวกใจ การปฏิบัติและ ทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศ ในข้อที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นหลังจากการอบรมมากกว่าก่อนการอบรม โดย แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ต่อการสื่อสารเรื่องเพศ เจตคติต่อการสื่อสารเรื่อง เพศ ความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ การปฏิบัติในการสื่อสารเรื่องเพศของบุคคลใน ครอบครัว และทักษะการปฏิบัติในการสื่อสารเรื่องเพศ ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองที่ดูแลบุตร หลาน ทั้งก่อนการเข้าร่วมการอบรมและ หลังการเข้าร่วมการอบรม รายละเอียดตามตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านการทดสอบ	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
การรับรู้ต่อการสื่อสารเรื่องเพศ	ก่อนเข้าร่วมการอบรม	18.28	2.37	2.24	.030*
	หลังเข้าร่วมการอบรม	18.88	2.30		
เจตคติในการสื่อสารเรื่องเพศ	ก่อนเข้าร่วมการอบรม	22.54	5.52	3.95	.000*
	หลังเข้าร่วมการอบรม	24.66	4.37		
ความสะดวกใจต่อการสื่อสารเรื่องเพศ	ก่อนเข้าร่วมการอบรม	27.36	6.53	3.21	.002*
	หลังเข้าร่วมการอบรม	29.84	3.94		
การปฏิบัติในการสื่อสารเรื่องเพศ	ก่อนเข้าร่วมการอบรม	28.50	8.01	3.19	.003*
	หลังเข้าร่วมการอบรม	31.88	6.31		
ทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศ	ก่อนเข้าร่วมการอบรม	28.86	6.95	3.39	.001*
	หลังเข้าร่วมการอบรม	31.66	3.5		

ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า คะแนนด้านรับรู้ต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ด้านเจตคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ด้านความสะดวกใจในการสื่อสารเรื่องเพศ ด้านการปฏิบัติในการ

สื่อสารเรื่องเพศของบุคคล ในครอบครัว และด้านทักษะการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ สูงกว่า ก่อนอบรม ทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. การเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าควรมีการปรับใช้ในบางกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัด ทางด้านเวลาและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาในแต่ละปี โดยพิจารณาจากกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วม การอบรมสามารถเข้าใจได้ง่ายและนำไปปฏิบัติได้จริง ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ 1) รูปแบบการ ทำงานผ่านเครือข่ายจิตอาสาในโรงเรียน เครือข่ายพ่อแม่ เครือข่ายผู้ปกครอง ตลอดจนกลุ่มอื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกับโรงเรียน หรือ ทำงานเพื่อพัฒนานักเรียน หรือ พ่อ แม่ 2) รูปแบบการทำงานผ่าน ผู้นำชุมชน หรือ ผ่านแกนนำในการพัฒนาผู้นำในชุมชน เช่น กลุ่มพัฒนาสตรี 3) รูปแบบการ ทำงานผ่านเครือข่ายโรงพยาบาลระดับอำเภอ และ ตำบล ทั้งในระบบการดูแลวัยรุ่น การดูแลหญิง ตั้งครรภ์ การดูแลผู้ติดเชื้อโรคติดต่อ หรือ ยาเสพติด ซึ่งทั้งหมดนี้มีปัจจัยร่วมคือเรื่องความสัมพันธ์ ในครอบครัว 4) รูปแบบการทำงานผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อป้องกันหรือลดปัญหา ความรุนแรงในครอบครัวการพัฒนาการทำงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ได้ปรับกิจกรรมในการดำเนินโครงการจากทั้งหมด 10 กิจกรรม เป็น 5 กิจกรรม กิจกรรมละ 40 – 60 นาที โดยได้นำกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 แนะนำตัวผ่าน ภาพ กิจกรรมที่ 2 เส้นชีวิต กิจกรรมที่ 3 ย้อนรอยวัยรุ่น กิจกรรมที่ 4 ทำอย่างนี้กับลูกบ่อยไหม และกิจกรรมที่ 5 ฟังอย่างตั้งใจ มาดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และข้อจำกัดด้านเวลา อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการอบรมมิติการสื่อสารมี 2 แบบคือ มิติในครอบครัวแบบสนับสนุนการสนทนา หมายถึง ครอบครัวจะสนับสนุนให้สมาชิกแต่ละคนมี ส่วนร่วมโดยธรรมชาติและเปิดโอกาสให้สนทนากันได้ในทุก ๆ เรื่อง และมีมิติการสื่อสารแบบคล้อย ตามกัน ครอบครัวที่เน้นความสำคัญของการเชื่อฟังผู้มีอำนาจและส่งเสริมสถานภาพปัจจุบันใน ระบบครอบครัว Davis-Kean, P. E., and Sexton, H. R. (2009) มีการแสดงความคิดเห็นได้ อย่างเปิดเผย อุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังของมิตินี้แท้จริงแล้ว คือ การมีชีวิตครอบครัวที่มีคุณค่า ประสบความสำเร็จในการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอและมีการเปิดเผยตัวตนออกมาอยู่ในระดับสูง

2. การประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในการพัฒนา

ศักยภาพบุคคลในครอบครัวด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีคะแนนผลการทดสอบ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ต่อการสื่อสารเรื่องเพศ เจตคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ การปฏิบัติในการสื่อสารเรื่องเพศของบุคคลในครอบครัว และทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นผลมาจากการได้รับการส่งเสริมความรู้ในการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกที่เป็นวัยรุ่น โดยผ่านกิจกรรมกลุ่มทั้ง 5 กิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2562) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองจะเกิดการวิเคราะห์ตนเองและสิ่งแวดล้อม และเห็นช่องว่างทางความคิดและวิถีชีวิตระหว่างคนต่างรุ่น รวมถึงเห็นผลที่ตามมา ทำให้เกิดทัศนคติที่เปิดกว้างในเรื่องเพศวิถี และรับฟังมากขึ้น จากการได้เห็นมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย และลดการตัดสินคุณค่าของแนวคิดหรือการปฏิบัติที่ต่างจากที่ตนยึดถือ นอกจากนี้ เกิดทักษะในการสื่อสาร ที่รับฟังและเรียนรู้ระหว่างกันระหว่างผู้ใหญ่กับวัยรุ่นและสนใจที่จะพูดถึงเรื่องเพศมากกว่าเดิม ซึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมักมีความเชื่อเรื่องเพศที่ถูกบอกเล่าต่อกันมา บางความเชื่อมีสาเหตุจากกุศโลบายของผู้ใหญ่ที่ต้องการให้บุตรหลานของตนเชื่อฟัง แต่บางความเชื่อก็มาจากความเข้าใจที่ผิดแล้วเกิดการส่งต่อความเชื่อเหล่านั้นมาจวบจนปัจจุบัน เรื่องเพศและเพศภัยยังมีหลายเรื่องที่เป็นความเชื่อ ค่านิยมและความเข้าใจที่ผิดนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการหย่าร้าง ท้องวัยรุ่น โรคทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของวรรณวรางค์ ทนงสุทธิ (2564) โดยมีความคิดที่พัฒนาขึ้น ซึ่งการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวโดยเฉพาะระหว่างพ่อแม่กับลูกอาจเกิดอุปสรรค หากพ่อแม่คิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ดีงาม ไม่ควรนำมาพูดจากันในครอบครัว เรื่องเพศเป็นเรื่องไม่สมควรจะเปิดเผยเรื่องเพศเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้เองเมื่อแต่งงานแล้ว การพูดเรื่องเพศจึงเป็นดาบสองคม และเป็นการชี้โพรงให้กระรอก ในขณะที่ลูกก็กลัวจะถูกพ่อแม่ดูว่ากล่าวจึงไม่ยอมปรึกษาพ่อแม่ในเรื่องเพศ และรวมถึงปัญหาทางเพศที่เกิดขึ้นกับตนเอง

3. เสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ได้นำหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยใน มาปรับใช้ในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวให้กับกลุ่มผู้ปกครองที่มีลูก หลาน อายุไม่เกิน 20 ปี มีความมุ่งหวังให้พ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่น มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ และทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศอย่างสร้างสรรค์ภายในครอบครัว โดยได้มีการปรับใช้ในบางกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางด้านเวลาและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาในแต่ละปี โดยพิจารณาจากกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมการอบรมสามารถเข้าใจได้ง่ายและนำไปปฏิบัติได้จริง ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ 1) รูปแบบการทำงานผ่านเครือข่ายจิตอาสาในโรงเรียน เครือข่ายพ่อแม่ เครือข่ายผู้ปกครอง ตลอดจนกลุ่ม

อื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกับโรงเรียน หรือ ทำงานเพื่อพัฒนานักเรียน หรือ พ่อ แม่ 2) รูปแบบการทำงานผ่านผู้นำชุมชน หรือ ผ่านแกนนำในการพัฒนาผู้นำในชุมชน เช่น กลุ่มพัฒนาสตรี 3) รูปแบบการทำงานผ่านเครือข่ายโรงพยาบาลระดับอำเภอ และ ตำบล ทั้งในระบบการดูแลวัยรุ่น การดูแลหญิงตั้งครรภ์ การดูแลผู้ติดเชื้อโรคติดต่อ หรือ ยาเสพติด ซึ่งทั้งหมดนี้มีปัจจัยร่วมคือ เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว 4) รูปแบบการทำงานผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อป้องกันหรือลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวการพัฒนาการทำงานของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมพร ยิ่งไพสุณย์สุข และ เปรมวดี คฤหเดช (2554) โดยผู้เข้าร่วมได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น และมีมุมมองค่านิยมเรื่องเพศในประเทศไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป สอดรับกับสังคมไทยก้าวเข้าสู่การพัฒนาไปสู่ยุคของความทันสมัย (Modernization) เนื่องจากการรับความคิดจากชาติตะวันตกมากขึ้นประกอบกับประเทศไทยก้าวไปสู่การพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก ได้มีการนำเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารรูปแบบต่างๆ และความทันสมัยต่าง ๆ เข้ามา ในเรื่องของการแต่งกายแม้แต่การมีความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้มนุษย์คิดว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ค่านิยมทางเพศจึงได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายด้าน

องค์ความรู้ใหม่

โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ไปปรับใช้และผลจากการสัมภาษณ์ ผู้เข้าร่วมได้ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการช่วยให้เกิดการจะเกิดการทบทวนตัวเอง ปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจบุตรหลาน และสามารถพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรหลานได้เช่นเดียวกับการพูดคุยเรื่องทั่วไป และมีวิธีสารเรื่องเพศกับบุตร หลานที่เป็นวัยรุ่นได้เหมาะสมและดียิ่งขึ้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พัฒนาศักยภาพพัฒนาศักยภาพการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของผู้เข้าร่วมการอบรมได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ได้แก่ 1. การจัดกระบวนการหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้นำ 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 แนะนำตัวผ่านภาพ กิจกรรมที่ 2 เส้นชีวิต กิจกรรมที่ 3 เลือกข้าง กิจกรรมที่ 4 เราทำแบบนี้กับลูกบ่อยไหม และกิจกรรมที่ 5 ผูก

พึงอย่างตั้งใจมาดำเนินการ 2. การประเมินหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนการทดสอบสูงกว่าก่อนได้เข้ารับการอบรม ในด้านการรับรู้ต่อการสื่อสารเรื่องเพศ เจตคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ การปฏิบัติในการสื่อสารเรื่องเพศของบุคคลในครอบครัว และทักษะการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ด้านการปฏิบัติ ในการสื่อสารเรื่องเพศของบุคคลในครอบครัวมีคะแนนค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงสุดจากเดิม รองลงมาทักษะการปฏิบัติการสื่อสารเรื่องเพศ เจตคติต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ และด้านการรับรู้ต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ตามลำดับ สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้รับความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติต่อไปได้จริงในเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว โดยการปรับใช้กิจกรรม 5 กิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางด้านเวลาและงบประมาณและยังคงสามารถในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวได้ และ3. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าสามารถประยุกต์ใช้หลักสูตรผ่าน 1) รูปแบบการทำงานผ่านเครือข่ายจิตอาสาในโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง 2) ผ่านผู้นำชุมชน 3) ผ่านเครือข่ายโรงพยาบาล 4) ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถพัฒนาศักยภาพและการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของผู้เข้าร่วมการอบรมได้ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ ด้านการพัฒนาสังคม สามารถนำหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปเป็นทางเลือกในการให้ความรู้เรื่องการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และสามารถนำไปเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าว โดยการจัดฝึกอบรมหรือนำแนะที่บุคลากรด้านการพัฒนาสังคม และด้านสุขภาพ สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติกับผู้ปกครองกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสื่อสารเรื่องเพศ และส่งเสริมให้เกิดทักษะการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรมีการศึกษาติดตามผลการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวหลังเข้าร่วมโครงการในระยะยาว เช่น ระยะ 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อศึกษาความคงอยู่ของพฤติกรรม โดยการสอบถามผ่านทางโทรศัพท์หรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างสะดวกและไม่เป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างมากเกินไป 2) ควรศึกษาผลของหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่นในกลุ่มวัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น วัยเด็ก วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย 3) ควรมีการศึกษาค้นคว้าของหลักสูตรผู้ใหญ่เปิดใจลูกหลาน (รัก) ปลอดภัยในการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัวด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับวัยรุ่น ที่มีปัจจัยปัญหา

พฤติกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น พฤติกรรมติดเกม การดื่มสุราและการใช้สารเสพติด เป็นต้น และ 4) ควรมีการศึกษาโปรแกรมที่ใช้แนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ มาใช้ในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวอื่นเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

- วรรณวรงค์ ทนงสุทธิ์. (2564). สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562). รายงานประจำปี 2562 สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). กรุงเทพมหานคร: กองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ.
- อรไท พิพิธพัฒน์ และคณะ. (2551). การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในเยาวชน ตำบลเชียงกลาง อำเภอยางตลาด จังหวัดน่าน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส).
- อารีรัตน์ จันทน์ลำภู. (2565). สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- อุดมพร ยิ่งไพบูลย์สุข และเปรมวดี คฤหเดช. (2554). เพศวิถีของนักศึกษาในเขตรัตนโกสินทร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา.
- Davis-Kean, P. E., and Sexton, H. R. (2009). Race differences in parental influences on child achievement: Multiple pathways to success. *Merrill-Palmer Quarterly*, 55(3), 285–318.
- Mackenzie, S. (2002). *Organized Crime & Common Transit Networks. Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*. Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Miles and Huberman. (1984). *Qualitative Data Analysis: A Sourcebook of New Method*. London: Sage Publications.

รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อวรรณกรรมพื้นบ้าน มรดกวัฒนธรรมที่จับ
ต้องไม่ได้ในมณฑลหูหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน*

TRANSMEDIA STORYTELLING MANAGEMENT OF INTANGIBLE
HERITAGE FOLK LITERATURE IN HUNAN PROVINCE,
THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

เจีย เสี่ยวจุน

Jie Xiaojun

ชัยยศ วณิชวัฒนานุวัตติ

Chaiyot Wanitwatthanawut

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: chaiyot.bkkthon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของวัฒนธรรมพื้นบ้านมรดกวัฒนธรรมหูหนานในบริบทของการบูรณาการสื่อ และ2) เพื่อวิเคราะห์การเล่าเรื่องข้ามสื่อวรรณกรรมพื้นบ้านหูหนานและรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ วรรณกรรมพื้นบ้านของหูหนาน การเล่าเรื่องข้ามสื่อ วัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิทานพื้นบ้านและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเล่าเรื่อง จำนวน 6 คน ในมณฑลหูหนาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลจากการวิจัยพบว่า 1) มณฑลหูหนานมีแหล่งข้อมูลคติชนมากมาย ได้แก่ รายการคติชนวิทยาระดับภูมิภาคหูหนาน จำนวน 9 รายการ ในรายการตัวแทนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในระดับชาติ และค้นพบว่าพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และเนื้อหาได้มีการจัดหมวดหมู่และจัดเรียง แบ่งเป็นหน่วยข้อมูล และห่วงโซ่ข้อมูล ได้รับการจัดการข้อมูลเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้าน และ2) การแสดงนิทานพื้นบ้านแบบดิจิทัลโดยใช้การเล่า

* Received 5 April 2024; Revised 22 May 2024; Accepted 22 May 2024

เรื่องผ่านสื่อตามแบบจำลองการเล่าเรื่อง โดยใช้รูปแบบที่มีส่วนร่วมในการเล่าเรื่อง พัฒนาการเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านให้สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบการสื่อสารในปัจจุบัน

คำสำคัญ: การเล่าเรื่องข้ามสื่อ, วรรณกรรมพื้นบ้าน, วัฒนธรรมพื้นบ้านมณฑลหูหนาน

Abstract

The objectives of this research are 1) to study and analyze the content of Hunan folk culture, cultural heritage in the context of media integration, and 2) to analyze cross-media storytelling, Hunan folk literature and the form of cross-media storytelling. This research is qualitative research. By reviewing the literature on the conservation of intangible cultural heritage. Hunan folk literature Storytelling across media folk culture to analyze data and interviews with 6 folktale experts and storytelling media experts in Hunan Province and content analysis. The results of the research found that 1) Hunan Province has many folklore resources, including 9 Hunan regional folklore items in the national representative list of intangible cultural heritage. and discovered that the geographic area and the content has been categorized and arranged Divided into data units and information chain Folk literature content data has been managed. And, 2) Digital display of folk tales using media storytelling according to the storytelling model. Using a form that participates in telling stories. Develop the telling of folk tales to be consistent with today's communication formats.

Keywords: Transmedia Storytelling, Folk Literature, Hunan Folk Culture

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลไปอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มของการกระจายสื่อ และรูปแบบการเผยแพร่ก็เปลี่ยนจาก “หนึ่งต่อกลุ่ม” ที่เน้นผู้สร้างเป็นศูนย์กลางเป็น “กลุ่มต่อกลุ่ม” การมีส่วนร่วมของแฟน ๆ ในรูปแบบมากมาย Henry Jenkins (2016) หยิบยกแนวคิดของการเล่าเรื่องข้ามสื่อใน Convergence Culture ซึ่งหมายถึงเรื่องราวเสมือนจริง ที่นำเสนอผ่านแพลตฟอร์มสื่อต่าง ๆ และข้อความใหม่ของแต่ละแพลตฟอร์มทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ และคุณูปการอัน

ทรงคุณค่าต่อเรื่องราวทั้งหมด การเล่าเรื่องข้ามสื่อสร้างโลกแห่งเรื่องราวเสมือนจริง โดยนำประสบการณ์ที่หลากหลายมาสู่ผู้ใช้ผ่านสื่อที่แตกต่างกัน และค่อย ๆ ดึงระยะห่างระหว่างเรื่องราวเสมือนจริงและชีวิตจริง โดยมีการแลกเปลี่ยนและการส่งออกของการเล่าเรื่องข้ามสื่อได้แก่ การขยายตัว ความสอดคล้อง ความสมจริง และการมีส่วนร่วม รูปแบบการดำเนินการดังกล่าวช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้คนในเนื้อหา กระตุ้นประสิทธิภาพของการเผยแพร่ข้อมูล และในที่สุดก็ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของการเผยแพร่ข้อมูล (Yuan Haitao, 2016) การเล่าเรื่องข้ามสื่อมุ่งเน้นไปที่การเผยแพร่ผลงานโดยอิงจากทรัพย์สินทางปัญญาของภาพยนตร์และโทรทัศน์เป็นหลัก เช่น การวิจัยการดำเนินงานของสื่อข้ามสื่อเกี่ยวกับ Marvel Universe ในสาธารณรัฐประชาชนจีน Wu Changqing (2022) ได้ศึกษาการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ตลอดจนการวิจัยและการปฏิบัติการเล่าเรื่องข้ามสื่อตาม Classic of the Mountains and the Seas โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลการเล่าเรื่องข้ามสื่อคือจุดเริ่มต้นของการเผยแพร่ในการเล่าเรื่องแบบข้ามสื่อ และการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญาและการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา ดังนั้นการสำรวจรูปแบบการดำเนินงานของวัฒนธรรมพื้นบ้านในยุคของการบรรจบกันของสื่อ การพัฒนาความบันเทิงแบบครบวงจรทำให้เกิดแนวคิดใหม่สำหรับการปกป้องวรรณกรรมพื้นบ้าน

สังคมร่วมสมัย การพัฒนาเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของสื่อส่งผลกระทบต่อรูปแบบการเผยแพร่และการเล่าเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ความนิยมของอินเทอร์เน็ตและการเพิ่มขึ้นของสื่อดิจิทัล ทำให้ผู้คนสามารถสร้าง แบ่งปัน และเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้น การเกิดขึ้นของโซเชียลมีเดีย บล็อก แพลตฟอร์มออนไลน์ ทำให้บุคคลมีพื้นที่การเล่าเรื่องที่หลากหลายขึ้น และผู้คนสามารถสร้างเรื่องราวในรูปแบบที่หลากหลาย (Henry Jenkins, 2016) การเล่าเรื่องแบบกระจายสื่อทำลายการผูกขาดของสื่อรวมศูนย์แบบดั้งเดิม เกิดการแพร่กระจายของเนื้อหา สื่อไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแพลตฟอร์มเดียวอีกต่อไป แต่เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เรื่องราวอาจเริ่มต้นจากหนังสือแล้วเปลี่ยนเป็นภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ การ์ตูน และรูปแบบอื่น ๆ ที่ดึงดูดผู้ชม สื่อต่าง ๆ ทำให้การไหลเวียนของเนื้อหาข้ามสื่อแพร่กระจายจากข้อความซึ่งเป็นต้นกำเนิดระหว่างสื่อต่าง ๆ และผู้ชมมีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหาผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ข้อความเนื้อหาพัฒนาจากการบรรยายเชิงเส้นไปสู่โลกแห่งเรื่องราวสามมิติ ก่อตัวเป็นระบบเครือข่ายระหว่างข้อความ การเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอเนื้อหาและการบริโภค การเผยแพร่ข้อมูลความเร็วสูง ทำให้การเผยแพร่เนื้อหาความบันเทิงรวดเร็วยิ่งขึ้น และความสนใจของผู้ชมก็กระจายมากขึ้น แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันวิดีโอแบบสั้นขับเคลื่อนการกระจายเนื้อหาแบบทันที ทำให้สื่อต้องตอบสนองต่อความต้องการข่าวสารและความบันเทิงได้รวดเร็วและยืดหยุ่น

แต่ยังคงต้องรักษาแก่นของเรื่องราวดั้งเดิม ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาภายใต้โหมดการเล่าเรื่องที่เปลี่ยนแปลงไป

Qi Wei (2017) กล่าวว่า “ยุคอินเทอร์เน็ต” ที่เติบโตในยุคข้อมูลข่าวสาร และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวด้วยสื่อสารสนเทศ ชาวเน็ตมักใช้โซเชียลมีเดียบ่อยครั้งผ่านการแชร์ แสดงความคิดเห็น และแนะนำ สามารถเผยแพร่ความสนใจของตนไปยังสังคมในวงกว้างได้ การสื่อสารในรูปแบบนี้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการแพร่กระจายและอิทธิพลของวัฒนธรรมบนอินเทอร์เน็ต ตลาดการบริโภคทางวัฒนธรรมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพวกเขาในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมร่วมสมัย เป็นผลให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและความบันเทิงจำนวนมากได้ปรับกลยุทธ์เพื่อกำหนดเป้าหมายไปที่ตลาด “next generation” และแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการที่ตรงกับความต้องการของตนมากขึ้น นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจส่วนบุคคลของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมต่อผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับความบันเทิงดิจิทัลและรูปแบบการบริโภคทางวัฒนธรรม

มีนิทานพื้นบ้านทั้งหมด 9 เรื่องในมณฑลหูหนานที่รวมอยู่ในบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งชาติของจีน ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตปกครองตนเองเซียงซี ญี๋เจีย และแม้ว่า บทบาทของคติชนในการสืบทอดวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคและความสามัคคีของชาติส่งผ่านความทรงจำทางประวัติศาสตร์และรากฐานทางวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดรูปแบบการถ่ายทอดคุณค่าอัตลักษณ์ของภูมิภาคและการศึกษาด้านศีลธรรม วรรณกรรมพื้นบ้านถือเป็นประเพณีวิจารณ์รูปแบบหนึ่ง จึงมีความทรงจำทางประวัติศาสตร์อันยาวนานและรากฐานทางวัฒนธรรม (Gu Ziyuan, 2002) ผ่านการแสดงออกของนิทานพื้นบ้าน ตำนาน และรูปแบบอื่นๆ ประวัติศาสตร์ ประเพณี และค่านิยมของภูมิภาคหนึ่งถูกส่งต่อและดำเนินต่อไป ช่วยให้ผู้คนเข้าใจและรับรู้วัฒนธรรมในภูมิภาคของตนเอง วรรณกรรมพื้นบ้านสามารถหล่อหลอมเอกลักษณ์ของภูมิภาคด้วย ลักษณะเฉพาะของภูมิภาคและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ผู้อยู่อาศัยในภูมิภาคสามารถเกิดความรู้สึกถึงอัตลักษณ์และเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคที่พวกเขาอยู่ผ่านทิวทัศน์ ตัวละคร และประเพณีในท้องถิ่นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านและตำนาน ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดความสามัคคีในระดับภูมิภาค

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มักจะถ่ายทอดทางวาจาโดยอาศัยคำสอนและความทรงจำด้วยวาจาของชุมชนและบุคคลดั้งเดิม การปกป้องคติชนเกี่ยวข้องกับการค้นหา บันทึกและส่งต่อผู้บรรยายแบบดั้งเดิมที่เหมาะสม การอนุรักษ์คติชนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมของชุมชนและชุมชนดั้งเดิม และการสร้างสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เหมาะสมสำหรับการบอกเล่า

และถ่ายทอดแบบดั้งเดิม ซึ่งเยาวชนเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม แต่ยังไม่เข้าใจในเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อด้วยการบูรณาการมรดกพื้นบ้านที่จับต้องไม่ได้ในมณฑลหูหนานเข้ากับการเล่าเรื่องข้ามสื่อ โดยการนำรูปแบบการเล่าเรื่องมาใช้ในสื่อต่าง ๆ และพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดมรดกแบบดั้งเดิมสู่รูปแบบ การนำเสนอผ่านสื่อใหม่ที่มีส่วนร่วมเชิงโต้ตอบสามารถทำให้เกิดการรับรู้ เข้าใจในวัฒนธรรม และมีความสอดคล้องกับรูปแบบการสื่อสารในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านมรดกวัฒนธรรมหูหนานในบริบทของการบูรณาการสื่อ
2. เพื่อวิเคราะห์การเล่าเรื่องข้ามสื่อวรรณกรรมพื้นบ้านหูหนานและรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านหูหนานและกลยุทธ์การเล่าเรื่องข้ามสื่อจากการทบทวนวรรณกรรม: เอกสารทางประวัติศาสตร์ คอลเลกชันนิทานพื้นบ้านหูหนานที่ตีพิมพ์ และเอกสารทางวิชาการ เพื่อทำความเข้าใจประเพณีวรรณกรรมและรูปแบบการเล่าเรื่องในภูมิภาคหูหนาน

ตารางที่ 1 วรรณกรรมพื้นบ้านหูหนาน

วรรณกรรมพื้นบ้านหูหนาน				
ที่	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	สถานที่พิมพ์	ปี ค.ศ. ที่พิมพ์
1	ประวัติโดยย่อของนิยายจีน (ฉบับอธิบายประกอบ)	หลู ซุน เรียบเรียง โดย โจว ซานซี	สำนักพิมพ์ วัฒนธรรมเซี่ยงไฮ้	2005
2	การบูรณาการวรรณคดีจีน- เล่มหูหนาน	กู่ จื้อหยวน	ศูนย์ ISBN ของจีน	2002
3	การสำรวจระเบียบวิธี การศึกษาประเภทของนิทาน พื้นบ้านจีน การคิด	เอส.เอช. หลิว	ศูนย์ ISBN ของจีน	2003

วรรณกรรมพื้นบ้านหูนาน				
ที่	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	สถานที่พิมพ์	ปี ค.ศ. ที่พิมพ์
4	การศึกษาเปรียบเทียบ วัฒนธรรมการแต่งงานที่ ร้องให้ของภูเงียจากมุมมอง ของความหลากหลายทาง วัฒนธรรม: ยกตัวอย่างเทศ มณฑลหยงชุ่น เซียงซี ภูเงีย และเขตปกครอง ตนเองแม้ว การสร้างวรรณกรรมโบราณ และสมัยใหม่	หวัง จุน , ถัง เหยียน หลิง และเผิง ฉีเฟิง	มหาวิทยาลัย หูนาน	2021
5	การวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ การคุ้มครองสมัยใหม่ของ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้โดยอาศัยวิวัฒนาการของ เพลง Muyu	หวัง ฉิน และ ซ่ง กิวหมิน	วารสารมหาวิทยาลัย กวางโจว (ฉบับ สังคมศาสตร์)	2022
6	คาร์นิวัลแห่งเพลงโซล	ฉิน หยูจิง	มหาวิทยาลัย เซนต์รัลโซน่านอร์ มอล	2010
7	การปฏิบัติด้านสื่อ: การสร้าง ทฤษฎี การปฏิบัติในการแสดงโลก แห่งจินตนาการ ผ่านสื่อและสภาพแวดล้อมที่ แตกต่าง	คริสตี้ ดีน่า	มหาวิทยาลัย ซิดนีย์	2009
8	การเล่าเรื่องจาก Transmedia: ธุรกิจ	เจฟฟรีย์ ลอง	สถาบันเทคโนโลยี แมสซาชูเซตส์	2007

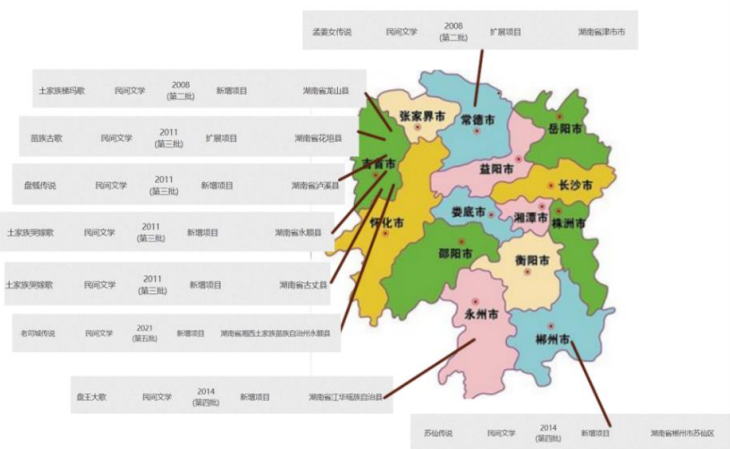

วรรณกรรมพื้นบ้านหุนาน				
ที่	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	สถานที่พิมพ์	ปี ค.ศ. ที่พิมพ์
	สุนทรียภาพ และการผลิตที่ บริษัท Jim Henson เคมบริดจ์			
9	การศึกษาเรื่องตำนาน ตำนาน และ ความเชื่อของผานู่	ลี ฟาง	มหาวิท ยาลั ย หุนาน	2017
10	“เพลงแต่งงานร้องให้” ของ กลุ่มชาติพันธุ์ญี่เยี	หลี่ ฮุยตัน	มหาวิทยาลัยซูโจว	2013
11	การวิจัยประเพณีทาน พื้นบ้านจีน	แอล.เอ็น. เฉิน	มหาวิท ยาลั ย การศึกษาแห่งชาติ ฮัวเหลียน	2009
12	การวิจัยการจำแนกประเภท และการวางแผนกรอบเรื่อง พื้นบ้านไทเป: รายงานผล โครงการ วิจัยหัวข้อที่ได้รับการสนับสนุน จากสภาวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2545	อาร์.เอช. จิน	สภาวิทยาศาสตร์ แห่งชาติของจีน	2002
13	การศึกษาการจัดหมวดหมู่ และการรวบรวมนวนิยาย อมตะใน “ไทปิงกวงจี”	เซิง หลี	มหาวิท ยาลั ย เซ็นทรัลไชน่านอร์ มอล	2006
14	การศึกษาประเพณีการเล่า เรื่องเพลงโบราณแม่ัว	อู่ อี้เหวิน	มหาวิทยาลัยหวู่ ฮั่น	2015
15	การบูรณาการวรรณคดีจีน- เล่มหุนาน	กู่ จื่อหยวน	ศูนย์ ISBN ของจีน	2002

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

วรรณกรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ตำราโบราณ พงศาวดารท้องถิ่น คอลเลกชันนิทานพื้นบ้าน และสื่อการวิจัยคดีชนวิทยาจากภูมิภาคหุบหาน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้ถูกรวบรวม จัดระเบียบ จำแนกประเภท วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบวิธีการนำเสนอ

นิทานพื้นบ้านหุหนานแพร่หลายไปทั่วภูมิภาคต่าง ๆ โดยแต่ละแห่งมีลักษณะและรูปแบบแตกต่างกันไป ซึ่งมีสาเหตุมาจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ การกระจายชาติพันธุ์ และสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ นอกจากนี้ นิทานพื้นบ้านหุหนานยังได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของพื้นที่ใกล้เคียงที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและบูรณาการ ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภูมิภาคหุหนานตะวันตก

ภาพที่ 1 การเผยแพร่วรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานในระดับภูมิภาค

3. กลุ่มเป้าหมาย

วิธีการวิเคราะห์วรรณกรรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมและข้อมูลออนไลน์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคติชนวิทยานาน การสัมภาษณ์จะดำเนินการกับผู้เชี่ยวชาญด้านคติชนวิทยา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อในวิทยานาน จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 6 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้การสื่อสารแบบต่อหน้าและแบบทางไกล เพื่อให้เข้าใจมุมมอง ประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์อย่าง

ครอบคลุม เกี่ยวกับเนื้อหา รูปแบบของการเล่าเรื่องข้ามสื่อวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนาน วิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย

1) การแนะนำตนเองและภาพรวมประวัติการวิจัย

- คำอธิบายวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์และผลลัพธ์ที่คาดหวัง

2) ข้อมูลพื้นฐานและความเป็นมาของผู้ให้สัมภาษณ์

3) ความเข้าใจและการรับรู้วรรณกรรมพื้นบ้านหุหนาน

- สถานะของวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานในสาขาวัฒนธรรมและศิลปะร่วมสมัยเป็นอย่างไร

- อะไรคือองค์ประกอบของการเล่าเรื่องที่เป็นเอกลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนาน

- สำรวจและใช้ทรัพยากรของวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานได้อย่างไร

4) การพัฒนารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

- สามารถพัฒนารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในการสร้างสรรค์หรือการจัดการได้อย่างไรบนแพลตฟอร์มสื่อต่าง ๆ และจะมีความน่าดึงดูดความสนใจในการเล่าเรื่องได้อย่างไร

- ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์การเล่าเรื่องข้ามสื่อ

5) การบูรณาการวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานและเรื่องเล่าข้ามสื่อ

- บูรณาการองค์ประกอบของวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานเข้ากับการเล่าเรื่องข้ามสื่อได้หรือไม่อย่างไร

- ศักยภาพที่เป็นเอกลักษณ์อะไรบ้างในวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานในการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

6) ความคาดหวังต่อการสร้างรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

- มีการคาดการณ์และความคาดหวังต่อการพัฒนาวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานในการเล่าเรื่องข้ามสื่ออย่างไร

7) สรุปเนื้อหาการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. นิทานพื้นบ้านหุหนานของJin Yuan (2020) ได้มีการพัฒนาในช่วงเจ็ดสิบปีที่ผ่านมา เริ่มต้นตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 การรวบรวมนิทานพื้นบ้านหุหนานได้ค่อย ๆ ดำเนินไป ซึ่งมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการค้นพบวัฒนธรรมของชาติ ด้วยอิทธิพลของนโยบาย

คอลเลกชันนี้จึงค่อย ๆ ขยายขนาด จัดระเบียบ และวางแผน เพื่อส่งเสริมการจัดการวัฒนธรรมนิทานพื้นบ้านหุนาน หลังจากเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การวิจัยยังคงถูกจำกัดด้วยกระบวนการทัศน์ก่อนหน้านี้ และขาดความตระหนักถึงปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ การวิจัยนิทานพื้นบ้านหุนานได้ผ่านกระบวนการแบบค่อยเป็นค่อยไป ทำให้เกิดผลการวิจัยที่ประสบผลสำเร็จมากมาย รวมถึงการรวบรวมสื่อ เช่น การบูรณาการวรรณกรรมพื้นบ้านจีน-หุนาน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ปกป้องวัฒนธรรมพื้นบ้านหุนานมีความจำเป็นที่จะต้องคิดไตร่ตรองข้อบกพร่องและแสวงหาการพัฒนาเชิงนวัตกรรม

จากข้อมูลของ The Integration of Chinese Folk Literature-Hunan Volume ใช้วิธีการจัดหมวดหมู่สำหรับการรวบรวมและการบูรณาการของวรรณคดีพื้นบ้านจีน Liu Shouhua (2010) ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการนิทานมีการเผยแพร่ตำนานและประเพณีนิทานจากภูมิภาคต่าง ๆ การจัดทำดัชนีประเพณีนิทานการเขียนโค้ด งานเล่าเรื่องแบบปากเปล่าตามประเภทโครงเรื่อง นิทานพื้นบ้านในตำนาน ภายใต้แต่ละหมวดหมู่จะจัดหมวดหมู่ตามตอนที่เฉพาะเจาะจง ได้แก่ ตำนานบรรพบุรุษ ตำนานน้ำท่วม ตำนานต้นกำเนิดทางวัฒนธรรม ตำนานตัวละคร ปากขาว ตำนานท้องถิ่น ตำนานสัตว์และพืช รวมถึงจินตนาการเรื่องผี ความเชื่อ เรื่องราวชีวิต และเรื่องตลก

มณฑลหุนานเป็นภูมิภาคที่อุดมไปด้วยทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยมีนิทานพื้นบ้านทั้งหมด 9 เรื่องในภูมิภาคหุนานอยู่ในรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติ (ตารางที่ 1) ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตปกครองตนเองเซียงซี กูเจีย และหมั่ว ในช่วงหลายพันปีที่ผ่านมา ชาวจีนฮั่นและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันในดินแดนอันน่าหลงใหลอย่างมณฑลหุนานแห่งนี้ ถ่ายทอดวัฒนธรรมของพวกเขาผ่านบทเพลง บันทึกประวัติศาสตร์ของพวกเขาด้วยเครื่องแต่งกาย และแสดงชีวิตของพวกเขาด้วยการเต้นรำ อารยธรรมของที่ราบภาคกลางถูกล้อมรวม และจุดแข็งของสำนักความคิดนับร้อยถูกดูดซับ ส่งผลให้เกิดกลุ่มมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของมณฑลหุนาน

จากข้อมูลของ The Integration of Chinese Folk Literature-Hunan Volume ซึ่งใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ตามโปรแกรมทั่วไปสำหรับการรวบรวม การบูรณาการของวรรณคดีพื้นบ้านจีน Liu Shouhua (2010) ชี้ให้เห็นว่า Tales Integration มีแผนที่ของ การกระจายตำนาน และตำนานที่สำคัญตลอดจนประเพณีนิทานจากภูมิภาคต่าง ๆ และจัดทำดัชนีประเพณีนิทานทั่วไป การเล่าเรื่องแบบปากเปล่าตามประเภทโครงเรื่อง ตำนาน และนิทานพื้นบ้าน และภายใต้แต่ละหมวดหมู่ ตอนที่เฉพาะเจาะจง ตำนานส่วนใหญ่ได้แก่ ตำนานเปิด ตำนานโทเท็มและ

บรรพบุรุษ ตำนานน้ำท่วม ตำนานต้นกำเนิดทางวัฒนธรรม เป็นต้น ในขณะที่นิทานพื้นบ้าน ก็มีการจินตนาการเรื่องสัตว์และพืช ผีและสุนัขจิ้งจอก เรื่องราวชีวิต นิทาน และเรื่องตลก

ตารางที่ 2 เนื้อหาและรูปแบบการเล่าเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนาน

เลขที่	ชื่อโครงการ	ภาพรวมโครงการ	รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ
1	บทเพลงโบราณ แม้ว เมืองหัว หยวน	เพลงโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์แม้ว ได้แก่ เรื่องราววีรชนเกี่ยวกับต้น กำเนิดชาติพันธุ์แม้ว เรื่องราวการ ต่อสู้ของวีรบุรุษ เรื่องราวเกี่ยวกับผี และเทพมานุษยวิทยา และเรื่องราว ภาพกลุ่มเกี่ยวกับเสรีภาพในการ แต่งงาน	หนังสือภาพแบบไดนามิก “เพลงผีเสื้อ” นำเสนอ เครื่องแต่งกาย สถาปัตยกรรม ลวดลาย และอื่น ๆ ของแม้ว การ สร้าง IP ฮีโร่และ การเผยแพร่วัฒนธรรมแม้ว
2	ตำนานของ เหมิงเจียงหนู	เรื่องราวความรักระหว่าง Meng Jiangnu และ Fan Xiliang Meng Jiangnu ค้นหาสามีของเธอเป็น ระยะทางหลายพันไมล์ และพบว่า เขาเสียชีวิตได้กำแพงเมืองจีน เธอร้องไห้กำแพงเมืองจีน	ละครต้นรำ “Meng Jiangnu” และการ ออกแบบ อีโมจิที่อิงจาก Meng Jiangnu
3	เพลงตู่เจียอีมา เมืองหลงซาน	เพลงอีมาตู่เจียบรรยายถึงชีวิตทาง ประวัติศาสตร์และสังคมของชาวตู่ เจีย รวมถึงจิตวิญญาณแห่งการ บุกเบิก การสืบพันธุ์ของมนุษย์ การบูชาชาติ พันธุ์ การย้ายถิ่นทางชาติพันธุ์ การ ล่าสัตว์ เกษตรกรรม และ ชีวิตประจำวัน	การแสดงโปรแกรม วัฒนธรรม
4	ตำนานปานหู เมืองหลู่ซี	เรื่องราวของลูกสาวของ Panhu และ Gaoxin ลูกสาวของ Gaoxin นินตาม วีรบุรุษการต่อสู้ Panhu ต่อมา Panhu ถูก	ผลงานแอนิเมชันเช่น “Legend of Pan Hu และ Xin Nu” และการ ออกแบบเกมดิจิทัล

เลขที่	ชื่อโครงการ	ภาพรวมโครงการ	รูปแบบ การเล่าเรื่องข้ามสื่อ
		ฆาตกรรมที่น่าสยดสยอง และลูกสาว ของ Gaoxin ได้ค้นหาศพสามีของเธอ ริมแม่น้ำ ร้องไห้และหายใจไม่ออก และกลายเป็นหินริมแม่น้ำ	
5	เพลงคู่เจียแห่ง การแต่งงาน ร้องให้ เมืองหยงชุ่น	พิธีร้องไห้และร้องเพลงโดยเจ้าสาวคู่ เจีย ในระหว่างงานแต่งงาน ซึ่งพวกเขาจะร้องเพลงเพื่อแสดง	การแสดงแบบเรียลไทม์ ในสถานที่ท่องเที่ยว
6	เพลงคู่เจียแห่ง การแต่งงาน ร้องให้ เมืองกู่จาง	ชะตากรรม อันโชคร้ายของสตรีคู่เจียภายใต้ ระบบ การแต่งงานแบบศักดินาคอมปราโด และ ความผูกพันกับคนที่พวกเขารัก	
7	ตำนานแห่งซู เซียน เมืองเฉินโจว	เรื่องราวของซูเซียนและแม่ของเขา รักษาโรคให้กับประชาชนและทำ ประโยชน์ให้กับชาวบ้าน	ละครเวที “ตำนานซู เซียน”
8	เพลงฮิตของคิง แพน เขต ปกครองตนเอง เจียงหัว เหยาชู่	บรรยายถึงการก่อตัวและการพัฒนาการ ของ มนุษยชาติ ชาติ และสรรพสิ่งใน สวรรค์ และโลก ตลอดจนกระบวนการอัน ลำบากยากลำบากของการสถาปนา บรรพบุรุษของมนุษย์	ละครเวที
9	ตำนานเล่าสี่เฉิง เมืองหยงชุ่น	ตามตำนานของเมืองลาวซี ซึ่งเป็น ศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ	การออกแบบผลิตภัณฑ์ เชิงโต้ตอบที่สร้างสรรค์

เลขที่	ชื่อโครงการ	ภาพรวมโครงการ	รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อ
	เชียงสี ภูเจีย และเขตปกครองตนเองแม้ว	วัฒนธรรม และการทหารของหัวหน้าเผ่าเผิงในเชียงสีมานานกว่า 800 ปี จึงได้ชื่อว่า “มาซูปิกซู” ของจีน มีโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมและเรื่องเล่าปากเปล่าพื้นบ้านมากมายที่หลงเหลือมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถัง ช่ง หยวน หมิง และชิง	

มณฑลหูหนานเป็นภูมิภาคที่อุดมไปด้วยทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยมีพื้นที่บ้านทั้งหมด 9 เรื่องในภูมิภาคหูหนานอยู่ในรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติ (ตารางที่ 1) ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตปกครองตนเองเชียงสี ภูเจีย และแม้ว ในช่วงหลายพันปีที่ผ่านมา ชาวจีนฮั่นและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันในมณฑลหูหนานแห่งนี้ มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมของพวกเขาผ่านบทเพลง บันทึกประวัติศาสตร์ของพวกเขาด้วยเครื่องแต่งกาย และแสดงชีวิตของพวกเขาด้วยการเต้นรำ อารยธรรมของที่ราบภาคกลางถูกหลอมรวม ส่งผลให้เกิดกลุ่มมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีสีสัน และความเป็นเอกลักษณ์ของมณฑลหูหนาน

รูปแบบการเล่าเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านหูหนานสามารถสรุปโดยย่อได้ดังนี้
ตำนาน

รูปแบบการเล่าเรื่อง: สาเหตุ-การสร้าง-ผลลัพธ์ โดยทั่วไปแสดงถึงการกำเนิดของจักรวาล ต้นกำเนิดของสรรพสิ่ง และประเด็นสำคัญอื่น ๆ

เรื่องราวของตัวละครในตำนานและเทพนิยาย

รูปแบบการเล่าเรื่อง: บททดสอบที่อดทนตั้งแต่กำเนิดของฮีโร่-เอาชนะความชั่วร้าย-บรรลุชัยชนะ โดยบรรยายเรื่องราวในตำนานของบุคคลผู้กล้าหาญ

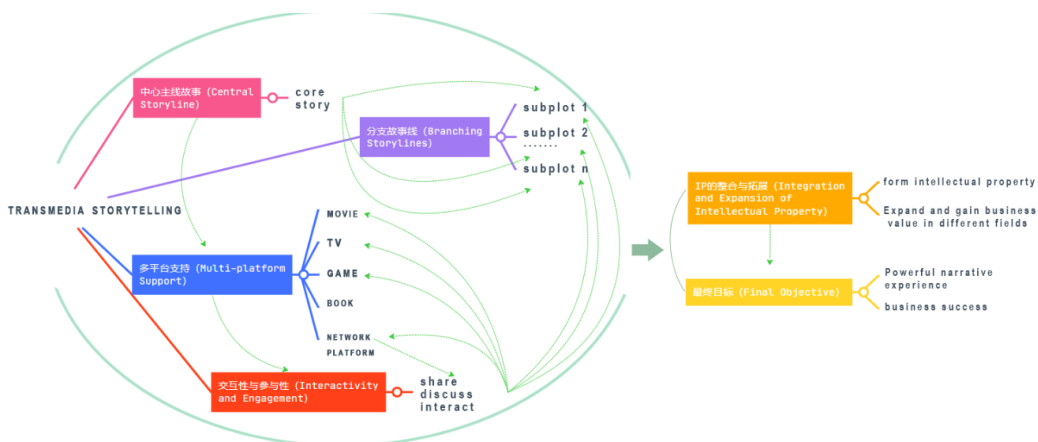
นิทานพื้นบ้าน

รูปแบบการเล่าเรื่อง: คำอธิบายลำดับกิจกรรม จัดแสดงขนบธรรมเนียม เทศกาลหรือพิธีกรรมเฉพาะ

การเล่าเรื่องข้ามสื่อวรรณกรรมพื้นบ้านในรูปแบบดิจิทัล สิ่งสำคัญคือต้องหยิบยกภาพธรรมชาติที่มีชีวิตชีวาของเรื่องราวเหล่านี้ ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบันทึกและอนุรักษ์การแสดง พิธีกรรม และเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้าน ด้วย

การแปลงองค์ประกอบเหล่านี้ให้เป็นดิจิทัล สามารถสร้างประสบการณ์เชิงโต้ตอบและดื่มด่ำที่ช่วยให้ผู้ชมมีส่วนร่วมกับเรื่องราวด้วยวิธีที่สมจริงและมีความหมายมากขึ้น Shi Chang (2015) กล่าวว่า การเล่าเรื่องข้ามสื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของการบรรจบกันของสื่อ ซึ่งไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มสื่อต่าง ๆ หรือเครื่องมือทางการตลาดเชิงพาณิชย์เท่านั้น แต่ยังเน้นย้ำถึงการเกื้อกูลและการทำงานร่วมกันระหว่างสื่อต่าง ๆ ดังนั้น ในรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อพื้นบ้าน หน้าที่และบทบาทของผู้สร้างและผู้ดูจึงเปลี่ยนไป ผู้ดูจึงกลายเป็นผู้มีส่วนร่วมในเรื่องราว และเพื่อให้ตระหนักถึงการเผยแพร่และสืบทอดนิทานพื้นบ้านได้ดีขึ้น ผู้สร้างจำเป็นต้องเข้าใจการเล่าเรื่องอย่างถ่องแท้

2. การเล่าเรื่องผ่านสื่อเป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่าเรื่องผ่านสื่อที่เกิดขึ้นพร้อมกับการมาถึงของยุคดิจิทัล การเล่าเรื่องข้ามสื่อหลายขอบเขตของการเล่าเรื่องเชิงเส้นแบบดั้งเดิม และเน้นการโต้ตอบ ความสนุกสนาน การมีส่วนร่วม และการเข้าถึง ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระในการเล่าเรื่องข้ามสื่อ สัมผัสเรื่องราวที่แตกต่างกันบนหลายแพลตฟอร์ม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างโลกแห่งเรื่องราวหลายระดับและหลายแพลตฟอร์มในการเล่าเรื่อง เพื่อให้เรื่องราวไม่ได้จำกัดอยู่เพียงสื่อเดียวอีกต่อไป แต่สร้างเครือข่ายเรื่องราวเพื่อดึงดูดผู้ชมและการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 2 แผนภาพตัวอย่างการเล่าเรื่องข้ามสื่อ

การเผยแพร่เรื่องราวพื้นบ้านแบบดั้งเดิม ผู้ชมมักจะอยู่ในสถานะที่ไม่ได้ตอบในการรับข้อมูลเรื่องราวผ่านการฟังหรือการอ่าน อย่างไรก็ตาม ในรูปแบบการเล่าเรื่องพื้นบ้านข้ามสื่อ บทบาทของผู้ฟังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ประการแรก ผู้ชมกลายเป็นผู้เข้าร่วมที่

กระตือรือร้น การเล่าเรื่องข้ามสื่อใช้รูปแบบสื่อที่หลากหลาย (เช่น ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ ฯลฯ) เพื่อนำเสนอเรื่องราว ทำให้ผู้ชมมีโอกาสโต้ตอบที่หลากหลาย ผู้ชมสามารถโต้ตอบกับเรื่องราวได้ผ่านการแสดงความคิดเห็น การถูกใจ และการแชร์ และแม้แต่การมีส่วนร่วมในเรื่องราวโดยตรงผ่านการสวมบทบาท เกม และวิธีการอื่น ๆ ประการที่สอง ผู้ชมจะกลายเป็นผู้ร่วมสร้างเรื่องราว ในการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ผลตอบรับและการโต้ตอบของผู้ชมมักส่งผลต่อการพัฒนาและผลลัพธ์ของเรื่องราว ผู้สร้างสามารถปรับเนื้อเรื่องหรือเพิ่มองค์ประกอบใหม่ตามความคิดเห็นของผู้ชม เพื่อร่วมกันสร้างโลกแห่งเรื่องราวที่หลากหลายและมีสีสันมากขึ้นร่วมกับผู้ชม รูปแบบการเล่าเรื่องพื้นบ้านโดยใช้สื่อมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการเผยแพร่และความเข้าใจเรื่องราววัฒนธรรมพื้นบ้าน ประการแรก ผ่านการเล่าเรื่องข้ามสื่อ เรื่องราวพื้นบ้านสามารถเผยแพร่ในวงกว้างขึ้น และดึงดูดความสนใจจากผู้ชมที่เป็นเยาวชนมากขึ้น ประการที่สอง การใช้รูปแบบสื่อต่าง ๆ ช่วยเพิ่มพลังในการแสดงออกของเรื่องราวพื้นบ้านได้อย่างมาก ทำให้ผู้ชมรู้สึกถึงอารมณ์และคุณค่าในเรื่องราวได้อย่างเป็นธรรมชาติมากขึ้นในที่สุด การมีส่วนร่วมและการสร้างสรรค์ร่วมกันของผู้ชมได้นำพลังใหม่ ๆ มาสู่เรื่องราวพื้นบ้าน ก่อให้เกิดเรื่องราวใหม่ๆ และวิธีการตีความอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ เนื่องจากวรรณกรรมพื้นบ้านในหุนานมีความซับซ้อนและมากมาย อย่างไรก็ตาม ในบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไปสู่สังคมยุคดิจิทัล รูปแบบการเล่าเรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านจึงควรพัฒนาด้วยวิธีการเล่าเรื่องข้ามสื่อ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเล่าเรื่องข้ามสื่อ ด้วยการบูรณาการวัฒนธรรมดั้งเดิม ทั้งในส่วนของบทเพลง ตำนาน และนิทานพื้นบ้านที่มีอยู่ในรูปแบบการเล่าเรื่องด้วยการแสดงละครเวที ผลิตภัณฑ์ หนังสือภาพ ให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ สื่อใหม่ จัดการรูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อด้วยวิธีการใหม่ รูปแบบใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เยาวชนในฐานะผู้สืบทอดวัฒนธรรมได้เข้าถึง รับรู้ และเข้าใจความหมายของแก่นวรรณกรรมพื้นบ้าน ให้ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมณฑลหุนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อในวรรณคดีพื้นบ้านมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้ชม การเผยแพร่และความเข้าใจเรื่องราวพื้นบ้าน ช่วยให้เข้าถึงผู้ชมได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และพัฒนาไปตามกระแสวัฒนธรรมร่วมสมัย กลยุทธ์ที่ใช้ประโยชน์จาก

เทคโนโลยีสื่อใหม่ ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการรับรู้ เรียนรู้ เข้าใจ และเป็นส่วนสำคัญในการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม (LU Lili et al, 2023)

รูปแบบการเล่าเรื่องข้ามสื่อที่บ้าน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบสื่อได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหน้าที่และบทบาทของผู้สร้างและผู้ชม ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมกับเรื่องราวได้มากขึ้นและมีปฏิสัมพันธ์กับโลกแห่งเรื่องราวและตัวละครต่าง ๆ ผู้สร้างมีบทบาทแบบไดนามิกและตอบสนองมากขึ้นในกระบวนการนี้ พวกเขาไม่ใช่แค่การถ่ายทอดเรื่องราวทางเดียวอีกต่อไป แต่ยังต้องติดตามปฏิกิริยาและความต้องการของผู้ชมอย่างใกล้ชิด เพื่อปรับกลยุทธ์การเล่าเรื่องและรักษาความน่าดึงดูดและความเกี่ยวข้องของเรื่องราว เพื่อให้บรรลุการเผยแพร่และการสืบทอดวรรณกรรมพื้นบ้านอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สร้างจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความต้องการในการรับชม

การเล่าเรื่องข้ามสื่อ เนื้อหาการเล่าเรื่อง แนวทาง และการใช้ประโยชน์จากสื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมและความสนใจในการรับชมของผู้ฟัง แม้จะมีวิดีโอสั้นแพร่หลาย เพื่อให้ได้ยอดผู้ชม เนื้อหาที่มีคุณค่าและมีคุณค่าทางสติปัญญา ผลงานที่ชัดเจนและมีโครงสร้างที่ดี พร้อมด้วยองค์ประกอบเชิงโต้ตอบที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ถือเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความก้าวหน้าที่ยั่งยืนของวรรณกรรมพื้นบ้านในการเล่าเรื่องข้ามสื่อ การปฏิบัติเหล่านี้ไม่เพียงแต่ยกระดับคุณภาพของผลงานเท่านั้น แต่ยังเพิ่มความน่าสนใจเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงสำหรับการอนุรักษ์วรรณกรรมพื้นบ้าน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย วรรณคดีพื้นบ้านของหุหนานมีการกระจายไปอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ มีรูปแบบการเล่าเรื่องที่แตกต่างกัน เช่น หนังสือ การแสดงละครเวที ผลิตภัณฑ์เชิงโต้ตอบ ในบริบทของการเล่าเรื่องข้ามสื่อในวรรณกรรมพื้นบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งและผู้รับไม่ใช่การส่งข้อมูลทางเดียวอีกต่อไป แต่เป็นกระบวนการสื่อสารเชิงโต้ตอบสองทาง การสื่อสารประเภทนี้ไม่เพียงแต่เพิ่มความน่าดึงดูดและความน่าดึงดูดของเรื่องราวเท่านั้น แต่ยังทำให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ชมอีกด้วย ในเวลาเดียวกัน เพื่อตอบสนองความต้องการและ ข้อเสนอแนะที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของผู้รับ ผ่านการโต้ตอบและการสื่อสาร นักแสดงและผู้รับได้ร่วมกันสร้างโลกแห่งเรื่องราวที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและหลากหลายมากขึ้น ช่วยให้วรรณกรรมพื้นบ้านสามารถเปล่งประกายพลุ่งพล่านในสภาพแวดล้อมของสื่อใหม่ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1. ควรมีการดำเนินการเพื่อปกป้องวรรณกรรมพื้นบ้านหุหนานอย่างจริงจัง

ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และ 2. การใช้วิธีการเล่าเรื่องข้ามสื่อเพื่อการจัดการรูปแบบการเล่าเรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านที่มีอยู่ ควรศึกษาและทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับสื่อ ผู้ส่งและผู้รับสื่อ

บรรณานุกรม

- Gu Ziyuan. (2002). Integration of Chinese Folk Literature-Hunan Volume [M]. JS China: China Center.
- Henry Jenkins. (2015). "Cultural acupuncture": Fan activism and the Harry Potter Alliance II Popular Media Cultures [M]. UK: Palgrave Macmillan.
- Henry Jenkins. (2016). Convergence Culture: Where Old and New Media Collide [M]. New York: New York UP.
- Jin Yuan & Li Lin. (2020). Seventy Years of Folk Story Research in Hunan [J]. Journal of Hunan University of Engineering (Social Sciences Edition), 30(03), 57-63.
- Liu Shouhua. (2010). Ed. Exploring the Methodology of Studies on the Type of Chinese Folk Tales [M]. Wuhan: Central China Normal University Press.
- LU Lili et al. (2023). Popular Science VR Design of Oral Intangible Cultural Heritage from the Perspective of Metaverse [J]. Library Forum, 43(02), 141-149.
- Qi Wei. (2017). Online Homemade Drama: A Dual Perspective of Cross Media Narrative and Youth Subculture [J]. Modern Communication. Journal of Communication University of China, 39(08), 94-98.
- Shi Chang. (2015). Transmedia Narration: Poaching and Summoning. Journal of Beijing Film Academy. no page.
- Wu Changqing. (2022). Research on the Production Mechanism of Online Literature from the Perspective of Digital Economy [D]. Anhui: Anhui University.
- Yuan Haitao. (2016). Transmedia Storytelling: Research on The Industry and Culture of IP Film [D]. Chongqing: Chongqing University.

การออกแบบและพัฒนา รูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผลการ
ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) บูรณาการกับ
โครงการพระราชดำริ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัด
ประเมินผลโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู
ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

THE DESIGN AND DEVELOPMENT OF TEACHING ENGLISH MODEL BY
USING AND INTEGRATING THE RESULTS OF THE O-NET AND THE ROYAL
INITIATIVE PROJECT OF H.R.H. PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN TO
ENHANCE THE LEARNING PROCESS AND EVALUATION OF NARESUAN
PALAU BORDER PATROL POLICE SCHOOL, HUAI SAT YAI SUB-DISTRICT,
HUA HIN DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

พิศาล ปานแก้ว

Pisan Pankeaw

วัชร เย็นเปรม

Watchara Yenprem

ตรีณัฐ สุนทรวิภาต

Treenut Soonthonvipat

ศิริกุล ศรีโตกลิ่น

Sirikul Sritoklin

ธิดา รุ่งธีระ

Thida Rungtheera

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Faculty Of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-Mail: pisan.pan@mail.pbru.ac.th

* Received 19 September 2023; Revised 21 May 2024; Accepted 21 May 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอูที่บูรณาการโครงการพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน งานวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับโครงการพระราชดำริฯ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู จำนวน 27 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการวิจัยมีดังต่อไปนี้ 1) ปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่พบคือทักษะขั้นพื้นฐานในการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เมื่อนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการทดสอบระดับชาติ O-NET อยู่ในระดับต่ำ 2) หลักสูตรบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 1 หลักสูตร สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการบูรณาการเนื้อหาพร้อมกับโครงการพระราชดำริฯ จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และ 3) นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้วยหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษแบบบูรณาการในวงรอบที่ 1 มีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับดี ($x = 69.40$) และนักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้า = 9.37 คะแนน และเมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาด้วยวิธีโอบันทิกการสอนวิชาภาษาอังกฤษแบบบูรณาการในวงรอบที่ 2 นักเรียนมีพัฒนาการอยู่ในระดับดี ($x = 74.81$) และนักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้า = 9.37 คะแนน

คำสำคัญ: ผลการทดสอบ O-NET, การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร, วิชาภาษาอังกฤษ, โครงการพระราชดำริ

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop English language teaching model for Prathomsuksa 6 students at Naresuan Palau Border Patrol Police school that integrates the Royal Initiative Projects of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn, and 2) to study the effect of using the English curriculum of

Prathomsuksa 6 students. The study was conducted in experimental research design. The research tools included an English language teaching and learning management model integrated with the Royal Initiative Project, and English learning achievement tests. The target group of this research was 27 students who were studying in grade 6 at Naresuan Pala-U Border Patrol Police School. The statistics used in the research were mean and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) problems in English language learning management were found in basic communication skills: listening, speaking, reading, and writing. When the majority of students had reading and writing difficulties, it resulted in low achievement on the O-NET national test, 2) an integrated English language curriculum of 1 learning unit has been developed for teaching English at the Prathomsuksa 6 level, which is an integration of content with the Royal Initiative project namely the agriculture for lunch project, and 4) students who were taught by the integrated English curriculum in cycle 1 had good progression scores ($x = 69.40$) and students achieved progression = 9.37 points. However, when students were developed with integrated English language teaching video recordings in cycle 2, they showed good improvement ($x = 74.81$) and students achieved progression = 9.37 points.

Keywords: O-NET Test Results, Teaching English Model Design and Development and, Royal Initiative Projects

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาอังกฤษจำเป็นต้องมีกระบวนการสอน การออกแบบกิจกรรม ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดนั้นผู้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงสาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเพื่อจะได้ออกแบบกระบวนการสอนที่มีความสอดคล้องและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ เพราะความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดจะเป็นกรอบในการกำหนด

ทิศทางการสอนของครูให้มีความชัดเจนตั้งแต่การเลือกเนื้อหา การออกแบบกิจกรรม วิธีสอน การวางแผนการสอน การวัดและประเมินผล (อมรศรี แสงส่องฟ้า, 2554)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ได้ดำเนินโครงการพัฒนาตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีแนวทางในการพัฒนาจะเน้นบนกระบวนการศึกษาแล้วขยายสู่การพัฒนาชุมชน มีหลักการสำคัญ ได้แก่ การพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วม การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาระบบประสานงานทุกส่วน ยึดหลักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู มีลักษณะเฉพาะที่ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจากประชากรในพื้นที่และนักเรียนเป็นชาวกะเหรี่ยงจึงไม่ค่อยเคยกับการใช้ภาษาไทยเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ภาษาอังกฤษจึงนับเป็นภาษาที่ 3 ที่ยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียนในพื้นที่ และจำเป็นต้องการเร่งพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ให้นักเรียนในพื้นที่ได้มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเท่าเทียมกับนักเรียนในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศไทย อันจะส่งผลต่อความเท่าเทียมของโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือการสมัครเข้าทำงานอาชีพต่าง ๆ ในอนาคต นอกจากนั้น ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ควรได้รับเทคนิควิธีสอนและพัฒนาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ทั้งทักษะพื้นฐานด้านการสื่อสารจนถึงทักษะการคิดในระดับสูง (โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2565)

จากการผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จากร้อยละการตอบถูกของนักเรียนโรงเรียน ตชด. ป่าละอู นเรศวร วิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างปีการศึกษา 2558-2561 ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 และจากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 อันเป็นเป้าหมายสูงสุดทางการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงมุ่งแก้ปัญหา ดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภายใต้การจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) (รัตนา บำรุงจันทร์ และคณะ, 2562)

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำโครงการวิจัยการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) บูรณาการกับโครงการพระราชดำริ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำไปสู่การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ พัฒนาเทคนิค วิธีสอน การออกแบบกิจกรรม ตลอดจนการวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูได้นำไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอูที่บูรณาการโครงการพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอูที่บูรณาการกับโครงการพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 27 คน ปีการศึกษา 2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ของการวิจัย ทั้งนี้สามารถอธิบายโดยสรุปตามการดำเนินการวิจัยทั้ง 2 วงจรได้ดังต่อไปนี้

วงจรที่ 1 ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐาน
- 2) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 4 ชุด ทั้งนี้ เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนชุดละ 1 ชั่วโมงและใช้สำหรับการทดลอง 2 ชุดต่อ 1 เดือน
- 3) แบบประเมินการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ

4) แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 4 ชุด

วงจรที่ 2 ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

1) วิดีโอบันทึกการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 2 ชุด

2) แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนจากการเรียนการสอนโดยใช้วิดีโอบันทึกการสอน แบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน คณะนักวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล พื้นฐานสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นครสวรรค์อุปถัมภ์ห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกำหนดประเด็น สอบถามที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) คำถามเกี่ยวกับบริบทและสภาพการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นครสวรรค์อุปถัมภ์ และ 2) คำถามเกี่ยวกับโครงการพระราชดำริฯ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้สอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นครสวรรค์อุปถัมภ์ห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์จำนวน 1 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน คณะนักวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพื้นฐาน (O-NET) รายวิชา ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นครสวรรค์ อุปถัมภ์ห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ย้อนหลัง 4 ปี ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2561

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ ในวงจรที่ 1

3.4 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน คณะผู้วิจัยใช้แบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อศึกษาความก้าวหน้า ทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังจากการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการวิชาภาษาอังกฤษที่คณะนักวิจัยได้พัฒนาขึ้นมา

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ แบบวิดีโอบันทึก

การสอน ในวงจรที่ 2 คณะนักวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังจากการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ แบบวิดีโอบันทึกการสอน ที่คณะนักวิจัยได้พัฒนาขึ้นมา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนการทดลองวงจรที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าสถิติร้อยละ (percentage) ของผลคะแนนสอบ O-NET รายวิชาภาษาอังกฤษ ที่แสดงจำนวนของนักเรียนที่ตอบคำถามถูกและผิดรายข้อ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้ เพื่อทราบถึงมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษข้อใด มาตรฐานการเรียนรู้ใด และตัวชี้วัดใด ที่นักเรียนมีอัตราร้อยละของการตอบถูกน้อยที่สุดและจำเป็นต้องเร่งแก้ไขที่สุด เพื่อนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาเครื่องมือวิจัยในวงจรที่ 1

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ ในวงจรที่ 1

1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน คณะนักวิจัยใช้ค่าสถิติคะแนนเฉลี่ย (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการประเมินผู้เรียนตามเกณฑ์ $E1/E2 = 75/75$ ทั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ

2) ด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน คณะนักวิจัยใช้ค่าสถิติคะแนนเฉลี่ย (Percentage) เพื่อหาคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลการสอนของครูภาษาอังกฤษโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ฯ โดยคณะนักวิจัยทั้ง 5 ท่าน จากนั้น นำผลเฉลี่ยมาประมาณค่าโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อวิเคราะห์ผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Observe and Evaluate) ของครูผู้สอน

3) การวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ แบบวิดีโอบันทึกการสอน ในวงจรที่ 2 คณะนักวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้ค่าสถิติคะแนนเฉลี่ย (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการ

ประเมินผู้เรียนตามเกณฑ์ $E1/E2 = 75/75$ ทั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดั้งขั้นพื้นฐาน (O-NET) บูรณาการกับโครงการพระราชดำริ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นักวิจัยได้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัย ตามจุดประสงค์การวิจัย แยกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการ จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยแบบวิดิโอบันทึกการสอน ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เท่ากับ 74.81 (S.D. = 0.58) อยู่ในระดับดี สูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.33 (S.D.=0.68) และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้า เท่ากับ 9.37 (S.D. = 1.90)

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ ได้ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คะแนนเต็มระหว่างทำกิจกรรม 20 คะแนน (2 บท ๆ ละ 10 คะแนน) คะแนนรวม 346 คะแนน ได้ค่าเฉลี่ย 12.81 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.59 (E_1) และผลการทดสอบหลังการทำกิจกรรม คะแนนเต็ม 10 คะแนน รวม 202 คะแนน ได้ค่าเฉลี่ย 7.48 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.81 (E_2) พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E_1/ E_2 เท่ากับ 72.59/74.81 แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฯ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทำให้ครูได้เห็นกระบวนการในการวิเคราะห์สื่อการจัดการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอนประเภทที่พัฒนาขึ้น หรือนำมาปรับใช้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ในการเรียนการสอน และผู้เรียนหรือไม่ สื่อที่นำมาใช้นั้นเหมาะจะนำมาใช้ต่อ ปรับปรุง หรือ เลิกใช้ไปเลย เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียนมากที่สุด ครูได้เห็นตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการตั้งคำถามให้สอดคล้องกับการวัด ประเมินผลพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 6 ชั้น ครูเข้าใจเทคนิควิธีสอนด้วยการตั้งคำถามในการ วัดผลชั้นต่าง ๆ ซึ่งการบันทึกวิดีโอบันทึกการสอนตามในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการวิชาภาษาอังกฤษในวงจรที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นตัวอย่างในการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจน และสามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนหรือสร้างสื่อการเรียน การสอนในลักษณะวิดีโอได้ ตรงกับกานต์ อัมพานนท์ (2561) เนื่องจากการสอนแบบเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันต่อไป ผู้เรียนตั้งใจเรียน และมีความสนใจในสื่อการ เรียนการสอนมากขึ้น และร่วมกิจกรรมการตอบคำถามภายหลังจากดูวิดีโอ ผู้เรียนสามารถ จดจำคำศัพท์ได้มากขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ทำให้เกิด ปัญหาตั้งแต่กระบวนการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาและข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดใจ โจทย์ปัญหา โดยผู้เรียนหรือครูผู้สอนสามารถนำวิดีโอบันทึกการสอนไปเปิดดูหรือใช้สอนซ้ำได้ กรณีเกิดความไม่เข้าใจ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบรรยายภาศในการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ การเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ตรงกับงานวิจัยของพยนต์ธร สำเร็จกิจ เจริญ (2553) ที่ค้นพบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการจะทำให้ส่งเสริมเสริมทักษะการคิด ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การใช้รูปแบบวิดีโอบันทึกการสอนสั้นๆ มีรูปภาพประกอบ เป็น ภาพเคลื่อนไหว ซึ่งรวมเนื้อหาที่จำเป็นไว้นั้น จะเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไม่เน้นเฉพาะเทคนิคการสอนหรือการบรรยายมากจนเกินไป และทำกิจกรรมเสริมในชั้นเรียน ภายหลัง ทำให้กิจกรรมในชั้นเรียนมีความหลากหลายน่าสนใจมากขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป ได้แก่ 1) ปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่พบคือทักษะขั้นพื้นฐานใน การสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เมื่อนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้ว การอ่านและการเขียนมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการทดสอบระดับชาติ O-NET อยู่ในระดับต่ำ 2) หลักสูตรบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 1 หลักสูตร สำหรับใช้จัดการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการบูรณาการเนื้อหาาร่วมกับโครงการ พระราชดำริฯ จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และ 3) นักเรียนที่

ได้รับการพัฒนาด้วยหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษแบบบูรณาการในวงรอบที่ 1 มีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับดี ($x = 69.40$) และนักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้า = 9.37 คะแนน และเมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาด้วยวิดีโอบันทึกการสอนวิชาภาษาอังกฤษแบบบูรณาการในวงรอบที่ 2 นักเรียนมีพัฒนาการอยู่ในระดับดี ($x = 74.81$) และนักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้า = 9.37 คะแนน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) บูรณาการกับโครงการพระราชดำริ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล จึงควรมีการจัดโครงการอบรมหรือมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน เป็นต้น 2) การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้การวิจัยเชิงคุณภาพถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น และ 3) มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมครูเพื่อจัดทำสื่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

- กานต์ อัมพานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 20(2), 87-101.
- โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2565). รายงานการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต.
- พยนต์ธร สำเร็จกิจเจริญ. (2553). ผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อเสริมทักษะการคิดสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- รัตนา บำรุงจันทร์ และคณะ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 16(30), 188-200.
- อมรศรี แสงส่องฟ้า. (2554). การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทดสอบภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเพื่อการเสริมสร้างความรู้และทักษะปฏิบัติการทดสอบและวัดผลภาษาอังกฤษในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. Veridian E-Journal SU, 4(1), 548-563.

กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา*

INTEGRATED MARKETING COMMUNICATION STRATEGIES TO PROMOTE SPORTS TOURISM

รัสรินทร์ พัฒนเมธีวิชญ์

Russarin Pattanameteewit

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เขตพื้นที่จักรพงษ์ภูวนารถ, ประเทศไทย

Rajamangala University of Technology Tawan-Ok: Chakrabongse Bhuvanarth Campus, Thailand

E-mail: Russarin.chakra@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา 2) เพื่อจำลองโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 3) เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม และ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา หลังปรับปรุงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าอัตราส่วนไคสแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi square Ratio : $2 / df$) มีค่าเท่ากับ 0.380 ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.016 ค่า (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.999 ความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.973 ค่าดัชนีที่แสดงการยอมรับของโมเดล (TLI) มีค่าเท่ากับ 0.94 ความสอดคล้องสัมพันธ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.982 ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ระดับดีอย่างสมเหตุสมผล กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา พบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการผสมผสานเครื่องมือการตลาด

* Received 18 June 2024; Revised 10 July 2024; Accepted 23 July 2024

มากกว่า 1 ชนิดโดยบูรณาการระหว่างช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ โดยพิจารณา 1) เป้าหมายของการจัดกิจกรรม 2) อัตลักษณ์กิจกรรม 3) การบูรณาการช่องทางการตลาด 4) การมีส่วนร่วม โดยการท่องเที่ยวเชิงกีฬาต้องได้รับความร่วมมือกับชุมชน

คำสำคัญ: การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ, ภาพลักษณ์, การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

Abstract

This study is a combination of quantitative and qualitative research 1) to study the potential of integrated marketing communications to promote sports tourism. 2) to simulate a structural equation model of causal factors in integrated marketing communications. Factors that influence the image to promote sports tourism. 3) To present guidelines for developing integrated marketing communication strategies to promote the image of sports tourism. Use in-depth interviews and focus groups and use structural equation modeling techniques. By collecting data from Thai tourists who have traveled to participate in running activities to promote tourism. By means of purposive selection of 450 people, the results found that Causal model, integrated marketing communication strategy to promote sports tourism. After adjustment, it is consistent with empirical data. The relative chi square ratio (Relative Chi square Ratio : $2/df$) is equal to 0.380. The RMSEA value is equal to 0.016. The value (CFI) is equal to 0.999. Harmony (GFI) is equal to 0.973. The index showing The acceptability of the model (TLI) was equal to 0.94. The relative consistency (NFI) was equal to 0.982, consistent with the empirical data. Reasonably good level Integrated marketing communication strategies to promote the image of sports tourism. It was found that integrated marketing communications combines more than one type of marketing tool by integrating both online and offline channels, considering 1) the goals of Organizing activities 2) Activity identity 3) Integrating marketing channels 4) Participation Sports tourism must be in cooperation with the community.

Keywords: Integrated Marketing Communications, Brand Image, Sports Tourism

บทนำ

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ในยุคศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มีประเด็นในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยกระแสการออกกำลังกายที่กำลังเป็นที่นิยม ได้แก่ การวิ่ง ซึ่งมีทั้งการวิ่งในสวนสาธารณะ หรือสถานที่ที่จัดไว้ให้และการจัดการแข่งขันวิ่งซึ่งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงแล้วยังมีส่วนในการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นที่จัดการแข่งขันอีกด้วยเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีประชาชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2564) โดยมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายและในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งในการนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ๆ การอนุรักษ์ธรรมชาติ งานวิ่งเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างแบรนด์ให้กับสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัด และประเทศให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้ใน ระดับท้องถิ่น ประชาชนสามารถเป็นเจ้าของต้อนรับผู้เข้าร่วมการแข่งขัน พร้อมกับการนำเสนอสินค้า และบริการทางการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นและการสร้างการจดจำในฐานะ เมืองกีฬา ที่ต้องเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงเวลาที่มีการแข่งขัน (Hemmonsby and Tichaawa, 2018)

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เกิดความยั่งยืนต้องอาศัยการสร้างกระแสความนิยม เทคนิคการโฆษณาประชาสัมพันธ์รูปแบบการจัดงานเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ของกิจกรรมส่งต่อข้อมูลจากผู้จัดกิจกรรมการวิ่งผ่านช่องทางหลายมิติเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้ข่าวสารอย่างทั่วถึงผ่านการติดต่อสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการ (Integrated Marketing Communication :IMC)) เป็นกลยุทธ์ในการประสานงานผ่านการใช้เครื่องมือที่คัดเลือกอย่างเหมาะสม เพื่อให้ข่าวสารและภาพลักษณ์ของบริษัทหรือผลิตภัณฑ์สอดคล้องกัน เกิดการใช้เครื่องมือหลากหลายตัวร่วมกันเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรมทางบวกตามที่นักการตลาดต้องการ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2552) เพื่อชี้ให้เห็นรายละเอียดของเนื้อหาที่น่าสนใจ รวมทั้งกำหนดแนวทางการบริหารงานทั่วไปร่วมกับ เป็นกระบวนการของการพัฒนาแผนงาน การสื่อสารการตลาดที่ต้องใช้การจูงใจหลายรูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งสร้างพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโดยการพิจารณาวิธีการสื่อสารภาพลักษณ์กิจกรรมการวิ่ง เพื่อให้ผู้บริโภคเป้าหมายได้รู้จักสินค้าที่จะนำไปสู่ความรู้ ความคุ้นเคยและความเชื่อมั่นเป็นวิธีการพื้นฐานในการสำรวจกระบวนการติดต่อสื่อสารกับผู้รับข่าวสารที่เป็นเป้าหมาย และถือเป็นกลยุทธ์วิธีการสื่อสารแนวใหม่ที่หลายภาคธุรกิจนิยมนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคเป้าหมายให้ได้มากที่สุดโดยจุดมุ่งหมายสูงสุด

คือ เพื่อสร้างภาพลักษณ์โดยรวมของสินค้า บริการ และองค์กร การสื่อสารการตลาดมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะผู้บริโภคโดยตรงมีส่วนร่วมในการสร้างแบรนด์สินค้าให้ผู้บริโภคแสดงความคิดเห็นได้สะดวกรวดเร็ว (Smith and Zook, 2019)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วยยกระดับเศรษฐกิจของชุมชน เพิ่มมูลค่า และนำพามาซึ่งรายได้หมุนเวียนภายในประเทศที่มากขึ้นตามมา เศรษฐกิจของประเทศเติบโต ควบคู่ไปกับสุขภาพและคุณภาพชีวิตของคนไทยที่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างยั่งยืนการทำการสื่อสารการตลาดในหลายมิติเพื่อส่งต่อการรับรู้คุณค่า ภาพลักษณ์สินค้าแหล่งท่องเที่ยวจากผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ภาพลักษณ์จากแหล่งท่องเที่ยว ถึงนักท่องเที่ยวในช่องทางที่หลากหลายและส่งเสริมกิจกรรมการสื่อสารการตลาดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประสบความสำเร็จและเกิดรายได้ที่ยั่งยืนก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีอย่างยั่งยืนดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรดำเนินการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจากประเด็นปัญหาที่กล่าวมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา
2. เพื่อจำลองโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

- 1.1 ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ตัวอย่าง 10 - 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลอง (Hair et al., 2010) ซึ่งการศึกษางานวิจัยนี้มีจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ (Observed Variables) ทั้งหมด 16 ตัวแปรคูณด้วย 20 หน่วย ดังนั้นจึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บ

ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งรวมตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 450 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้ 1) ผู้เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งอย่างน้อย 1 ครั้ง 2) เข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักการวิจัยเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ 1) ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 2) ภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 3) นักวิชาการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 8 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม 6-10 (Moser and Korstjens, 2018) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้ 1) เป็นมีความรู้ด้านการจัดกิจกรรมวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว 2) มีประสบการณ์การวิ่งมากกว่า 5 ปี 3) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในการจัดกิจกรรมการวิ่งนักท่องเที่ยว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ ส่วนที่ 3 กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา 4.ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบบรรยาย

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และประเด็นการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาดของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเหมาะสมด้วย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยหาค่า IOC (Index of Congruence)

จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเท่ากับ 0.88 มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ภายใต้ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยคำถามแต่ละข้อต้องมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.5 (Rovinelli and Hambleton, 1977) พบว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ระหว่าง 0.80-0.91 ซึ่งมากกว่า 0.70 (Vanichbuncha, 2014) จึงสรุปได้ว่า เครื่องมือสำหรับงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ การตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการตรวจสอบจากค่าสถิติ วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ ของ Cronbach (α Cronbach Coefficient) จากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.98 ซึ่งจัดได้ว่ามีความเชื่อมั่นสูง

3.2 การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมและ ความตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วนำแนวสัมภาษณ์เชิงลึก และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion-FGD) มาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากนั้นนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐนำกลับมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริงในภาคสนามใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) และ 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล(Methodological Triangulation)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนานำเสนอข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของโมเดลสมการโครงสร้างกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สถิติโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา

(Content Analysis) ซึ่งจะเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในการสัมภาษณ์ข้อมูลที่ได้จะนำมาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อหาความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน สภาพแวดล้อมทางการตลาดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาในการวิจัยครั้งนี้จะได้รับข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งต้องนำมาสังเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วน เพื่อสร้างกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

ผลการวิจัย

1. ศักยภาพการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬา พบว่า จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาร่วมกิจกรรมมากกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 46.40 รองลงมาจำนวน 4 – 5 ครั้ง ร้อยละ 36.90 รองลงมาครั้งแรก ร้อยละ 11.6 ตามลำดับ วัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตรงกับข้อใด ต้องการออกกำลังกาย ร้อยละ 41.6 รองลงมาเพื่อท่องเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยว ร้อยละ 30 รองลงมาต้องการพักผ่อน ร้อยละ 11.2 ตามลำดับ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางแข่งขัน คนในครอบครัว ร้อยละ 45.90 รองลงมาเพื่อนสนิท ร้อยละ 41.20 รองลงมาบุคคลมีชื่อเสียง ร้อยละ 5.60 ตามลำดับ ช่องทางการรับหรือหาข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ ผ่านทางเฟสบุ๊ก ร้อยละ 52.0 รองลงมาคือไลน์ คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาคืองานแข่งขันการวิ่ง คิดเป็นร้อยละ 20.3 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ด้านจุดแข็ง บุคคลากรในการจัดกิจกรรมมีความเชี่ยวชาญ สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความสวยงาม การได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ด้านจุดอ่อน ผู้จัดกิจกรรมยังไม่กำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นจำนวนมากและไม่ตรงกลุ่มเป้าหมายหากผู้จัดไม่แสดงอัตลักษณ์ของงานให้ชัดเจน ด้านโอกาส พบว่า ในการจัดกิจกรรมการวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น ถ่ายทอดสด ผ่านสื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ สื่อหนังสือพิมพ์ ตราสัญลักษณ์สินค้าบนเสื้อกีฬา และป้ายต่างๆ ในงาน ทำให้ตราสินค้าของผู้สนับสนุนเป็นที่รู้จักของประชาชนเพิ่มมากขึ้น และสามารถกระตุ้นยอดสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวเชิงกีฬา เกิดการรับรู้แบรนด์ จัดกิจกรรม

ด้านอุปสรรคพบว่า แนวโน้มสภาพเศรษฐกิจในที่มีอัตราการเจริญเติบโตที่ลดลง รายได้ของประชาชน มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคที่มีการติดต่อกันได้ง่าย ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการวิ่ง

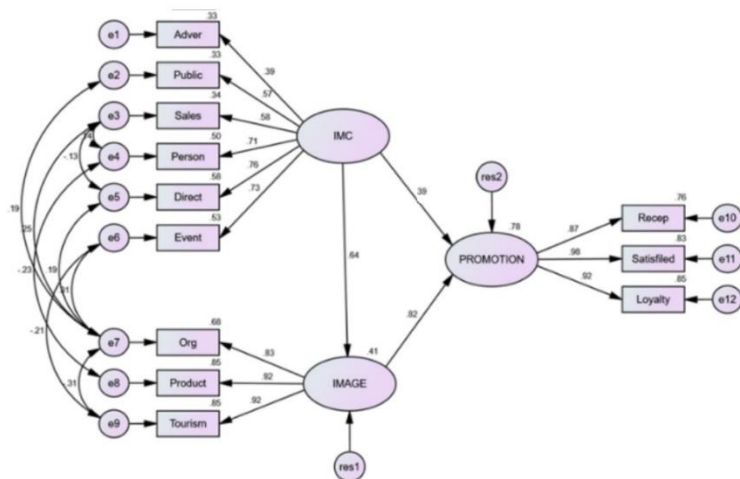
2. จำลองโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา พบว่า

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า โมเดลการวัด (Measurement Model) ปัจจัยด้านการสื่อสารและการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่กำหนดมากกว่า 3 ค่าดัชนี (ยุทธ์ ไกยวรรณ, 2556; สังวร จัดกระโทก, 2557) ซึ่งในที่นี้มีค่าที่ผ่านเกณฑ์ 6 ค่าดัชนี ได้แก่ 1) ค่าดัชนี RMR = 0.029 (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05) 2) ค่าดัชนี NFI = 0.99 (มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90) 3) ค่าดัชนี NNFI = 0.98 (มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90) 4) ค่าดัชนี CFI = 0.98 (มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90) 5) ค่าดัชนี IFI = 0.96 (มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90) และ 6) ค่าดัชนี RFI = 0.97 (มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90) ในขณะที่ โมเดลการวัด (Measurement Model) ปัจจัยด้านกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ตัวแปรแฝงทุกตัว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากตัวแปรสังเกตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัวแปร

การวิเคราะห์ผลความสอดคล้องของโมเดลกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีเกณฑ์ มีค่าอัตราส่วนไคสแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi square Ratio : χ^2 / df) มีค่าเท่ากับ 0.380 ผลการวิจัยแสดงว่า โมเดลสมการโครงสร้างกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในกลมกลืนดี , ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.016 เท่ากับกลมกลืนดี, ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.999 เท่ากับกลมกลืนดี, ดัชนีวัดระดับ ความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.973 เท่ากับ กลมกลืนดี, ค่าดัชนีที่แสดงการยอมรับของโมเดล (TLI) มีค่าเท่ากับ 0.94 เท่ากับกลมกลืนดีและค่าดัชนี ความสอดคล้องสัมพันธ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.982 เท่ากับ กลมกลืน ดีซึ่งยังถือได้ว่าการปรับโมเดลสมการโครงสร้างกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาทำให้ ค่าเกิดความกลมกลืนได้โมเดลที่ เหมาะสม ตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ระดับดีอย่างสมเหตุสมผล

การอธิบายโมเดลกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาพลักษณ์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา มีค่า 0.82 ซึ่งถือได้ว่ามีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ การสื่อสารการตลาดดิจิทัลแบบบูรณาการ(IMC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกภาพลักษณ์ (IMAGE) มีค่า 0.64 และการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว (PROMOTION) มีค่าเท่ากับ 0.10 ซึ่งน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตลาดทางตรง (DIRECT) มากที่สุด ค่าเท่ากับ 0.76 และ ภาพลักษณ์การจัดกิจกรรมการวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (IMAGE) มีอิทธิพลทางตรงภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (PRODUCT) และ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว (TOURISM) มากที่สุดมีค่าเท่ากัน เท่ากับ 0.92 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (PROMOTION) มีอิทธิพลทางความพึงพอใจ (SATISFIED) มากที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.98 การศึกษาโครงสร้าง (Structural Model) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาพที่ 1 โมเดลกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริม

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

การศึกษาสามารถสรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
ข้อที่ 1 (H1): การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาการเชิงบวกพบว่า มีนัยสำคัญ 0.05	✓	
ข้อที่ 2 (H2): ภาพลักษณ์มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเชิงบวก 0.05	✓	
ข้อที่ 3 (H3): การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และ ภาพลักษณ์มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั้งทางตรงและทางอ้อม มีนัยสำคัญ 0.05	✓	

3. นำเสนอกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการโฆษณา การใช้สื่อประเภทต่างๆโดยพิจารณากลุ่มเป้าหมายวัตถุประสงค์ของงาน โดยการโฆษณาแบบออนไลน์ใช้ช่องทางเฟซบุ๊กมากที่สุดเนื่องจากสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายและสามารถให้รายละเอียดการรับสมัคร เส้นทาง กิจกรรม ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และ โฉนดเพื่อในการทำโฆษณาเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยสามารถระบุกลุ่มเป้าหมายในการทำโฆษณาเพื่อให้ตรงกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ การโฆษณาแบบออฟไลน์มีการพิจารณากลุ่มเป้าหมายมีการโฆษณาผ่าน วิทยุในจังหวัด ในชุมชน เพื่อกระจายข่าวสารให้คนในชุมชนเกิดความสนใจสามารถส่งข่าวสารไปสู่ผู้รับสารได้อย่างทั่วถึงภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว 2) การประชาสัมพันธ์ (Public Relation) โดยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ผสมผสานกันเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย การประชาสัมพันธ์มีความต่อเนื่องทั้งในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาลูกค้าในการจัดงานวิ่งครั้งต่อไป โดยช่องทางออนไลน์ผ่านการสื่อสารการตลาดโดยใช้ เฟสบุ๊ค ผ่านกลุ่มการวิ่งในเฟซบุ๊ค อินสตาแกรม เซเลบ คนดังในวงการ

วิ่ง และ ช่องทางออฟไลน์ผ่านกลุ่มชมรมในแต่ละจังหวัด และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดงาน3) การส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) มีการจูงใจผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยมีการจัดการส่งเสริมการขายสำหรับผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งล่วงหน้าเป็นเวลานาน “Early Bird” ในการลดราคาค่าสมัครหรือมีการแจกของที่ระลึกเพิ่มเติม มีการจูงใจโดยมีการแจกของที่ระลึกในงาน การแจกเสื้อ ถ้วยรางวัล เหรียญรูปแบบต่างๆ มีการให้รางวัลพิเศษสำหรับผู้ที่ทำเวลาได้ดี เมื่อการแจกคูปองในการสมัครเพื่อใช้เป็นส่วนลดในการซื้อสินค้าอื่นๆ โดยผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ผสมผสานจัด 4) การขายโดยพนักงานขาย (Personal Selling) ใช้ช่องทางการขายผ่านพนักงานโดยการตอบข้อซักถามผ่านสื่อออนไลน์ 5) การตลาดทางตรง (Direct Marketing) ใช้ฐานลูกค้าจากข้อมูลเก่าของผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่ง และใช้วิธีการส่งอีเมล และ โน้ตแอด หาลูกค้า โดยส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้วิธีการโทรหาลูกค้าโดยตรง รูปแบบออฟไลน์ใช้วิธีการส่ง SMS หาผู้เข้าร่วมการวิ่งผ่านช่องทางโทรศัพท์ 6) การตลาดปากต่อปาก เป็นฐานลูกค้าที่เน้นคอมมูนิตี้ โดยส่วนใหญ่จะมาบอกต่อผ่านกลุ่มการวิ่ง โดยกลุ่มการวิ่งที่มีผู้ใช้ในการบอกต่อมากที่สุด คือ วิ่งไหนดี ไทยรัน รันเนอร์เจอร์นี่ การบอกต่อใช้วิธีการรีวิว และ สร้างการตลาดเชิงเนื้อหาในการทำ (Content)

ภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ประกอบด้วย 1) ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวการจัดงานวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยทั่วไปจะมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตามเส้นทาง การวิ่ง อนุรักษ์ธรรมชาติ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เป็นการส่งต่อข้อมูลในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนตามเส้นทาง การวิ่ง ความสวยงาม ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และ วิถีชีวิตของชุมชน ทั้งนี้ยังได้ ส่งสารข้อมูลเกี่ยวกับความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ในการมาใช้บริการ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ซึ่งได้รับการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ให้ชุมชน และ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้การท่องเที่ยวผ่านภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวในของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ทั้งก่อนเดินทาง และหลังเดินทาง รับรู้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการรับรู้ โดยผู้จัดงานวิ่งต้องดึงจุดเด่นของชุมชนด้านอาหาร วัฒนธรรม ความสวยงามของพื้นที่ การแต่งกาย ภาษา การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้ช่องทางการสื่อสารการตลาดแบบผสมผสานมากกว่า 1 ช่องทาง ในการบูรณาการเพื่อสื่อสารภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว โดยในการจัดกิจกรรมการวิ่ง ต้องมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวทั้งก่อนและหลังการเดินทาง เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน เป็นการทำคอนเทนต์ผ่านภาพถ่ายในงานกิจกรรมการวิ่ง 2) ภาพลักษณ์องค์กร ในการจัดกิจกรรมการวิ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมผ่านผู้จัดโดยการสื่อสาร

การตลาดแบบบูรณาการเป็นการส่งผ่านสาร ขององค์กรในการจัดกิจกรรม วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดกิจกรรม และภาพลักษณ์ขององค์กรซึ่งองค์กรที่เคยจัดกิจกรรมถ้าจัดให้ผู้เข้าร่วมเกิดความประทับใจจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งถัดไป ซึ่งชื่อเสียงขององค์กรในการประชาสัมพันธ์โดยรวมจะเป็นตัวกำหนดความภักดีของผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้า การจัดกิจกรรมการวิ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะพิจารณาของรางวัล เสื้อ เหรียญรางวัล หรือของรางวัลอื่นๆ ที่ผสมผสานวัตถุประสงค์การจัดงาน การวิ่งในปัจจุบันมีการจัดการวิ่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งพิจารณาถึงภาพลักษณ์ของผู้จัดงาน โดยในการสื่อสารการตลาดจะมีการแจ้งชื่อผู้จัดงานเพื่อให้ผู้เข้าร่วมหรือแฟนคลับทราบ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดความภักดีต่อภาพลักษณ์ขององค์กรหรือตัวผู้จัดงาน การสร้างภาพลักษณ์ของผู้จัดงาน มีการสร้าง CSR กับชุมชน ทั้งก่อนและหลังการจัดงานวิ่ง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สนใจที่เข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งกับผู้จัดในครั้งต่อไป3) ภาพลักษณ์การวิ่งการวิ่ง โดยพิจารณาด้านบุคคลากร ความพร้อมของสถานที่ การสื่อสารการตลาด เส้นทาง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตราสินค้า ในการจัดกิจกรรมการวิ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะพิจารณาภาพลักษณ์ของเส้นทางที่น่าสนใจในการวิ่งและการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ กลุ่มผู้จัดงานความปลอดภัยในการจัดงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในเส้นทางวิ่งระบบการแพทย์ เสื้อและของรางวัล

การอภิปรายผล

กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา จากผลการวิจัยพบว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับ (Fazri, 2022) การใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อสร้างภาพลักษณ์และเป็นวิธีการสร้างตราสินค้าซึ่งสอดคล้องกับ (Tambunan and Wijaksana, 2019) พบว่า การตลาดมีบทบาทสำคัญในการอธิบายภาพลักษณ์ของบริษัทเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีการรับรู้เพิ่มขึ้นนำไปสู่การขายสินค้า และสอดคล้องกับผลการวิจัย (ปิยพงษ์ สัจจาพิทักษ์, 2560) พบว่าการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการด้านการส่งเสริมการขายผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดความสนใจในการซื้อ

สินค้าจากสื่อต่างๆ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) (Morfoulaki et al, 2023) พบว่าผู้สนับสนุนกีฬาต้องให้ความสนใจกับการใช้โซเชียลมีเดียและสร้างเนื้อหาซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับกลยุทธ์การตลาดกีฬาสามารถสร้างเนื้อหาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์กีฬาและควรใช้เครื่องมือดิจิทัลทุกประเภท (Koc and Ayyildiz, 2021) พบว่าการสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารการตลาดและการบอกต่อสินค้าและบริการ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งอธิบายว่ากลยุทธ์ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ผู้จัดกิจกรรมการวิ่งมีการบูรณาการด้านการตลาดทั้งแบบออนไลน์ (Online) และ ออฟไลน์ (Offline) เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยในการทำการตลาดแบบบูรณาการโดยพิจารณาจากเป้าหมายในการจัดกิจกรรม การรับรู้ภาพลักษณ์ในระยะยาวด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยว หรือ ระยะสั้นเพื่อรับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ ทักษะของผู้วิจัย การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยใช้เครื่องมือการตลาดทางตรงซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) เนื่องจากเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเชื่อถือต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวได้มากที่สุด

2. จำลองโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในโมเดลสมการโครงสร้างประกอบด้วย ภาพลักษณ์การจัดกิจกรรมการวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (IMAGE) มีอิทธิพลทางตรงภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (PRODUCT) และ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว (TOURISM) มากที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.92 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (PROMOTION) มีอิทธิพลทางความพึงพอใจ (SATISFIED) มากที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.98 การศึกษาโครงสร้าง (Structural Model) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากผลการวิจัยพบว่าภาพลักษณ์การวิ่งมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับ (Yang et al., 2020) กล่าวคือนักท่องเที่ยวจะเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนเดินทางและเมื่อหลังจากเดินทางมาถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นและได้รับคุณภาพการบริการในแหล่งท่องเที่ยว ตรงกับภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะรู้สึกดีต่อคุณภาพการบริการ ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้น และจาก การวิจัยพบว่าภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้คุณค่าซึ่ง

สอดคล้องกันกับ (Pytharoulakis and Zouni, 2020) กรอบการตลาดเชิงกลยุทธ์สำหรับกิจกรรมกีฬานานาชาติใหญ่: กรณีของมาราธอนเอเธนส์การประเมินเหตุการณ์และปลายทางนั้นสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจเป็นอย่างมาก

3. เสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ผลการวิจัยพบว่า พบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลเชิงตรงทางบวก ต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยการตลาดทางตรงมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.76 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงคุณภาพว่า การตลาดทางตรง (Direct Marketing) เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งข้อมูลข่าวสารให้ลูกค้าเก่าซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่สนใจการวิ่ง โดยใช้ฐานข้อมูลของผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่ง โดยวิธีการส่งอีเมล (E-mail) และไลน์แอด (Line) หาลูกค้า และรูปแบบออฟไลน์โดยวิธีการส่งข้อความ (SMS) หาผู้เข้าร่วมการวิ่งผ่านช่องทางโทรศัพท์ เป็นฐานข้อมูลจากการบอกต่อผ่านกลุ่มการวิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุษรินทร์ ดิษฐมา, 2561) อิทธิพลการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจรส่งผลต่อการเลือกใช้บริการ รองลงมา การประชาสัมพันธ์ มีค่าเท่ากับ 0.74 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายทั้งในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมเพื่อรักษาลูกค้าผ่านช่องทาง เฟสบุ๊ก อินสตาแกรม เซลเป และผ่านกลุ่มชมรม โดยการประชาสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สัญญาทิพย์ เพ็ญภักตร์, 2563) โดยการประชาสัมพันธ์แบรนด์กิจกรรมการวิ่งโดยใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆทั้งสื่อเก่าและสื่อใหม่ รองลงมา การส่งเสริมการขาย มีค่าเท่ากับ 0.73 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีการจูงใจผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยมีการจัดการส่งเสริมการขายสำหรับผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งล่วงหน้าเป็นเวลานาน “Early Bird” ในการลดราคาค่าสมัครหรือมีการแจกของที่ระลึกเพิ่มเติม มีการจูงใจโดยมีการแจกของที่ระลึกในงาน การแจกเสื้อ ถ้วยรางวัล เหรียญรูปแบบต่างๆ มีการให้รางวัลพิเศษสำหรับผู้ที่ทำเวลาได้ดี เมื่อการแจกคู่มือในการสมัครเพื่อใช้เป็นส่วนลดในการซื้อสินค้าอื่นๆ โดยผ่านช่องทางต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชนิดา พุ่มศรี, 2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างคุณค่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดราชบุรีพบว่า การกำหนดเครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าการท่องเที่ยว

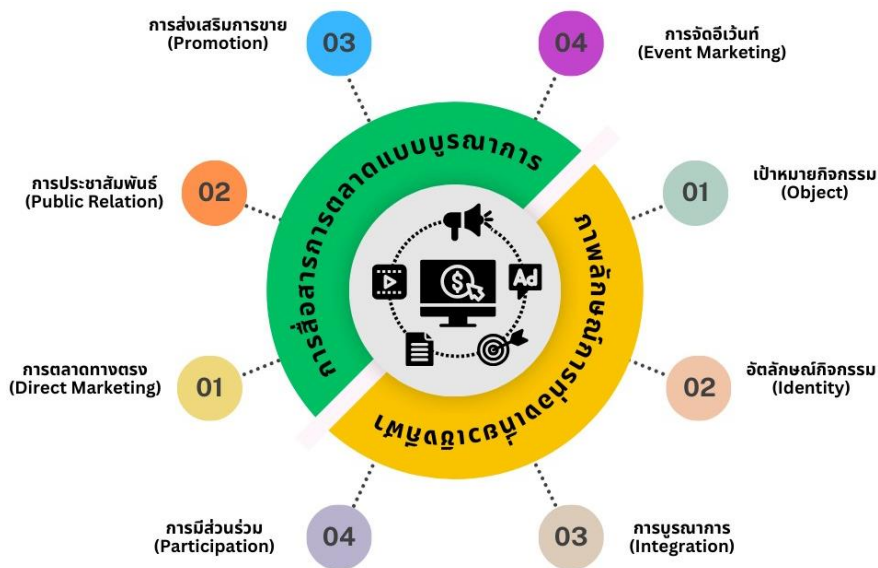
โดยกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสร้างความพึงพอใจคุณภาพและคุณค่าของการบริการที่รับรู้ก็จะสูงขึ้น และการรับรู้ถึงความพึงพอใจ

ของจุดหมายปลายทางจะมีนัยสำคัญมากขึ้นเช่นกัน (Lu et al., 2020) ความภักดีที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อความภักดีของแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งตรงกับการศึกษาของ (Lu et al., 2020) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้คุณค่าในหลายๆ ด้านต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Millennial ซึ่งพบว่าการรับรู้คุณค่าทางอารมณ์ สังคม และความคิดส่งผลทางบวกต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวโดยผ่านความพึงพอใจซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (Prayogo and Kusumawardhani, 2017) ซึ่งกล่าวว่า ความภักดีของแหล่งท่องเที่ยว การกลับมาเที่ยวซ้ำ และการบอกต่อของนักท่องเที่ยวนั้นจะสูงขึ้นเมื่อคุณภาพการให้บริการนั้นสูงขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยอธิบายกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬา

1. เป้าหมาย (Object) การจัดกิจกรรมการวางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาต้องพิจารณาเป้าหมายและผลลัพธ์ของการสื่อสารการตลาดในแต่ละระยะ ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวเพื่อพิจารณาช่องทางการสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย และพิจารณาเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการวางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ทั้งด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อให้การสื่อสารการตลาดสามารถสื่อสารภาพลักษณ์ได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

2. อัตลักษณ์ (Identity) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจากการผสมผสานอัตลักษณ์ชุมชนในเส้นทางการวาง ด้านอาหาร ภาษา การแต่งกาย วิถีชีวิตแหล่งท่องเที่ยวผ่านการสื่อสารตลาดแบบบูรณาการได้ในช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ และเพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ในระยะยาวเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการท่องเที่ยวภายหลังการวาง

3. การบูรณาการ (Integration) การผสมผสานการสื่อสารการตลาดเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สามารถทำควบคู่กันไปได้มากกว่า 1 ช่องทางและต้องอาศัยความต่อเนื่องโดยพิจารณาจากเส้นทางการเดินทางของผู้บริโภค (Customer Journey) ในการรับรู้ข้อมูล และผสมผสานการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) และ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการผ่านดิจิทัล (DIMC) ในหลากหลายมิติ

4. การมีส่วนร่วม (Participation) การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีการผสมผสานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาพส่วน สื่อสารการตลาดที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และ ชื้อซ้ำ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้จัดงาน ที่พัก ร้านอาหาร ชุมชน ภาครัฐ ต้องมีการสื่อสารการตลาดที่มีเป้าหมายเดียวกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกันในการสร้างประสบการณ์และเนื้อหาต่างๆ นักท่องเที่ยวจะมีส่วนร่วมการสร้างเนื้อหา ของสินค้าและบริการ ในการเกิดภาพลักษณ์ที่ดีที่จะเกิดการบอกต่อและซื้อซ้ำ

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ประโยชน์ทางการศึกษาวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Integrated Science) ด้วยการนำความรู้ทางด้านการสื่อสารการตลาด (Marketing) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬามารวมผสมผสานเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้งิจกรรมการวางประสบความสำเร็จและก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและเป็นการ

กระจายรายได้สู่ท้องถิ่นนำมาสู่การพัฒนาชุมชน โดยอธิบายความสัมพันธ์และผลลัพธ์ของตัวแปรในการศึกษาในแบบจำลอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษานี้ที่พบว่ารูปแบบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์การจัดกิจกรรมการวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ในหลายมิติ โดยการสื่อสารการตลาดมีอิทธิพลต่อ ภาพลักษณ์การองค์กร ภาพลักษณ์การจัดกิจกรรม และ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว 2. ประโยชน์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ใน การศึกษานี้เป็นการศึกษาการท่องเที่ยวในมิติการท่องเที่ยวเชิงกีฬาจากกระแสวิพากษ์วิจารณ์ การท่องเที่ยว นับเป็นโอกาสในการต่อยอดการกีฬาสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาจากการส่งเสริมกิจกรรมการวิ่ง โดยศึกษารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมวิ่ง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้จัดกิจกรรมการวิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้ผู้จัดกิจกรรมมีรูปแบบการสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อสื่อสารการตลาด เพื่อสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับข่าวสารเกิดการรับรู้ ความพึงพอใจ และเกิดการบอกต่อซึ่งจะทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวขยายวงกว้างขึ้น การท่องเที่ยวดังกล่าวจะกระตุ้นธุรกิจที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่จัดการแข่งขัน ได้แก่ 3. ข้อเสนอแนะการวิจัยการศึกษาข้อมูลการสื่อสารการตลาดข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 1) ศึกษาแนวคิดหรือประเด็นใหม่ๆ ลำดับขั้นตอนการใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการวิ่ง 2) ศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อให้ส่งเสริมการซื้อซ้ำเพื่อให้เกิดรายได้ และ 3) ควรมีการศึกษาต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทอื่นๆ และการตลาดรูปแบบอื่นๆ เพื่อบูรณาการและพัฒนาต่อยอดงานวิจัยเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2564 - 2570). กรุงเทพมหานคร: การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- ชนิดา พุ่มศรี. (2561). การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 5(2), 2-14.

- บุษรินทร์ ดิษฐมา. (2561). อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจรและรูปแบบการดำเนินชีวิต ที่มีผลต่อการกลับมาเลือกใช้บริการจองที่พัก ผ่านแอปพลิเคชันเข้า: กรณีศึกษานักท่องเที่ยวที่เลือกเข้าพักในเขตจังหวัดกระบี่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิยพงษ์ สัจจาพิทักษ์. (2560). อิทธิพลของการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการและความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ที่มีต่อความไว้วางใจของผู้บริโภคในตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของสินค้าโอท็อป. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุทธิ์ ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย Amos. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 244 หน้า.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). การบริหารตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- สังวรรณ จัดกระโทก. (2557). ลำดับชั้นของเจตพิสัยและทักษะพิสัย. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย (หน่วยที่ 2). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สัญญาทิพย์ เพี้ยนภักตร์. (2563). การสร้างแบรนด์กิจกรรม (Event Brand) กรณีศึกษา กิจกรรมงานวิ่ง BANGSAEN 21. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต, 14(1), 86-120.
- Fazri, A. (2022). Proses Komunikasi Pemasaran Terintegrasi Dalam Pembentukan Personal Brand Sebagai Strategi Penjualan Produk Umkm (Studi Deskriptif Pada Umkm Cake By Nadia). Jurnal Manajemen Terapan Dan Keuangan, 11(2), 359-371.
- Hair, J. F. et al. (2010). Multivariate data analysis. Multivariate Data Analysis. Pearson.
- Hemmonsby, J. D., & Tichaawa, T. M. (2018). The effects of major sport event leveraging for tourism and destination branding: The case of South Africa as an emerging destination. GeoJournal of Tourism and Geosites.
- Koc, E., & Ayyildiz, A. Y. (2021). Culture's influence on the design and delivery of the marketing mix elements in tourism and hospitality. Sustainability, 13(21), 11630.

- Lu, C. S. et al. (2020). How port aesthetics affect destination image, tourist satisfaction and tourist loyalty?. *Maritime Business Review*, 5(2), 211-228.
- Morfoulaki, M., et al. (2023). Sport Tourism as Driving Force for Destinations' Sustainability. *Sustainability*, 15(3), 2445.
- Moser, A., & Korstjens, I. (2018). Series: Practical Guidance to Qualitative Research. Part 3: Sampling, Data Collection and Analysis. *European Journal of General Practice*, 24, 9-18.
- Prayogo, R. R., & Kusumawardhani, A. (2017). Examining Relationships of Destination Image, Service Quality, e-WOM, and Revisit Intention to Sabang Island, Indonesia. *Asia-Pacific Management and Business Application*, 5(2), 89-102.
- Pytharoulakis, M., & Zouni, G. (2020). Lobbyscape: A framework about the effect of hotel lobbies' atmospheric elements on customer satisfaction. *Research in Hospitality Management*, 10(2), 107-115.
- Rovinelli R. J. and Hambleton R. K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(2), 49-60.
- Smith, P. R., & Zook, Z. (2019). *Marketing communications: Integrating online and offline, customer engagement and digital technologies*. Kogan Page Publishers.
- Tambunan, D. S., & Wijaksana, T. I. (2019). Pengaruh Komunikasi Pemasaran Terpadu Terhadap Brand Awareness Ovo. *EProceedings of Management*, 6(1).
- Vanichbuncha K. (2014). *Statistical analysis: statistics for administration and research* (Vol. 10). Pimlak.
- Yang, C. C. et al. (2020). THE IMPACT OF URBAN IMAGERY, SPORT TOURISM AND PERCEIVED VALUE TO ROAD RUNNING PARTICIPANTS. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 6827-6840.

ผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้
และผลตอบแทนทางการเงินของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย *

THE EFFECT OF LIQUIDITY ON DEBT SERVICE ABILITY AND
FINANCIAL RETURNS OF INDUSTRIAL PRODUCTS LISTED
ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

จันทิมา วิชิตพงศ์

Jantima Vichitpong

สุรีย์ โบษกรณ์

SUREE BOSAKORANUT

มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

Sripatum University, Thailand

E-mail: Jantimav1993@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้ของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้ที่มีต่อผลตอบแทนทางการเงินของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีเครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสำรวจ (Check-list) โดยมี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 91 บริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ถึงปี พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 3 ปี จากฐานข้อมูล SET-SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เพื่อทดสอบระดับนัยสำคัญที่

* Received 2 May 2024; Revised 24 May 2024; Accepted 29 May 2024

0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปี 2563 และ ปี 2564 สภาพคล่องไม่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แต่ในปี 2565 สภาพคล่องมีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ ในปี 2563 – 2565 สภาพคล่องไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย 2) ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้ไม่มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตรากำไรขั้นต้น และความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตรากำไรสุทธิ รวมถึงความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้ไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน

คำสำคัญ: สภาพคล่อง, ความสามารถในการชำระหนี้, ผลตอบแทนทางการเงิน, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

Abstract

This research aims: 1) To study the impact of liquidity on the ability to take responsibility for debt of companies in the industrial product group listed on the Stock Exchange of Thailand. 2) To study the effect of the ability to take responsibility for debt on the financial returns of the registered companies in the industrial products group listed on the Stock Exchange of Thailand. This is quantitative research. This research employs a Check-list as a research tool with 91 samples from registered companies in the industrial product group listed on the Stock Exchange of Thailand selected by a purposive sampling method of 91 from 2020 to 2022, a total of 3 years, from the SET-SMART database of the Stock Exchange of Thailand. Data were analyzed using statistics, including average, maximum, minimum, standard deviation, and multiple regression analysis to test the significance level at 0.05. The results found that 1) In 2020 and 2021, liquidity did not affect the debt-to-equity ratio. However, in 2022, liquidity had a negative impact on the debt-to-equity ratio, and in 2020. – 2022 Liquidity does not positively impact the interest coverage ratio. 2) The ability to take responsibility for debt does not impact the gross profit margin. Moreover, the ability to take responsibility for debt positively impacts net profit margins. The ability to take

responsibility for debt does not affect the rate of return on assets. Finally, the ability to take responsibility for debt has a negative impact on the rate of return on equity. Debt liability has a negative impact on dividend yield.

Keywords: Liquidity, Debt Service Ability, Financial Returns, Set Company

บทนำ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ถือเป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์อันเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์และการระดมเงินทุนภายในประเทศ นักลงทุนจำนวนมากเลือกลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพราะไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันและไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ทำให้ต้นทุนในการระดมทุนต่ำ ตลาดหลักทรัพย์จะมุ่งมั่นสรรหาและคัดเลือกบริษัทที่มีศักยภาพเข้าจดทะเบียนเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุน บริษัทที่จะเข้าจดทะเบียนได้ต้องเป็นบริษัทที่มีประวัติการดำเนินงานมาพอสมควรโดยมีผลกำไรที่ผ่านมาชัดเจนพร้อมกระจายการถือหุ้นให้สาธารณชนที่สำคัญต้องมีบรรษัทภิบาลที่ดีมีความโปร่งใสและมีความน่าเชื่อถือ โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการจัดโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรม (Industry Group) และหมวดธุรกิจ (Sector) ของบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจใกล้เคียงกันได้อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ลงทุนสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างบริษัทจดทะเบียนได้และนำไปประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างเหมาะสม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการแบ่งหลักทรัพย์ตามหมวดหมู่กลุ่มอุตสาหกรรมไว้ทั้งหมด 8 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี จากการจัดโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้นนั้น กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจัดจำหน่ายวัตถุดิบทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้หลายอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย 6 หมวดธุรกิจ คือ ธุรกิจยานยนต์ ธุรกิจวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ ธุรกิจกระดาษและวัสดุการพิมพ์ ธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ และธุรกิจเหล็ก

จากสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ซึ่งข้อมูลจากการเปิดเผยในรายงานของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่าในไตรมาส

2 ของปี 2563 ผลจากมาตรการ Lockdown ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ตีลบมากถึง 12.2% เป็นการหดตัวต่ำที่สุดในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย แม้จะมีสัญญาณของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาส 3 ของปี 2563 แต่คาดว่าจะต้องใช้เวลานานในระดับหนึ่งกว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวกลับมาสู่ภาวะปกติ นอกจากนี้วิกฤต COVID-19 ยังส่งผลกระทบต่อธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ จากรายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระบุว่าผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET) และตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (mai) ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 บริษัท จดทะเบียนมียอดขายรวม 5,026.268 ล้านบาท ลดลง 13.3% และมีกำไรสุทธิ 187,901 ล้านบาท ลดลง 58.7% เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมทรัพยากรที่ได้รับผลกระทบจากยอดขายมากที่สุด โดยลดลงมากถึง 23.8% รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณากำไรสุทธิ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยลดลงไปถึง 117.7% ซึ่งผลกระทบ COVID-19 ต่อกลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรม ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมเป็นกลุ่มธุรกิจได้รับผลกระทบจากวิกฤต COVID-19 อย่างรุนแรงโดยเฉพาะธุรกิจในกลุ่มของผู้ผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรมยานยนต์ เหล็ก บรรจุภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผลิตแล้วไม่สามารถส่งออกได้และผลกระทบที่เกิดจากห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงัก กระทบต่อการผลิต ขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต สินค้าค้างสต็อก คู่ค้าขาดทุนเพราะต้องหยุดกิจการ ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น การขาดแคลนแรงงานและกำลังการผลิตที่ถดถอยจากการเปิดเผยข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ระบุว่า รายได้จากภาคการผลิตในไตรมาสที่ 2/2563 ตีลบถึง 579 หดตัวตามกำลังซื้อที่ลดลงและการขาดแคลนวัตถุดิบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ถึงแม้จะผ่อนคลายมาตรการ Lockdown แล้ว แต่บางส่วนยังได้รับผลกระทบจากความต้องการที่ลดลง โดยเฉพาะคำสั่งซื้อจากต่างประเทศ โดยกลับมาผลิตได้เพียง 50-60% จากกำลังซื้อที่ยังไม่ฟื้นตัว ขณะที่ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ระบุเช่นกันว่า ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 การส่งออกสินค้าต่างประเทศมีมูลค่าลดลง 17.8% ตามภาวะถดถอยรุนแรงของเศรษฐกิจและการค้าโลกโดยกลุ่มสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าลดลง เช่น รถยนต์นั่ง ลดลง 45.2% รถกระบะและรถบรรทุก ลดลง 67.7% ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ยานยนต์ ลดลง 45.0% เครื่องจักรและอุปกรณ์ ลดลง 23.4% เคมีภัณฑ์ ลดลง 20.4% ปิโตรเคมี ลดลง 18.9% เป็นต้น

ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในปี 2564 เมื่อพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.2 ในขณะที่ปี 2563 MPI หดตัวร้อยละ 9.3 โดยหมวดธุรกิจ

ในกลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมที่ขยายตัวในปี 2564 ดังนี้ (1) หมวดธุรกิจยานยนต์ รถยนต์มีการเพิ่มขึ้นในตลาดส่งออก เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าขยายตัว การคลี่คลายของสถานการณ์โควิด-19 ในตลาดในประเทศยังคงชะลอตัว (2) หมวดธุรกิจเหล็ก เหล็กและเหล็กกล้า การผลิตเพิ่มขึ้นทั้งในกลุ่มเหล็กทรงยาวและเหล็กทรงแบน ผลิตภัณฑ์จากเหล็กทรงยาวเพิ่มขึ้นจากโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐ ผลิตภัณฑ์จากเหล็กทรงแบนเพิ่มขึ้นจากการผลิตของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องปรับอากาศ เพอร์นิเจอร์ มีการเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกดีขึ้น ความต้องการจากตลาดในต่างประเทศเพิ่มมาก และการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจกลับเข้าสู่ภาวะปกติ ส่วนในปี 2565 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.0 ชะลอตัวจากปี 2564 ที่ MPI ขยายตัวร้อยละ 5.85. ถือว่ามีผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ทว่าเศรษฐกิจในประเทศได้ฟื้นตัวหลังการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งมีผลกระทบที่ดีต่ออุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมอื่นๆ (3) หมวดธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ เกล็ดขนสัตว์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของคำสั่งซื้อทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะโรงพยาบาลต่างๆ ที่ต้องสำรองยาเพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนยาบางชนิด และเพื่อรองรับความต้องการของผู้ป่วยทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อเรื้อรังโดยรวมแล้วภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจในปี 2564-2565 แสดงถึงการฟื้นตัวของหลายกลุ่มอุตสาหกรรมในประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2565) จากแนวโน้มดังกล่าวจะเห็นว่าธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมมีแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่องหลังจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ดังนั้น กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรม จึงเป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจในการศึกษาถึงผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้และผลตอบแทนทางการเงิน ว่าสภาพคล่องอย่างไรให้นำไปสู่ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้และผลตอบแทนทางการเงินที่สูงขึ้น โดยการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรม ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) วิเคราะห์จากอัตราส่วนทางการเงินเพื่อที่จะช่วยประเมินผลเกี่ยวกับสภาพคล่อง ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้และผลตอบแทนทางการเงิน และการเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินย้อนหลังของกิจการทั้งหลาย เพื่อต้องการทราบว่ากิจการไหนเหมาะสมกับการลงทุนมากที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนได้อย่างมีอาชีพ สามารถประเมินความเสี่ยงและศักยภาพของบริษัทก่อนตัดสินใจลงทุน

เปรียบเทียบบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกัน ตัดสินใจลงทุนบริษัทที่มีผลการดำเนินงานดี รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์กับการลงทุนอื่นๆ นักวิเคราะห์สามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของบริษัท คาดการณ์ผลการดำเนินงานในอนาคต ผู้บริหารสามารถประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน วางแผนกลยุทธ์ และใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการเงิน การศึกษาอัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับนักลงทุน นักวิเคราะห์ และผู้บริหาร ในการประเมินสถานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และความเสี่ยงของบริษัท ช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้ของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้ที่มีต่อผลตอบแทนทางการเงินของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัยคือประเทศไทย ประชากรคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 97 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566)

กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปีพ.ศ 2563 ถึง 2565 รวม 3 ปีกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 91 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิดได้แก่แบบตรวจสอบเอกสาร checklist

ใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยใช้เงื่อนไขว่าเป็นบริษัทที่มีข้อมูลงบการเงินครบถ้วนได้แก่งบดุลประจำปีงบแสดงฐานะการเงินงบกำไรขาดทุนและงบแสดงกระแสเงินสดตั้งแต่ปี 2563 ถึงปี 2565

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

ผลการวิจัย

1. ผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้ของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1 ข้อมูลสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

อัตราส่วนทางการเงิน	จำนวน	ค่าต่ำ ที่สุด	ค่าสูง ที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
อัตราส่วนจากทุนหมุนเวียน (CR)	91	0.47	163.04	5.46	17.56
อัตราหมุนเวียนลูกหนี้ (RT)	91	2.47	855.75	24.39	114.55
อัตราหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (IT)	91	1.35	55.82	6.35	6.152
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	91	0.00	8.31	0.85	1.04
อัตราส่วนความสามารถในการจ่าย ดอกเบี้ย	91	-608.74	1124.37	131.26	118.57
อัตรากำไรขั้นต้น	91	-68.62	38.47	14.06	12.35
อัตรากำไรสุทธิ	91	-35.75	29.63	3.20	8.52
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	91	-6.63	25.39	5.50	6.07
อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น	91	-174.81	31.50	3.62	22.89
อัตราเงินปันผลตอบแทน	91	0.00	11.26	3.24	2.70

จากตารางที่ 1 พบว่าอัตราส่วนจากทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 5.46 ($M=5.46$, $S.D=17.56$) อัตราหมุนเวียนลูกหนี้เฉลี่ย 24.39 ($M=24.39$, $S.D = 114.55$) อัตราหมุนเวียนสินค้าคงเหลือเฉลี่ย 6.35 ($M=6.35$, $S.D = 6.15$) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย 0.85 ($M=0.85$, $S.D = 1.04$) อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย 131.26 ($M= 131.26$, $S.D = 118.57$) อัตรากำไรขั้นต้นเฉลี่ย 3.20 ($M = 3.20$, $S.D = 12.35$) อัตรากำไรสุทธิเฉลี่ย 3.20 ($M=3.20$, $S.D = 8.52$) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ย 5.50 ($M=5.50$, $S.D = 6.07$) อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นเฉลี่ย 3.62 ($M=3.62$, $S.D =22.89$ และอัตราเงินปันผลตอบแทนเฉลี่ย 3.24 ($M=3.24$, $S.D = 2.70$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินของสภาพคล่อง

	CR	RT	IT
CR	1		
RT	-0.014	1	
IT	.276**	0.007	1

หมายเหตุ * . ระดับนัยสำคัญ 0.05

** . ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 2 จากการทดสอบวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรอิสระทั้งหมดประกอบด้วย อัตราส่วนจากทุนหมุนเวียน (CR) อัตราหมุนเวียนลูกหนี้ (RT) และอัตราหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (IT) ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอยู่ในช่วงต่ำสุด เท่ากับ -0.014 และสูงสุด เท่ากับ 0.276 ซึ่งมีค่าที่ได้อยู่ในช่วงระหว่าง -0.8 หรือ 0.8 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบสมการถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพคล่องมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของปี 2565

Model	Unstandardize		Standardize		Collinearity		
	d Coefficients		d		Statistics		
	Std.		Coefficients		Toleranc		
	B	Error	Beta	T	Sig.	e	VIF
(Constant)	0.730	0.185		3.95	0.000		
				1	*		
CR	-0.013	0.006	-0.250	-	0.023	0.924	1.083
				2.32	*		
				0			
RT	0.000	0.001	0.022	0.21	0.834	1.000	1.000
				1	*		
IT	0.036	0.025	0.159	1.47	0.144	0.924	1.083
				3	*		

a. Dependent Variable: D/E (2565) R = 0.258, R² = 0.067, ADJ R² = 0.034, F = 2.066

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนจากทุนหมุนเวียนมีผลกระทบเชิงลบกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราหมุนเวียนลูกหนี้ อัตราหมุนเวียนสินค้า

คงเหลือ ไม่มีผลกระทบกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพคล่องมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ของปี 2565

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	T	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	41617.989	67631.841		0.615	0.540		
CR	223.485	2113.816	0.012	0.106	0.916	0.924	1.083
RT	-63.111	438.036	-0.015	-	0.886	1.000	1.000
				0.144			
IT	-436.168	9034.736	-0.005	-	0.962	0.924	1.083
				0.048			

a. Dependent Variable: ICR (2565) $R = 0.019$, $R^2 = 0.000$, ADJ $R^2 = -0.034$, $F = 0.011$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนจากทุนหมุนเวียน อัตราหมุนเวียนลูกหนี้ อัตราหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ ไม่มีผลกระทบกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตรากำไรขั้นต้น ของปี 2565

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	Std.		Beta	T	Sig.	Tolerance	VIF
	B	Error					
(Constant)	14.697	1.310		11.219	0.000*		
D/E	-2.226	0.973	-0.233	-2.287	0.025*	0.993	1.007
ICR	5.095E-	0.000	0.188	1.851	0.068*	0.993	1.007
	06						

a. Dependent Variable: GPM (2565) $R = 0.311$, $R^2 = 0.097$, ADJ $R^2 = 0.076$, $F = 4.724$

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงลบที่มีนัยสำคัญต่ออัตรากำไรขั้นต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยไม่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่ออัตรากำไรขั้นต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตรากำไรสุทธิ ของปี 2565

Model	Unstandardized		Standardized		Collinearity		
	Coefficients		Coefficients		Statistics		
	Std.						
	B	Error	Beta	T	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	3.301	1.511		2.185	0.032		
D/E	-2.028	1.122	-0.188	-1.807	0.074	0.993	1.007
ICR	0.000	0.000	0.132	1.266	0.209	0.993	1.007

a. Dependent Variable: NPM (2565) $R = 0.238$, $R^2 = 0.057$, $ADJ R^2 = 0.035$, $F = 2.647$

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยไม่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่ออัตรากำไรขั้นต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ของปี 2565

Model	Unstandardized		Standardized		Collinearity		
	Coefficients		Coefficients	T	Sig.	Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	4.872	1.073		4.541	0.000		
D/E	-1.551	0.797	-0.203	-1.946	0.055	0.993	1.007
ICR	0.000	0.000	0.068	0.556	0.514	0.993	1.007

a. Dependent Variable: ROA (2565) $R = 0.220$, $R^2 = 0.048$, ADJ $R^2 = 0.027$, $F = 2.233$

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยไม่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ของปี 2565

Model	Unstandardized		Standardized		Collinearity		
	Coefficients		Coefficients		T	Sig.	Statistics
	B	Std. Error	Beta				
(Constant)	-2.668	9.843		-0.271	0.787		
D/E	-2.575	7.313	-0.038	-0.352	0.726	0.993	1.007
ICR	0.000	0.000	0.022	0.209	0.835	0.993	1.007

a. Dependent Variable: ROE (2565) $R = 0.045$, $R^2 = 0.002$, ADJ $R^2 = -0.021$, $F = 0.091$

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยไม่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่ออัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบหนี้และผลตอบแทนทางการเงินของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพคล่องมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพคล่องโดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ดังกล่าว พบว่า ปี 2563 และ ปี 2564 มีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้ไม่มีผลกระทบกัน แต่ในปี 2565 อัตราส่วนจากทุนหมุนเวียนมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้มีผลกระทบเชิงลบ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความสามารถในการชำระหนี้สินของบริษัทจากหลายช่องทาง ทำให้อัตราส่วนด้านสภาพคล่องบางอัตราส่วนไม่มีผลกระทบกับความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลัทธิพรหม อินทะใจ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของอัตราการเติบโตอัตราส่วนทางการเงิน และขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ในส่วนของตัวแปรตามอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ประกอบด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราเงินปันผลตอบแทน และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CUR) มีอิทธิพลในเชิงลบหรือในทิศทางตรงกันข้ามต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100

2. สภาพคล่องมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของสภาพคล่องโดยใช้อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยดังกล่าว พบว่า ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้ไม่มีผลกระทบกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบริษัทจดทะเบียนมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยโดยสามารถนำเงินจากส่วนอื่นนอกจากเงินทุนหมุนเวียนมาชำระได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบดินทร์ ธาดากิจวรคุณ (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการรับเหมาก่อสร้างในส่วนของตัวเองตามอัตราส่วนหนี้สินรวม อัตราส่วนหนี้สินระยะสั้น อัตราส่วนหนี้สินระยะยาว อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (มูลค่าทางบัญชี) และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ราคาตลาด) โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย อัตราส่วนสินทรัพย์ที่มีตัวตนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนของกิจการ และมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CUR) มีอิทธิพลในเชิงลบหรือในทิศทางตรงกันข้ามต่อความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (INCR)

3. ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตรากำไรขั้นต้น พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้โดยใช้ตัวแปรอิสระขั้นต้นดังกล่าว พบว่า ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้ไม่มีผลกระทบกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะบริษัทจดทะเบียนสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลาจากเงินในส่วนอื่นนอกเหนือจากอัตรากำไรขั้นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดารินทร์ แซ่จ้ง และดารณี เอื้อชนะจิต (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้สินที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร และผลตอบแทนจากเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ระหว่างปี พ.ศ.2563 - พ.ศ.2565 ระยะเวลา 3 ปี ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) และอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (ICR) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.894 และ 0.086 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีผลต่ออัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตรากำไรสุทธิ พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อหนี้โดยใช้ตัวแปรอิสระดังกล่าว พบว่า ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้มีผลกระทบเชิงบวก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความสามารถในการชำระหนี้จะเป็นเงินส่วนที่มาจากกำไรดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งเป็นส่วนของกำไรสุทธิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดารินทร์ แซ่จ้ง และดารณี เอื้อชนะจิต (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้สินที่ส่งผลกระทบต่อ

ต่อความสามารถในการทำกำไร และผลตอบแทนจากเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - พ.ศ.2565 ระยะเวลา 3 ปี ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้ โดยการใช้อัตรากำไรสุทธิ อัตราส่วนวัดหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) และอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (ICR) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และ 0.008 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีผลในทิศทางเชิงบวกต่ออัตรากำไรสุทธิ (NPM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5. ความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้โดยการใช้อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ดังกล่าว พบว่า ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้ไม่มีผลกระทบ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความสามารถในการชำระหนี้เป็นเงินที่มาจากกิจการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับรายได้ที่มาจากสินทรัพย์โดยตรง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชญา สังสุข (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบระหว่างอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ คือ มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้า เท่ากับ -0.121 แสดงให้เห็นว่าถ้าหากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงลดลง 0.121 หน่วย

6. ความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้โดยการใช้อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นดังกล่าว พบว่า ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้มีผลกระทบเชิงลบ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการชำระหนี้เป็นการใช้เงินที่มากจากการดำเนินงาน หรือ กำไรสุทธิ ซึ่งเมื่อนำไปชำระหนี้ของกิจการแล้วส่วนที่เหลือที่จะส่งมอบให้ผู้ถือหุ้นย่อมมีจำนวนน้อยลง ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายธาร บุญปองหา (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ส่งผลต่ออัตรากำไรสุทธิ อัตรากำไรจากการดำเนินงานและอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.01 ดังนั้นอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรในเชิงลบ อธิบายได้ว่า หากบริษัทมีหนี้สินเป็นจำนวนมากอาจจะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรต่ำ

7. ความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้มีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้โดยใช้อัตราเงินปันผลตอบแทนดังกล่าว พบว่า ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่งผลทำให้มีผลกระทบเชิงลบทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ การชำระหนี้เป็นการใช้เงินที่มากจากการดำเนินงานกิจการ หรือ กำไรสุทธิ ซึ่งเมื่อนำไปชำระหนี้ของกิจการแล้วส่วนที่เหลือที่จะส่งมอบให้ผู้ถือหุ้นย่อมมีจำนวนน้อยลง ส่งผลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภสิพร คำเครื่อง (2563) ที่ทำการศึกษาผลกระทบของสภาพคล่องและความสามารถในการบริหารหนี้ต่อราคาหุ้นและอัตราผลตอบแทนเงินปันผลของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากการลงทุน บางบริษัทอาจกู้ยืมเงินเพิ่มเพื่อเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นเพื่อดำเนินธุรกิจ เช่น หากบริษัทกู้ยืมเงิน 1 ล้านบาท ก็จะจ่ายดอกเบี้ยในอัตรา 10% เป็นเวลา 2 ปี ซึ่งหมายความว่าบริษัทจะต้องชำระเงิน ดอกเบี้ย 200,000 บาท ในทางกลับกัน หากบริษัทขายหุ้นมูลค่า 1 ล้านบาท เท่าเดิม และต้องจ่ายเงินปันผล 5% ทุกปี ในเวลาเพียง 4 ปี บริษัทจะต้องจ่ายเงินปันผลเท่ากับดอกเบี้ย 200,000 บาท และ ปีหน้าการชำระเงินก็จะดำเนินต่อไป เป็นการชำระเงินไม่มีวันครบกำหนด ดังนั้นอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนจึงสูงกว่า ไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนจากเงินปันผล

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลกระทบของสภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้และผลตอบแทนทางการเงิน พบว่า สภาพคล่องที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่ อัตราส่วนจากทุนหมุนเวียน มีผลกระทบเชิงลบกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญ และความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้ที่มีผลกระทบต่อผลตอบแทนทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงลบกับอัตรากำไรขั้นต้น อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยมีผลกระทบเชิงบวกกับอัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นอย่างมี

นัยสำคัญ ข้อเสนอแนะจากผลในการศึกษาครั้งนี้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต้องใช้อัตราส่วนทางการเงินที่มากกว่าการศึกษาในครั้งนี้ และมีการคำนวณของอัตราส่วนทางการเงินที่สอดคล้องกันของข้อมูลในการวิเคราะห์ผลกระทบของความสัมพันธ์ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1. เพื่อจะได้นำผลการศึกษาค้นคว้าอิสระไปใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการในการเป็นเครื่องมือหรือข้อมูลส่วนหนึ่งเพื่อช่วยในการสนับสนุนวิเคราะห์แนวคิดของการนำอัตราส่วนทางการเงินในส่วนของอัตราส่วนสภาพคล่องบางส่วนมาวิเคราะห์จากการคำนวณหาผลของอัตราส่วนสภาพคล่องมีความสัมพันธ์หรือผลกระทบที่มีต่อความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้และผลตอบแทนทางการเงิน 2. ประโยชน์ด้านการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ต่อภาคธุรกิจ นักวิเคราะห์ นักลงทุน และผู้ใช้งบการเงินทั่วไป สามารถนำไปพิจารณาว่าสามารถนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการวางแผน ศึกษาแนวโน้ม หรือการตัดสินใจในการลงทุนของภาคธุรกิจเพื่อนำไปพัฒนาหรือวางแผน รวมไปถึงนโยบายเพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ การประเมินวัดของความเสี่ยง การประเมินทิศทางแนวโน้มของภาคธุรกิจก่อนการตัดสินใจในการลงทุนธุรกิจนั้นๆ การวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณา ตัวแปรอิสระอื่นๆ หากตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้และผลตอบแทนทางการเงิน สามารถที่จะเป็นเครื่องมือ เพื่อให้นักลงทุนสามารถนำไปวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจได้ การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้ศึกษา ในบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพื่อทำให้ทราบว่าสมมติฐานที่กำหนดขึ้นนี้สามารถใช้ได้กับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และข้อสังเกตใหม่ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ยังมีอัตราส่วนบางกลุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับผิดชอบต่อนี้และผลตอบแทนทางการเงิน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากข้อมูลที่ได้ทำการรวบรวมนั้น ใช้ข้อมูลสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ.2563 – พ.ศ.2565 ครบทั้ง 3 ปีรอบระยะเวลาบัญชีอย่างต่อเนื่องกัน อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์มากขึ้น

บรรณานุกรม

ดารินทร์ แซ่จ้ง และดารณี เอื้อชนะจิต. (2565). ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้สินที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรและผลตอบแทนจากเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาด

- หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร. วารสารวิชาการวิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 4 (2), 92-106.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ. เรียกใช้เมื่อ 1 ธันวาคม 2564 จาก <https://www.set.or.th/th/listing/equities/industry-sector-classification>.
- บดีนทร์ ธาดาภิจรคุณ. (2020). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดหาเงินทุนจากการกู้ยืมของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการรับเหมาก่อสร้าง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 11(1), 310-331.
- รัฐยา ส่งสุข. (2565). ผลกระทบระหว่างอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร, 8(2), 386-404.
- ลัทธพรณ อินทะใจ. (2565). อิทธิพลของอัตราการเติบโต อัตราส่วนทางการเงิน และขนาดของบริษัทที่มีผลกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100. ใน (การค้นคว้าอิสระปัญหามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศุภิพร คำเครื่อง. (2563). อิทธิพลของสภาพคล่องและความสามารถในการบริหารหนี้สินที่มีต่อราคาหุ้นและอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน (การค้นคว้าอิสระปัญหามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สายธาร บุญปองหา. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน (การค้นคว้าอิสระปัญหามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2565). ภาวะอุตสาหกรรมรายไตรมาสและรายปี. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2565 จาก <https://www.oie.go.th/view/1/ภาวะอุตสาหกรรมรายไตรมาสและรายปี/TH-TH..>

ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านบริหารธุรกิจ

สถาบันรัชต์ภาคย์*

THE NEED OF PURSUING IN DOCTORAL DEGREE IN BUSINESS ADMINISTRATION AT RAJAPARK INSTITUTE

ตะวัน วิกรัยพัฒน์

Tawan Vikraipat

อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว

Aniruth Phongpaew

ศิริกัญญา ทามารุ่งเรือง

Sirikanya Thammarungrueng

ธณัตถ์นันท์ สุขโชคนิธิโกศล

Thanatnan Sukchokenithipokhin

สถาบันรัชต์ภาคย์, ประเทศไทย

Rajapark Institute, Thailand

E-mail: aniruthpp@hotmail.com

บทคัดย่อ

การดำเนินการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรใหม่จำเป็นต้องมีการศึกษาถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม โดยเฉพาะสาขบริหารธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจเป็นหัวใจสำคัญของสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้า ความเป็นอยู่ที่ดี ก็ต้องอาศัยความเจริญของธุรกิจ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา 1) ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ และ 2) ความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มบุคคลที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านบริหารธุรกิจ จำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโดยใช้ร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลที่ได้

* Received 30 April 2024; Revised 19 June 2024; Accepted 23 June 2024

จากแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 78. และเหตุผลที่สำคัญในการศึกษาต่อ ได้แก่ การนำความรู้ไปใช้ในการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพ ทำให้เป็นที่ยอมรับในทางสังคม และสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ สำหรับความต้องการสามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้าน คือ ต้องการ เรียนแบบผสมผสานทั้งการบรรยายและอภิปรายในชั้นเรียนและผ่านสื่อออนไลน์ มีการเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน การศึกษาดูงานในต่างประเทศ การคัดเลือกใช้วิธีการพิจารณาจากประสบการณ์ ได้รับการสนับสนุนด้านห้องทำงานหรือห้องค้นคว้าที่มีฐานข้อมูลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และมีรายวิชาในหลักสูตรที่ทันสมัย อาทิ การตลาดดิจิทัล การจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน และการเงินสมัยใหม่ 2 ความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ คือ ต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีคณาจารย์ที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ตรง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือการปฏิบัติงานได้จริง สร้างสรรค์นวัตกรรมหรืองานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ของธุรกิจ สังคม และประเทศชาติ รวมถึงส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้นำทางความคิดสมัยใหม่ในเชิงธุรกิจ

คำสำคัญ: ความต้องการศึกษา, ปริญญาเอก, สถาบันราชภัฏภาคย์

Abstract

Opening new curriculum requires a study of student needs, administrator and stakeholders. Especially the field of business administration because business is the heart of society. Society will progress Have a good life must rely on the prosperity of the business. The purposes of this research were to 1) examine the need for pursuing a doctoral degree in business administration and 2) investigate opinions toward a doctoral degree in business administration, at Rajabhat Phetchaburi. The sample group consisted of 400 respondents and 18 key informants. Research instruments were questionnaires and interview forms. Data from the questionnaire were also analyzed using percentages and content analysis for the data obtained from the interviews. The results revealed that 1) the perceived need for pursuing a doctoral degree in business administration was found to be 78.00%. Key motivations included the desire to apply knowledge for

career advancement and occupational growth, societal acceptance, and the establishment of business connections. The identified needs encompassed a range of educational provisions, including onsite and online lectures, the inclusion of renowned guest lecturers, international field trips, experience-based selection criteria, the provision of office or research spaces equipped with databases and high-speed internet access, and the incorporation of contemporary subjects such as digital marketing, logistics, supply chain management, and modern finance into the curriculum. 2) The needs and opinions regarding doctoral-level education in business administration emphasized the importance of teaching and learning meeting established standards. The presence of expert faculty with direct experience was highlighted, as it would enable students to apply acquired knowledge in real-world professional settings, foster innovation, and conduct research that could address the needs of businesses, society, and the nation, including cultivating graduates to become forward-thinking leaders within the modern business field.

Keywords: Need of Pursuing, Doctoral Degree, Rajapark Institute

บทนำ

เครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพก็คือ “การศึกษา” ที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ ความประพฤติที่ดีมีคุณค่าและมีคุณธรรม นำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนาและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (พิชิต ขวัญทอง ยิ้ม, 2565) และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีทั้งคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ ตลอดจนการวิจัย การสร้างสรรค์องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม รวมถึงมีบทบาทในการบริการวิชาการด้วยการเสนอแนะและให้ข้อคิดเห็น เพื่อชี้นำสังคมตามความเป็นจริงและความถูกต้องบนหลักฐานทางวิชาการ ตลอดจนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ทั้งมิติทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)

บุคลากรในระดับปริญญาเอกเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าตรงต่อความต้องการจำเป็นที่จะช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สำหรับประเทศไทยความต้องการกำลังคนระดับ

ปริญญาเอกยังมีอยู่มากและขาดแคลนดุขภูษิตในลุ่มสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะลุ่มสาขา วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมการผลิตและการก่อสร้าง ที่มีความต้องการเป็นอันดับแรกสุด ในขณะลุ่มสาขาอื่น ๆ ก็มีความต้องการลดลั่นลงมาตามลำดับ สำหรับลุ่มบริหารธุรกิจ การ จัดการและนิติศาสตร์ โดยเฉพาะในหลักสูตรบริหารธุรกิจ (Business Administration) ถึงจะ ไม่ขาดแคลนในระดับต้น ๆ แต่จะเป็นการผลิตดุขภูษิตตามความต้องการของผู้จะเรียนเป็น ส่วนใหญ่ (วิทยา เจียรพันธุ์ และคณะ, 2563)

สถาบันรัชต์ภาคย์ ก่อตั้งปี พ.ศ. 2538 บนรากฐานแห่งแนวความคิดในอันที่จะผลิต บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมอย่างแท้จริง และมีนโยบายในการจัดการศึกษา ภายใต้อันกิจหลักด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม ภายใต้อันการณการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจปัจจุบัน คณะ บริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ได้ตระหนักถึงความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารธุรกิจ จึงได้มีความคิดในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการ บริหารธุรกิจ เพื่อการผลิตบุคลากรด้านการบริหารธุรกิจที่สามารถนำความรู้ไปสู่การพัฒนา สังคม มีความเป็นสากล และความเป็นเลิศทางบริหารธุรกิจ ผ่านกระบวนการวิจัยและ เสริมสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีขั้นสูงและการปฏิบัติด้านการบริหารธุรกิจ สร้างสรรค์งานวิจัยเพื่อ แก้ปัญหาทางด้านการบริหารธุรกิจ และให้ได้รับประโยชน์จากการให้บริการอย่างครบวงจร รวมทั้ง ปลุกฝังให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการ ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

ดังนั้น ก่อนจะมีการดำเนินการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรใหม่จำเป็นต้องมี การศึกษาถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม โดยเฉพาะ สาขาบริหารธุรกิจเนื่องจากธุรกิจเป็นหัวใจสำคัญของสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้า มีความ เป็นอยู่ที่ดี ก็ต้องอาศัยความเจริญของธุรกิจ ส่งผลให้คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สนใจที่ทำการศึกษา ความต้องการของผู้ศึกษาต่อในหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจในประเด็นต่าง ๆ อาทิ วันเวลาเรียน แบบแผนในการศึกษา รายวิชาที่ต้องการศึกษา เป็นต้น รวมถึงความ คิดเห็นของผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมเกี่ยวกับหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้าน การบริหารธุรกิจ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ดังกล่าวให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมุ่งให้ได้รับ

ข้อมูลที่สุดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเพื่อการเปิดสอนหลักสูตรดังกล่าวในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านบริหารธุรกิจ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (หรือมีจำนวนประชากรมากกว่า 30,000) ของ Khazanie ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน (ละเอียด ศิลาน้อย, 2560) และปรับจำนวนเพื่อความเหมาะสมเป็น 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากนักศึกษาในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและปฏิบัติงานตามสถานประกอบการในเขตวังทองหลางและเขตบางกะปิ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากศิษย์เก่าและปัจจุบัน ผู้สนใจศึกษาต่อ คณาจารย์และผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และชุมชน จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงผสมระหว่างการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาเป็นเครื่องมือวัดและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อคำถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ ซึ่งมีลักษณะการวัดค่าข้อมูลแบบนามบัญญัติ (Nominal scale) จำนวน 16 ข้อคำถาม และ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการในการศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ โดยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านทำการตรวจสอบความสอดคล้องทั้งในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษาที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน มีความเข้าใจตรงกัน โดยการให้คะแนนผลการตรวจสอบแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงสามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้ (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1977) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการแจกแบบสอบถาม (แบบกระดาษคำตอบและแบบออนไลน์ Google form) ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่ได้รับกลับมา ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และบันทึกข้อมูลทั้งหมดเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการนัดวันเวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามวันเวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจดบันทึก แล้วจึงนำข้อมูลดิบที่ได้เก็บรวบรวมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ประกอบไปด้วย ความถี่ (จำนวน) และร้อยละ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มาจดบันทึกเป็นข้อความจำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จากแบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ)

ตารางที่ 1 จำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารธุรกิจ	n = 400	
	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	312	78.00
ไม่ต้องการ	70	17.50
ไม่แน่ใจ	18	4.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78.00 รองลงมาคือ ไม่ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และไม่แน่ใจว่าจะศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจหรือไม่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเฉพาะผู้ที่มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ ดังนั้น จึงคงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปจำนวน 312 คน

ตารางที่ 2 จำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเหตุผลสำคัญในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ

เหตุผลสำคัญในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารธุรกิจ	จำนวน ความถี่	ร้อยละ
เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพ	205	36.94
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	43	7.75
เพื่อวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น	36	6.49
เพื่อการเปลี่ยนสายงานหรือการประกอบอาชีพ	17	3.06
เพื่อการเป็นที่ยอมรับในสังคม	133	23.96
เพื่อครอบครัว (บิดา/มารดา)	12	2.16
เพื่อสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ	96	17.30
เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ (ชอบการเรียนรู้)	13	2.34
รวม	555	100.00

*หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 312 คน ซึ่งแต่ละคนสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเหตุผลเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพมากที่สุด จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 36.94 รองลงมาคือเพื่อการเป็นที่ยอมรับในสังคม จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 23.96 เพื่อสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 เพื่อวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 6.49 เพื่อการเปลี่ยนสายงานหรือการประกอบอาชีพ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 3.06 เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ (ชอบการเรียนรู้) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.34 และเพื่อครอบครัว (บิดา/มารดา) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จำแนกตามแต่ละด้าน

ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารธุรกิจ	n = 312	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ใช้ตัดสินใจ		
เรียนได้ทันที	55	17.63
ภายใน 1 ปี	137	43.91
ภายใน 2 ปี	91	29.17
เกินกว่า 2 ปี	29	9.29
ความต้องการปริญญาที่สำเร็จ		
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารธุรกิจ) (Ph.D.)	191	61.22
บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต (DBA.)	121	38.78
แบบแผนในการศึกษา		
แบบแผนในการทำดุษฎีนิพนธ์อย่างเดียว	69	22.12
แบบแผนในการศึกษารายวิชาและทำดุษฎีนิพนธ์	243	77.88
ช่วงเวลาในการศึกษาที่ต้องการ		
ภาคปกติ (จันทร์ถึงศุกร์)	58	18.59
ภาคพิเศษ (เสาร์หรืออาทิตย์)	254	81.41
ความต้องการด้านการศึกษาดูงาน		
การศึกษาดูงานภายในประเทศ	20	6.41

ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารธุรกิจ	n = 312	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ
การศึกษาดูงานในต่างประเทศ	218	69.87
การศึกษาดูงานภายในประเทศและต่างประเทศ	74	23.72
ค่าธรรมเนียมและลงทะเบียนเรียน		
แบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร (จ่ายเพียงครั้งเดียว)	15	4.81
แบบแบ่งจ่ายรายภาคการศึกษา	184	58.97
แบบแบ่งจ่ายเป็นรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน	113	36.22
วิธีการคัดเลือกเพื่อเข้ารับการศึกษ		
การสอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้	31	9.94
การสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อม	87	27.88
การพิจารณาประสบการณ์ทำงาน	180	57.69
การสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์	14	4.49
รวม	312	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ใช้ตัดสินใจเรียนต่อระดับปริญญาเอกภายใน 1 ปี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 43.91 มีความต้องการปริญญาที่สำเร็จเป็นปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารธุรกิจ) (Ph.D.) จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 61.22 มีความต้องการแบบแผนในการศึกษาเป็นแบบแผนในการศึกษารายวิชาและทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 77.88 มีช่วงเวลาในการศึกษาที่ต้องการเป็นภาคพิเศษ (เสาร์หรืออาทิตย์) จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 81.41 ต้องการการศึกษาดูงานในต่างประเทศ จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 69.87 การจ่ายค่าธรรมเนียมและลงทะเบียนเรียนที่ต้องการเป็นแบบแบ่งจ่ายรายภาคการศึกษา จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 58.97 และต้องการให้คัดเลือกเพื่อเข้ารับการศึกษเป็นแบบการพิจารณาประสบการณ์ทำงาน จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 57.69 และยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการ ให้จัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งแบบในชั้นเรียนและแบบออนไลน์ มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ภายในประเทศมาร่วมสอน การสนับสนุนจากสถานศึกษาด้านห้องทำงานวิจัย ห้องค้นคว้า ฐานข้อมูล และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง รวมถึงการมีรายวิชาในหลักสูตรที่ทันสมัย อาทิ การตลาดดิจิทัล การจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน และการเงินสมัยใหม่

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ดังนี้

1) ด้านหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้หลักสูตรผ่านการรับรองมาตรฐานจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ก่อนการจัดการศึกษา เป็นหลักสูตรที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สามารถบูรณาการองค์ความรู้จากรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้รับการศึกษามาใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงหรือประยุกต์ใช้ร่วมกับศาสตร์อื่น และจัดให้มีพี่เลี้ยง (Mentor) ในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการห้องเรียนที่ทันสมัย มีอุปกรณ์ สื่อการสอน เครื่องอำนวยความสะดวกที่พร้อมเพรียง และสภาพแวดล้อมที่ดูสะอาด และถูกหลักอนามัย เน้นรูปแบบการเรียนเป็นรายวิชาและการทำวิทยานิพนธ์

3) ด้านอาจารย์ผู้สอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพและมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก มีความรู้และความเชี่ยวชาญที่ทันยุคทันสมัย สามารถถ่ายทอดความรู้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมถึงสอดแทรกกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะให้กับนักศึกษา และสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้

4) ด้านอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้สถาบันมีภาพลักษณ์ที่ดี ห้องสำหรับการทำงาน การค้นคว้า พร้อมคอมพิวเตอร์และสัญญาณวิทยุ (wifi) ที่แรงและเร็ว และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) และความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Quotient: MQ) ควบคู่ไปกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการศึกษาและความคิดเห็นต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จากแบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ)

2.1 ผลการสัมภาษณ์ศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้สนใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก พบประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ดังนี้

1) ศิษย์ปัจจุบัน มีความเห็นว่าสถานศึกษาต้องมีคุณภาพและได้รับมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงอยู่บริเวณใกล้เคียงกับที่พักอาศัยหรือที่ทำงาน สามารถเดินทางได้สะดวก

2) ศิษย์เก่า มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้รับผิดชอบต้องมีประสบการณ์ตรงกับหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน หลักสูตรได้รับการรับรองมาตรฐาน ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือการปฏิบัติงานได้จริง

3) ผู้สนใจศึกษาต่อ มีความเห็นว่าควรเป็นหลักสูตรที่เน้นการศึกษาเป็นรายวิชา และการทำคุณนิจนิจจัดการเรียนการสอนในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ด้วยวิธีการผสมผสานทั้งแบบการเรียนในชั้นเรียนและออนไลน์ในบางวิชาที่จำเป็น อาจารย์พิเศษผู้มีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสามารถส่งเสริมผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้นำในการพัฒนาธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และชุมชน พบประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ดังนี้

1) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีความเห็นว่าหลักสูตรระดับปริญญาเอกต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถตอบโจทย์หรือความต้องการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ เน้นการอภิปรายและแชร์ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ มีการจัดสรรเวลาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่ส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานทำ มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่นำมาช่วยในการเรียนการสอนและการวิจัย มีบริการห้องทำงานสำหรับการค้นคว้าข้อมูลและแหล่งค้นคว้าข้อมูลหรือฐานข้อมูลที่ทันสมัย และมีเจ้าหน้าที่ที่ช่วยเหลือและประสานงานระหว่างผู้เรียนและสถานศึกษา และยังช่วยให้คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาสามารถดึงศักยภาพผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างลึกซึ้งแก่นิสิตนักศึกษา ซึ่งนำไปสู่การประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2) ผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ เปิดมุมมองและความคิดใหม่ที่ทันสมัยในโลกธุรกิจ สามารถวิเคราะห์และพัฒนาต่อยอดธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม ช่วยให้ธุรกิจดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปใช้งานได้จริงและมีความทันสมัยโดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ ผลงานวิจัยเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ช่วยแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนหรือธุรกิจได้อย่างแท้จริง

3) ชุมชนหรือสังคม มีความเห็นว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกจะเป็นเป็นแบบให้กับลูกหลานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารธุรกิจ มีจริยธรรมในการทำธุรกิจ มีทักษะทั้งด้านความรู้ (Hard skill) และด้านอารมณ์ (Soft skill) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ สื่อสารได้หลากหลายภาษา มีความสามารถคิด

วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงานและการวิจัยเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจจำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78.00 โดยมีเหตุผลหลักที่สำคัญคือต้องการนำความรู้ไปใช้ในการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพ ทำให้เป็นที่ยอมรับในทางสังคมและสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ก็เพราะ การศึกษาในระดับที่สูงย่อมทำให้บุคคลสามารถมีโอกาสดำเนินการเลือกในการใช้ชีวิตที่กว้างขึ้น รวมถึงเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลที่มีความประสงค์หรือความพึงพอใจที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้และทักษะด้านการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับธานินทร์ เงินถาวร และคณะ (2566) ที่พบว่าเหตุผลในการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก (หลักสูตรบูรณาการ) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ คือ ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพิ่มพูนความรู้ ต่อยอดทางธุรกิจหรือสายอาชีพกฎหมายและของสุภาพร คชารัตน์ (2565) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อว่าการไม่มีโอกาสศึกษาต่อระดับปริญญาเอกจะมีผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีเหตุผลในการพิจารณาศึกษาต่อระดับปริญญาเอกกว่าเป็นการเพิ่มพูนวิทยฐานะ

สำหรับด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยมากมีความต้องการสำเร็จปริญญาดุษฎีบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) มีแบบแผนในการศึกษาแบบรายวิชาและทำดุษฎีนิพนธ์ มีการเรียนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ ใช้วิธีการบรรยายและอภิปรายผสมผสานทั้งแบบในชั้นเรียนและผ่านสื่อออนไลน์ มีการเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน และการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ก็เพราะ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นบุคคลที่มีงานทำอยู่แล้วและต้องการใช้เวลาในวันหยุด (เสาร์หรืออาทิตย์) มาเพิ่มพูนความรู้และคุณวุฒิเพิ่มเติม และเป็นธรรมชาติของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ต้องการกระบวนการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ จึงจำเป็นต้องค้นคว้าและแสวงหาความรู้ที่มาจากนอกห้องเรียนหรือในบริบทที่ตนเองยังไม่คุ้นเคย ไม่ว่าจะเป็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือการดูงานในต่างประเทศ สอดคล้องกับอานันท์ นิรมล และคณะ (2560) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจ

ต้องการปริญญาที่สำเร็จเป็นการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต มีแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์ และศึกษารายวิชา จัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษ วันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) และการสอนแบบผสมผสานโดยบรรยายและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ชาญวิทย์ หาญรินทร์ (2566) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้เชิญอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน และร่วมเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และวรวิทย์ ตัณฑ์วิสุทธิ และชาญณรงค์ อินทรประเสริฐ (2565) ที่พบว่า การศึกษาต่อในระดับคุณวุฒิบัณฑิต ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการให้มีการศึกษาดูงานในต่างประเทศ

ความต้องการด้านการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือ การคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ และค่าธรรมเนียมการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการได้รับการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือด้านห้องทำงานห้องค้นคว้า ฐานข้อมูล และอินเทอร์เน็ต มากที่สุด โดยมีรูปแบบการคัดเลือกผู้ต้องการศึกษาต่อด้วยการพิจารณาประสบการณ์ทำงาน และมีรูปแบบการจ่ายค่าธรรมเนียมแบบแบ่งจ่ายรายภาคการศึกษา สอดคล้องกับอัศรเดช นิละโยธิน (2563) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และรูปแบบการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา และภาธร นิลอาธิ และคณะ (2560) ที่พบว่า ด้านวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้มากที่สุด

2. ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจนั้น สถานศึกษาต้องมีคุณภาพและได้รับรองมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอน คณาจารย์มีคุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการทำงานที่ตรงกับสาขาวิชาบริหารธุรกิจ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางความคิดสมัยใหม่ในเชิงธุรกิจ ออกแบบหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทั้งในเรื่องของช่วงเวลาในการเรียนการสอน วิชาชีพที่เปิดสอน แหล่งค้นคว้าข้อมูลหรือฐานข้อมูลที่ทันสมัย อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่นำมาช่วยในการเรียนการสอน และการวิจัย สอดคล้องกับวรภรณ์ ช่วยประคง (2562) ที่พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อค้นพบด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาเอกสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือการปฏิบัติงานได้จริง สร้างสรรค์นวัตกรรมหรือ

งานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ของธุรกิจ สังคม และประเทศชาติ และทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารธุรกิจ มีจริยธรรมในการทำธุรกิจ เป็นผู้มีความรู้ มีวินัย มีคุณธรรม สื่อสารได้หลากหลายภาษา สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ พัฒนาต่อยอดธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรมและช่วยให้ธุรกิจดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับดวงพร รุ่งเรืองศรี (2562) ที่พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความต้องการของผู้บริหารองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ที่สำคัญลำดับต้น ได้แก่ ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความรับผิดชอบต่อ ตนเอง สังคม และวิชาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ และ วรณีย์ ชลนภาสถิต และคณะ (2563) ที่พบว่า ทักษะคิดต่อการเรียนปริญญาเอกของผู้ให้ข้อมูลหลักมีทักษะคิดเชิงบวกต่อการเรียนปริญญาเอก เพราะช่วยพัฒนาศักยภาพของตนเอง ยกกระดับด้านความคิด ทำให้มีความรอบรู้ มีกระบวนการคิดในเชิงวิชาการมากขึ้น มีทักษะความรู้ในการถ่ายทอดที่ดี เป็นผู้นำได้อย่างมั่นใจและสง่างาม และเป็นความภาคภูมิใจในชีวิต รวมทั้งมีความคาดหวังว่าภายหลังการสำเร็จการศึกษารับรองแล้ว จะได้รับตำแหน่งงานสูงขึ้น ได้รับมอบหมายให้ทำงานใหม่ ๆ มีมุมมองที่กว้างขึ้น และได้ทำงานวิจัยใหม่ ๆ ที่ท้าทาย

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาทำให้ทราบถึงความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ทั้งด้านสาเหตุในการศึกษาต่อ ปัจจัยด้านสถาบัน ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านคณาจารย์ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและเป็นแนวทางในการวางแผนและจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจของสถาบันรัชต์ภาคย์ในอนาคต

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปความต้องการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ อยู่ในระดับมาก และมีระยะเวลาในการตัดสินใจเรียนต่อภายใน 1 ปี เหตุผลที่สำคัญในการศึกษาต่อ คือ การนำความรู้ไปใช้ในการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพ ทำให้เป็นที่ยอมรับในทางสังคม และสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ โดยความต้องการ

สามารถจำแนกได้เป็น ต้องการสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต แผนการศึกษาแบบ รายวิชาและคุณิพนธ์ ช่วงเวลาเรียนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ เรียนแบบผสมผสานทั้งการ บรรยายและอภิปรายในชั้นเรียนและผ่านสื่อออนไลน์ มีการเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงใน ประเทศมาร่วมสอน การศึกษาดูงานในต่างประเทศ การคัดเลือกใช้วิธีการพิจารณาจาก ประสบการณ์ ค่าธรรมเนียมการศึกษาชำระเป็นรายภาคการศึกษา ได้รับการสนับสนุนด้านห้อง ทำงานหรือห้องค้นคว้าที่มีฐานข้อมูลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และมีรายวิชาใน หลักสูตรที่ทันสมัย อาทิ การตลาดดิจิทัล การจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน และการเงิน สมัยใหม่ และความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจ คือ ต้อง มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีคณาจารย์ที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ ตรง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือการปฏิบัติงานได้จริง สร้างสรรค์ นวัตกรรมหรืองานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ของธุรกิจ สังคม และประเทศชาติ รวมถึงส่งเสริมให้ ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้นำทางความคิดสมัยใหม่ในเชิงธุรกิจ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ เป็นประโยชน์ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ควรนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการ วางแผนพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนในอนาคต รวมถึงการเตรียมการ ด้านบุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับ การดำเนินจัดการเรียนการสอนในอนาคต และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรภายหลังการจัดการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในมีความทันสมัย และ 2) ควรมีการวิจัยด้านความพึงพอใจ หรือการเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างก่อนและหลังการสำเร็จการศึกษา

บรรณานุกรม

- ชาญวิทย์ หาญรินทร์. (2566). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาการ บริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20(89), 1-12.
- ดวงพร รุ่งเรืองศรี. (2562). ความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การพัฒนา ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและ การเมือง, 8(1), 106-138.

- ธานินทร์ เงินถาวร และคณะ. (2566). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก (หลักสูตรบูรณาการ) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. วารสารวิชาการ ปชมท., 12(2), 144-151.
- พิชิต ขวัญทองยิ้ม. (2565). การสร้างบัณฑิตเป็นผู้นำสังคม. วารสารนวัตกรรมการศึกษาในอนาคต, 1(1), 17-28.
- ภาธร นิลอาธิ และคณะ. (2560). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสารสนเทศศาสตร์, 35(1), 124-143.
- ละเอียด ศิลาน้อย. (2560). การใช้สูตรทางสถิติ (ที่ถูกต้อง) ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณในทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 12(2), 50-61.
- วรรณิ ชลนภาสถิต และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาเอกในประเทศไทย. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 33(2), 93-114.
- วรวิทย์ ตัญญีวิสุทธิ และคณะ. (2565). การศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อในระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 11(2), 209-223.
- วรภากรณ์ ช่วยประคอง. (2562). การตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทยา เจียรพันธุ์ และคณะ. (2563). ความต้องการกำลังคนระดับปริญญาเอกของประเทศไทย. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ, 8(3), 1-13.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564 –2570 ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุภาพร คชรัตน์. (2565). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ในสาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 16(1), 209-225.

- อานันท์ นิรมล และคณะ. (2560). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ, 6, 164-193.
- อัครเดช นิละโยธิน. (2563). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 17(1), 34-49.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion – referenced test item validity. *Journal of Education Research*, 2(2), 49-60.

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียน
ภาษาไทย เพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียน
ขนมจิ้นน้ำย่อยของดีเมืองแพร่ กันดีอะเจ้า
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*

DEVELOPMENT OF A COMPETENCY-BASED UNIT ABOUT THAI
READING AND WRITING FOR DEVELOP THINKING ABOUT THE TOPIC:
LET'S READ AND WRITE KHANOM JEEN NAM YOI, A GOOD THING
IN PHRAE FOR GRADE 1 STUDENTS

วีรณัญญา รุ่งแรก

Weerinya Roonraek

วิเชียร อารังโสติสสกุล

Wichian Thamrongsotthisakul

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

Naresuan University, Thailand

E-mail: weerinya.rr@gmail.com

โทรศัพท์ 090-3216515

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลจตุรพักตรพิมาน จำนวน 20 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ แบบวัดสมรรถนะ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดย

* Received 18 May 2024; Revised 27 May 2024; Accepted 10 June 2024

ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละและการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1.หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีองค์ประกอบ 9 ส่วน 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ 2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ 3) สมรรถนะหลัก 4) สมรรถนะเฉพาะ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์กับหลักฐานการเรียนรู้ 7) การจัดการเรียนรู้ 8) การประเมินผลการเรียนรู้ และ 9) การวัดและประเมินผลรวบยอด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.52) มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง 2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนมีสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.68 แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ, สมรรถนะการอ่านภาษาไทย, สมรรถนะการเขียนภาษาไทย, การพัฒนาการคิด, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Abstract

The objectives of the research were 1) construct and validate a competency-based learning units, 2) implement a competency-based unit by comparing the thai reading and writing competency to develop thinking with 70 percent criterion, 3) assess opinion on teaching and learning to a competency-based unit. This study was conducted through research and development methodology. The research sample included 20 of grade 1 students from AnubanJaroonlongrattanak School in the second semester of the academic year 2023, received by cluster random sampling. The design of research was a one-group posttest-only design with the 70 percent criterion. The research instruments included a competency-based, competency to develop thinking test and questionnaire of students' opinions towards to competency-based. Data were analyzed using mean, standard deviation, percentage, and t-test. The research results revealed that: 1. the competency-based unit about thai reading and writing competency to develop thinking ; there were 9 components: 1) name of learning unit 2) course learning outcomes 3) core competencies 4) specific competencies 5) competency learning objectives 6) relationship between

competency objectives and learning evidence 7) learning management 8) learning evaluation and 9) measurement and summative evaluation. The overall results of the appropriateness of learning activities were at the high level ($\bar{x}$ = 4.43, S.D. = 0.52). The competency-based unit was then piloted for the further improvement. Its result was at a high level of appropriateness and ready for the implementation. 2. The implementation of the competency-based unit about Thai reading and writing competency to develop thinking. found that the student's competencies on Thai reading and writing competency to develop thinking after learning was higher than the 70 percent and statistically significant at the .05 level. 3. The overall average assessment of grade 1 students' opinions on the competency-based unit was 4.68, indicating that students agreed with the teaching at the highest level.

Keywords: Competency-based learning unit, competency reading Thai language, competency writing Thai language, thinking development, grade 1 students.

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาตามแนวคิดการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด ส่วน (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะหลักที่สำคัญ จำเป็น และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บำเพาะ พัฒนา และต่อยอดสมรรถนะหลักและสมรรถนะอื่นได้เต็มตาม ศักยภาพ ตามความจำเป็นเฉพาะเจาะจงของบุคคล (Personalization) ตามความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีหน้าที่ ในการพยายามค้นหาตัวเอง และเลือกสร้างลักษณะของตนเองตามที่อยู่จะเป็น การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้ จึงมุ่งให้ผู้เรียนทบทวน พิจารณา ไตร่ตรอง ใคร่ครวญ และตรวจสอบ เพื่อให้ค้นพบและรู้จักตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเป็นองค์รวม

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกในปัจจุบัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงความรู้ และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ที่นำไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัลอย่างรวดเร็ว รวมถึงการเกิดปรากฏการณ์สำคัญของโลก เช่น ภาวะการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา

อย่างรุนแรง ส่งผลให้ทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่กระทบวิถีชีวิตของผู้น้อยอย่างไม่หยุดยั้ง เกิดปัญหา ความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังไม่สะท้อนถึง ศักยภาพของผู้เรียนที่สามารถออกไปสู่สังคมและโลกของการทำงานในอนาคตได้อย่างชัดเจน จึงเป็นความสำคัญจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นพิมพ์เขียวและ กลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องรับกับความก้าวหน้าทาง วิทยาการและการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน เพื่อสร้างคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความสามารถและศักยภาพในการดำรงชีวิต ปรับตนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะ แข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชาติฉบับใหม่เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการ พัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมทั้งเป็น การเตรียมเยาวชนสำหรับการเผชิญหน้ากับโลกอนาคตที่ไม่แน่นอนต่อไป

ธัญญารัตน์ ชื่นแสงจันทร์ (2563) กล่าวว่า การอ่านและการเขียนภาษาไทย เป็นทักษะ พื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ทุกภาษา ทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและระดับสูง เพื่อผู้เรียนจะ ได้นำทักษะดังกล่าวไปใช้ในการติดต่อสื่อสารให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันเช่นเดียวกับ ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย และเป็นเครื่องมือ สำคัญที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างกันที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมี ความสุข จึงจำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและมี คุณภาพ สามารถพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ระบุให้ภาษาไทย เป็นทักษะสำคัญทักษะหนึ่ง ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและฝึกฝนให้มีความชำนาญใน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักสูตร ทั้งในส่วนกระบวนการ แนวปฏิบัติทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติระดับสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีการกำหนดสาระการ เรียนรู้ ผลการเรียนรู้เกินที่คาดหวัง ทำให้การวัดและการประเมินไม่สะท้อน มาตรฐาน ส่งผล ต่อปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยังไม่เป็นที่พอใจ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) กล่าวถึงสาเหตุของปัญหา ดังกล่าวว่ามีมาจากหลักสูตร ขาดความยืดหยุ่น ไม่ทันความต้องการของโลกและสังคม ไม่

ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่แตกต่างหลากหลาย เมื่อมีการถ่ายทอดส่งต่อไปจึงเกิดผลกระทบกับการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่ล้าสมัย การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นเพียงการท่องจำ แต่ไม่เน้นการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมถึงการวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบเดิมส่งผลต่อผลลัพธ์ในการเรียนรู้ ของผู้เรียนจึงไม่ได้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ตลอดจนท้ายที่สุดแล้ว คุณภาพผู้เรียน ทั้งผลสัมฤทธิ์ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถนะ และคุณลักษณะ ไม่ได้สามารถนำความรู้ที่เรียนไปต่อยอดในการใช้ชีวิตในโลกแห่งความจริงได้

หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์แบบองค์รวมที่นำสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น สถานการณ์ ปรากฏการณ์ ประเด็นสำคัญในสังคม ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนักเรียนมาเชื่อมโยงกับเนื้อหา ทักษะ และเจตคติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับบริบทนักเรียน โดยนักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ มาแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันจนเกิดความสำเร็จ และมีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และความก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยเน้นการเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริง และการนำความรู้ไปใช้จริง และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของสายธาร มั่นยุติธรรม (2565) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฐานสมรรถนะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า 1. หน่วยการเรียนรู้บูรณาการฐานสมรรถนะ เรื่อง อนุรักษ์บึงบอระเพ็ดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการรู้สิ่งแวดล้อมหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฐานสมรรถนะเรื่อง อนุรักษ์บึงบอระเพ็ด สูงกว่าก่อนเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยพิจารณาผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี/รายภาค สมรรถนะหลัก และสมรรถนะเฉพาะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่เชื่อมโยงและเกี่ยวข้องเป็นเรื่องเดียวกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนในลักษณะองค์รวมซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning) ควบคู่กับการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Objective) ซึ่งเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ ผู้วิจัยออกแบบการจัดการเรียนรู้บนฐานหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของสมรรถนะและตัวชี้วัดชั้นปีมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้การสอนบูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไป พร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต ตามแนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวบ่งชี้ แนวทางนี้เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่ กันเตอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเตอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเตอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียน ขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเตอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน เกณฑ์การคัดเลือกมีดังนี้
1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และ 2) มีผลงานวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน เกณฑ์การคัดเลือกมี ดังนี้
1) สำเร็จการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ 2) มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา หลักสูตรรายวิชา หรือหน่วยการเรียนรู้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจุลลึงค์รัตนนคร เพื่อประเมินคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่องมาอ่านและเขียน ขนมหินน้ำย่อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่องมาอ่านและเขียน ขนมหินน้ำย่อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยนำแนวทางของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,(2564) ตามแนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวบ่งชี้ มาพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และดำเนินการสร้างหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีองค์ประกอบ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ 2) แนวคิดสำคัญ 3) สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) ผลลัพธ์การเรียนรู้ 5) สารการเรียนรู้ 6) งานการเรียนรู้ 7) กิจกรรมการเรียนรู้ 8) การประเมินผลการเรียนรู้ สถานการณ์ประเมิน และเกณฑ์ประเมิน 9) การวัดและประเมินผลรวบยอด จากนั้นนำหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D.= 0.52)

2. แบบประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การตรวจสอบคุณภาพของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด และแบบประเมินความเหมาะสม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และด้านการสอนภาษาไทย 1 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมจากนั้นข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วปรับปรุง แก้ไขก่อนนำไปทดลองศึกษานำร่อง

2. การศึกษานำร่องหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้โดยผู้วิจัยนำไปทดลองนำร่องกับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจุลลึงค์วิทยา จังหวัดแพร่ ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่ม ตัวอย่างและแบบบันทึกผลเพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขหน่วยการเรียนรู้ก่อนนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนเพื่อ พัฒนาการคิดโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์
2. วิเคราะห์ผลการศึกษานำร่องหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนเพื่อ พัฒนาการคิด แล้วเขียนบรรยายเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านและการเขียนเพื่อพัฒนาการคิดหลังเรียนกับ เกณฑ์ร้อยละ 70 แหล่งข้อมูล

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจุลลึงค์วิทยา จังหวัดแพร่ อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2566
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจุลลึงค์วิทยา จังหวัดแพร่ อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อ พัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียน ขนมหินน้ำย่อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดเรื่อง มาอ่านและเขียนขนมหินน้ำย่อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. แบบวัดสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด ผู้วิจัยใช้ องค์ประกอบสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด แล้วสร้างแบบวัด สมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด มีองค์ประกอบ 2 ตอน

2.1 แบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดมีลักษณะเป็นอัตนัย จำนวน 5 ข้อ และปรนัย 5 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 3 คน ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่า

อำนาจจำแนกโดยใช้สูตรวินัยและซาเบอร์ (DR.Whitney and D.I. Sabers) อยู่ระหว่าง 0.43-0.63 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach) เท่ากับ 0.87

2.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดมีลักษณะเป็นอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 3 คน ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรวินัยและซาเบอร์ (DR.Whitney and D.I. Sabers) อยู่ระหว่าง 0.43-0.63 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach) เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาร้อยละคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้สถิติทดสอบ One-Sample Test

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

แหล่งข้อมูล

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจุลลึงค์รัตนาคาร อำเภอลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2566

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจุลลึงค์รัตนาคาร อำเภอลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปร ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียน ขนมน้ำย้อยของดีเมืองแพร่ กันโต๊ะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

1.1 ผลการสร้างหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด มีองค์ประกอบ 9 ส่วน 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ 2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ 3) สมรรถนะหลัก 4) สมรรถนะเฉพาะ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์กับหลักฐานการเรียนรู้ 7) การจัดการเรียนรู้ 8) การประเมินผลการเรียนรู้ และ 9) การวัดและประเมินผลรวบยอด

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด พบว่า หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.52) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

1.3 ผลการศึกษานำร่องหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ในด้านความเหมาะสมของผลลัพธ์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของสาระสำคัญ ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ (เนื้อหา) ความเหมาะสมของสมรรถนะการเรียนรู้ ความเหมาะสมของสื่อ และความเหมาะสมของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

สมรรถนะการอ่าน และการเขียน ภาษาไทย เพื่อพัฒนาการคิด	จำนวน นักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเปรียบเทียบ				t	Sig.
			เกณฑ์ ร้อยละ 70 ของ คะแนน เต็ม	หลังเรียน				
				$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ		
การอ่านบทอ่าน	20	10	7	8.65	1.84	86.5	4.00	.001

การอ่านเรื่อง ตอบ	20	10	7	7.90	1.77	79.0	2.27	.035
คำถาม								
การเขียนเรื่องตาม	20	20	14	15.8	3.55	79.0	2.27	.035
จินตนาการ								
สมรรถนะการอ่าน	20	40	28	10.78	4.79	81.5	2.84	.024
และการเขียน								
ภาษาไทยเพื่อ								
พัฒนาการคิด								

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด หลังเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.50 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนที่มีสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด หลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด นักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 15 คน และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คน ซึ่งจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด พบว่า นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D.= 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D.= 0.52) ผลการศึกษานำร่องหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนเรื่องขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนี้มีความ

เป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยนำแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ผู้วิจัยได้เลือกแนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวบ่งชี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) มีขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) กำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน 2) พิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่เลือก 3) ออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 4) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะ โดยเน้นการสอนเชิงรุก 5) วางแผนการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริงและตอบรับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น ซึ่งแนวทางนี้เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อม ๆ กัน กับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการพัฒนา จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อหน่วยให้น่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการและวัยของนักเรียน 2) แนวคิดสำคัญ 3) สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตรงกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนในด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด 4) ผลลัพธ์การเรียนรู้ มีการกำหนดสถานการณ์เพื่อเรียนและวัดผลได้ครอบคลุมสมรรถนะเฉพาะ และกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ชัดเจน นำไปสู่การสอน การเรียน และการวัดผล และกำหนดระดับคุณภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ 5) สาระการเรียนรู้ ครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้ และชี้ให้เห็นชัดเจนที่นำไปสู่การเกิดสมรรถนะได้ 6) งานการเรียนรู้ เป็นภาระงานที่ทำให้เกิดสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด 7) กิจกรรมการเรียนรู้ ตรงกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน ครอบคลุมด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 8) การประเมินผลการเรียนรู้ สถานการณ์ประเมิน และเกณฑ์ประเมิน มีสถานการณ์สำหรับการประเมินผลกระบวนการ (ระหว่างเรียน) และ 9) การวัดและประเมินผลรวบยอด มีสถานการณ์สำหรับการประเมินผลรวบยอด และหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลจตุรยุธลงรัตนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้วยการศึกษานำร่อง พบว่า หน่วยการเรียนรู้มีความเป็นไปได้สามารถนำไปใช้ได้จริง

2. ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนเรื่องขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมรรถนะด้านการอ่านบทอ่าน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.5 สมรรถนะด้านการอ่านเรื่อง ตอบคำถาม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.0 สมรรถนะด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 79.0 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้นี้ ผู้วิจัยได้นำบริบทที่ใกล้ตัวในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มาจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจบริบทและสถานการณ์ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและเกิดสมรรถนะที่กำหนดขึ้นไว้ได้ มีการประเมินนักเรียนเพื่อเป็นการสะท้อนสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด หลังการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนเรื่องขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับกรกมล เทียนไชย (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดและความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของคะแนนเต็มและมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ทั้ง 4 ด้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 4 นำเสนอเรื่องที่อ่านได้อย่างสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 คิดเป็นร้อยละ 90.00 เข้าใจความหมายของคำ อ่านออกเสียงตลอดจนทำความเข้าใจบทอ่านและสื่อที่พบในชีวิตประจำวัน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 คิดเป็นร้อยละ 77.60 ด้านสรุปเรื่องและบอกข้อคิด ตลอดจนคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล มีคะแนนเฉลี่ย 4.00 คิดเป็นร้อยละ 80.00 ด้านนำความรู้และข้อคิดไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ย 4.13 คิดเป็น

ร้อยละ 82.60 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการสืบสอบและการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษาครู ของพัชรภรณ์ พิลาสมบัติ (2559) มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนแสวงหาความรู้โดยการซักถาม เมื่อเผชิญกับสถานการณ์หรือเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความสงสัยแล้วลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบหาข้อสรุปของปัญหาซึ่งนำมาสู่การแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้จากสถานการณ์จริง กระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวมีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจโดยใช้ปัญหาในบริบทจริงเป็นขั้นตอนที่ครูกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการนำปัญหาหรือสถานการณ์ที่มาจากบริบทจริงหรือเสมือนจริงมากที่สุด เพื่อกระตุ้นความสนใจจากการตั้งคำถาม กำหนดประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนสนใจ และเกิดความอยากรู้ ในขั้นตอนนี้ครูจะกระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยการตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนมีความสงสัยในเรื่องที่จะเรียน เช่น ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับของดีประจำอำเภอทอง จังหวัดแพร่ที่เป็นเป็นเอกลักษณ์ สื่อถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิต พร้อมทั้งให้นักเรียนซักถามสิ่งที่สงสัยได้ 2) ขั้นสืบค้นและใช้ความรู้ในสถานการณ์ที่กำหนดเป็นขั้นตอนที่ครูชี้แนะนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจใหม่ ๆ นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จากการค้นหาความรู้ การเรียน การสังเกต และทำความเข้าใจด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว อาจมีการซักถามในสิ่งที่สงสัย หรือยังไม่เข้าใจ นักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เริ่มจากครูพานักเรียนไปสถานที่จริง นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับขนมจีนน้ำย้อย เช่น ขั้นตอนการทำขนมจีนน้ำย้อย ส่วนประกอบของขนมจีนน้ำย้อยเรียกว่าอย่างไร เป็นต้น นักเรียนจะได้เรียนรู้จากสิ่งของจริง ในสถานที่จริง นักเรียนจะเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนเรียนรู้จักถามในสิ่งที่ตนเองสงสัย โดยที่นักเรียนสามารถเห็นและสัมผัสของจริง นอกจากนี้ ครูยังกำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียนมา 3) ขั้นนำความรู้ไปฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือเสมือนจริงมากที่สุด เพื่อให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการอ่านและการเขียนเพื่อพัฒนาการคิดกิจกรรมที่จัดขึ้นอาจเป็นเหตุการณ์สมมติที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง นักเรียนจะฝึกอ่านและเขียนภาษาไทยตามสถานการณ์ที่ครูได้กำหนดขึ้นโดยอาศัยสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาในสถานที่จริง และ 4) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนร่วมกันอธิบาย อภิปราย หรือสะท้อน

ความคิดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกัน อาจทำเป็นคู่ เป็นกลุ่ม หรือระหว่างนักเรียนกับครู จากการได้ฝึกปฏิบัติจริง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น และชี้แนะ จากการที่นักเรียนได้ฝึกอ่านและเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดเรื่องขนมจีนน้ำย้อย ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงในสถานที่จริง สอดคล้องกับพัชรภรณ์ พิลาสมบัติ (2559) ที่ได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการสืบสอบและการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ พบว่า ความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษาครู กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการสืบสอบและการเรียนรู้เชิงสถานการณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษาครูได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เตือนใจ จันทรไสย์ (2552) ได้ศึกษาการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ดอกสร้อยสุภาสิต เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลปัตตานี พบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนดอกสร้อยสุภาสิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.31/81.83 ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียน มีทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หลังการใช้กิจกรรมชุดฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนดอกสร้อยสุภาสิต โดยภาพรวม สูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะ เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าได้ค่าที่ (t-test) แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พบว่า หลังการใช้กิจกรรมชุดฝึกทักษะนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่ม และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน จำแนกตามความสามารถทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ทุกคู่มีความแตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยกลุ่มเก่งมากกว่ากลุ่มปานกลาง คะแนนเฉลี่ยกลุ่มเก่งมากกว่ากลุ่มอ่อน และคะแนนเฉลี่ยกลุ่มปานกลางมากกว่ากลุ่มอ่อน

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนเรื่องขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะ เจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนเห็นด้วยกับการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ 1) เนื้อหามีความน่าสนใจ สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น อาจเนื่องมาจากครูได้พานักเรียนออกไปเรียนรู้จากสถานที่จริง และนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องขนมจีนน้ำย้อยที่เป็นอาหารพื้นถิ่นของอำเภอทอง จังหวัดแพร่ 2) เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน อาจเนื่องมาจากครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนอยากรู้ อยากปฏิบัติ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ครูได้ออกแบบ ทำให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ

จริง ได้หาความรู้จากวิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะในเรื่องขนมจีนน้ำย้อย 4) กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ครูได้ออกแบบ ทำให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง นอกจากขนมจีนน้ำย้อยจะเป็นอาหารพื้นถิ่น ประจำอำเภอทอง จังหวัดแพร่แล้ว ยังแฝงไปด้วยเรื่องราว วัฒนธรรม และประเพณีที่ดึงดูดด้วย ทำให้นักเรียนได้ซึมซับสิ่งเหล่านี้ และทำให้นักเรียนรักชุมชนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า การใช้หน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการคิด เรื่อง มาอ่านและเขียนขนมจีนน้ำย้อยของดีเมืองแพร่กันเถอะเจ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านและการเขียนเพื่อพัฒนาการคิดภาษาไทย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะ 1) นำรูปแบบการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนี้ไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการคิดให้กับนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน 2) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรตระหนักว่า ต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้จากสิ่งที่ตนเองสงสัย อยากอ่านออกเขียนได้ โดยเน้นให้นักเรียนลงมือฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป 1) ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา โดยการสำรวจความต้องการของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น 2) ในหน่วยต่อไปควรทำให้เกิดสมรรถนะอื่น ๆ เพื่อให้ครบถ้วนตามหลักสูตร

บรรณานุกรม

กรกมล เทียนไชย. (2566). การพัฒนาสมรรถนะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดและความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 13(3), 139-146.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- เตือนใจ จันทรไสย์. (2552). การใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน ดอกสร้อยสุภาวดี เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลปัตตานี. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 20(3), 28-41.
- ธัญญารัตน์ ชื่นแสงจันทร์. (2563). ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยนำไปสู่การเรียนรู้. วารสารสังคมศึกษา มจร. สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 1(1), 66-78.
- พัชรภรณ์ พิลาสมบัติ. (2559). กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดสืบสอบและการเรียนรู้เชิงสถานการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษาครู, วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 48(3), 241-257.
- สายธาร มั่นยุติธรรม. (2565). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการฐานสมรรถนะเพื่อส่งเสริมการรู้สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารร้อยแก่นสาร, 8(10), 431-447.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มมาตรฐานการศึกษาสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร : פרקหวานกราฟฟิค.

ปัจจัยด้านแรงงานและกฎหมายแรงงานที่มีผลต่อการพัฒนา
ระบบธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร*

LABOR FACTORS AND LABOR LAWS THAT AFFECT
THE DEVELOPMENT OF LOGISTICS
BUSINESS SYSTEMS IN BANGKOK

อำนวยการ ปิ่นพิลา

Amnuay Pinphila

นรีนุช นาคอ่วมคำ

Neeranuch Nakaumka

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, ประเทศไทย

Southeast Asia University Faculty of Master of Public Administration, Thailand

E-mail: Neeranuch.n23@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) และคำนวณตามสัดส่วน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยด้านแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ระดับการศึกษาของแรงงาน กำลังแรงงาน การคุ้มครองผลิตภาพแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน และปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านค่าชดเชย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเกษียณอายุ ด้าน

* Received 21 May 2023; Revised 6 June 2024; Accepted 11 June 2024

แรงงานเด็กและแรงงานหญิง ด้านค่าจ้าง ด้านสัญญาจ้างงาน ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด และด้านบททั่วไป 2) ปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: แรงงาน, กฎหมายแรงงาน, การพัฒนาระบบธุรกิจ

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of labor factors and labor laws. in the logistics business system in Bangkok and 2) to study labor factors and labor laws that affects the development of the logistics business system In Bangkok It is quantitative research. The sample group consists of Logistics business operators in Bangkok, totaling 400 people. Using a systematic sampling method (Systematic sampling) and calculating the proportion of data collected using a questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics. Consists of mean and standard deviation and Multiple Linear Regression analysis. The results of the study found that 1) level of labor factors in the logistics business system In Bangkok Overall, it was at a high level, including the education level of workers, labor force, and labor productivity protection. Skill development, and labor productivity. Skill development in order and labor law factors in the logistics business system In Bangkok Overall it was at a high level, including compensation at the highest level, followed by retirement. Child and female labor, wages, employment contracts Working hours/leave days/holidays and general aspects. 2) Labor factors and labor laws that affect the development of logistics business systems In Bangkok They are significantly different at the 0.05 level.

Keywords: Labor, Labor Law, Business System Development

บทนำ

จากสภาพการณ์ปัจจุบันที่ผู้บริโภคในหัวเมืองขนาดใหญ่ที่เป็นเมืองหลักของแต่ละภูมิภาคหรือแหล่งท่องเที่ยว หรือแม้แต่พื้นที่ต่างจังหวัดรอบนอกต่างมีปัจจัย สิ่งแวดล้อม

เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้ง ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้สังคมชนบทมีการปรับตัวสู่สังคมเมืองมากขึ้น ส่งผลต่อเนื่องให้ผู้บริโภค เริ่มมีพฤติกรรมและความต้องการเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นต้องการบริโภคสินค้าที่หลากหลายขึ้น และทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ต้องการความสะดวกสบาย และความทันสมัยมากขึ้น ขณะที่ผู้ประกอบการค้าปลีกสมัยใหม่ส่วนใหญ่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสามารถตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้เพียงระดับหนึ่งด้วยสินค้าที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตหรือเป็นสินค้าประเภท Need เท่านั้น ไม่ใช่สินค้าประเภท Need ซึ่งเป็นสินค้าที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น (Improve quality of life) และก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อสินค้า ประกอบกับด้วยสภาวะการอิ่มตัวของธุรกิจค้าปลีกค้าส่งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในช่วง 5-6 ปีก่อน ทำให้ผู้ประกอบการจากส่วนกลางหลายรายหันมาขยายตัวไปสู่สนามธุรกิจค้าปลีกค้าส่งอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความได้เปรียบด้านเงินลงทุนมหาศาล และประสบการณ์ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (กัญญา จิตต์ชุ่ม และคณะ, 2564)

การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างยิ่งต่อการวางแผนธุรกิจในองค์กรต่าง ๆ รวมไปถึงบทบาทของภาครัฐบาลที่เพิ่มระดับความสำคัญกับนโยบายด้านโลจิสติกส์ในประเทศมากขึ้น เริ่มจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และการส่งเสริมการพัฒนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การทำธุรกิจ มีความได้เปรียบทางการแข่งขันทางการค้า และเศรษฐกิจระดับโลก รวมถึงนโยบายด้านการค้าเสรีกับคู่สัญญาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ข้อกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศลดน้อยลง และจากการที่ลูกค้าได้คำนึงถึงสินค้าและบริการ ที่มีคุณภาพแต่ต้องการซื้อในราคาที่ต่ำ ทำให้องค์กรธุรกิจให้ความสนใจในการพัฒนาการดำเนินงานให้ได้ต้นทุนต่ำที่สุด เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ณัฐธิดา อรุณลักษณ์, 2563)

daywork (2023) การจ้างแรงงานในการระบบธุรกิจโลจิสติกส์ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ที่เติบโตอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน เพื่อลดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจ้าง โดยมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการจ้าง เพื่อความสัมพันธ์ของลูกจ้างและนายจ้างผู้ประกอบการ อีกทั้งยังได้รับการปกป้องการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ส่งผลให้ตลาดเศรษฐกิจเป็นตลาดที่แข็งแกร่งจึงทำให้สถาบันเศรษฐกิจของประเทศมีความแข็งแกร่งตามไปด้วย ดังนั้นกฎหมายแรงงานจึงเป็นกฎหมายสำคัญของทุกประเทศในปัจจุบันกฎหมายแรงงานได้แสดงบทบาทและให้คุณประโยชน์แก่ประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองระหว่างประเทศหลายประการ คือ 1) การสร้างความเป็นธรรมในสังคม 2) การสร้างความสงบสุขในสังคมอุตสาหกรรม 3) การถนอมแรงงานและพัฒนาคุณภาพชีวิต 4) การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ 5) ส่งเสริมการลงทุน และ 7) การดำรง

ศักดิ์ศรีในสังคม ดังนั้น แรงงานจึงถือเสมือนว่าเป็นพลังงานชนิดหนึ่ง ที่มีคุณสมบัติสามารถทำให้วัตถุเปลี่ยนแปลงสภาพหรือเคลื่อนที่ไปได้ และมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์มาอย่างช้านานนับ (ภาณุมาศ เนียมพลับ และสุรมงคล นิมจิตต์, 2562)

ด้วยประการที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย เล็งเห็นได้ว่าแรงงาน และกฎหมายแรงงาน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงงานและกฎหมายแรงงาน ที่มีผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงงานและกฎหมายแรงงานที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การกำกับควบคุม และดูแลระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ให้เกิดความเข้มแข็ง และส่งเสริมการพัฒนาต่อระบบเศรษฐกิจใน ส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ การขนส่งทางบกและท่อ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ คลังสินค้าและกิจกรรมสนับสนุน ไปรษณีย์และการรับส่งเอกสาร/สิ่งของ จำนวน 20,077 ราย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) และคำนวณตามสัดส่วน โดยแทนค่าสูตร (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้เท่ากับ 392.19 หรือได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 393 ราย และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจาก

การตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้สำรองกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 8 ราย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามให้การเก็บข้อมูล โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านแรงงาน ประกอบด้วย ด้านผลผลิตภาพแรงงาน ด้านกำลังแรงงาน ด้านระดับการศึกษาของแรงงาน ด้านการคุ้มครองแรงงาน และด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน ประกอบด้วย ด้านบททั่วไป ด้านสัญญาจ้างงาน ด้านค่าจ้าง ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิง ด้านการเกษียณอายุ และด้านค่าชดเชย

ตอนที่ 4 ระบบธุรกิจโลจิสติกส์ มี ประกอบด้วย ด้านคลังสินค้าและสินค้าคงคลัง ด้านการขนส่ง และด้านการบริหารจัดการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ชุด

2. ดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ด้วยตนเอง ภายใน 15 วัน นับแต่แจกแบบสอบถาม

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ

4. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ทางสถิติตามที่ได้วางแผนไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมลงรหัส และประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1.1) วิเคราะห์ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2) วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้านแรงงาน และด้านกฎหมายแรงงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = .05$

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงงาน โดยรวม

ปัจจัยด้านแรงงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ระดับการศึกษาของแรงงาน	4.13	0.89	มาก	1
กำลังแรงงาน	4.06	0.88	มาก	2
การคุ้มครองแรงงาน	4.05	0.87	มาก	3
ผลิตภาพแรงงาน	3.99	0.92	มาก	4
การพัฒนาฝีมือแรงงาน	3.94	0.93	มาก	5
รวม	4.03	0.90	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับปัจจัยด้านแรงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$; S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้ประกอบการธุรกิจโลจิสติกส์ มีความคิดเห็น ลำดับที่ 1 คือ ระดับการศึกษาของแรงงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$; S.D. = 0.89) ลำดับที่ 2 คือ กำลังแรงงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$; S.D. = 0.88) ลำดับที่ 3 คือ การคุ้มครองแรงงาน อยู่

ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$; S.D. = 0.87) ลำดับที่ 4 คือ ผลผลิตภาพแรงงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$; S.D. = 0.92) และ ลำดับที่ 5 คือ การพัฒนาฝีมือแรงงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$; S.D. = 0.93)

1.2 ระดับปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านกฎหมาย
 แรงงานโดยรวม

ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านค่าชดเชย	4.50	0.78	มากที่สุด	1
ด้านการเกษียณอายุ	4.47	0.78	มากที่สุด	2
ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิง	4.32	0.88	มากที่สุด	3
ด้านค่าจ้าง	4.10	0.85	มาก	4
ด้านสัญญาจ้างงาน	4.01	0.92	มาก	5
ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด	3.96	0.97	มาก	6
ด้านบททั่วไป	3.92	0.95	มาก	7
รวม	4.18	0.88	มาก	

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีระดับปัจจัยปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$; S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้ประกอบการ ธุรกิจโลจิสติกส์ มีความคิดเห็น ลำดับที่ 1 คือ ด้านค่าชดเชย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$; S.D. = 0.78) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการเกษียณอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$; S.D. = 0.78) ลำดับที่ 3 คือ ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$; S.D. = 0.88) ลำดับที่ 4 คือ ด้านค่าจ้าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = 0.85) ลำดับที่ 5 คือ ด้านสัญญา จ้างงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$; S.D. = 0.92) ลำดับที่ 6 คือ ด้านชั่วโมง ทำงาน/วันลา/วันหยุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$; S.D. = 0.97) ลำดับที่ 7 คือ ด้านบททั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$; S.D. = 0.95)

2. ปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงงาน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขต กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

ธุรกิจโลจิสติกส์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	4.531	.195	23.198	.000*
ผลิตภาพแรงงาน (X_1)	-.022	.044	-.502	.616
กำลังแรงงาน (X_2)	-.010	.052	-.187	.852
ระดับการศึกษาของแรงงาน (X_3)	-.038	.040	-.944	.346
การคุ้มครองแรงงาน (X_4)	-.106	.049	-2.154	.032*
การพัฒนาฝีมือแรงงาน (X_5)	.057	.047	1.220	.223
R square = 0.02 F = 2.24 Sig = 0.05				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านแรงงานส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจ โลจิสติกส์ ทางด้านการคุ้มครองแรงงาน (X_4) มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐาน (H_1) และ ปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) หมายความว่า ปัจจัยด้านแรงงาน ที่ต่างกันส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ทั้งนี้มีตัวแปรมากกว่า 1 ตัวที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยด้านแรงงาน (Y_1) ได้ดังนี้

$$Y \text{ ปัจจัยด้านแรงงาน} = 4.531 - .106(X_4)$$

โดยที่ X_4 คือ ด้านการคุ้มครองแรงงาน

2.2 ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

ธุรกิจโลจิสติกส์	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	4.601	.256	17.967	.000*
ด้านบททั่วไป (X_1)	-.051	.042	-1.211	.227
ด้านสัญญาจ้างงาน (X_2)	.044	.047	.932	.352
ด้านค่าจ้าง (X_3)	-.036	.046	-.775	.439
ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด (X_4)	-.083	.039	-2.132	.034*
ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิง (X_5)	.110	.059	1.887	.060
ด้านการเกษียณอายุ (X_6)	-.072	.068	-1.066	.287
ด้านค่าชดเชย (X_7)	-.048	.073	-.658	.511
R square = 0.035 F = 2.034 Sig = 0.05				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ทางด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด (X_4) มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐาน (H_1) และ ปฏิเสธสมมติฐาน (H_0) หมายความว่า ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานที่ต่างกันส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ทั้งนี้มีตัวแปรมากกว่า 1 ตัวที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน (Y_1) ได้ดังนี้

$$Y \text{ ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน} = 4.601 - .083 (X_4)$$

โดยที่ X_4 คือ ทางด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านแรงงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านแรงงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นลำดับพบว่า ระดับการศึกษาของแรงงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา กำลังแรงงาน การคุ้มครอง ผลผลิตภาพแรงงาน และการพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านผลผลิตภาพแรงงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยผลผลิตภาพแรงงานมีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อความสามารถในการแข่งขันขององค์กร หรือมีการยกระดับความสามารถทักษะแรงงาน (Human Skill) ทั้งแรงงานที่มีอยู่ เดิมและแรงงานที่กำลังเข้าสู่องค์กร และมีการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของพนักงานแต่ละคนภายในองค์กร

1.2 ด้านกำลังแรงงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยทางองค์กรมีความต้องการกำลังแรงงานประเภทมีฝีมือและระดับความรู้ที่สูงขึ้น รวมถึงทางองค์กรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาปรับใช้ในกระบวนการทางโลจิสติกส์ และทางองค์กรยังขาดกำลังคนในระดับกลางและระดับสูง ที่ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาองค์กรได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุมาศ เนียมพลับ และ สุรมงคล นิมจิตต์ (2562) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมธุรกิจการขนส่งสินค้าทางอากาศ พบว่า 1) สภาพปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ของผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่งสินค้าทางอากาศ 2) สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมธุรกิจขนส่งสินค้า

ทางอากาศในปัจจุบัน และ 3) สังเคราะห์สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่งสินค้าทางอากาศ

1.3 ด้านระดับการศึกษาของแรงงานพบว่า ด้านระดับการศึกษาของแรงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยภายในองค์กรมีผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า หรือภายในองค์กรมีผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก และภายในองค์กรมีผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลลดา พุ่มกะเนาว์ (2558) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจอาหารเสริม : กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมนิวทริไลท์ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และข้อมูลส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการโลจิสติกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

1.4 ด้านการคุ้มครองแรงงานพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยมีการใช้แรงงานตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ เวลาทำงาน เวลาพัก ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าชดเชยการเลิกจ้าง ค่าตอบแทนต่าง ๆ วันหยุด วันลา การใช้แรงงานหญิงและเด็ก การควบคุมและช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ และมีการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานและการจัดสวัสดิการตามกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี วงษ์วิฑิต (2561) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโลจิสติกส์ พบว่า บริการโลจิสติกส์ระดับโลก อาเซียน และไทย ในภาพรวมมีลักษณะเป็นการเชื่อมโยงกันของห่วงโซ่มูลค่าทั่วโลก โดยมีโลจิสติกส์เป็นหัวใจหลักที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจโลกสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนานาประเทศมีความตื่นตัวในการพัฒนาระบบและธุรกิจโลจิสติกส์ของตนเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันได้

1.5 ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยมีการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมืออย่างต่อเนื่อง หรือมีการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อจัดอบรมให้ตรงตามความต้องการด้านแรงงานของสถานประกอบการ และมีการทำให้การขนส่งมีประสิทธิภาพผลิตภาพแรงงานสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา จิตต์ขุ้ม และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาทุนมนุษย์ในธุรกิจโลจิสติกส์ระหว่างประเทศผ่านองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติในประเทศไทย พบว่า การพัฒนาทุนมนุษย์ในธุรกิจโลจิสติกส์

สถิติระหว่างประเทศผ่านองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านทักษะ และปัจจัยด้านทัศนคติ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารในธุรกิจนี้ โดยฝ่ายบริหารได้รับทราบ และให้ความสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในธุรกิจโลจิสติกส์ เพื่อสนองตอบวัตถุประสงค์ของบริษัทและความคาดหวังของพนักงานในเรื่องหลักอยู่แล้ว เนื่องจากแนวโน้มและทิศทางของการตลาดและอุตสาหกรรมนี้ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลทำให้ฝ่ายบริหารต้องปรับนโยบายการพัฒนาทุนมนุษย์ให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอยู่เสมอ

2. ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นลำดับแล้วพบว่า ด้านค่าชดเชย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเกษียณอายุ ด้านแรงงานเด็ก และแรงงานหญิง ด้านค่าจ้าง ด้านสัญญาจ้างงาน ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด และด้านบททั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านบททั่วไป พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยเงื่อนไขสัญญาระหว่างผู้บริหารกับพนักงานจะต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ หรือมีการคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของพนักงาน และมีการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา ผลวิจิตร (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนทางธุรกิจของบริษัทโลจิสติกส์ ในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทั่วไปขององค์กรส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ออฟฟิศ ขนาดพื้นที่คลังสินค้า ท่าเรือที่ตั้ง และจำนวนพนักงานปัจจัยความสำเร็จภายนอกส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย และเทคโนโลยีและสารสนเทศ ปัจจัยความสำเร็จภายในส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่ การบริการบุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ

2.2 ด้านสัญญาจ้างงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากภายในองค์กร ของท่านมีสัญญาจ้างที่สามารถที่เปลี่ยนแปลงข้อกำหนดไม่ได้ และสัญญาที่เปลี่ยนแปลงข้อกำหนดได้ ซึ่งเป็นสัญญาที่มีลักษณะทั่วไปเป็นการชั่วคราว ระยะสั้น ช่วงฤดูกาลหรืองานเฉพาะเจาะจง รวมถึงพนักงานตกลงสัญญากันเป็นหนังสือที่เป็นรายลักษณะอักษร และสัญญาจ้างงานภายในองค์กรของท่านอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ จงกลรัตน์ (2559) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม พบว่า อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (WAGE) สัดส่วนแรงงานที่มีอายุระหว่าง 40-50 ปี ต่อแรงงานทั้งหมด (OL) สัดส่วนแรงงานที่จบปริญญาตรีต่อแรงงานทั้งหมด (BA) และสัดส่วนแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานต่อแรงงานทั้งหมด (SK) มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงาน (LP)

2.3 ด้านค่าจ้าง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยเมื่อพนักงานปฏิบัติงานล่วงเวลาไม่เกินกว่า 2 ชั่วโมง จะมีการจ่ายค่าจ้างให้แก่พนักงานในอัตราไม่น้อยกว่า หนึ่งส่วนสามของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงปกติ เพิ่มเติมจากค่าจ้างต่อชั่วโมงปกติ หรือในกรณีที่จ่ายค่าจ้างเป็นการล่วงหน้าเป็นรายเดือนจะมีการจ่ายค่าจ้างอย่างสม่ำเสมออย่างน้อย 2 ครั้งต่อ 1 เดือน และมีการเก็บรักษาบัญชีเงินเดือนของพนักงานเพื่อบันทึกไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุมาศ นิยมพลับ และ สุรมงคล นิมจิตต์ (2562) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมธุรกิจ การขนส่งสินค้าทางอากาศ พบว่า 1) สภาพปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ของผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่งสินค้าทางอากาศ 2) สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมธุรกิจขนส่งสินค้าทางอากาศในปัจจุบันมากที่สุด และ 3) สังเคราะห์สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้า ที่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่งสินค้าทางอากาศ

2.4 ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุดพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากภายในองค์กรมีการจัดเตรียมและรักษาสมดุลลงชื่อมาปฏิบัติงานหรือบัตรเวลาเข้าปฏิบัติงาน เพื่อบันทึกหลักฐานการมาปฏิบัติงานของพนักงานทุกวัน รวมถึงเวลาการปฏิบัติงานปกติไม่เกินกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานทั้งหมดไม่เกินกว่า 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีการแบ่งชั่วโมงในการปฏิบัติงานตามเวลาปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จรัส ประสงค์ (2559) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล พฤติกรรม กระบวนการและองค์กรที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยความสำเร็จ ในองค์กรธุรกิจด้านบริการโลจิสติกส์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ความแตกต่างของปัจจัยคุณสมบัติส่วนบุคคล ในระดับปฏิบัติการ ไม่แตกต่างกัน ในระดับบริหารจัดการ มีความแตกต่าง เฉพาะด้านประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนปัจจัยพฤติกรรม กระบวนการ องค์กร มีอิทธิพลต่อปัจจัยความสำเร็จในองค์กรธุรกิจด้านบริการโลจิสติกส์ทั้งระดับปฏิบัติการและระดับบริหารจัดการ

2.5 ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิงพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีการอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยและสุขภาพที่จำเป็น หรือภายในองค์กรของท่านจะไม่จ้างพนักงานที่มีอายุ 15 ปี เว้นแต่พนักงานนั้นสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว (junior high school) และภายในองค์กรมีนโยบายเกี่ยวกับพนักงานเพศหญิงที่กำลังตั้งครรภ์ เช่น มีสิทธิลาเพื่อคลอดบุตรได้ก่อนและหลังการคลอดบุตรเป็นระยะเวลา รวมกัน 8 สัปดาห์ และสามารถโยกย้ายไปทำงานที่ไม่ต้องใช้กำลังมากในระหว่างการตั้งครรภ์

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ จงกลรัตน์ (2559) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม พบว่า อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (WAGE) สัดส่วนแรงงานที่มีอายุระหว่าง 40-50 ปีต่อแรงงานทั้งหมด (OL) สัดส่วนแรงงานที่จบปริญญาตรีต่อแรงงานทั้งหมด (BA) และสัดส่วนแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานต่อแรงงานทั้งหมด (SK) มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงาน (LP)

2.6 ด้านการเกษียณอายุ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยทางองค์กรมีนโยบายการจ่ายเงินบำเหน็จก้อนใหญ่เท่ากับสองหน่วยสำหรับแต่ละปีของการทำงาน หรือภายในองค์กรของท่านมีการจัดสรรกองทุนสำหรับพนักงานที่เกษียณอายุ และพนักงานสามารถยื่นเรื่องขอเกษียณอายุโดยสมัครใจเมื่อพนักงานมีอายุครบ 55 ปี และได้ทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลา 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลลดา พุ่มกะเนาว์ (2558) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจอาหารเสริม : กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมนิวทริโลท พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และข้อมูลส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการโลจิสติกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

2.7 ด้านค่าชดเชย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานที่เสียชีวิตขณะการปฏิบัติงาน โดยการช่วยค่าทำศพเป็นจำนวนเท่ากับ 5 เดือนของค่าจ้างโดยเฉลี่ย และเงินก้อนใหญ่เป็นค่าชดเชยให้แก่ครอบครัว หรือมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับพนักงานมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลที่จำเป็นต้องจ่ายแต่ไม่เกิน 30,000 บาท ทางองค์กรมีการจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานที่ได้รับบาดเจ็บ กลายเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเจ็บป่วยเนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนกร เหมือนใจ (2562) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยและกิจกรรมทางโลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับในหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 จังหวัดนครนายก พบว่า 1) ปัจจัยของผู้ประกอบการธุรกิจด้านประสบการณ์ทำงาน และรายได้ต่อเดือนมีผลต่อประสิทธิภาพกระบวนการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับ 2) กิจกรรมทางโลจิสติกส์ด้านการให้บริการแก่ลูกค้า การขนส่ง การบริหารสินค้าคงคลัง และโลจิสติกส์ย้อนกลับมีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับในด้านการบริหารต้นทุน และ 3) กิจกรรมทางโลจิสติกส์ด้านการให้บริการแก่ลูกค้า

การขนส่งการเลือกสถานที่ตั้งของธุรกิจและคลังสินค้า การบริหารสินค้าคงคลัง การจัดการเครื่องใช้ การบรรจุหีบห่อ

3. จากการศึกษาธุรกิจโลจิสติกส์พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นลำดับพบว่า ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการขนส่ง และด้านคลังสินค้าและสินค้าคงคลัง

3.1 ด้านคลังสินค้าและสินค้าคงคลัง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยทางองค์กรของท่านมีการคำนึงถึงระดับของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ เพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนต่าง ๆ หรือภายในองค์กรมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บสินค้าที่อำนวยความสะดวกและรวดเร็วต่อการปฏิบัติงาน และภายในองค์กรมีคลังพื้นที่เพียงพอต่อการจัดเก็บสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา ผลวิจิตร (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนทางธุรกิจของบริษัทโลจิสติกส์ ในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทั่วไปขององค์กรส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ออฟฟิศ ขนาดพื้นที่คลังสินค้า ท่าเลที่ตั้ง และจำนวนพนักงานปัจจัยความสำเร็จภายนอกส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย และเทคโนโลยีและสารสนเทศ ปัจจัยความสำเร็จภายในส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่ การบริการบุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ

3.2 ด้านการขนส่ง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากภายในองค์กรมีกระบวนการในการขนส่งที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด รวมถึงภายในองค์กรมีการใช้บนที่บนรถขนส่งอย่างคุ้มค่า และลดความเสี่ยงของสินค้าที่จะเกิดขึ้น และมีการวางแผนเกี่ยวกับการขนส่งแบบรวมสินค้าหลายประเภท และหลายลูกค้าไว้ในรถขนส่งคันเดียวกัน เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและสามารถนำจ่ายตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉาณพ สืบพิลา และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกในด้านคลังสินค้าและสินค้าคงคลัง ในขณะที่ ปัจจัยความสำเร็จของ ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านบริการและด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ต้นทุนโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกในการขนส่ง และปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกในการบริหารจัดการ

3.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกระจายสินค้า (Distribution) ที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ส่งสินค้าได้ถูกต้อง (right product) ตรงตามจำนวน (right quantity) เวลา (right time) สถานที่ (right place) และเงื่อนไข (right condition) ที่ลูกค้ากำหนด รวมถึงมีการจัดการเกี่ยวกับการจัดเก็บสินค้าที่ได้จากการขนส่งจำนวนน้อยหลายๆ ครั้งเข้าด้วยกัน เพื่อรวมเป็นสินค้าขนาดใหญ่เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนขององค์กรด้านค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ (storage cost) และมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อให้ผลงานที่ออกมานั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนพิลา และคณะ (2564) (2564) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ด้านการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกในด้านคลังสินค้าและสินค้าคงคลัง ในขณะที่ปัจจัยความสำเร็จของ ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านบริการ และด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ต้นทุนโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกในด้านการขนส่ง และปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกในด้านการบริหารจัดการ

องค์ความรู้ใหม่

ปัจจัยด้านแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ระดับการศึกษาของแรงงาน กำลังแรงงาน การคุ้มครอง ผลผลิตแรงงาน การพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามลำดับ และปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านค่าชดเชย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเกษียณอายุ ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิง ด้านค่าจ้าง ด้านสัญญาจ้างงาน ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด และด้านบททั่วไป และปัจจัยด้านแรงงาน และด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 1. การศึกษาระดับปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงาน ในระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านแรงงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนก

เป็นลำดับพบว่า อันดับที่ 1 ระดับการศึกษาของแรงงาน อันดับที่ 2 กำลังแรงงาน อันดับที่ 3 การคุ้มครองแรงงาน อันดับที่ 4 ผลิตภาพแรงงาน และอันดับที่ 5 การพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามลำดับ ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นลำดับพบว่า อันดับที่ 1 ด้านค่าชดเชย อันดับที่ 2 ด้านการเกษียณอายุ อันดับที่ 3 ด้านแรงงานเด็กและแรงงานหญิง อันดับที่ 4 ด้านค่าจ้าง อันดับที่ 5 ด้านสัญญาจ้างงาน อันดับที่ 6 ด้านชั่วโมงทำงาน/วันลา/วันหยุด และอันดับที่ 7 ด้านบททั่วไป ตามลำดับ ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 ศึกษาปัจจัยด้านแรงงานและด้านกฎหมายแรงงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านแรงงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยด้านกฎหมายแรงงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อการพัฒนาระบบธุรกิจโลจิสติกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ข้อเสนอแนะในการวิจัย 1. ผู้ประกอบการควรที่จะมีการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อจัดอบรมให้ตรงตามความต้องการด้านแรงงานของสถานประกอบการ หรือมีการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงานออกมาอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 2. ผู้ประกอบการควรยกระดับความสามารถทักษะแรงงาน (Human Skill) ทั้งแรงงานที่มีอยู่เดิมและแรงงานที่กำลังเข้าสู่องค์กร หรือมีการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของพนักงานแต่ละคนภายในองค์กร เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงานออกมาอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 3. ผู้ประกอบการควรที่จะมีการกำหนดการคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของพนักงานรวมถึงจะต้องมีการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน เพื่อจะสามารถทำให้ทางองค์กรสามารถพัฒนาต่อไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4. ผู้ประกอบการควรที่จะมีการออกคำสั่งหรือนโยบายปฏิบัติงานปกติไม่เกินกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน และจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานทั้งหมดไม่เกินกว่า 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือมีการกำหนดวันลา และวันหยุดตามปฏิทิน เพื่อเป็นการสร้างความผ่อนคลายให้แก่พนักงาน และทำให้การปฏิบัติงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 5. ผู้ประกอบการควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและรวดเร็วต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการคำนึงถึงระดับของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ เพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนต่าง ๆ เพื่อให้ส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

daywork. (2023). Summary! Labor laws that people starting to work should know.

Bangkok: Bangkok: Digital Park West.

Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Ed. New York:

Harper and Row Publications.

กัญญา จิตต์ชุ่ม และคณะ. (2564). การพัฒนาทุนมนุษย์ในธุรกิจโลจิสติกส์ระหว่างประเทศผ่านองค์ความรู้ ทักษะและทัศนคติในประเทศไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 7(2), 366-380.

จันทร์จรัส ประสงค์. (2559). การศึกษาปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล พฤติกรรมกระบวนการและองค์กรที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยความสำเร็จในองค์กรธุรกิจด้านบริการโลจิสติกส์เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ชลลดา พุ่มกะเนาว์. (2558). ปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจอาหารเสริม : กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์อาหารเสริม นวัตกรรมไลฟ์. ใน (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการวิศวกรรมอุตสาหกรรม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ฉนวนพ สืบพิลา และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 13(1), 297-308.

ณัฐธิดา อรุณลักษณ์. (2563). ปัจจัยด้านพฤติกรรมขององค์กรการมีส่วนร่วมขององค์กรคุณภาพการให้บริการประสิทธิภาพในการดำเนินงานการจัดการโลจิสติกส์. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธนกร เหมือนใจ. (2562). ปัจจัยและกิจกรรมทางโลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขอกระบวนการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับในหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 จังหวัดนครนายก. ใน (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโลจิสติกส์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ภาณุมาศ เนียมพลับ และสุรมงคล นิมจิตต์. (2562). สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมธุรกิจการขนส่งสินค้าทางอากาศ. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 6(2), 1-8.
- วิวัฒน์ จงกลรัตน์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรม. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (20 เมษายน 2567). การแบ่งประเภทธุรกิจโลจิสติกส์ตามรหัส TSIC. เรียกใช้เมื่อ 2567 จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สุมาลี วงษ์วิทย์. (2561). กฎหมายเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโลจิสติกส์. วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์, 7(1), 29-69.
- อริศรา ผลวิจิตร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนทางธุรกิจของบริษัทโลจิสติกส์ในภาคกลางของประเทศไทย. ใน (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การวิเคราะห์ความหมายและสุนทรียะของมรดกทางวัฒนธรรม
การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์
วัฒนธรรมในมณฑลเหลียวหนิง*

ANALYSIS OF THE MEANING AND AESTHETICS OF EMBROIDERY
CULTURAL HERITAGE MANCHU FOLK FOR THE DEVELOPMENT
OF CULTURAL PRODUCTS IN LIAONING PROVINCE

จาง หยง

Zhang Yong

ชัยยศ วณิชวัฒนานูวัต

Chaiyot Wanitwatthananuwat

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศิลปกรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

Doctor of Fine and Applied Arts Fine and Applied Arts Management

Faculty of Fine and Applied Arts, Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: chaiyot.bkkthong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมณฑลเหลียวหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน และ 2) วิเคราะห์ความหมายและสุนทรียะของมรดกทางวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบไปด้วย ผู้สืบทอดวัฒนธรรม นักออกแบบงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู และผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมเย็บปักถักร้อย วิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความหมายแฝง คุณค่าทางสุนทรียะของมรดกของการเย็บปักถักร้อยของชาวแมนจู และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า 1) การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเป็นสิ่งที่ห่างไกลและล้าสมัยในการรับรู้ของ

* Received 25 May 2024; Revised 2 July 2024; Accepted 4 July 2024

สาธารณชน และเยาวชนขาดความเข้าใจในคุณค่าของวัฒนธรรมดั้งเดิม มีความสนใจในสิ่งใหม่ๆ มากขึ้นเมื่อเผชิญกับกระแสแฟชั่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การจัดนิทรรศการ และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ สามารถนำวัฒนธรรมดั้งเดิมกลับมาสู่สายตาของสาธารณชนให้เกิดการรับรู้ เข้าใจความหมาย คุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การสืบทอดและปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม และ 2) การผสมผสานองค์ประกอบดั้งเดิมของการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเข้ากับการออกแบบที่ทันสมัยเชิงนวัตกรรมที่ยังคงเอกลักษณ์ สุนทรียะ และความสำคัญทางวัฒนธรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมร่วมสมัย ดังนั้น หากได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มสำหรับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในมณฑลเหลียวหนิง

คำสำคัญ: สุนทรียะของมรดกทางวัฒนธรรม, เย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู, เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study and analyze Manchu folk embroidery, Liaoning Province's Intangible Cultural Heritage, The People's Republic of China; and 2) analyze the meaning and aesthetics of Manchu folk embroidery cultural heritage for the development of cultural products. This research was qualitative research. The research tools used were in-depth interviews. Interview with 5 experts, including cultural inheritors, Manchu folk embroidery designer and experts in the embroidery industry Data from interview content were analyzed regarding connotations. Aesthetic value of the heritage of Manchu embroidery and increasing economic value. The research found that: 1) Manchu folk embroidery is distant and outdated in the public's perception and youth lack understanding of the value of traditional culture. There is more interest in new things and the face of fashion trends. Strengthening the promotion of local tourism, exhibitions and use of online platforms can bring traditional culture back into the eyes of the public to create awareness. Understand the meaning, value, and importance of culture which will lead to the inheritance and protection of cultural heritage; and 2) combining traditional

elements of Manchu folk embroidery with innovative modern designs that maintain uniqueness, aesthetics, and cultural significance in the development of contemporary cultural products. Therefore If supported by the government and the development of cultural industries, it will bring added value for the creative economy in Liaoning Province.

Keywords: Aesthetics of cultural heritage, Manchu folk embroidery, Creative economy

บทนำ

กระบวนการพัฒนาวัฒนธรรมและศิลปะจีน การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูก็เป็นหนึ่งในตัวแทน การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูได้รับเลือกเป็นรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งชาติในปี พ.ศ. 2551 ในปี พ.ศ. 2546 จีนได้เข้าร่วมอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในฐานะภาคีสัญญา โดยผสมผสานการคุ้มครองและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไว้เป็นส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมแห่งชาติ และกลายเป็นประเด็นสำคัญในภาครัฐ และวงการศิลปะในปัจจุบัน (Sheng Yang, 2017) สภาแห่งชาติของพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ให้ความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมและการคุ้มครองและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างวัฒนธรรมและกลายเป็นส่วนสำคัญของความคิดของสี่จิตวิญญาณเกี่ยวกับลัทธิสังคมนิยมที่มีลักษณะเฉพาะของจีนในยุคใหม่ (Chen Linkang, 2011)

กลุ่มชาติพันธุ์แมนจูมีต้นกำเนิดทางตอนเหนือของสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากอิทธิพลของภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ผู้คนส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยหนังสัตว์เป็นเสื้อผ้าเพื่อให้ร่างกายอบอุ่น ตามการค้นพบทางโบราณคดีเมื่อกว่า 6,000 ปีที่แล้ว วัสดุที่เกี่ยวข้องกับการเย็บปักถักร้อยที่มีอายุมากกว่า 4,000 ปี ถูกค้นพบในโบราณคดีในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ เครื่องมือทอผ้าในยุคแรก ๆ และเสื้อผ้า การค้นพบทางโบราณคดีเหล่านี้สามารถพิสูจน์ได้ใน Records of the Grand Historian เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าเทคโนโลยีการตัดเย็บค่อย ๆ เติบโตในช่วงเวลานั้น ผู้คนในภูมิภาคเฮยหลงเจียงเริ่มใช้วัสดุต่าง ๆ เช่น หนังปลาหนังสัตว์ และเปลือกไม้ในการตัดเย็บ จากเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ขุดพบจะเห็นได้ว่า ประชากรในแถบนี้มีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีการตัดเย็บแล้ว และเมื่อเทคโนโลยีการตัดเย็บมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คนในท้องถิ่นก็สร้างสรรค์งานปักผ่านประสบการณ์และภูมิปัญญาที่สั่งสมมา การเกิดขึ้นของการเย็บปักถักร้อยไม่เพียงตอบสนองความต้องการด้านความเป็นอยู่

และจิตวิญญาณของผู้คนในขณะนั้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการวางรากฐานสำหรับการเย็บปักถักร้อย
แมนจูในอนาคต (Chen Linkang, 2011)

รูปที่ 1 เครื่องแต่งกายมงคลของราชวงศ์ชิง

ที่มา: <https://shorturl.asia/xeboV>

รูปที่ 2: รองเท้าปักแมนจู

ที่มา: คอลเลกชันงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู พิพิธภัณฑ์จี๋หลิน

งานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์ชิง และมีการสาธิตรูปแบบที่หลากหลายและเทคนิคการปักอันวิจิตรงดงามในช่วงเวลานี้ การยอมรับของชาวแมนจูต่อวัฒนธรรมในที่ราบภาคกลางนั้นสูงกว่าการยอมรับของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน เนื่องจากได้มีงานปักพื้นบ้านหลายประเภท ครอบคลุมทุกด้านของชีวิต ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยของตลาดหัตถกรรมนี้ งานหัตถกรรมเย็บปักถักร้อยจากภูมิภาคและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทั่วประเทศก็ได้เกิดขึ้นเช่นกัน เช่น งานปักซูโจว งานปักเสฉวน งานปักกวางตุ้ง งานปักมณฑลหูหนาน ซึ่งทั้งหมดนี้มีลักษณะเฉพาะของตัวเองเป็นผลิตภัณฑ์งานปักที่มีเอกลักษณ์มีลักษณะพื้นบ้านเป็นของตนเอง ซึ่งองค์ประกอบทางศิลปะและวัฒนธรรมส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากการปักของชาวแมนจู (He Xiaohan, 2018)

ด้วยในปัจจุบันการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู มีรูปแบบทางศิลปะที่มีลักษณะโดดเด่นด้วยสีและรูปทรง เน้นความเรียบง่าย ซึ่งไม่ได้รับการพัฒนา ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของวัฒนธรรมร่วมสมัยในสังคมยุคใหม่ ดังนั้น หากได้รับรู้และเข้าใจความหมายแฝงทางวัฒนธรรม ความสำคัญและสุนทรียะของการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู รวมถึงการผสมผสานให้เกิดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม สามารถนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมและออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมร่วมสมัยสำหรับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในมณฑลเหลียวหนิง อีกทั้งยังส่งผลให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้เกิดการรับรู้เข้าใจ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การคุ้มครองและสืบทอดมรดกวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านในมณฑลเหลียวหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน (Li Xiaoqing, 2021)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมณฑลเหลียวหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. วิเคราะห์ความหมายและสุนทรียะของมรดกทางวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูสำหรับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านเหลียวหนิงแมนจู เศรษฐกิจวัฒนธรรมสร้างสรรค์และการออกแบบงานศิลปะ และการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม

ลำดับที่	ชื่อ	ผู้เขียน	สถานที่พิมพ์	เวลาที่ตีพิมพ์
1	แผนที่ศิลปะเครื่องแต่งกาย ชาติพันธุ์จีน-เลมแมนจู	เจิ้งฮุย	สำนักพิมพ์ วรรณกรรมและ ศิลปะชานตง	2017
2	การวิจัยการประยุกต์ใช้ นวัตกรรมรูปแบบการปักแมนจู และงานฝีมือในการออกแบบ เสื้อผ้าสมัยใหม่	เกา เซียว หราน	มหาวิท ยาลั ย เทคโนโลยีฉางซุน	2017
3	การออกแบบและการวิจัย ศิลปะการปักแมนจูในสถาบัน Xinbin	เฟิงคัง คอง	มหาวิทยาลัยเส้น หยาง	2019
4	การวิจัยเกี่ยวกับมรดกทาง วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของ สิ่งทอและการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและ ความคิดสร้างสรรค์-โดยนำ องค์ประกอบการปักแมนจูมา เป็นตัวอย่าง	หลิว จินท ยিং	มหาวิทยาลัยสารพัด ช่างต้าเหลียน	2020
5	การศึกษารูปแบบการเย็บปัก ถักร้อยพื้นบ้านของกลุ่มชาติ พันธุ์แมนจูในเมืองจินโจว	ซุย ซุน หนิง	มหาวิทยาลัยป้อไห่	2020
6	งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบ ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์และ การตลาดแบรนด์ใน สภาพแวดล้อมเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	โจว เว่ย	วารสาร มหาวิท ยาลั ย พาณิชยศาสตร์ฮาร์ บิน	2015

ลำดับที่	ชื่อ	ผู้เขียน	สถานที่พิมพ์	เวลาที่ตีพิมพ์
7	การวิจัยเกี่ยวกับการสกัดองค์ประกอบภาพและการสร้างรูปแบบใหม่ของแมนจูแบบดั้งเดิมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	หม่า ลีหวน	มหาวิทยาลัยเสิ่นหยาง	2019
8	เศรษฐกิจ สมุดปกสีน้ำเงินแห่งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจีน	หวังจื้อ จง	สำนักพิมพ์เศรษฐกิจรายวัน	2017
9	สะท้อนการพัฒนาเศรษฐกิจวัฒนธรรมสร้างสรรค์	คุเพย	อุตสาหกรรมวัฒนธรรม	2020
10	ว่าด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการออกแบบงานศิลปะ	วังคุน	สถาบันศิลปะ Qilu	2016
11	การปกป้องทักษะด้านหัตถกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ: การฟื้นคืนชีวิตหรือการก้าวไปสู่งานศิลปะ?	ซู กั้นลี่	สำนักพิมพ์ศิลปะชาติพันธุ์	2017
12	การวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองดิจิทัลและการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในประเทศไทย	หยวน ซีหฺยาลิง	อุตสาหกรรมวัฒนธรรม	2021
13	การสำรวจการศึกษาและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของไทย	คางเหวินซิน	เทคโนโลยีเส้นใยเคมีและสิ่งทอ	2022
14	การสืบทอดและการพัฒนาการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู	จางเหลียง	มหาวิทยาลัยครุเสิ่นหยาง	2020

ตารางที่ 1: วรรณกรรมมรดกทางวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู

สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมในมณฑลเหลียวหนิง

ที่มา: จางหยง. (2024)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์รูปแบบ วิธีการ องค์ประกอบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของการเย็บปักถักร้อย
พื้นบ้านแมนจู มณฑลเหลียวหนิงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม

3. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญในวงการอุตสาหกรรม จำนวน 2 คน ผู้สืบทอดวัฒนธรรม จำนวน 2 คน และ
นักออกแบบงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู จำนวน 1 คน รวมจำนวน 5 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการออกแบบแบบสัมภาษณ์
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC) และประเมินแบบสัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้าน
การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม และนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม รวม
จำนวน 5 คน นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการประเมินไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการ
วิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ และสรุปผล

ผลการวิจัย

1. มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ได้เป็น
เพียงการตกผลึกของอารยธรรมมนุษย์เท่านั้น แต่ยังเป็นความมั่งคั่งสาธารณะ ประกอบด้วยภูมิ
ปัญญาของมนุษย์ ตลอดจนความฉลาดหลักแหลมและอารยธรรมแห่งประวัติศาสตร์ ถูกส่งต่อ
จากรุ่นสู่รุ่น โดยถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและมีปฏิสัมพันธ์กับ
ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ให้ความรู้สึถึง เอกลักษณ์และความยั่งยืนของชุมชน การเย็บปัก
ถักร้อยพื้นบ้านแมนจูมีต้นกำเนิดมาจากวัฒนธรรมพื้นบ้านทางตอนเหนือของสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน และได้รับความนิยมต่อมาในพื้นที่มณฑลต่าง ๆ เช่น เหลียวหนิง จี๋หลิน และเฮย
หลงเจียง การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเป็นงานฝีมือพื้นบ้านที่โดดเด่นด้วย การปักด้วย
เข็ม การผูกดอกไม้ และรูปแบบการปักซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยระดับภูมิภาคและ
สิ่งแวดล้อม แก่นเรื่องที่ปรากฏในการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูนั้นมีความหลากหลายและมี
รูปแบบที่มีความหมายมากมาย ในการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูมักใช้สีแดง เหลือง น้ำ
เงิน และขาวเป็นสีหลัก ส่วนสีอื่น ๆ ใช้เป็นสีผสมเสริมเพื่อสร้างผลงานทางศิลปะที่แตกต่างกัน
เช่น ความเรียบง่าย ความสง่างาม ความงดงาม และความมีชีวิตชีวา มีลักษณะทางศิลปะที่โดดเด่น
เฉพาะตัวของชาวแมนจู ด้วยรูปทรง สี และรูปร่างที่มีความสวยงาม วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการ
เย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู ได้แก่ ด้ายและผ้า โดยทั่วไปจะเป็นผ้าฝ้าย ผ้าซาติน การเย็บปัก

ถักร้อยพื้นบ้านแมนจูมักปรากฏในเสื้อผ้า ของใช้ในชีวิตรประจำวัน และของประดับตกแต่ง งานฝีมือมีความประณีต และลวดลายที่มีความหมายสะท้อนถึงภูมิปัญญาและความอุตสาหกรรมของชาวแมนจู ด้วยความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น

เนื้อหาและแก่นเรื่องการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู

1) หัวข้อการบูชาธรรมชาติ

ธีมของการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่มาจากวิธีปฏิบัติในการผลิตของชาวแมนจู ในวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนจากการตกปลาและการล่าสัตว์มาเป็นเกษตรกรรม ลวดลายที่แสดงด้วยดอกไม้ นก และทิวทัศน์ธรรมชาติได้กลายเป็นงานปักยอดนิยมของชาวแมนจู และมักปรากฏบนปกเสื้อและแขนเสื้อของเสื้อผ้าแมนจู

รูปที่ 3: รูปแบบการปักดอกไม้บนข้อมือ

ที่มา: <https://ishare.ifeng.com/c/s/7uqFS0XBPyM>

รูปที่ 4: รูปแบบการปักที่มีธีมเป็นธรรมชาติ

ที่มา: <https://shorturl.asia/ZXQq0>

2) หัวข้อสัตว์

การแสดงออกถึงลวดลาย ชาวแมนจูมักใช้สัตว์เป็นองค์ประกอบในการสื่อความหมาย แสดงความปรารถนาอันสวยงามออกมาอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น ลวดลายนกกกระเรียนมงกุฎแดงที่เห็นบ่อยครั้ง ใช้เพื่อแสดงถึงความปรารถนาของผู้คนในเรื่องสุขภาพและการมีอายุยืนยาว และลวดลายดอกโบตั๋นในดอกไม้ก็ใช้เพื่อแสดงถึงความปรารถนาของผู้คนในความมั่งคั่งเช่นกัน

รูปที่ 5: แผ่นแปะปักจากราชวงศ์ชิง

ที่มา: <https://huaban.com/boards/65109982>

3) เรื่องราวในตำนาน

ชาวแมนจูมีความเชื่อทางศาสนาเป็นของตัวเองและมีเรื่องราวในตำนานมากมายที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของพวกเขา ดังนั้นลวดลายที่เกี่ยวข้องกับศาสนาจึงปรากฏในงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนและมีความหมายมากมาย

รูปที่ 6: เรื่องราวในตำนานของอมตะแปดคนที่ข้ามทะเล

ที่มา: <https://weibo.com/zhongguonvhong?tabtype=feed>

4) หัวข้อตกแต่งทรงเรขาคณิต

ลวดลายเรขาคณิตเป็นรูปแบบทั่วไปในชีวิตประจำวัน และองค์ประกอบก็สอดคล้องกับความชอบด้านสุนทรียศาสตร์ของสาธารณชน ลักษณะเฉพาะคือการผสมผสานจุด เส้น และพื้นผิวอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้เกิดรูปแบบสีเหลี่ยม และรูปหลายเหลี่ยม ลวดลายเหล่านี้สามารถขยายและออกแบบเพิ่มเติมได้ด้วยการทำซ้ำ การสานต่อ และวิธีการอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดลวดลายการตกแต่งรูปทรงต่าง ๆ มีความสวยงามและมีเอกลักษณ์

รูปที่ 7: หมอนปักลายเรขาคณิตแมนจู

ที่มา: คอลเลกชันงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู พิพิธภัณฑ์จี้หลิน

2. ผลลัพธ์ทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นผลลัพธ์ของสังคมสมัยใหม่ที่นำเสนอทรัพยากรทางวัฒนธรรมในรูปแบบที่สร้างสรรค์ ที่เกิดจากการทำให้แนวคิดทางจิตวิญญาณ แนวคิดทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ สร้างผ่านการวางแผนและการออกแบบให้เปลี่ยนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าเชิงสร้างสรรค์และใช้งานได้จริงในสังคมร่วมสมัย เป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (Yang Huizi, 2017) จากการวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ พบว่า ผลลัพธ์วัฒนธรรมร่วมสมัยได้รับการออกแบบ โดยนำความหมายแฝงทางวัฒนธรรม คัดสรรตัวแทนและองค์ประกอบที่โดดเด่นทางวัฒนธรรมที่มีความหมายแฝงทางชาติพันธุ์แมนจู ในมณฑลเหลียวหนิงผสมผสานกับรูปแบบของวิถีชีวิตปัจจุบันที่ขับเคลื่อนด้วยความคิดสร้างสรรค์ และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการสืบทอดวัฒนธรรม

การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ผ่านหลายราชวงศ์และมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในแต่ละยุคประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังดึงดูดข้อบ่งชี้ประกอบบางอย่างจากการปักชาติพันธุ์อื่น ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาตนเองและเพิ่มคุณค่า ซึ่งส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นในรูปแบบและสีสันทัน ในสมัยราชวงศ์ชิง เมื่อกาลเวลาผ่านไป ในสังคมปัจจุบัน ชีวิตของผู้คนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก แฟชั่นและเทรนด์ต่าง ๆ ก็ได้ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่องต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมในอดีต นำไปสู่การไม่ใส่ใจและขาดความเข้าใจในวัฒนธรรม

ดั้งเดิม ส่งผลให้ความสนใจในการคุ้มครองและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ลดถอยลงไป ด้วยเหตุผลประการแรก คือ งานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเป็นงานฝีมือที่มีมายาวนาน การเปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปแบบต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมากในการเรียนรู้และทักษะที่เชี่ยวชาญ ประการที่สอง งานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูไม่ได้รับการยอมรับจากสาธารณชน ศิลปะสมัยใหม่ได้เข้ามาหลายรูปแบบ หลายมิติในทุกด้านของชีวิตอย่างต่อเนื่อง รูปแบบศิลปะแบบดั้งเดิมจึงเริ่มเป็นความล้าสมัยสำหรับเยาวชน รูปแบบของศิลปะถูกแทนที่ด้วยรูปแบบที่มีองค์ประกอบทันสมัยเป็นที่ชื่นชอบของตลาด ผู้คนหันไปสนใจสิ่งใหม่ ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญกับกระแสแฟชั่น ประการที่สาม มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นไม่ได้รับการปกป้องและพัฒนา อีกทั้งมีช่องทางการสื่อสารวัฒนธรรมน้อย ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมเข้าถึงสาธารณชนได้ยาก ในสถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ทักษะการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูจะค่อย ๆ สูญหาย และยังนำไปสู่การแย่งงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ลดสถานการณ์ดำรงอยู่ของมรดกวัฒนธรรม (Li Xiaoping, 2021)

การเย็บปักถักร้อยเป็นศิลปะที่มีศักยภาพในการพัฒนา สามารถเปลี่ยนสุนทรียภาพทางสายตาให้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การออกแบบและส่งเสริมผลงานจะค่อย ๆ เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบจากสาธารณชน ซึ่งไม่เพียงทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นที่ชื่นชอบของคนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับก้าวต่อไปสู่โลกภายนอก (He Xiaohan, 2018) ดังนั้น รูปแบบศิลปะแบบการเย็บปักถักร้อยแมนจูจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและก้าวให้ทันยุคสมัยเพื่อไม่ให้ถูกลืม กลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นวัยกลางคนและวัยรุ่นซึ่งมีมุมมองด้านสุนทรียะที่เป็นเอกลักษณ์ อย่างไรก็ตามความสวยงามก็สอดคล้องกับกระแสในปัจจุบัน ผู้ผลิตและนักออกแบบจำเป็นต้องผสมผสานองค์ประกอบการเย็บปักถักร้อยแบบดั้งเดิมเข้ากับเทรนด์ปัจจุบันเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้คนมากขึ้น ตลอดจนการปกป้องและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่ต้องอาศัยการวางแผนระยะยาวในการดำเนินการ และจำเป็นต้องมีการสนับสนุนในนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการวัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับวัฒนธรรมร่วมสมัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู มณฑลเหลียวหนิง สามารถสรุปได้ว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ถือเป็นสมบัติของชาติ ในยุคปัจจุบัน เราไม่เพียงแต่ควรรู้วิธีการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แต่ยังต้องรู้วิธีการพัฒนามรดกทาง

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อีกด้วย ในขณะที่การปกป้องและสืบทอดศิลปะการเย็บปักถักร้อยและนำไปใช้กับการออกแบบที่ทันสมัยก็ยังคงเป็นการช่วยให้ศิลปะการเย็บปักถักร้อยพัฒนาอย่างจริงจัง ด้วยการทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาชีวิตเป็นหลัก โดยมีการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมาย เราควรสำรวจถึงคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษของเราทิ้งไว้และสร้าง “ยีนวัฒนธรรม” พื้นบ้านที่มีลักษณะเฉพาะของจีน เพื่อให้ศิลปะการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูสามารถกลับคืนสู่สังคมสมัยใหม่ได้อีกครั้ง และรวมเข้ากับกระแสสาธารณะ (He Xiaohan, 2018) ดังนั้น การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูควรเพิ่มความพยายามในการส่งเสริมและการออกแบบที่เป็นนวัตกรรม

การสำรวจวิธีผสมผสานองค์ประกอบ รูปแบบ และความหมายอันยาวนานที่มีอยู่ในงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเข้ากับการออกแบบร่วมสมัย ถือเป็นแผนระยะยาวสำหรับอนาคตของการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู โดยผสมผสานความหมายอันหลากหลายและลักษณะเฉพาะทางศิลปะขององค์ประกอบงานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเข้ากับการตกแต่งและผลิตภัณฑ์ที่มี ทำให้ผลิตภัณฑ์มีเรื่องราว ความหมาย ช่วยเพิ่มคุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางวัฒนธรรม และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมอันจะนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อีกทั้งในปัจจุบันการเผยแพร่งานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูยังมีช่องทางการเผยแพร่น้อย การเผยแพร่หนังสือและสื่อต่าง ๆ ไม่เป็นที่น่าสนใจ ยากต่อการเข้าถึงและเข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิม การสืบทอดและการปกป้องวัฒนธรรมดั้งเดิมจึงควรปรับปรุงแบบและวิธีการ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมใหม่ โดยการเผยแพร่ผ่านนิทรรศการ กิจกรรมแลกเปลี่ยน แพลตฟอร์มออนไลน์ และสื่อใหม่

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป นับตั้งแต่การประชุมแห่งชาติครั้งที่ 18 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน การคุ้มครองและการสืบทอดมรดกที่จับต้องไม่ได้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในประเทศ การศึกษาถึงคุณค่าทางมนุษยนิยมและแง่มุมทางเศรษฐกิจและสังคมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของวัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยนำมาสืบทอดในสังคมยุคใหม่ ในรูปแบบของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การศึกษาของโรงเรียน นิทรรศการ กิจกรรมการแลกเปลี่ยน และแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการส่งเสริมการขาย การปกป้องมรดกวัฒนธรรมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม จากการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์แมนจูในมณฑลเหลียวหนิง และวิเคราะห์การใช้แกนเรื่องงานเย็บปักถักร้อย ลักษณะรูปทรง และสี ตลอดจนความหมายแฝงของวัฒนธรรม สสำรวจมรดกและการ

พัฒนาของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู และวิเคราะห์ปัจจัยของปัญหา ประการแรก การพัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการกระจายตัวของข้อมูลที่หลากหลายมากมาย และนิเวศวิทยาทางวัฒนธรรมก็เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมได้รับผลกระทบอย่างมาก และวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดจากปากต่อปากใกล้สูญพันธุ์ (Wang Hongjun, 2007) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและการพัฒนาสังคมในเชิงเศรษฐกิจได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชีวิตของผู้คนอย่างต่อเนื่อง มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมในอดีต เยาวชนขาดความสนใจและไม่เข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิม ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ประการที่สอง ผู้ผลิตตามไม่ทันยุคสมัยของสังคมใหม่ในแง่ของนวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมไม่สามารถตอบสนองชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน และไม่สะท้อนถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรมดั้งเดิมได้ วัฒนธรรมดั้งเดิมควรมีการบูรณาการวัฒนธรรมให้เกิดวัฒนธรรมร่วมสมัยและมีการเรียนรู้ผ่านตำราเรียนและการปฏิบัติ โดยให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความหมาย สุนทรียะ ความสำคัญของการปกป้อง และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้น การสร้างกลไกการจัดการทางวัฒนธรรมจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งสถาบันการจัดการทางวัฒนธรรม ซึ่งมณฑลเหลียวหนิงได้มีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ งานเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมดั้งเดิม ในขณะเดียวกันก็มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจถึงการใช้อุปกรณ์ประกอบศิลปะจากการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมและผสมผสานเข้ากับชีวิตผู้คนในปัจจุบัน โดยยังคงรักษาองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึงการตรวจสอบและวิเคราะห์ตลาด ช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของมณฑลเหลียวหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อเสนอแนะได้แก่ 1. ควรมีการจัดการด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น และแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน 2. ควรนำความรู้ เทคนิค วิธีการการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจู ให้นักศึกษาเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิม และตระหนักถึงความสำคัญของการปกป้องและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม 3. ควรนำองค์ความรู้การเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านถ่ายทอดให้กับนักออกแบบ ผู้ผลิต เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายแฝงและสุนทรียะของวัฒนธรรมดั้งเดิม และผสมผสานกับการตกแต่ง ตลอดจนสิ่งของที่ใช้งานได้จริงและมีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตสมัยใหม่ 4. ควรมีการขยายช่องทางการขาย โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น

Tiktok, Kwai, Taobao ฯลฯ เพื่อผลิตสื่อส่งเสริมการขายและประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม และ5. ควรมีการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมการเย็บปักถักร้อยพื้นบ้านแมนจูในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

บรรณานุกรม

- Chen Linkang. (2011). Public Channel: A Professional Platform for Public Cultural Services. *Audiovisual Industry*, (1), 62-74.
- He Xiaohan. (2018). Research on the Current Situation and Development of Intangible Cultural Heritage of Manchu Folk Embroidery. in (Research reports). Shenyang Jianzhu: Shenyang Jianzhu University.
- Li Xiaoqing. (2021). The Inheritance and Innovative Application of Liaoning Manchu Folk Embroidery from the Perspective of Intangible Cultural Heritage. in (Research reports). Liaoning: Liaoning University of Science and Technology.
- Sheng Yang. (2017). The Protection and Inheritance of National Intangible Cultural Heritage "Changzhou Recitation" in Local Universities: A Case Study of Changzhou Engineering Vocational and Technical College. *Journal of Jiangsu University of Technology*, 23(03), 35-38.
- Wang Hongjun. (2007). On the Protection of the Intangible Cultural Heritage of the Hezhe Ethnic Group. *Journal of Social Sciences of Jiamusi University*, (02), 102-103.
- Yang Huizi. (2017). Non material cultural heritage and cultural creative product design. China: China Academy of Art.

แนวทางการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์
ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี*
GUIDELINES FOR PROMOTING POTENTIAL OF THE DESTITUTE
FOR DEVELOPING PRODUCTS IN KUMSAKAE HOME
FOR THE DESTITUTE IN PHETCHABURI PROVINCE

กิตติยา วงศ์ทอง

Kitiya Wongthong

วิภาวณี เผือกบัวขาว

Wipavane Phueakbuakhao

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: bbee_kong09@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี 3) แนวทางในการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ประชากร คือ คนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จำนวน 217 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสงเคราะห์ ครูฝึกอาชีพ หัตถกรรม นักสังคมสงเคราะห์นักจิตวิทยา ผู้ดูแลผู้รับการสงเคราะห์ชาย หญิง และเจ้าหน้าที่ผู้จัดจำหน่ายสินค้า การวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า 1) การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคน

* Received 26 May 2024; Revised 30 June 2024; Accepted 2 July 2024

ไ้ที่ฟ้กู่สะแก โดยรวมในระดับสูง ($r=0.710$) มีความสัมพันธ์กันทางบวก จำแนกเป็นรายด้าน อยู่ระหว่าง 0.270 ถึง 0.623 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) แนวทางการส่งเสริม ศักยภาพคนไ้ที่ฟ้กู่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ 1) การส่งเสริมศักยภาพคนไ้ที่ฟ้กู่ควรเสริม แรงจูงใจทั้งทางตรงและทางอ้อม 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรสร้างอัตลักษณ์เพื่อนำไปสู่เชิง พาณิชย์ และ 3) การสร้างเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพรายบุคคล

คำสำคัญ: การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ, คนไ้ที่ฟ้กู่, การพัฒนาผลิตภัณฑ์

Abstract

The research aims to: The objectives of this research were to study: 1) the potential promotion of the destitute and develop the products in Kumsakae Home for the Destitute, Phetchaburi Province, 2) the relationship between potential promotion of the destitute and product development in Kumsakae Home for the Destitute, Phetchaburi Province, and 3) the guidelines for promoting the potential of the destitute for product development in Kumsakae Home for the Destitute, Phetchaburi Province. The mixed research methodology was applied in this study. The population used in the research consisted of 217 destitute people in Kumsakae Home for the Destitute, Phetchaburi Province. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Correlation Coefficient. The qualitative data were collected by using in-depth interviews from 9 key informants, selected by using purposive sampling method from the heads of welfare departments, handicraft professional trainers, social workers, psychologists, the caregivers for male and female welfare recipients. The data were analyzed by using content analysis. 1) Promoting the potential of the homeless and product development in the Kum Sakae. 2) There was overall a positive relationship between potential promotion of the destitute and product development in Kumsakae Home for the Destitute, Phetchaburi Province, at a high level ($r=0.710$), and the relationship of each aspect was between 0.270 and 0.623, with 3) The guidelines for promoting the potential of the destitute for product development were that there should be activities or training to provide knowledge and increase skills in various areas, such as training for those with existing skills to become proficient, that the training for those

without skills should start practicing simple skills, and that the networks should be used for training and providing knowledge in various areas for better product development.

Keywords: Potential promotion, the destitute, product development

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคมปัจจุบัน จึงก่อให้เกิดสาเหตุของปัญหาคนไร้ที่พึ่ง คนเร่ร่อน และคนขอทาน บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ ไม่สามารถที่จะตั้งศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคม และได้สูญเสียศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ จึงได้ออกมาทำการขอทานจากคนอื่นก่อนความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนทั่วไป กลายเป็นทรัพยากรที่ไร้ค่าของประเทศ ซึ่งในขณะเดียวกันบุคคลเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นปัญหาสำคัญให้รัฐบาลและสังคม จึงจำเป็นต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระยยะสั้นและระยะยาวอย่างเร่งด่วน การแก้ปัญหานี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคีเครือข่าย และรวมทั้งประชาชนทุกคน เพื่อวางแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุของปัญหาทางสังคมของประเทศไทยโดยมี 3 ปัจจัย สำคัญ ดังนี้ 1) ความไม่เป็นระเบียบของสังคม 2) พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม 3) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางด้านโครงสร้างของสังคม กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมในแต่ละกลุ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปจนถึงความสัมพันธ์ในกลุ่มทั้งสังคม ซึ่งมีการกึ่งที่สำคัญในการให้บริการสวัสดิการสังคม สังคมสงเคราะห์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชน/ท้องถิ่น จัดสวัสดิการสังคม ทั้งนี้ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการให้บริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบปัญหา ทางสังคม ตามแผนการปฏิบัติราชการกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการใน 4 ประเด็น ซึ่งในส่วนการปฏิบัติงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการ องค์การคู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีการส่งเสริมการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในรูปแบบของสถานคุ้มครอง และการประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่นจัดสวัสดิการสังคม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาทางสังคมสามารถดำรงชีวิตและพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะ กิจกรรมสนับสนุนผลผลิต และกิจกรรมหลัก เพื่อเชื่อมโยงกับแผนงานที่ 1 - 7 ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามผลผลิต โดยผลการดำเนินงานแยกตามประเด็นยุทธศาสตร์ได้ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ,

2565) ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง การทำให้ผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีลักษณะดีขึ้น ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น หรือเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product) ต้องมีลักษณะสำคัญ คือ 1) มีลักษณะริเริ่มหรือเป็นเอกลักษณ์ (Innovated Product) กล่าวคือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่โดยสามารถสนองความต้องการเดิม หรือ ความต้องการใหม่ของผู้ซื้อได้ 2) ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถทดแทนผลิตภัณฑ์เดิมแต่มีลักษณะแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมอย่างเห็นได้ชัด หรือมีการปรับปรุงใหม่ (Modified Product) และผลิตภัณฑ์เลียนแบบ (Me - too) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใหม่สำหรับองค์กรแต่เก่าสำหรับตลาดสินค้านั้น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2560)

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาของกลุ่มคนไร้ที่พึ่งและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม จึงได้จัดตั้งหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมอบหมายให้กับกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จัดตั้งหน่วยงานภายในขึ้นมาชื่อว่าสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วย 1) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแกจังหวัดเพชรบุรี 2) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งภาคใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช 4) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งบ้านเมตตาจังหวัดนครราชสีมา 5) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งปรีอใหญ่จังหวัดศรีสะเกษ 6) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งสันมหาพนจังหวัดเชียงใหม่ 7) สถานคุ้มครองคน ไร้ที่พึ่งวังทองจังหวัดพิษณุโลก 8) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดนนทบุรี 9) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี 10) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหญิงธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี 11) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทับทิมทองจังหวัดสระบุรี โดยมีการกิจให้การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเหล่านี้ ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพและพัฒนาและฟื้นฟูทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคมรวมถึงบริการทางด้านปัจจัย 4 และสอนทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพให้มีทักษะอาชีพ เพื่อมีรายได้ในการเลี้ยงตนเองสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตระหนักถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และไม่เป็นภาระของสังคมอย่างยั่งยืน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ 1) สำรวจและติดตามสภาพและปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) สืบเสาะข้อมูลเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งและผู้กระทำการข่มขู่ ที่ขอรับการคุ้มครองหรือที่ถูกส่งตัวมายังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเพื่อให้การคุ้มครอง 3) จัดให้มีที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม ที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะจัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิตฝึกอบรมและฝึกอาชีพ รวมทั้งหาอาชีพให้แก่คนไร้ที่พึ่ง 4) ประสานงานเพื่อจัดส่งคนไร้ที่พึ่งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครอง 5) ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งในด้านการดำรงชีวิต ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป 6) ติดตาม

ตรวจสอบ และประเมินผลในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ในการนี้สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งได้ตระหนักถึงศักยภาพของบุคคลเหล่านี้ จึงได้ให้บริการพัฒนาทางด้านทักษะอาชีพและฟื้นฟูร่างกาย ควบคู่ไปกับทางด้านจิตใจ จึงได้จัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล เป็นการส่งเสริมให้คนไร้ที่พึ่งได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์สามารถตระหนักถึงคุณค่าภายในของตนเอง และเมื่อสามารถประกอบอาชีพได้ในอนาคตสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่กลับไปสู่วิถีชีวิตเดิม ๆ ที่กลายเป็นปัญหาของสังคม โดยการฝึกอาชีพนั้น ได้มอบหมายให้ครูฝึกอาชีพ ที่มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในแต่ละสาขาวิชาชีพที่จะถ่ายทอดความรู้ มีการเตรียมแผนงาน แผนการสอน จัดการเรียน การสอนอย่างใกล้ชิดเตรียมอุปกรณ์ประกอบการสอนและฝึกงานอาชีพ ติดตามและประเมินผลเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจให้แก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างมาก สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเหล่านี้ ในประเทศไทยนั้นได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559) จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า จัดบริการขั้นพื้นฐานด้านปัจจัย 4 ตลอดจนการฟื้นฟูและพัฒนาทักษะ การดำรงชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอาหาร จิตใจ สังคม และการฝึกทักษะด้านอาชีพในพัฒนาศักยภาพของคนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้มีการบำบัดฟื้นฟู สภาพจิตใจไปในทางที่ดีขึ้น มีสมาธิ มีสติในการใช้ชีวิตมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในทางที่ดีขึ้น ลดอาการก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง ความสับสนในใจ จึงเป็นอีกทางเลือกที่สนับสนุนการบำบัดและฟื้นฟูศักยภาพของคนไร้ที่พึ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจที่จะศึกษาศักยภาพของคนไร้ที่พึ่ง จากการส่งเสริมศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรีต่อไป สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรีได้นำนโยบายมากำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามโครงการธัญบุรีโมเดล มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของหน่วยงานตนเอง และผลิตภัณฑ์พัฒนาจากเศษวัสดุเหลือใช้ภายในหน่วยงาน โดยมีการจัดประชุมทีมสหวิชาชีพ ในการร่วมพิจารณาวัสดุ ที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ และสามารถสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของหน่วยงาน และเสริมสร้างศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่ง รวมถึงก่อให้เกิดรายได้ และสามารถลดขยะของหน่วยงานตามนโยบายได้ สถานคุ้มครองฯ มีจำนวนเสื้อผ้าที่ประชาชนนำมาบริจาคเป็นจำนวนมาก และยังไม่ได้ทำประโยชน์อันใด จึงทำให้มีปริมาณผ้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่ประชุมจึงมีมติเห็นควรให้นำเสื้อผ้าที่มีผู้บริจาค นำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก ตามศักยภาพของผู้ใช้บริการ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ พร้อมทั้งได้ทำการประเมินความพร้อมของผู้ใช้บริการ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล ตามศักยภาพของความชำนาญของคนไร้ที่พึ่ง โดยการให้ทีมสหวิชาชีพ สார்วจความพร้อมและคัดเลือกผู้ให้บริการ เพื่อทำ

การประเมินศักยภาพ ว่าอยู่ในระดับใด และนำผลที่ได้มาวางแผนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนไร้ที่พึ่งพบปัจจัยหลายอย่างที่ไม่สามารถทำให้การพัฒนาอาชีพบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการได้ จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษานวทางการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี โดยนำผลสรุปของการวิจัยครั้งนี้มาใช้ในการยกระดับการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแกจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ประเภทผู้ใช้บริการกลุ่มเอ จำนวน 42 คน และประเภทผู้ใช้บริการกลุ่มบี จำนวน 175 คน รวมทั้งหมด 217 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย คำถามจำนวน 5 ข้อ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพที่เคยทำ ประเภทของผู้ใช้บริการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพคนไร้ที่พึ่งเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 8 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ไพศาล วรคำ, 2552)

ผลการวิจัย

1. การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครอง คนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านความรู้	3.83	0.52	มาก	2
2. ด้านทักษะ	3.66	0.58	มาก	5
3. ด้านทัศนคติ	3.72	0.49	มาก	4
4. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	3.97	0.41	มาก	1
5. ด้านแรงจูงใจ	3.78	0.51	มาก	3
รวม	3.79	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.36) รายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.52) และด้านแรงจูงใจ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.51) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .058)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านหน้าที่ใช้สอย	3.78	0.47	มาก	7
2. ด้านความสวยงามน่าใช้	3.93	0.44	มาก	4
3. ด้านความสะดวกสบายในการใช้	3.86	0.41	มาก	5
4. ด้านความปลอดภัย	3.97	0.48	มาก	2
5. ด้านความแข็งแรง	3.96	0.44	มาก	3
6. ด้านราคา	3.83	0.48	มาก	6
7. ด้านวัสดุ	4.01	0.43	มาก	1
8. ด้านกรรมวิธีในการผลิต	3.57	0.53	มาก	8
รวม	3.86	0.18	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.18) รายด้านพบว่า ด้านวัสดุ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.48) ด้านความแข็งแรง ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.44) และ ด้านความสวยงามน่าใช้ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.44) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .053)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี

การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์									
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	รวม
ด้านความรู้ (X ₁)	.240**	.356**	.383**	.316**	.284**	.366**	.208**	.611**	.601**
ด้านทักษะ (X ₂)	.360**	.010	.159*	.029	.660**	.821**	.293**	.600**	.538**
ด้านทัศนคติ (X ₃)	.290**	.101	.057	.116	.419**	.384**	.281**	.385**	.419**
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (X ₄)	.152**	.088	.090	.058	.276**	.330**	.139*	.302**	.270**
ด้านแรงจูงใจ (X ₅)	.173**	.125	.124	.079	.463**	.551**	.250**	.480**	.623**
รวม	.140**	.189**	.233**	.168*	.606**	.702**	.336**	.682**	.710**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ($r = 0.710$) รายด้านพบว่า ด้านที่ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านแรงจูงใจ (X_5) ($r = 0.623$) รองลงมาคือ ความรู้ (X_1) ($r = 0.601$) อันดับที่ 3 ด้านทักษะ (X_2) ($r = 0.538$) อันดับที่ 4 ด้านทัศนคติ (X_3) ($r = 0.419$) อันดับที่ 5 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (X_4) ($r = 0.270$) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1) ด้านความรู้ (X_1) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.601$) พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต ($r = 0.611$) รองลงมา คือ ด้านหน้าที่ใช้สอย ($r = 0.440$) ด้านความสะดวกสบายในการใช้ ($r = 0.383$) ด้านราคา ($r = 0.366$) และด้านความสวยงามน่าใช้ ($r = 0.356$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านความแข็งแรง ($r = 0.284$) ตามลำดับ

2) ด้านทักษะ (X_2) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.538$) พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านราคา ($r = 0.821$) ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านความแข็งแรง ($r = 0.660$) รองลงมา คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต ($r = 0.600$) และด้านหน้าที่ใช้สอย ($r = 0.360$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านวัสดุ ($r = 0.293$) ตามลำดับ

3) ด้านทัศนคติ (X_3) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.419$) พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านความแข็งแรง ($r = 0.419$) รองลงมา คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต ($r = 0.385$) และด้านราคา ($r = 0.384$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านหน้าที่ใช้สอย ($r = 0.290$) ตามลำดับ

4) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (X_4) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.270$) พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านราคา ($r = 0.330$) รองลงมา คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต ($r = 0.302$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านความแข็งแรง ($r = 0.276$) ตามลำดับ

5) ด้านแรงจูงใจ (X_5) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.623$) พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับ

ปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านราคา ($r = 0.551$) รองลงมา คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต ($r = 0.480$) และด้านความแข็งแรง ($r = 0.463$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านวัสดุ ($r = 0.250$) ตามลำดับ

6) เสนอแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการไร้ที่พึ่ง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานประกอบการไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี

3. แนวทางในการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการไร้ที่พึ่ง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่ง สรุปได้ว่า หน่วยงานควรมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการผลิตภัณฑ์ ที่ให้ได้มาตรฐาน มีความสวยงาม มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ในเรื่องของลักษณะรูปทรงของผลิตภัณฑ์ สีสัน ความคงทน ประโยชน์ใช้สอย เพื่อที่จะได้นำความรู้เหล่านี้มาช่วยในการสร้างความสนใจให้กับสินค้า

1) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่ง สรุปได้ว่า หน่วยงานควรมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทักษะในการผลิต ผลิตภัณฑ์ เพื่อนำความรู้มาส่งเสริมให้กับคนไร้ที่พึ่ง โดยมีการวางแผนในการพัฒนาทักษะ แบ่งเป็น 2 อย่างคือ 1. คนที่มีทักษะเดิมอยู่แล้วให้พัฒนาทักษะนั้นให้เกิดความชำนาญ (ครู ก) และสามารถช่วยเจ้าหน้าที่ในการต่อยอดการสอนเพื่อน เพื่อลดระยะเวลาในการฝึก และสามารถที่จะสอนให้ได้อย่างทั่วถึง 2. คนใหม่ที่ไม่มีความรู้ ทักษะ ให้สอนและฝึกทำงานง่ายๆ ก่อน โดยให้ครู ก เป็นคนประกบสอนและเรียนรู้ เพราะเพื่อนสอนเพื่อนจะทำให้เกิดความเรียนรู้ไว เนื่องจากไม่มีช่องว่างในการสื่อสาร

2) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านทัศนคติในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่ง สรุปได้ว่า หน่วยงานต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่สวยงาม มีความสะอาด และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีความปลอดภัย เพื่อสร้างแบรนด์ให้กับผลิตภัณฑ์ควรเน้นประโยชน์การใช้สอยที่หลากหลายให้เป็นประโยชน์แก่คนทุกเพศทุกวัย เพื่อที่ผู้บริโภคจะได้นำไปใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน

3) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่ง สรุปได้ว่า หน่วยงานมีการจัดฝึกอบรมด้านการสังเกตพฤติกรรม หรืออาการผิดปกติของ ผู้ป่วยจิตเวช ที่เป็นคนไร้ที่พึ่ง รวมถึงวิธีการจัดการและการเข้าถึงผู้ใช้บริการเบื้องต้น เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมเพื่อมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคล (IRP) และรายงานต่อทีมสหวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบที่เสียหายตามมา

4) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้กับคนไร้ที่พึ่ง สรุปได้ว่าหน่วยงานควรมีการเสริมแรงจิตใจทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้คนไร้ที่พึ่งรู้สึกว่าคุณค่า รู้สึกภูมิใจในตนเอง การเสริมแรงทางตรงคือ การมีรายได้ การได้ออกมาทำงาน เสริมแรงทางอ้อมคือ หากมีการประเมินให้ออกไปทำงานภายนอก คนกลุ่มนี้จะได้รับพิจารณาเป็นพิเศษ เนื่องจากผ่านกระบวนการฝึกมาแล้ว เพื่อพัฒนานตนเองอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กลุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรีภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านความรู้ และด้านแรงจูงใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะ ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านวัสดุ รองลงมาคือ ด้านความปลอดภัย ด้านความแข็งแรง และด้านความสวยงามน่าใช้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกรรมวิธีในการผลิต สอดคล้องกับแนวคิดของอิพิงซ์ ฤทธิชัย (2556) กล่าวว่า พฤติกรรมและทำให้สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในช่วงระยะสั้นๆ ได้ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวมีผลต่อการเรียนรู้และส่งผลกระทบต่อศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของคนไร้ที่พึ่ง ส่วนในเรื่องของการเรียนรู้ที่จะออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น คนไร้ที่พึ่งจะไม่มีทักษะด้านนี้โดยตรงต้องอาศัยการชี้แนะ หรือ การสอนให้ทำบ่อย ๆ จนทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนในขณะที่กำลังเรียนเพื่อให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น จะโดยการรับสัมผัส การรับรู้ การซักถาม การคิดหาเหตุผลหรือการทดลองก็ได้ การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นพฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมภายนอกก็ได้เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณิ ลิ้มอักษร (2551) การพัฒนาศักยภาพของคนไร้ที่พึ่งในแต่ละด้านให้ดีขึ้นต้องพัฒนานในองค์กร หรือ เจ้าหน้าที่ในองค์กรด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของชูชัย สมितिไกร (2553) ได้กล่าวถึงประเภทของศักยภาพดังนี้ ศักยภาพหลัก (Core competency) คือศักยภาพที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใดหรือระดับตำแหน่งใดก็ตาม เพื่อการให้คำแนะนำ หรือการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้กับคนไร้ที่พึ่ง แม้ไม่ใช่หน้าที่หลักหรือสายงานโดยตรงศักยภาพตามสายงาน (Functional competency) คือศักยภาพที่เป็นความรู้ความสามารถทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงานๆหนึ่ง ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในสายงานนั้น ๆ อย่างเชี่ยวชาญ เพื่อการพัฒนาให้ไปในทิศทางที่ดี ศักยภาพตามบทบาท (Role competency) คือศักยภาพที่บุคลากรในระดับบริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มากที่สุด แม้ไม่ได้มีบทบาทโดยตรงในการปฏิบัติแต่จำเป็นต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการ หรือ การตัดสินใจของงาน เพื่อให้บรรลุผล

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพคนไร้ที่พึ่ง กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ($r = 0.710$) รายด้านพบว่า ด้านที่ความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านแรงจูงใจ (X_5) ($r = 0.623$) รองลงมาคือ ความรู้ (X_1) ($r = 0.601$) อันดับที่ 3 ด้านทักษะ (X_2) ($r = 0.538$) อันดับที่ 4 ด้านทัศนคติ (X_3) ($r = 0.419$) อันดับที่ 5 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (X_4) ($r = 0.270$) สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรจิตต์ เนาวพงศ์รัตน์ (2562) พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ คุณธรรม เจตคติ ทักษะกีฬา สมรรถภาพทางกาย และความสามารถในการแก้ปัญหาหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพาภรณ์ นน่อแก้วบุญ (2559) พบว่า เมื่อประเมินผลความพึงพอใจต่อระบบการเรียนการสอนตามรูปแบบยูเลิร์นนิ่ง ผู้ใช้ระบบมีความพึงพอใจมาก ดังนั้น การมีรูปแบบการสอนทำให้การปฏิบัติชัดเจนและทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้จริง

3. แนวทางการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่ามี 3 แนวทาง คือ 1) การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งควรเสริมแรงจูงใจทั้งทางตรงและทางอ้อม 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรสร้างอัตลักษณ์เพื่อนำไปสู่เชิงพาณิชย์ และ 3) การสร้างเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพรายบุคคล สอดคล้องกับการวิจัยของอัจฉราพร ปะที (2559) พบว่า ประชาชนมีทัศนะว่าการฝึกอาชีพให้กับคนไร้ที่พึ่ง มีความสำคัญจะช่วยให้บุคคลเหล่านั้น สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ดังนั้นจึงควรจัดทำรูปแบบการพัฒนาทักษะการสอนอาชีพให้แก่ครูฝึกอาชีพในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของมัทนียา ค้อมทอง (2552) ศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อความรู้ เจตคติและทักษะอาชีพของกลุ่มสตรีชมรมแม่บ้านทหารอากาศ จังหวัดลพบุรี พบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสมทำให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติเองไม่ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา เต็งประเสริฐ (2557) พบว่า สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนของครูขาดความน่าสนใจ ขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญ ด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นจึงพบว่าการเรียนการสอนมีความสำคัญครูผู้สอนจะต้องมีรูปแบบการสอนที่ดีเหมาะสมจึงจะทำให้การสอนบรรลุตามเป้าหมายได้

องค์ความรู้ใหม่

หน่วยงานควรเพิ่มทักษะเกี่ยวกับองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้ 1) หน่วยงานมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม โดยให้มีรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมที่เป็นเพียงสีเหลี่ยมผืนผ้า เช่น วงกลม รูปหัวใจ สีเหลี่ยมขนมเปียกปูน 2) หน่วยงานได้มีการปรับให้มีหลายขนาด เพื่อการใช้งานที่หลากหลาย 3) หน่วยงานมีการออกแบบให้มีความสะดวก และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยการวางสีเส้นของผ้าให้สวยงาม และคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้งาน เช่น เก็บชายผ้าเย็บให้เรียบร้อยเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย เน้นประโยชน์การใช้สอยที่หลากหลายให้เป็นพรมอเนกประสงค์แทนพรมเช็ดเท้า เพื่อที่ผู้บริโภคจะได้นำไปใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน และ 4) ควรให้หน่วยงาน มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างแบรนด์และสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

สรุปและข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งมีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กุ่มสะแกจังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากกระบวนการจัดทำผลิตภัณฑ์มีความละเอียดและมีความกดดัน จึงต้องความ และความพร้อมทั้งด้านร่างกายและด้านอารมณ์ ด้วยข้อจำกัด ทั้งด้านความรู้ ความชำนาญ และด้านอารมณ์ ซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกฝน จากกระบวนการที่ง่ายและค่อยๆปรับให้มีความยากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ และเสริมองค์ความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผ่านการถ่ายทอดจากเจ้าหน้าที่ที่สอน หรือจากเพื่อนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ เพื่อให้เห็นคุณค่าของตนเอง ผ่านการเสริมแรงให้อยากทำ ทั้งการมีรายได้ การได้ออกไปทำงานภายนอก และการมีทักษะอาชีพต่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ศักยภาพของคนไร้ที่พึ่งนั้นความสัมพันธ์เป็นอย่างยิ่ง หากมีการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งให้มีความชำนาญ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากเดิม จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากเดิมเช่นกัน และเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งมีการพัฒนา จึงต้องมีแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่ามี 3 แนวทาง คือ 1) การส่งเสริมศักยภาพคนไร้ที่พึ่งควรเสริมแรงจิตใจทั้งทางตรงและทางอ้อม 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรสร้างอัตลักษณ์เพื่อนำไปสู่เชิงพาณิชย์ และ 3) การสร้างเครือข่ายร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพรายบุคคล ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ 1) จากผลการวิจัยศักยภาพด้านความรู้ ควรมีการจัดให้มีการอบรม เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งด้านการจัดทำผลิตภัณฑ์การออกแบบ การแกะสลักลายที่สวยงาม และการไล้โทนสีให้ดูสะอาดตา เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ 2) จาก

ผลการวิจัยศักยภาพด้านทักษะ ควรมีการจัดกิจกรรม หรือการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกทักษะที่มีอยู่แล้วให้เกิดความเชี่ยวชาญ และ การฝึกทักษะให้สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ ทักษะ ควรมีการฝึกทักษะง่ายๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้อยากทำ 3) จากผลการวิจัยศักยภาพด้านทัศนคติ ควรฝึกให้เจ้าหน้าที่ และคนไร้ที่พึ่งเรียนรู้กระบวนการ ในการพัฒนาตนเอง และมองเห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงให้มีการปลูกฝังแนวคิดในเชิงบวก เพื่อให้มองเห็นคุณค่าของสิ่งอื่น ๆ ด้วย 4) จากผลการวิจัยศักยภาพด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล ควรมีการฝึกให้คนไร้ที่พึ่งเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และฝึกให้ทำงานในหน้าที่รับผิดชอบให้มีสมาธิในการทำงาน เพราะการทำงานกับคนอื่นเยอะๆทำให้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานภายใต้แรงกดดัน และ 5) จากผลการวิจัยด้านแรงจูงใจ ควรมีกิจกรรม หรือโครงการที่สนับสนุนหรือเสริมแรงทำให้คนไร้ที่พึ่งอยากออกมาฝึกอาชีพ เพื่อที่จะได้มีการทำงาน และพัฒนาศักยภาพของคนไร้ที่พึ่งให้หลากหลาย

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (2565). การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). ความหลากหลายของโลกในสถานการณ์ยุคปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- จิรจิตต์ เนาวพงศ์รัตน์. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชัย สมิทธิไกร. (2553). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: วีพริ้นท์.
- ทิพาภรณ์ หน่อแก้วบุญ. (2559). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนตามแบบยูเลิร์นนิ่งเพื่ออาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ. ใน (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นิตยา เต็งประเสริฐ. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการผสมผสานทักษะปฏิบัติเดิรส์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติชุดระบำไกววิชาดนตรี-นาฏศิลป์. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและ

พัฒนาหลักสูตร). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี.

ไพศาล วรคำ. (2552). การวิจัยการศึกษา. ภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

มัทนียา ค้อมทอง. (2552). ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อความรู้ เจตคติ และทักษะอาชีพของกลุ่มสตรีชมรมแม่บ้านทหารอากาศ จังหวัดลพบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย สาขาวิชาการจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณิ ลิ้มอักษร. (2551). จิตวิทยาการศึกษา. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลา.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2560). การบริหารการตลาดยุคใหม่: (Marketing Management) ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร: Diamond In Business World.

อริพงษ์ ฤทธิชัย. (2556). แนวคิดเรื่องสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.

อัจฉราพร ปะที. (2559). ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนต่อการ คัดกรองคนไร้ที่พึ่ง: กรณีศึกษาประชาชนในตำบลผาสิงห์อำเภอเมืองจังหวัดน่าน. ใน (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบาย สวัสดิการสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม
วิชาทัศนศิลป์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1*

THE DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITY AND TEAMWORK IN THE
FIELD OF VISUAL ARTS BY PROVIDING CREATIVITY – BASED
LEARNING FOR SEVENTH GRADE STUDENTS

ธารรัตน์ โพธิ์งาม

Tararat Phongam

ยุพิน ยืนยง

Yupin Yuenyong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: Tararat.pho@mail.pbru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 2) การทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 3) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 32 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.44 - 0.84 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.29 - 0.91

* Received 29 May 2023; Revised 30 June 2024; Accepted 2 July 2024

และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์, การทำงานเป็นทีม, การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

Abstract

This study aimed to 1) study the creative ability of seventh grade students with creativity – based learning, compared to the 70% criterion, to 2) study the teamwork of seventh grade students with creativity – based learning, to 3) study the learning behavior of seventh grade students with creativity – based learning, and to 4) study the satisfaction of seventh grade students with creativity – based learning. The sample in the research consisted of seventh grade 1/1 students at Thairath Wittaya 77 School (Ban Nern Santi) in the second semester, the academic year 2023, totaling 32 people from stratified random sampling with the classroom as the random unit. The research instruments include 1) a creative-based learning plan with a consistency of 0.67 - 1.00; 2) a test to measure creative thinking with a consistency of 0.67 - 1.00; 3) the teamwork behavior observation form with a consistency of 1.00; 4) the study behavior observation form with a consistency of 1.00; and 5) satisfaction questionnaire with a consistency of 1.00. The findings are as follows:

Keywords: creative thinking, teamwork, creative-based learning

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับ

การพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การศึกษาไทยกับสถานการณ์ของสังคมโลก การศึกษาไทยจะมีพัฒนาการที่ยาวนานในการสร้างองค์ความรู้และข้อความรู้ที่นำมาพัฒนาชาติ แต่บางยุคบางสมัยยังพบว่า การศึกษายังตอบโจทย์ของสังคมได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร กล่าวตามความเป็นจริง ข้อความรู้ที่เรียกว่าวิชาการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานั้นการศึกษาไทยต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักเสพและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม เพราะที่ผ่านมาชุดความรู้ที่ครูผู้สอนหยิบยื่นให้กับผู้เรียนในทุกระดับของการศึกษาส่วนมากจะมีลักษณะเป็น “ก้อนความรู้” มากกว่าที่จะมีบรรยายถึงสรรพคุณของก้อนรู้นั้น ทุกยุคทุกสมัยนั้น ก้อนความรู้จะถูกเขียนไว้ในเอกสารราชการทุกประเภทว่า สามารถนำความรู้ ปรับใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันหรืออนาคต แต่ไม่ได้บอกต่อผู้เรียนว่า ปรับใช้อย่างไร (How to) จึงทำให้เกิดสภาวะทางการศึกษาของชาติที่เรียกว่า “รู้แต่ไม่เข้าใจ” (มานะ ไชยโชติ, 2564) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ถูกจำกัดด้วยเวลาสถานที่ทำให้สามารถพัฒนานักเรียนได้เพียงบางส่วน การศึกษาที่เน้นการฟังบรรยายภายใต้กรอบอันจำกัดของห้องเรียน ทำให้เป็นตัวขัดขวางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ขาดทักษะการติดต่อสื่อสาร ขาดมนุษยสัมพันธ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งเด็กไทยเรียนหนักที่สุดในโลก รองจากประเทศญี่ปุ่นและส่งผลให้เด็กนักเรียนลาออกกลางคันปีละ 900,000 คนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อีกทั้งส่งผลให้เด็กนักเรียน 386,250 คนเลือกทำอาชีพผิดกฎหมายเพื่อหาค่าเล่าเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กไทยเรียนวันละ 8-10 คาบต่อวันและยังมีนักเรียนบางส่วนรู้สึกเบื่อจนไม่อยากจะเรียน และที่น่าเป็นห่วง คือ เด็กไทยร้อยละ 87 มีเวลาพูดคุยกับพ่อแม่เพียงวันละ 10 นาที ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้พบสภาพปัญหานักเรียนไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าถามเวลาสงสัย ขาดความกระตือรือร้น บางคนมีการเรียนรู้ซ้ำ รวมไปถึงการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะไม่ว่าจะเป็นงานจิตรกรรม ประติมากรรมหรืองานศิลปะแขนงอื่น พบว่านักเรียนยังยึดติดกับกรอบงานแบบเดิม ๆ เนื้อหาสาระในชิ้นงานยังคงตามแบบฉบับที่ได้ศึกษา คิดแตกต่างจากตัวอย่างงานเดิมได้น้อย และยังพบว่านักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในทีม เวลาที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทีม และนักเรียนในกลุ่มมีบทบาทและหน้าที่การทำงานไม่ชัดเจน และไม่ยอมรับความคิดเห็นของซึ่งกันและกัน จึงส่งผลให้การทำงานเป็นทีมไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวความคิดของธนูวิทย์ กวินธนเจริญ (2563) กล่าวว่า สมาชิกทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่เข้าใจและปฏิบัติอย่างเต็มที่ มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มสมาชิกเพื่อระดมความคิดและลดความขัดแย้ง เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำจุดเด่นและศักยภาพของสมาชิกออกมาใช้อย่างเต็มความสามารถ ร่วมกันสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จึงควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรให้ผู้เรียนฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวความคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงสร้างหลักของแนวความคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พัฒนามาจากการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบการคิดแนวนานของเอ็ดเวิร์ดเดอโบโน เป็นแนวทางการสอนแบบ Active learning คือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนตื่นตัว วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการค้นคว้า ทักษะการคิด ทักษะการทำงาน รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานประกอบด้วย กระบวนการ และบริบท ด้วยการสร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นความอยากรู้ เปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูลและนำมาสร้างองค์ความรู้ สอนเมื่อมีการถาม เปิดโอกาสและให้เวลานักเรียนหาทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ใช้เกมเป็นตัวช่วยแบ่งกลุ่มทำโครงการ และนำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายโดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บรรยายเนื้อหาต่าง ๆ อย่างละเอียดมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้คือเปลี่ยนจากครู (lecturer) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) โดยมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนหาทางให้เด็กสนใจและเรียนด้วยตนเอง แนวความคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีขั้นตอนในการสอน 5 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิด ขั้นที่ 4 นำเสนอผลงาน และขั้นที่ 5 ประเมินผล (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2562)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจและเห็นสมควรว่าเป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เหมาะสำหรับการจัดการเรียนรู้ ด้วยการนำการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มาทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้ ถ้าหากผู้เรียนได้รับการส่งเสริมด้านการคิด สามารถคิดได้ด้วยตนเองอย่างมีระบบของการคิด ก็จะสามารถนำความรู้จากการศึกษาในวิชาทัศนศิลป์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยเชื่อว่ารูปแบบการสอนนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม และได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและเห็นคุณค่าของวิชาทัศนศิลป์ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม วิชาทัศนศิลป์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รวม 2 ห้อง จำนวน 62 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 77 (บ้านเนินสันติ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 32 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
- 2) การทำงานเป็นทีม
- 3) พฤติกรรมการเรียน
- 4) ความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารการเรียนรู้ศิลปะ วิชาทัศนศิลป์ 1 สารที่ 1 ทัศนศิลป์ ตามมาตรฐาน ที่ ศ 1.2 ม.1/1 ระบุและบรรยายเกี่ยวกับลักษณะ รูปแบบงานทัศนศิลป์ของชาติและของท้องถิ่นตนเอง

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ศ 1.2 ม.1/2 ระบุและเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ของภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย ศ 1.2 ม.1/3 เปรียบเทียบความแตกต่างของจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของวัฒนธรรมไทยและสากล รวมจำนวน 10 ชั่วโมง จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นแบบทดสอบอัตนัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 15 ข้อ 45 คะแนน

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยกำหนดประเด็นการสังเกต 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนในการทำงาน 2) การให้ความร่วมมือในการทำงาน 3) การแสดงความคิดเห็น 4) ความสนใจในการทำงาน 5) ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ได้แก่ 1) กระตุ้นความสนใจ 2) ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตั้งปัญหา 3) ค้นคว้าและคิด 4) นำเสนอ และ 5) ประเมินผล

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

แบบทดสอบ ความสามารถ ในการคิดสร้าง สรรค์	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ร้อยละ	ลำดับที่
1. ความคิด คล่องแคล่ว	32	15	11.00	2.09	73.33	3
2. ความคิดริเริ่ม	32	15	11.63	1.77	78.33	2
3. ความคิดยืดหยุ่น	32	15	12.00	1.69	79.16	1
สรุปผล	32	45	34.63	4.90	76.94	

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เท่ากับ 76.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคิดยืดหยุ่น มีค่าร้อยละเท่ากับ 79.16 รองลงมาด้านความคิดริเริ่ม มีค่าร้อยละเท่ากับ 78.33 และด้านความคิดคล่องแคล่ว มีค่าร้อยละเท่ากับ 73.33 ตามลำดับ

2. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีการวางแผนก่อนลงมือทำงาน จะแบ่งหัวข้อให้เพื่อน สมาชิกช่วยกันค้นคว้า นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากการได้ฝึกคิด ฝึกสรุปใจความสำคัญ นักเรียนส่วนใหญ่ในห้องเรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง มีความสุขที่ได้ทำงานกลุ่มและยังสามารถเลือกเข้ากลุ่มตามความชอบหรือจากปัญหาที่ตัวเองสงสัยได้ ครูสังเกตจากการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางก็มักจะพบเห็นว่ามีนักเรียนมีรอยยิ้มและกล้าที่จะพูดคุยกับเพื่อนถึงสิ่งที่ตัวเองต้องการได้ ไม่มีนักเรียนคนใดเก็บตัวเงียบ นักเรียนทุกคนมีความสดใสร่าเริง ถึงแม้ในกลุ่มจะมีนักเรียนบางคนไม่ช่วยเพื่อนทำงาน จะคอยชักชวนเพื่อน

คุยเล่นก็ตาม นักเรียนที่ไม่ช่วยเพื่อนทำงานถึงจะโดนเพื่อนตำหนิก็ไม่มีอารมณ์ของความไม่พอใจที่แสดงให้เห็น อาจมีข้อโต้แย้งกลับมาบ้างแต่ไม่รุนแรงเป็นการหยอกล้อแบบสนุกสนาน

3. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนแบ่งงานให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการนำเสนอทุกคน ทำให้นักเรียนได้ฝึกความกล้าหาญ ความมั่นใจที่จะพูดต่อหน้าผู้คน นักเรียนบางคนพูดนำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดัง ไม่เขินอาย โดยส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนผู้หญิง แต่ก็มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่พูดเสียงเบาไม่ค่อยกล้าพูด ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนผู้ชาย ลักษณะการนำเสนอก็จะพยายามยืนหลังเพื่อน ไม่แสดงตัวครูจึงจัดให้นักเรียนยืนเรียงแถวหน้ากระดานและพูดใหม่ที่ละคน พร้อมทั้งให้กำลังใจและให้โอกาสในการฝึกฝน

4. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1	ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.86	0.32	มากที่สุด
2	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.86	0.36	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.90	0.31	มากที่สุด
รวม		4.96	0.20	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.96$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.31) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.36) และด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.32) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เท่ากับ 76.94 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความคิดยืดหยุ่น มีค่าร้อยละเท่ากับ 79.16 รองลงมาด้านความคิดริเริ่ม มีค่าร้อยละเท่ากับ 78.33 และด้านความคิดคล่องแคล่ว มีค่าร้อยละเท่ากับ 73.33 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียน ได้ฝึกคิดตลอดเวลา ช่วยให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองและตอบคำถามผู้เรียนด้วยการถามกลับ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นหาคำตอบต่อไป ผู้เรียนจะเกิดการบ่มเพาะข้อสงสัย กระตุ้นให้เกิดทักษะการคิด การนำเสนอ และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับที่กนิษฐา พูลลาภ (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ถูกพัฒนามาจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (PBL) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการเผชิญกับปัญหาและค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา จากประสบการณ์เดิมหรือการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ค้นพบไม่ว่าจะเป็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้จะช่วยสร้างความรู้และการคิดที่เริ่มต้นจากผู้เรียนเองทำให้เกิดทักษะในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ทักษะในการเรียนรู้และที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะในความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) กระตุ้นความสนใจ 2) ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ 3) ค้นคว้าและคิด 4) นำเสนอ และ 5) ประเมินผล ดังที่พิมภา มาศ พิธรากร และคณะ (2564) กล่าวว่า รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนพัฒนาการทางสติปัญญาโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนนั้นมีมุ่งมั่น ใฝ่เรียน ผู้เรียนสามารถโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้ ประสบการณ์เดิม และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ซึ่งความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป ปัจจุบันมีการแข่งขันกันอย่างดุเดือด ความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์สร้างความคิดสร้างสรรค์รายบุคคลและเป็นทีม โดยการแสดงภาวะผู้นำร่วมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่

หลากหลาย มีผลต่อความสร้างสรรค์ของทีม การคิดคนเดียว คิดซ้ำซ้อน สงสัยกำกวม ไม่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในองค์กรยุคใหม่ต้องการพื้นฐานการทำงานที่หลากหลาย

2. พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สามารถแยกประเด็นที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานเป็นทีมได้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนในการทำงาน นักเรียนมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ประึกษากันในทีม แต่ละคนมีสิ่งที่ตัวเองถนัด และจะนำเสนอสิ่งนั้นเพื่อช่วยเหลือให้ทีมทำงานได้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด 2) การให้ความร่วมมือในการทำงาน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับทีมได้เป็นอย่างดี รับผิดชอบงานในส่วนที่ตัวเองได้รับมอบหมายจากการประชุมในทีม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกระตุ้นให้เพื่อนในทีมช่วยงานให้สำเร็จ 3) การแสดงความคิดเห็น ในทีมมีการโต้แย้งกันอยู่เสมอ ช่วยกันเสนอแนวทางในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ จะมีหัวหน้าทีมคอยกระตุ้น สอบถาม พูดคุย ให้สมาชิกในทีมช่วยออกความคิดเห็นอย่างอิสระ 4) ความสนใจในการทำงาน นักเรียนมีความจดจ่อกับงานของตัวเอง มีความกระตือรือร้น แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน ด้วยการสนทนารวมไปถึงท่าทางที่กระฉับกระเฉง มีความรวดเร็วในการเตรียมตัววางแผนในการทำงาน 5) ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง มีแนวปฏิบัติที่เป็นตัวของตัวเองควบคู่ไปกับการรับผิดชอบงานให้สำเร็จลุล่วง มีนักเรียนบางคนที่ไม่ค่อยช่วยทีมทำงานในช่วงแรก ๆ ในสัปดาห์หลัง ๆ นักเรียนเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของทีม ช่วยเหลือให้ทีมทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับบอร์อนค์ โฆษิตพิพัฒน์ (2561) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม เป็นวินัยหนึ่งของการสร้างองค์การเอื้อการเรียนรู้ สามารถสร้างคุณค่าของทีมงานให้เหนือคุณค่าของบุคคลโดยการนำความแตกต่าง ความเหมือนและศักยภาพของแต่ละคนในทีมนั้นมาผสมผสานกัน เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพเหล่านี้ให้เกิดเป็นพลังที่หลากหลาย ทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ธนวิทย์ กวินธนเจริญ (2563) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมหมายถึงกลุ่มของบุคคลที่ทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกันซึ่งในการปฏิบัติงาน แต่ละบุคคลจะมีบทบาทแตกต่างกันตามความสามารถหรือตามที่ได้รับมอบหมายมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่มร่วมมือและประสานการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้เป็นทีมในระหว่างการทำงานร่วมกันช่วยสร้างความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมายของทีม นอกจากนี้ยังเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานที่กระตุ้นให้ทุกคนในทีมเห็นความสำคัญที่จะต้องมีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การเข้าร่วมกิจกรรม

จะได้เรียนรู้และเข้าใจตนเองจากการมองหรือการปฏิบัติของผู้ที่อยู่รอบ ๆ ตนเองโดยได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรม ช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดีซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวทางในการแก้ปัญหการปรับตัวหรือการเข้ากลุ่มใหม่ของนักเรียน อีกทั้งยังช่วยให้เกิดพลวัตของกลุ่มและทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการกลุ่มได้นอกจากนี้กระบวนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นั้น มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีม ซึ่งเน้นใช้ความเป็นปัจเจกของบุคคลภายในกลุ่มเข้ามาร่วมช่วยกันแก้ปัญหา (พงษ์พิณิจ พรหมเนตร, 2563)

3) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประกอบไปด้วย 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ในขั้นกระตุ้นความสนใจ ผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ เช่น รูปภาพ เสียง กราฟิกและวิดีโอที่เกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ นักเรียนมีความตื่นตัว ให้ความสนใจกับการนำเสนอสื่อของครูมาก มีการพูดคุยกับเพื่อนในห้องถึงสื่อในชั้นเรียน เป็นการเปิดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาสิ่งที่ตัวนักเรียนไม่ค่อยได้สนใจเท่าไรนัก ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตั้งปัญหา ผู้เรียนช่วยกันตั้งปัญหาที่ตนเองสงสัยจากสื่อมัลติมีเดียที่ผู้สอนนำเสนอ เมื่อผู้เรียนพบปัญหาที่สงสัยแล้วจึงทำการแบ่งกลุ่มตามความสนใจจำนวนกลุ่มนั้นจะตั้งขึ้นตามจำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นในเนื้อหาที่เรียน และผลการสังเกตในระหว่างการจัดการเรียนรู้ในช่วงแผนการจัดการเรียนรู้แรก นักเรียนยังระบุปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาไม่หลากหลาย นักเรียนไม่คุ้นชินกับวิธีการเช่นนี้จึงทำให้เสียเวลาไปกับช่วงนี้ค่อนข้างมาก ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักตั้งประเด็นปัญหา โดยใช้คำถามหรือยกสถานการณ์ขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เช่น จากการรับชมวิดีโอเรื่อง ความแตกต่างในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ไทยและสากลพบอะไรบ้าง มีประเด็นอะไรที่การนำมาศึกษาเพิ่มเติมซึ่งเป็นการท้าทายความสามารถในการคิดของนักเรียน ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิด เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกันศึกษาไปความรู้ จากนั้นผู้สอนสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานร่วมกัน แล้วให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้เตรียมความพร้อมก่อนส่งตัวแทนออกมานำเสนอความรู้ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า จากกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีระบบขั้นตอน ขั้นที่ 4 นำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานจากการค้นคว้าและคิดตามที่แต่ละกลุ่มวางแผน ผลของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นคือ ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการทำงานศิลปะและส่งผลให้นักเรียนวางแผนการทำงานเป็นทีมอย่าง

มีขั้นตอน มีข้อตกลงร่วมกัน ขั้นที่ 5 ประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้ตอบคำถามจากใบงานที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยใช้องค์ความรู้ของตัวเองที่ได้จากการค้นคว้าและคิด จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการตอบคำถาม มีความแตกต่างไปจากคำตอบในใบความรู้ ผู้สอนใช้คำถามจากใบงานให้นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันพิจารณาหาคำตอบ ซึ่งได้คำตอบในหลายทิศทาง เช่น นักเรียนคิดว่าความเปลี่ยนแปลงของแต่ละยุคของงานทัศนศิลป์ชาติมีแรงขับเคลื่อนหรือแรงกระตุ้นจากสิ่งใดบ้าง นักเรียนตอบสภาพปัญหาทางการศึกษา, ในสมัยก่อนผู้ชายเป็นใหญ่, แต่ละภูมิภาคได้รับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน, อาหารการกินที่แตกต่างกัน จากการตอบคำถามของนักเรียนสะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่นักเรียนได้ศึกษาและคิดด้วยตนเองได้

พฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนที่แสดงออกถึงการพยายามทำงานหรือรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แสดงออกให้เห็นว่านักเรียนมีความพยายาม มีความทะเยอทะยานในการทำงาน ซึ่งการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการสอนที่หลากหลายไม่ยึดติดกับวิธีใดวิธีหนึ่งและเน้นผู้เรียนให้มีทักษะมากกว่ามีแค่ความรู้แบบเดิมอันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ทักษะการคิด (Thinking Skills) ทักษะการทำงาน (Working Skills) และทักษะชีวิต (Life Skills) วิพรพรรณ ศรีสุธรรม (2562) สอดคล้องกับโสภณพรณ ศรีปัญญา (2563) ที่ได้พูดถึงพฤติกรรมว่า พฤติกรรม (Behavior) คือกิริยาอาการที่แสดงออกในรูปแบบต่างๆของมนุษย์ซึ่งเราสามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ พฤติกรรมเป็นอากัปกริยา การกระทำที่แสดงออกให้เห็นในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้จากภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา นามมา (2560) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่ง ชลธิชา นามมา ได้กล่าวว่า การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานเป็นแนวคิดที่จัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นในเรื่องของทักษะความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การจัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เหมาะสม ใช้สื่อกระตุ้นให้เกิดทักษะคิด โดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าแสวงหาข้อมูล ได้ลงมือปฏิบัติจริงจนค้นพบความรู้และมีกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ สามารถวิเคราะห์เป็น สร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนรู้นี้จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิด และฝึกให้นักเรียนมีทักษะทางด้านสังคมที่ดีขึ้นด้วยการใช้กระบวนการกลุ่ม ทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานด้วยกระบวนการขั้นตอนที่เกิดจาก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งแต่ขั้นกระตุ้นความสนใจขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นค้นคว้าและคิด ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นประเมินผลเป็นกิจกรรมทุกขั้นตอน สอดคล้องและสัมพันธ์กันโดยยึดวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งยังฝึกให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าแสวงหาข้อมูลด้วยการลงมือปฏิบัติจริงและสร้างสรรค์ผลงานด้วยกระบวนการกลุ่มจึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้

4) ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

นักเรียนมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งของการมีทัศนคติที่ดี และตามที่ (ตั้งสมบัติสันติ, 2560) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลที่แสดงต่องาน หรือกิจกรรมของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้าและทัศนคติที่ดีต่องาน ซึ่งแต่ละคนจะแสดงความรู้สึกชอบและสนใจของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ อาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติเป็นความพร้อมจากภายใน ได้แก่ ความรัก ความชื่นชอบ ความต้องการ ความศรัทธา ความสนใจ ความเห็นคุณค่าหรือค่านิยมที่จะส่งผลโน้มน้าว จูงใจให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประธาน ชันทะยศ และคุณ (2566) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกดี ความรู้สึกชอบพอใจ ตลอดจนชื่นชมของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดจากพื้นฐานความคิดค่านิยมของบุคคลนั้น ถ้าบุคคลได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือคาดหวังไว้ก็就会有ความพึงพอใจ ความต้องการของมนุษย์นั้นมีหลายอย่างและเกิดขึ้นพร้อมกัน ดังนั้นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ไม่จำเป็นต้องเป็นลำดับขั้น สามารถที่จะตอบสนองความต้องการต่าง ๆ พร้อมกันได้

ทั้งนี้ นักเรียนชอบกิจกรรมการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน โดยนักเรียนทุกคนมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ทำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าสิ่งที่ตนเองสนใจด้วยความสนใจและมีอิสระ เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถทำงานได้รวดเร็วขึ้น เรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยตนเอง และยังได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ช่วยเหลือเพื่อนซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา นามมา (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้สร้างสรรค์เป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การจัดการเรียนรู้สร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการหาข้อมูล ลงมือปฏิบัติจริง มีความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรม (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ควรใช้วิธีการบนหลักของการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยจะพัฒนาได้ดีหากใช้การลงมือปฏิบัติจริง ศึกษา ค้นคว้า ด้วยวิธีการที่แตกต่าง จากหนังสือเรียน หนังสือนอกเวลา ใช้เทคโนโลยี การระดมสมอง เพิ่มพลังคิด เพื่อส่งเสริมความคิด ความเข้าใจ ให้ผู้เรียน มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม จนผู้เรียนสามารถแก้ปัญหา ตอบ คำถามจากความสงสัยของตัวเองได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้มีผู้เรียนมีการวางแผนงานกลุ่มที่ชัดเจน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความเห็นที่แตกต่างของกันและกันได้อย่างมีเหตุผล

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ช่วยทำให้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) จากการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนเป็นลำดับขั้นจะช่วยให้ นักเรียนทำกิจกรรมได้เข้าใจมากขึ้น ดังนั้น ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎี ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงกับ การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของนักเรียน 1.2) จากการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สื่อการสอน ที่นำมาใช้ควรมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนจะทำให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และควรใช้สื่อ ที่หลากหลาย เช่น ภาพ วิดีโอ วิดีทัศน์ สถานการณ์ ประสบการณ์เหตุการณ์ ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนหาแนวทาง ใหม่ ๆ ออกจากกรอบเดิม ๆ สามารถเชื่อมโยงข้อมูล ที่ได้ให้สัมพันธ์กับปัญหาที่มีอยู่ได้ และ

1.3) จากการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า จากผลการวิจัยที่นักเรียนสะท้อน พบว่า ต้องการให้ครูแบ่งกลุ่มให้ ต้องการให้ครูมอบหมายงานให้แต่ละกลุ่มค้นคว้าสื่อที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมานำเสนอ ดังนั้น ครูควรปรับกิจกรรม เพราะการจัดการเรียนรู้ต้องทันต่อยุคสมัยและความต้องการของนักเรียน และ 2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เช่น การศึกษาพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) และ 2.2) จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม พบว่า ควรศึกษาเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของนักเรียนแต่ละกลุ่มในทุกครั้งที่ทำการทดลอง เพื่อที่จะได้ทราบว่าในแต่ละกลุ่มมีพัฒนาการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้นเท่าเดิมหรือลดลง

บรรณานุกรม

- กนิษฐา พูลลาภ. (2563). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชลธิชา นานา. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ จัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนวิทย์ กวินธนเจริญ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธีSQP2RS. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประธาน ชันทะยศ และคณะ. (2566). การบริหารงานดูแลหอพักนอนของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(4), 987-908.
- ผกามาศ พิธรากร และคณะ. (2564). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะทางปัญญา ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข

- การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาพยาบาล. J Prachomklao Coll Nurs, 4(3), 164-177.
- พงษ์พิณิจ พรหมเนตร. (2563). ผลการจัดโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์กีฬาวอลเลย์บอลที่มีต่อทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะกีฬาวอลเลย์บอลของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานะ ไชยโชติ. (2564). ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิภาพโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 18(1), 624-630.
- วิพรพรรณ ศรีสุธรรม. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ใน (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2562). สอนสร้างสรรค์เรียนสนุกยุค 4.0+. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- โสภาพรณ ศรีปัญญา. (2563). การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลภูเก็ตในเรื่องการไม่ส่งงานและการบ้าน. ใน (รายงานการวิจัย). ภูเก็ต: โรงเรียนอนุบาลภูเก็ต.
- อรอนงค์ โฆษิตพิพัฒน์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือทำงานเป็นทีมในรายวิชาสัมมนาวารสารศาสตร์ สำหรับนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ ระดับชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ. วารสารครุพิบูล, 5(1), 77-86.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่างพิมพ์เป็นตัวหนาเช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) องค์กรความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 7) สรุป (Conclusion) และขอเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 8) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)
- 9) บรรณานุกรม (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) บรรณานุกรม (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง โดยการกรอกข้อมูลอ้างอิงในฟังก์ชันการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2010 เป็นต้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น “บัดนี้ เรายังไม่ควรประกาศธรรมที่เราได้บรรลุด้วยความลำบาก เพราะธรรมนี้ไม่ใช่ธรรมที่ถูกราคะและโทสะครอบงำจะรู้ได้ง่าย แต่เป็นธรรมพาทวนกระแส ละเอียดลึกซึ้ง รู้เห็นได้ยาก ประณีต ผู้กำหนดด้วยราคะถูกกองโมหะหุ้มห่อไว้ จักรู้เห็นไม่ได้” (ที.มหา. 10/65/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (สวนันทน์ แดงประเสริฐและธีรพงษ์ วิริยานนท์, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สุภาพร สิทธิโกศล และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (กฎกระทรวง กำหนดหน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครอง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564, 2564)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (กรรณิการ์ คงทอง, 2561) (กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2562) (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

7) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Mohamed, A., 2019)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Mutlu, M. & Hasan, H., 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Francis, J. et al., 2004)

4.2 เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). คู่มือการดูแลสุขภาพใจสำหรับผู้สูงอายุ สูงวัยด้วยใจสุข.
กรุงเทพมหานคร: เรือนปัญญา.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่
อ้าง).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความ
แพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22).
กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข
หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี, 41(3), 240-249.

Bandura, A. (1977). Self - efficacy: toward a unifying theory of behavioral change.
Journal of Psychological review, 84(2), 191-215.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/(หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ญ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ญ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรรค์ กิตติวสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ (ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา).// ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

อุทัย จันทรรัตนกานต์. (2554). การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ใน (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริรัตน์ ขาวนา. (2555). การประเมินของครูเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการแบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2550). อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน (ดุชนิพนธ์การศึกษาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

สุเชาว์ พลอยชุม. (16 มีนาคม 2563). หลักระบวนประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่มีสาเหตุจากปัจจัยธรรม. (อัญญา พูลทัตฐาน, ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ไกรสิทธิ์ นฤตพิชัย. (2553). จิตแพทย์แนะวิธีอยู่อย่างเข้มแข็งในสังคมที่แข่งขัน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/56905>.

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522. (2522). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 77 ฉบับพิเศษ. หน้า 1 (12 พฤษภาคม 2522).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเทปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). คู่มือการดูแลสุขภาพจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ สูงวัยด้วยใจสุข. กรุงเทพมหานคร: เรือนปัญญา.
- โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มนิติธรรม.
- ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี, 41(3), 240-249.
- ประเสริฐ ญ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ญ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิตติวิสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- อุทัย จันทรรัตนกานต์. (2554). การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ใน (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริรัตน์ ขาวนา. (2555). การประเมินของครูเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการแบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2550). อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน (ดุชนิพนธ์การศึกษาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเชาว์ พลอยชุม. (16 มีนาคม 2563). หลักธรรมประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่มีสาเหตุ
จากปัญญา. (อัญญา พูลทีศฐาน, ผู้สัมภาษณ์).
- ไกรสิทธิ์ นฤชิตพิชัย. (2553). จิตแพทย์แนะวิธีอยู่อย่างเข้มแข็งในสังคมที่แข่งขัน, สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2563 จาก
<https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/56905>.
- พระราชบัญญัติรณนต พ.ศ. 2522. (2522). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 77 ฉบับพิเศษ.
หน้า 1 (12 พฤษภาคม 2522).
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper &
Collins.
- Isoda, M. & Katagiri, S. (2012). Mathematical Thinking: How to Develop it in the
Classroom. Japan: World Scientific.
- Pizzini, E. L. et al. (1989). A rationale for and the development of a problem
solving model of instruction in science education. Science Education,
73(5), 523-534.
- Markus, et al. (2012). Development of Edutainment Content for Elementary
School Using Mobile Augmented Reality. Retrieved December 7, 2020,
from <http://www.ipcsit.com/vol39/003-D00016.pdf>

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของ
วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JPR> เมื่อส่ง
เข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : phetchaburi@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์

เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า ความยาวของบทความต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิขสิทธิ์นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt) วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....ระเบียบวิธีวิจัย.....และผลการวิจัย
ที่พบตามวัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อม
อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

.....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่
ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล).....

.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

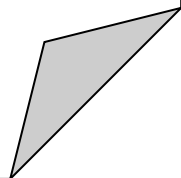
3..... (16 pt).....

ระเบียบวิธีวิจัย (18 pt)

(16 pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่ง
กลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล,
การวิเคราะห์ข้อมูล.....

..... กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt).....ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย...สังเคราะห์ออกมาใน
รูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt).....สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้.....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีขอบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

.....(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและ
ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

บรรณานุกรม (18 pt)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt).....

.....

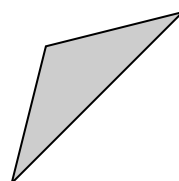
.....

.....

.....

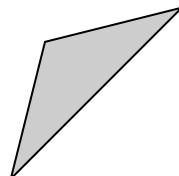
.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

..... (16 pt)

(16 pt)

(16 pt).

